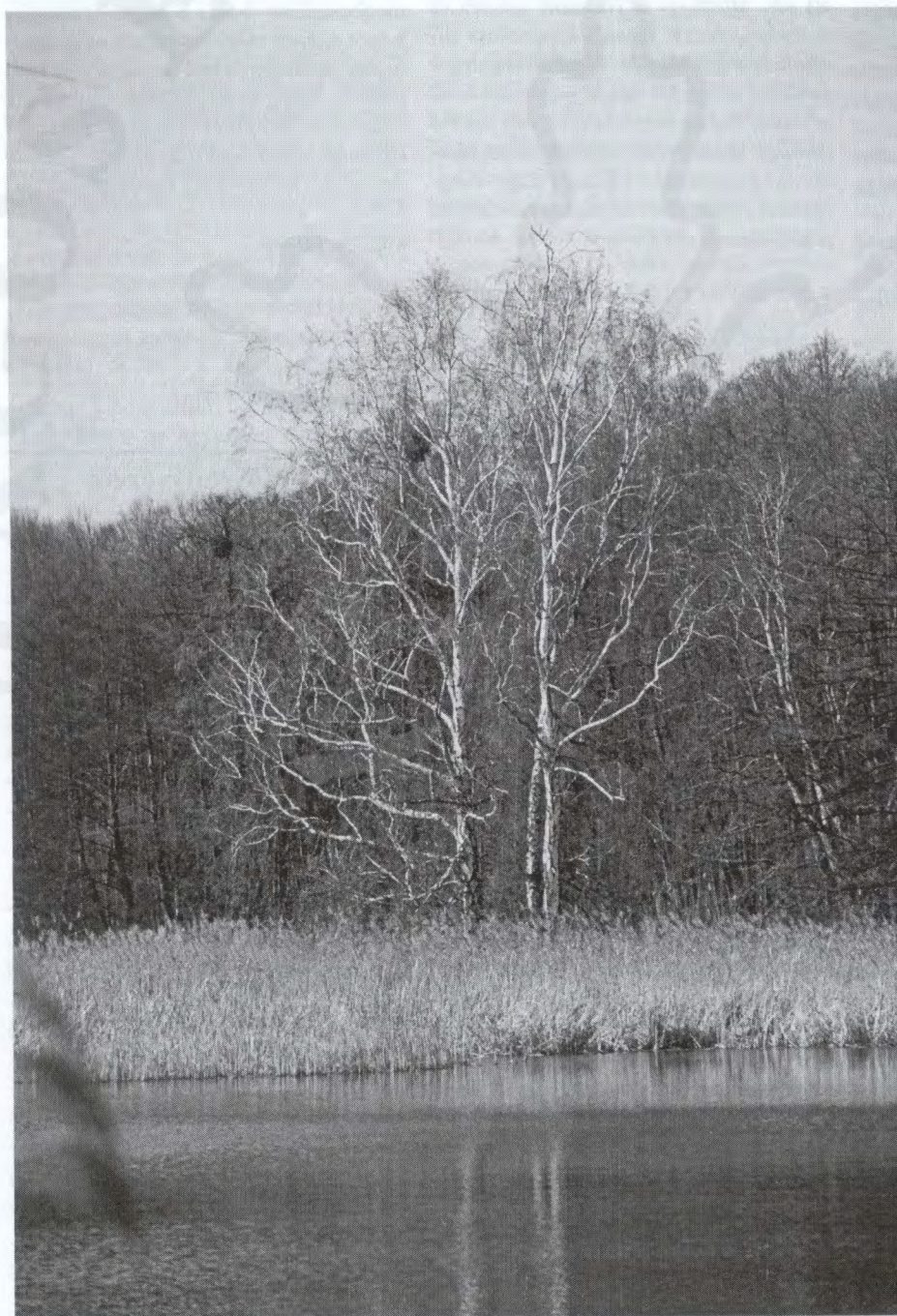

Erdészeti és faipari HÍRADÓ

XIX. évfolyam 1. szám, 2009. február

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

A tartalomból:

Napirenden: helyzetünk és a választások

*

Zöldkeresztesek közgyűlése

*

Magyar motorfűrész: egy jobb sorsra érdemes kísérlet

*

Vadgomba-parádé

*

„Szövetségben a fák világával”

*

Emelkedő pályán a Vértesi Erdő Zrt.

*

Duna-Ipoly Nemzeti Park

*

Március 8.: Nemzetközi Nőnap

*

Lehúzták a rolót

*

A népiskolától az Akadémiáig

*

Mitől hízik a vadász?

Napirenden: helyzetünk és a választások

Vállalati és intézményi szervezeteink titkárai legutóbbi országos értekezletüket a megszokott módon budapesti központunkban tartották Szakszervezetünk elnökének, Barta Lászlónak vezetése alatt.

A tanácskozás két fő témával foglalkozott: helyi szervezeteink helyzetével, valamint a vezetőségválasztással.

Titkáraink egyenkénti tájékoztatójából az az általános kép bontakozott ki, hogy likviditási szempontból erdészeti részvénytársaságaink nehéz, de eredményes, jó évet zártak 2008-ban. Tekintve a magyar gazdaság általános helyzetét, amely a padlón van, ez kellően nem is becsülhető teljesítmény. *A faipari vállalatok helyzetén azonban már érezhető a gazdasági válság.* Értékesítési, pénzügyi nehézségekkel küszködnek; ideiglenes üzembeszárrásra került már sor. Azonban ebben az évben már az erdészet területén is lehet számítani létszámcsoökkentésre egyes vállalatoknál.

Már korábban is nehéz helyzetben levő költségvetési intézményeink helyzete még nehezebb lett. A központi meg-szorító intézkedések máris éreztették hatásukat és 2009-ben „a helyzet tovább fokozódik”.

*

Ami saját szervezetünket illeti: helyzetünk egyelőre nemigen változott az év során. Szervezettségünk eléggé széles szórásmezőt mutat 20 és 80 % között. Titkáraink elmondták: *a körülmények sem kedveztek a létszámfejlesztésnek.* Nem egy vállalatnál óvatosságból, az esetleges munkajogi konfliktusok megelőzése végett már eleve csak meghatározott időre veszik fel az új munkaerőt, amely azután ezért nem látja értelmét a szakszervezetbe történő belépésnek. *A létszámleépítések, elbocsátások pedig egyben a szakszervezetből való távozást is jelentenek.* (Volt olyan intézmény, ahol még a helyi szakszervezeti bizottság elnökét is „leépítették”.) A tagság körében elég sok nyugdíjas van; fizikai dolgozó viszont alig.

*

Abban, hogy a taglétszám nem csökkent nagyobb mértékben, való-

színűleg szerepet játszott a vállalatok jó anyagi kondíciója is, ami 5-8 %-os bérfejlesztést tett lehetővé, a dolgozók megelégedésére. Nem egy helyen fizettek 13. havi bért, vagy adtak tisztességes jutalmat decemberben. Működött a béren kívüli juttatások rendszere is: kedvezményes tűzifa, üdültetés, fizetési csekk, vállalati kirándulások (külföldre is) stb. *Minthogy a vállalati vezetés és a szakszervezeti vezetés kapcsolata általában mindenhol jó, alapszervezeteink zöménél a befolyt tagdíj jelentős részét is vissza tudták forgatni a tagság javára* (nőnap rendezvény, nyugdíjas találkozó, a gyermekek Mikulás-napi megajándékozása, klubdelutánok rendezése, segélyezések stb.).

*

Egyetértés volt abban, hogy *a vezetőségválasztás után a létszámkérdéssel intenzívebben kell foglalkoznia Szakszervezetünknek;* közre kell adni az ezzel kapcsolatos pozitív módszerbeli tapasztalatokat.

A gazdasági válság is arra int, hogy a dolgozó embereknek szorosabbra kell zárniuk soraikat, erősíteni kell saját érdekképviseleti-érdekvédelmi szervezetüket!

Az elnöklő Barta László mind ehhez hozzáfűzte: a mai világban már az is eredmény, hogy a szakszervezet működik.

*

A vállalati-intézményi tájékoztatók elhangzása után Varga György, Nyugdíjas Bizottságunk elnöke adott áttekintést az utóbbi hetekben végbe ment, a nyugdíjasokat érintő fejleményekről.

Megállapította, hogy a válság a nyugdíjasokat egyelőre még nem súlyosan, de már megérintette. Ennek egyik megnyilvánulása, hogy a 13. havi nyugdíjat ugyan nem szüntette meg a kormány, de végül is az ennél magasabb nyugdíjat élvezők szempontjából csonkítást jelent. S az is, hogy csak a 62 év fölötti nyugdíjasok kaphatják ezt is.

Az ötéves nyugdíjkorrekciós program folytatódik, az idén az 1988-1990

között nyugállományba vonultak szempontjából, de csak szeptember vagy október 1-től.

*

Amint bevezetőben említettük, az országos tanácskozás másik fő témája *a szakszervezeti vezetőségválasztások minden szinten történő lebonyolításának megbeszélése volt.* Kongresszusunkra a terv szerint március végén vagy áprilisban kerül sor, amelyen az új titkárok mellett helyi szervezeteink ugyancsak választott küldöttei vesznek részt. *A központi jelölt bizottság elnöke Kálmán József, a VADEX ZRt. (Székesfehérvár) vállalati szakszervezeti bizottságának korábbi titkára.*

Az előkészítés, illetve operatív lebonyolítás részleteit illetően Herczeg Miklós főtitkár adott részletes útmutatást a titkár kollégáknak, s ezzel az országos tanácskozás véget ért.

Dr. K. P.

Új főosztályvezető

Gráf József földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter az FVM Természeti Erőforrások Főosztályának vezetőjévé 2009. január 1-i hatállyal dr. Nagy Dániel okl. erdőmérnököt és okl. jogászt nevezte ki, mivel az eddigi főosztályvezető, Kiss János erdőmérnök megbízatása lejárt. Kiss János visszatért korábbi szolgálati helyére, a Hajdú-Bihar Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal kötelékébe.

Dr. Nagy Dániel 1976-ban Szentendrén született, erdőmérnöki oklevelét 2000-ben szerezte meg Sopronban, jogászi oklevelét pedig 2005-ben az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán. Szakmai pályafutását a Pílisi Parkerdő ZRt-nél kezdte meg, majd az osztrák államerdészethöz folytatta; erdőtüzvédelmi specialista. Rövid magánpraxis után 2007-től az MgSzH Központ Erdészeti Igazgatóságán, majd a főosztályon dolgozott, s részt vett az új erdőtörvény előkészítésében. Nős, egy gyermek apja. Ph.D fokozatát 2008-ban szerezte meg Sopronban.

(Forrás: „ForestPress”)

Zöldkeresztesek közgyűlése

A Magyarországi Zöld Kereszt Egyesület az erdészethez közelálló természet- és környezetvédő szervezet, amely régebben már szerepelt lapunk oldalain is. Része a genfi központtal működő Nemzetközi Zöld Kereszt Szervezetnek, amelyet még az egykori Szovjetunió utolsó vezetője, Mihail Gorbacsov alapított. Gorbacsov úr alapító elnökként ma is a szervezet élén áll, de az operatív szervezőmunkát már egy francia úriember végzi.

*

A magyar tagszervezet vezetésében az erdészek erőteljes szerepet játszanak. Elnöke dr. Tarjáné Tajna Anna arany okleveles erdőmérnök, ny. környezetvédelmi minisztériumi államtitkár; a felügyelő bizottság elnöke pedig Köveskúti György, szintén aranyokleveles erdőmérnök. A tagok között is több erdészeti szakember van, akik erdészeti szekciót alkotnak.

Az Országos Erdészeti Egyesület budapesti, Fő utcai tanácstermében januárban lebonyolított vezetőségválasztó közgyűlésen az egyesület eddigi vezetőségét változatlan összetételben újabb három évi időtartamra újraválasztották.

*

A közgyűlés természetesen alkalmat adott a végzett munka áttekintésére és a további teendők megbeszélésére is.

Az egyesület tevékenységének középpontjában markáns célkitűzésként

a fenntartható gazdálkodás, a környezetbarát életvitel és az élővilág védelme, mind ezek társadalmi úton való előmozdítása áll. Mégis, az Elnök aszszony beszámolóját hallgatva az volt a benyomásunk, hogy sokirányú kapcsolatrendszert tart fenn az egyesület és sok mindent tesz, de talán túl sokat is lehetőségeihez képest. Erejét így előbb-utóbb szétforgácsolja és a munkában bizonyos spontaneitás is jelentkezik a külvilágból érkező napi impulzusok hatására.

*

A külső kritika legcsekélyebb számdéka nélkül azért is írhatjuk ezt, mert a közgyűlési felszólalások azt tükrözték, hogy valószínűleg érzi ezt maga a tagság is. Elhangzott például, hogy nem sok értelmét látják a környezetvédők részvételének olyan akciókban – vagy azok támogatásának –, mint az autómentes nap megrendezése, vagy a szmogriadó a fővárosban és egyes vidéki nagyvárosokban. Ezek médiaszempontból hálás, látványos, valójában azonban alacsony határfokú akciók.

*

Erdészeti szempontból figyelmet érdemelt az olyan megjegyzés, mint hogy „elégetjük Erdeinket”. Ez ma már első hallásra talán kissé ironikusan hangzik erdészfűl számára, valójában azonban alaposan elgondolkodtató. Jelzi ugyanis, hogy még az olyan jó szándékú és tetterre kész emberek, mint a zöldkeresztes társadalmi aktivisták sem látnak teljesen

tisztán az erdészet ügyeiben. Persze, ez nem róható fel számukra, hanem saját szakmai ismeretterjesztésünk és társadalmi kommunikációnk számlájára.

Vagyis jelzi, hogy sokat tettünk már ugyan ezen a téren, de még nem eleget, s van még bőven tennivalónk.

*

Szakmai szempontból pozitívabb megjegyzéseket is hallottunk az ülésen. Például elhangzott, hogy a nemzetközi széndioxid-kvótakereskedelemben jól szereplő Magyarországon a kedvező eredmény elérésében fontos szerepet játszó erdőgazdálkodásnak ennek megfelelően arányosan, nagyobb mértékben kellene részesednie a pénzügyi eredményből is.

A további zöldkeresztes munka eredményessége szempontjából nagy jelentőségű lehet az a tény, hogy 2008-ban sikerült megteremteni az egyesület saját honlapját: www.zoldkereszt.extra.hu.

Persze, az eszköz csak akkor hatásos, ha megfelelően tudják használni, vagyis folyamatosan megújítani, közérdekű és friss információkkal feltöltve tartani.

Ez máris egy közvetlen együttműködési lehetőséget kínál a zöldkeresztes tagság és szakszervezeti tagságunk között – az erdő és az erdészet érdekében.

k. p.

Az FRDÉSz követelése

Hozzánk is eljutott az 1991 óta működő Fegyveres és Rendvédelmi Dolgozók Érdekvédelmi Szövetségének az a 13 pontból álló követelése, amelyet decemberi fővárosi demonstrációjuk során közterületen terjesztettek, s amely az alábbiak szerint hangzik.

Közösen tiltakozunk a közszférát sújtó kormányintézkedések ellen.

Hivatásunk védelmében, követeljük:

1. A Kormány és az Egységes Közfoglalkoztatási Sztrájkbizottság között 2007-ben létrejött megállapodás maradéktalan betartását.
2. 2010-től GDP növekménnyel megegyező reáljövédelmet!
3. Törvényileg garantált legyen az illetményalap, és a bértábla inflációval történő emelése a fegyveres és rendvédelmi szférában!

4. Ne csorbítsák tovább a szolgálati törvényekben biztosított jogainkat és juttatásainkat!
5. A jelenleg hivatásos állományúak változatlan feltételekkel vonulhassanak nyugállományba!
6. A hasonló feladatkört ellátók pótlékait egységesítsék a jelenlegi legmagasabb szinten!
7. Heti 40 óras munkaidő felett, ellentételezés nélkül ne lehessen munkavégzésre kötelezni bennünket!
8. A túlmunkák maradéktalan kifizetését!
9. A korszerű védő- és munkaeszközöket!
10. A hátrányos helyzetű nyugállományú kollégáinknak nyújtson az állam segítséget!
11. A sztrájktilalom ellentételezésként a szakszervezeti jogok megerősítését!
12. A szolgálati nyugdíjasaink megkötések nélkül vállalhasanak munkát!
13. Tizenharmadik havi bérek-nyugdíjak megtartását!

FRDÉSz demonstrációs bizottsága

Magyar motorfűrész: egy jobb sorsra érdemes kísérlet

Mostanában több alkalommal találkoztam az egykori magyar motorfűrész-gyártással foglalkozó cikkekkel a szakajtóban. Az „Erdészeti és Faipari Híradó” 2008. decemberi számában „Motorfűrészek kiállítása Sopronban” című cikkében dr. Király Pál már kissé bővebb tájékoztatást ad egy kétszemélyes, benzinüzemű magyar gyártmányú motorfűrészről – de még mindig sok a bizonytalanság e „gépcsoda” körül. Prof.Dr. Horváth Béla (Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron) a „Hirfa” című havi folyóirat 2008. novemberi számában az ugyanezzel a kiállítással kapcsolatos „Motorfűrész az erdészeti szolgálatában” című cikkében szintén említést tesz erről a gépről, s megemlíti az általa ismert egyik lelőhelyként a Szilvásvárad Erdészeti Múzeumot.

Felhívás a T. Olvasókhoz!

A múzeum jelenlegi vezetőjeként kellően elfoglalt büszkeséggel szoktam tájékoztatni a látogatókat a magyar gépgyártás eme ritkaságáról. Az ezzel kapcsolatos ismeretek azonban nem a saját kútforrásból valók: Zilahy Aladár aranyokl. erdőmérnök, a múzeum korábbi igazgatója, a bemutatott tárgyak gyűjtője megpróbált minél több adatot, dokumentumot beszerezni erről a kiállítási tárgyról is.

Sokáig úgy tudtuk, hogy a magyar gyártású motorfűrészekből ez az egyetlen egy példány maradt meg, amit az egykori egri Dobó István Erdészeti Szakközépiskolától kaptunk.

Ma már öt darabról tudunk! Sőt! Az egyik Debrecenből érkezett látogatónk azt mondta, hogy neki is van egy példány ebből a fűrészből, de már nem eléggé jó állapotú. Ám, ha csak darabjai, alkatrészei vannak: azok is értéket képviselnek.

Ezért ezen az úton is kérjük: ha olvassa ezt a cikket, vagy valamelyik kollégánk abból a térségből tud erről a ritkaságról – legyen szíves értesíteni a Szerkesztőséget!

Katonai célra készült (volna)

Ma már talán nem hétpecsétetes titok, elmondhatjuk tehát, a magyar motorfűrész születésének történetét.

A honvédség a műszaki (utász) munkáihoz megrendelte egy motorfűrész gyártását a budapesti Kismotor és Gépgyártól az ’ötvenes évek elején. Csonka Béla gépészmérnök (aki később az USA-ba emigrált) és csapata megtervezte, majd az üzem ennek alapján legyártotta a kétszemélyes motorfűrész-gépet – a rendelkezésre álló adatok szerint mindössze tíz példányban.

Mivel akkoriban egy ilyen találmány hadititoknak minősült, a gép nem kerülhetett valódi szakember, vagyis fakitermelő erdészeti szakmunkás kezébe. Ez azután azzal járt, hogy a gép hibáinak feltárása és azok kijavítása abban az időben elmaradt.

A hibákról később két szakvélemény készült, mégpedig 1956. április 27-én és 1956. május 14-én. Erről a szilvásvárad múzeumban ma is fellelhető jegyzőkönyvek tanúskodnak. Az Országos Erdészeti Főigazgatóság megbízásából próbálták ki szakemberek egymástól függetlenül a Bajai Áll. Erdőgazdaság pörbolyi, valamint a Börzsönyi Áll. Erdőgazdaság nógrádverőcei erdészeténél a KL-150/1 típusjelzéssel ellátott gépet.

Gyermekebetegségei

A szakvélemények – enyhén szólva – nem kedvezőek. A gép javára az akkor már szélesebb körben használt csehszlovák gyártmányú, MRP típusjelzésű benzinmotoros láncfűrészgéppel szemben szinte csak egyetlen jó tulajdonságát említik: a könnyebb súlyt.

A teljesség igénye nélkül említem meg néhány hiányosságát.

- A motorfűrész tartása kényelmetlen; a két fogantyúszarv egymástól való távolsága kevés, a szarvak rövidek.
- A vezetőlemez keskeny és gyenge, elfordítása bonyolult.
- Az olajozószerkezetnél a vezetőkerék nincs leburkolva, ezért balesetveszélyes.

- A motor nehezen indul, meleg állapotban pedig nem lehet beindítani.
- Harminc perces üzem után, bár a gép még nem melegszik, mégis magától leáll.
- A terhelést a motor nem bírja.

Összegzőként mindkét jegyzőkönyv megemlíti, hogy a motorfűrész bevezetése a gyakorlatba visszalépést jelentene a már bevált MRP tip. motorfűrészekkel szemben.

Mi viszont – ha úgy tetszik, szintén egyfajta összegzőként – inkább azt emelnénk ki: *büszkék vagyunk erre a jobb sorsra érdemes motorfűrészre, s arra a szakmai csapatra, amely megalkotta.* Nem az ő hibájuk, hogy sorsa nem tudott kiteljesedni, s nem szolgálhatta a magyar erdőgazdálkodást. Akkor ugyanis elmondhatnánk; hogy termelt fát magyar motorfűrész a magyar erdőkben.

Doros István
múzeumvezető
Szilvásvárad

Kis tudományos lexikon

Napjainkban már egyre gyakrabban találkozunk valamely személy nevével kapcsolatban a „PhD”, esetleg a „DLA” jelzéssel.

A PhD angolul Doctor of Philosophy, a latin philosophiae doctorból származik (másik változata a doctor philosophiae, avagy D.Phil), jelentése: a filozófia doktora. A tudományos doktori képzés ideje 6 félév, a végzett doktorandusz hallgató jogosult a doktor cím használatára. A doktori képzésre való felvétel feltételeit a felsőoktatási intézmények határozzák meg, nem központilag történik. A képzés lehet államilag támogatott és költségterítéses.

A DLA a latin doctor liberalium artium, vagy az angol Doctor of Liberal Arts rövidítése; jelentése: a szabad művészetek mestere. A DLA-képzés a művészeti egyetemek, karok, szakok legalább két éves időtartamú képzése.

(Forrás: „HVG”
diploma különszáma 2009-re.)

Egy kis mozgalom-történet

Az elmúlt évek sztrájkmozgalmai ráirányították a közvélemény figyelmét az egyik legerősebb — ha ugyan nem a legerősebb — érdekérvényesítő képes-ségű szakma, a vasutasok szakszervezetére.

Azt már kevesebben tudják, hogy ez az erő nem egyik napról a másikra született meg, hanem egy több mint száz éves múltra visszatekintő szervezet, a Magyar Vasutas Dolgozók Szabad Szakszervezete áll mögötte. Érdekes ezt a küzdelmekben és eredményekben egyaránt gazdag múltat a mi szakszervezeti tagságunknak is röviden áttekin-tenie, megismernie.

A budapesti vasúti munkások 1896. szeptember 20-i gyűlése fogadta el Klausz Antalnak azt az indítványát, ami szerint egy „általános vasúti munkások egyesülete” alakítandó.

Az elhatározást tett követte: 1897. április 11-én a budapesti Drescher-vendéglőben mintegy ötszáz résztvevővel tartott gyűlés kimondta a vasúti munkások szakegyletének megalakítását. Ezek a mozgalom létrejöttének kez-dő dátumai.

*

A szervezet megalakulása azonnal heves ellenállást és üldözést váltott ki a kormány és a MÁV vezetői részéről. Ez az üldöztetés azután jószerével egész fennállása alatt jellemezte a mozgalmat. Már a megalakulás évének nyarán 71 munkást bocsátottak el munkásgyűlésen való részvétel címén a MÁV Nyugati Főműhelyéből. Ezért azután a szakszervezet közel egy évtizeden át un. szabad-szervezetként tevékenykedett.

A főleg szociáldemokrata politi-kai hátszelet élvező szakszervezetek is akkoriban még olyan elemi, alapvető szabadságjogok elnyeréséért küzdöttek, mint a sajtószabadság, az általános vá-lasztójog, a közteherviselés, a gyüleke-zési jog, az egyesülési jog, a sztrájkjog — amelyek ma már természetesek.

*

1904 januárjában a szakszervezeten belül megalakították a Magyarországi Vasutasok Szervező Bizottságát; április 15-én pedig megjelent a „Magyar Vas-utas”, amely a mozgalom nagyhatású

eszközzé, fegyverévé vált. Június 26-án nagygyűlésen határozták el a Vasúti Munkások Országos Szövetségének (VMOSz) megalakítását, ami 1906. áp-rilis 6-án az alapszabályok jóváhagyása-val meg is történt. Még abban az évben aláírtak az első vasutas kollektív szerző-dést a Déli és Szamosvölgyi Vasútnál.

*

Küzdelmes időszak következett ez-után is a mozgalom életében az I. világ-háború, majd az azt követő forradalmak idején. A legjelentéktelenebb bérmoz-galmat is a haderő elleni megmozdulás-nak minősítették a hatóságok. (Ne fele-djük: a vasút mindig stratégiai fontosságú ágazat volt.) A szakszervezeti tisztség-viselőket, aktivistákat tendenciózus jelleggel frontszolgálatra sorozták be, sokakat pedig bebörtönöztek. Halálos mártírjai is voltak ennek a korszaknak.

A „munkásáruló” jelzővel illetett 1921. évi un. Bethlen-Peyer paktum nyomán *megszüntették* a közalkalma-zottak, a vasutasok, és a postások szak-szervezetét. A tagság más, a legalitás-ukat megőrzött szakszervezetekbe széledt szét, pl. a vasasoknál.

*

A II. világháború után ismét meg-indulhatott a legális szervezkedés, el-sőként már 1944 októberében Makón. 1945. április 22-én a budapesti Nemzeti Sportcsarnokban tartott vasutas nagy-gyűlés hatezer résztvevője kimondta a Magyar Vasutasok Országos Szabad Szakszervezetének megalakulását. 1948 után azonban az ugyancsak létrejött állampárt fokozatosan a maga szolgál-atába állította a szakszervezeteket is. Mindazonáltal a mozgalom fontos dátu-maként tartják nyilván az 1968-as esz-tendő, amikor is létrejött az összvasuti kollektív szerződés.

*

Az újabb, polgári rendszerváltáshoz kapcsolódóan az 1990. május 28-29-i kongresszuson alkották meg a *Vasuta-sok Szakszervezete, mint az első vasutas érdekvédelmi gyűjtőszervezet* önálló alapszabályzatát.

A VSz-nek jelenleg a MÁV ZRt., a MÁV Cargo ZRt., a VSz Országos Nyugdíjas Szervezete a tagja, mint in-

tézmény. Tagja továbbá a GySEV, a vasútegészségügyi szolgálat, s több hi-vatal és intézmény számos dolgozója.

A szakszervezet mai legfontosabb céljait:

- minden tag munkahelyének megvédése;
- erős kollektív szerződés minden ágazatban és vállalatcsoportban;
- tisztességes bérezés minden tag számára;
- a vasútegészségügy önállóságá-nak megőrzése.

*

Az elmúlt évek eseményei megmu-tatták, hogy a vasutasság még ma is, a sok leépítés, nagy létszámcsökkenés után is erős érdekérvényesítő képesség-gel rendelkezik. Meggyőződéssel vall-ják és hirdetik, hogy *minden érdekvé-delmi eredmény a tagok érdeme*.

Minden dolgozóval meg kell értet-ni, hogy a szervezet ereje a tagok szer-vezettségén múlik. A VSz jelmondata minden szakszervezeté lehetne: „*Ve-lünk erősebb leszel, Veled erősebbek leszünk?*”

Kis összeállításunk forrásául az a rövid „mozaik” szolgált, amely dr. Gadanecz Éva és Gadanecz Béla műve nyomán a 2007. évi Magyar Vasutas Naptárban jelent meg. Az „ERFA Híradó”-ban való megjelentetését pedig az indokolja, hogy szakmánkban is dolgoz-nak vasutasok: az erdei vasutasok, akik az erdészeti dolgozók egyik legrégebbi szervezett rétegét alkotják.

Karádi Gergely

Székely humor

Feldőlt szénásszekérre akad a szé-kely. A szekér mellett ijedt gyerek ücsö-rög a fűben.

- Feldőltek-e? - kérdi a székely.
- Láthatja - így a gyerek.
- Látom hát - mondja a székely. - De vajon apád tudja-e?
- Hogyne tudná! - mondja a gyerek.
- hiszen ott fekszik alatta!

*

Ahol sok a róka, kevés a nyúl.

Vadgomba-parádé

Erdőjáró ember számára már eleve ezzel az izgalmas címmel rendezett ankétot az Országos Mezőgazdasági Könyvtár és Dokumentációs Központ Budapesten, az I. ker. Attila út 93. szám alatti székházának Tessedik-termében.

Sokoldalú, gazdag ankét volt

Valóban parádé volt ez a rendezvény, mert az érdekes előadások mellett volt gombászkönyvek nagy kiállítása és vására (beleértve a gombaételekkel foglalkozó gasztronómiai irodalmat is). Lehetett továbbá vásárolni különböző finom gombakészítményeket, a szárított rókaagombától a levesporokon át a híres szarvasgombaig és a gombaolajokig. Tárlókban friss és liofilizált (fagyasztottan szárított) állapotban meg lehetett szemlélteni az ősszel termő, ehető és mérgező, valamint a védett gombák legfontosabb fajait. Az ankét végén pedig különböző gombakrémekkel ízesített szendvicseket fogyaszthattak a résztvevők.

Az ankét szervezője és levezetője Tamás Enikő volt, „Az Európai Unió Agrárgazdasága” című havi folyóirat főszerkesztője. Lükőné Őrsi Gabriellának, az OMgK főigazgatójának köszöntője után pedig elsősorban a Budapesti Corvinus Egyetem (BCE) tanárai voltak a főszereplői, de szóhoz jutott a termelő szféra két szereplője is.

Gombafajokban gazdagok vagyunk

Dr. Rimóczi Imre egyetemi tanár neve nem teljesen ismeretlen idősebb olvasóink előtt. Még fiatal tanáregédként lelkesen tevékenykedett az Országos Erdészeti Egyesület Mikológiai Szakosztályában (amely később Magyar Mikológiai Társaság néven önálló civil szervezetté vált) az akkori nagy mikológusok: Kalmár Zoltán, Bohus Gábor, stb. oldalán. Azóta bizony eltelt vagy három évtized, de nem múlt el a Professzor úr fiatalos lendülete és a gombák iránti lelkesedése.

Elmondta, hogy hazánkban kb. 3.000 eddig megismert gombafaj él, de valószínűleg ennél jóval több a számuk. Az Európai Unióban ez a szám kb. 15 ezerre tehető; vagyis Magyarország gombafajok tekintetében gazdag ország. Az elmúlt évek során 35 gombafajunkat védetté nyilvánították. (A továbbiakban egy kis vita is támadt az ankét résztvevőinek körében arról, hogy a védett gombákat hogyan lehet a gyakorlatban megvédeni.) Rimóczi Imre szerint ezt az értékes gombavagyont nem használjuk ki eléggé.

Királyok-császárok eledele

A professzor színes gombaképek vetítésével illusztrált ízes előadásában néhány olyan fajra hívta fel a figyelmet, amelyek érdekesek is, értékesek is, ám a magyar közönség mégsem méltányolja őket megfelelően.

Például ilyen a kucsmagomba, amelyet pedig Carolus Clusius XVII. századi írása szerint a magyarok valaha nagyon kedveltek. Amikor II. Erzsébet angol királynő a rendszerváltás után hazánkba látogatott, egy vacsora alkalmával a Gundel Étteremben dr. Antall József akkori miniszterelnökünk társaságában libamájjal töltött kucsmagombát fogyasztott Vilmoskörte mártással.

A császárgalócának pedig azért ez a neve, mert I. Ferenc József császár- és királynak volt az egyik kedvenc eledele. Budapesti tartózkodásai alkalmával nem győzték hordani asztalára a budai hegyekből ezt a szemre is tetszetős, ám sajnos, ma már egyre ritkábban található gombát.

Sokhasznú gombák

Az erdészek által jól ismert, jóízű akácpereszket Bohus Gábor fedezte fel jó félévszázaddal ezelőtt. Ez a messziről, Közép-Ázsiából származó gomba egy másik, ugyancsak távolról „jött” növény, az észak-amerikai származású akác állományokban él és kizárólag csak ott; s ma már mégis – akár csak az akác vagy a muskátli – szinte hungarikumnak számít. Sziki csiperkénk pedig a Góbi-sivatag tájáról származik; főzés után kitűnő. Igen finom a kis-ázsiai eredetű, télen termő Júdasfüle gomba is.

Azt is kevesen tudják már, hogy a mindnyájunk által jól ismert tölgy- és bükkapló spórája baktériumölő hatású antibiotikum. Őseink gennyedésgátló sebhintőpornak, gyulladás-csökkentőnek használták. A híressé vált ausztriai jégkorszakbeli ember, „Ötzi” tarisznyájában is megtalálták a taplót.

Rimóczi professzortól egy kis szaknyelvezetet is tanulhatunk sok egyéb mellett. Azt mondta: ő már sok gombár látott életében, de mérgeket egyet sem – mérgezőt annál többet. Azt pedig a svájci népi bölcsességből idézte, ami szerint „minden gomba ehető – de van olyan, amelyik csak egyszer”.

Keresett a magyar gomba

Szakács József, a vecsési Vagoemt Kft. ügyvezető igazgatója a többségünk számára bizonyára eléggé ismeretlen gombakereskedelem világába nyújtott egy röpke betekintést. Elmondta, hogy vadon termő gombáink nagyon jóízűek és élénk keresletnek örvendenek a nyugat- és dél-európai országokban: Ausztriában, Olasz-, Francia- Német- és Spanyolországban, de még Angliában is. Az I-II. osztályú gombát hűtökocsikban szállítják, a III-IV. osztályút szeletelve szárítják is, a Boletus-fajokat pedig fagyaszttják.

A rókaagombát sózással is tartósítják. A trombitagombát pedig főleg szárítva szállítják Franciaországba, ahol fűszer-növényként használja a gasztronómia. Szarvasgomba-ke-

reskedelmünk most van fellendülőben. Exportálunk császárgombát is.

Egy kis gombanemesítés

Dr. Győrfi Júlia egyetemi docens (BCE, Zöldség- és Gombatermesztési Tanszék) ismét egy másik, kevésbé ismert világba: a gombanemesítés területére kalauzolta el a hallgatót. Bizonyos értékes vadon termő gombák termesztésbe vonására és nemesítésére irányuló kísérleteknek már évszázados múltja van. Sőt Kínában már több évszázada természetnek is, ámbar nem árutermelési jelleggel.

A nemesítési kísérletek az eredeti íz- és aromatartalom megőrzése mellett főleg a beltartalom növelésére irányulnak, de úgy, hogy a termesztés gazdaságos is legyen.

A sok kísérlet során az is kiderült azonban, hogy a gombák nemesítése sokkal nehezebb feladat, mint más növényeké. Géntechnológiával nem sikerült a fajtaazonosságot megoldani, stabil hibrideket előállítani. Egyelőre járhatóbb út a bevált szelektációs nemesítés.

Gyurkó Pál hibridje

Meglepetés és jó érzés volt hallani, hogy a mi Gyurkó Pál erdőmérnök kollégánk (akinek sajnálatos elhunytáról 2008/3. lapszámunkban adtunk hírt) milyen sikeres, nagy nemzetközi hírnévnek örvendő gombanemesítő volt. A világon a legnagyobb, több millió tonna nagyságrendben forgalmazott két gombafaj közül a csiperke nemesítése a német Gerda Fritche, a laskagombáé viszont Gyurkó Pál nevéhez kapcsolódik. Ő a késői laskagomba és a floridai laskagomba keresztezése révén (+ megfelelő szubsztrátum-kezelés, hideghatás mellett stb.) hozta létre a HK 35 jelzésű hibridet, amit azonban röviden inkább csak Gyurkó-fajtának neveznek és Európában 90 %-ban ezt termesztik a laskák közül.

A docens asszony ismertette a tanszéken más gombafajokkal folytatott kísérleteket is (barnalapú csiperke, Shiitake, Agaricus blazei, Pleurotus eryngii stb.), de ezekbe az érdekes részletekbe, sajnos, nem tudunk belemélyedni.

Gyorsan romló termék

Dr. Sáray Tamás egyetemi tanár (BCE, Hűtő- és Állattermék Technológiai Tanszék) a gombatartósítási módokról adott áttekintést.

A gomba közismerten gyorsan romló, kényes portéka, mivel testének nagy része, több mint 80 %-a víz. Ha nem tartósítják, akkor íz- és aromatartalma gyorsan, egy-három nap alatt leépül a begyűjtés után. Ezt követően kezd elszíneződni, beindul magának a gombatestnek a bomlása és hat-hét nap alatt elpusztul.

Hűtés, fagyasztás, szárítás

A tartósítás legelterjedtebb módszerei: a hűtés, a gyorsfagyasztás, a szárítás és a konzerválás.

A hűtve tartás optimális hőmérséklete +1 °C, s jó, ha ehhez a levegő 85-90 százalékos páratartalma társul.

Gyorsfagyasztáshoz a szeletelt gombát 2-3 percig forrásban levő vízben előfőzik, majd kis, félkilós adagokra porciózva -18 fokon lefagyasztják. Így akár egy évig is tárolható (de nem éri meg).

Az áramló meleg levegőben, továbbá napon vagy félárnyékban történő gombaszárítást sokan alkalmazzák. Ám a gomba így aromaanyagainak kb. 60-66 %-át elveszíti.

Liofilezés, konzerválás

A már említett liofilezés, vagyis fagyasztás utáni vákuumos szárítás a legkíméletesebb gombatartósítási módszer, de eléggé drága. Magyarországon egyedül egy Zirc környéki üzemben alkalmazzák. Kíméletes módszer az alacsony, 40-50 °C közötti hőmérsékleten történő vákuumos szárítás is.

A gombakonzerválás hasonlatos a gyümölcsbefőzéshez: üvegbe zárva magas hőmérsékleten csirátlanítják, „dunsztolják”. Rendszerint akkor célszerű alkalmazni, ha sok gombánk van. Egyes gombafajokat lesózva raknak el.

A kereskedelembe terjed a védőgáz csomagolásban történő gombaforgalmazás. Ehhez a gombát teljesen konyhakész állapotba kell hozni: megtisztítani, megmosni és felszeletelni. A légmentes csomagolásba kevés semleges nitrogéngázt zárnak, ami nem engedi a gombát elszíneződni. Hűtés is igényel.

Szarvasgomba telepítvény Tolnában

Ulrich József högyészi (Tolna megye) gazdálkodó az általa végzett sikeres szarvasgomba-ültetvény létesítéséről, a gomba telepítéséről adott tájékoztatást.

A szarvasgomba (Tuber aestivum) az egyik legrágább gomba a nemzetközi piacon, s ára állandóan emelkedik. Ezt – ritkasága mellett – két tulajdonságának köszönheti: 1. Gasztronómiai szempontból különleges íz- és illathatása van. 2. Híres afrodiziákum. A fáma szerint a férfi nemierőt nagymértékben növeli, még idős korban is. Ezért azután jószerével minden pénzt megadnak érte (mármint azok, akiknek van).

Ulrich úr a természet példáját követve a gomba spórájával „fertőzte meg” a tölgymakkot és az így fertilitizált szaporítóanyaggal vetett be tíz hektárt.

Az eredmény biztató

A vetés jól sikerült, a tölgyes gyorsan nőtt és nyolcéves korában megjelentek talajában az első kis szarvasgombák. 2008-ban már 84 darabot számoltak össze, de még nem gyűjtötték be őket; hagyják szaporodni. Az eddigi tapasztalataik szerint kb. minden harmincadik-negyvenedik fűcskát lehet majd számításba venni a gombaprodukciónak szempontjából.

(Folytatása a 8. oldalon)

„Szövetségben a fák világával”

Értékes, nagy szolgálatot tesz a szakmának a budapesti *Medeia Stúdió*, személy szerint *Rozsnyai Aladár* szerkesztő-rendező azzal, hogy évek óta hónapról hónapra készíti és sugározza a Duna Televízió csatornáján a magyar erdészetet, annak tevékenységét sokoldalúan bemutató „*Szövetségben a fák világával*” című, általában félórás időtartamú műsorát. Ennek során már talán több száz kolléga jutott televíziós szereplési lehetőséghez.

A teljesség igénye nélkül, ötletszerűen szemlélve idézünk fel néhányat az elmúlt hónapok adásaiból.

*

A 2009. januári adás mondanivalóját röviden talán abban foglalhatjuk össze, hogy az erdők régóta fontos szerepet játszanak a társadalmi közjólét szempontjából is. Ezt a funkciójukat annál jobban tudják betölteni, minél tömbösebbek, feldarabolatlanok. Eből következik, hogy a meglevő állami erdőket nem szabad széttrancsírozni, privatizálni. Hanem köztulajdonként egyben kell megőrizni őket is, meg az állami erdőket kezelő erdészeti részvénytársaságokat is.

Bodor Dezső Károly erdőmérnök a bakonyi erdőkről szólva elmondotta, hogy a szentgáliak már az Árpád-korban szállítottak vadhúst a királyi udvar számára, s az ezzel kapcsolatos kötelezettségeiket (amelyek 1848-ig állottak fenn), valamint ezért kapott kiváltságait már az Aranybulla is rögzítette.

Nagy Imre, a Vas Megyei MgSzH erdészeti igazgatója bemutatta a nyugat-magyarországi erdők múltbéli és mai szerepét a táj életében, közben hangsúlyozva az önkormányzati és a magán-

erdők fontosságát is a helyi munkaerő foglalkoztatása szempontjából.

Bodor László osztályvezető (Gemenc ZRt.) a jórészt hajdani erdőtelepítésből származó, de ma már teljesen természetes és nagy ökológiai értéket jelentő gemenci erdőket és nemzetközi hírnevű vadállományukat méltatva arról is szólt, hogy mind ennek ma már egyre fokozódó közjóléti célú igénybevételét is ki kell elégítenie – amit azonban finanszírozni is kell!

*

Csépányi Péter, a Pilisi Parkerdő ZRt. erdőgazdálkodási és természetvédelmi főmérnöke szintén azt domborította ki, hogy az ország turisztikai-idegenforgalmi szempontból leglátogatottabb fővárosi és főváros-környéki erdőterületét köztulajdonként egy tömbben kell megtartani ahhoz, hogy parkerdő-funkcióját be tudja tölteni. Ennek érdekében erdőművelésüknek is az a fő célja, hogy a tájkép természetességét, összhangját, folyamatos erdőborítottságát megőrizzék.

Kiss János, az FVM Természeti Erőforrások Főosztályának vezetője (aki a filmfelvétel idején még ebben a beosztásban dolgozott) szintén aláhúzta, hogy az állami erdő mindig fontos állami vagyontárgy volt. S továbbra is erre van szükség, hogy az erdő hármas funkcióját a köz érdekében betölthesse.

*

Sirman Ferenc, az FVM szakállamtitkára ezt az érvet szintén megismételte, megtoldva azzal, hogy az új erdőtörvényben kell garanciákat adni az állami erdők hosszú távú köztulajdonban tartására. Az erdészeti részvénytár-

saságokkal a vagyonkezelési szerződést ugyancsak hosszú távra kötik.

Horgosi Zsolt, a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő ZRt. erdészeti portfóliójának igazgatója az állami erdők megővését és hosszú távon gyarapításukat jelölte meg összefoglalóan a vagyonkezelés végső céljának. Ehhez nagyterületű erdőgazdálkodásra van szükség, mondotta. Ezt kívánják meg annak a természetvédelemnek az érdekei is, amiben az erdőnek meghatározó szerepe van. Az igazgató az erdő egy újabb időszerű, fontos funkciójaként említette meg a munkalehetőség nyújtását a vidéki lakosság számára.

Kertész József erdésztechnikus zárta az adásban nyilatkozók sorát, aki azt mondta el, hogy egész élete az állami erdőkhez kötődött. Fontos, hogy egyben maradjanak meg a nagy erdőtömbök, amelyek közjóléti jelentőségét már világszerte felismerték.

*

A 2008. decemberi műsorban több helyszínen, de lényegében a fa (nyersanyag) volt a fő téma.

A soproni Faipari Mérnöki Kar intézetigazgató egyetemi tanára, **Prof. Dr.Dr.hc. Molnár Sándor DSc.** azokról a tudományos kutatásokról nyilatkozott, amelyeket a Karon folytatnak, konkrétan az akác és a nyárok ipari hasznosításának fokozására, nemesítésére irányulóan.

Ugyanezt a témát **Kaknics Lajos**, a Nyírerdő ZRt. vezérigazgatója már a gyakorló erdőgazda szémszövegéből közelítette meg, leszögezve, hogy „a Nyír-ség aránya: az akác!”. (Másik „aranya”

(Folytatás a 7. oldalról)

Franciaországi tapasztalat szerint viszont nem is önmagában a szarvasgomba jelenti a jó üzletet, hanem a reá alapozott idegenforgalmi szolgáltatások.

Úgy tervezik, hogy 2009. szeptember 12-13-án Szarvasgombász Napokat rendeznek Hőgyészen, az eddigi tapasztalatok kicserélése és közreadása céljából.

Tanulságos, hasznos volt

az OMgK vadgomba-parádéja; kár, hogy alig volt erdész a szép számú közönség soraiban. Azonban talán kis tudósítá-

sunk is alkalmas lehet arra, hogy ráirányítsa a figyelmet: az erdőt gyakran, s minden évszakban járó erdésznek érdemes jobban odafigyelni a gombák világára. Jó gombaismerettel, egy kis szorgalommal, némi gyűjtési és feldolgozási szakismerettel nemcsak a családi asztal tálalása lehet gazdagabb, ínycsiklandóbb, de a pénztárca is vastagabb. (Különösen az erdészfeleségéké, akikre a gombafeldolgozásban valószínűleg a nagyobb szerep hárul.) S „ha a verkli beindul”, még talán egy kis vállalkozást is lehet a gombára alapozni – amint Ulrich József és hőgyézi példája is mutatja.

Dr. K. P.

pedig a mára már nemzetközi hírnévre fejlesztett dámszarvas-állomány.)

Szót kapott a műsorban **Prof.Dr. Kosztka Miklós**, az Erdőmérnöki Kar intézetigazgató professzora, a jeles műszaki szakember is, aki arról beszélt, hogy az erdővel-erdőgazdálkodással szemben támasztott új társadalmi igények nyomán az erdőfeltárásnak is egy olyan új filozófiáját kellett kialakítani, ami megfelel a többcélú és természet-szerű erdőgazdálkodásnak. Az erdészeti útépités ezért – nem közútépítés. Csak erdőmérnök végezheti, szögezte le nyilatkozata végén a professzor.

*

A novemberi adásban ugyancsak a 70 %-os erdőszültségu Kőszegi-hegység bemutatása képezte a műsor tárgyát, amit ez alkalommal is **Nagy Imre** Vas Megyei MgSzH erdészeti igazgató tájékoztatója vezetett be. Őt követően azonban érdekes módon a táj múltja felé fordult vissza a kamera. **Bakai Kornél** régész és **Kissné Szabó Ágota** helytörténész ismertette a kőszegi erdők jelentőségét a nyugati végvidék védelmében, a gyeptű részeként. Bemutatták a magyar középkornak az erdőben található néhány régészeti emléket is (Velem, Vid, Ilonavár romjai stb.). **Varga László** erdész viszont a nevezetes Stájerházak, vagyis az egykori erdei munkáskolónia történetét ismertette.

*

Októberben három erdész tudós szólalt meg a műsorban. **Prof.Dr. Náhlik Andrásnak**, az Erdőmérnöki Kar dékánjának nyilatkozatát a történelmi múlt motiválta, ami teljesen érthető, hiszen akkoriban volt Sopronban a nagy jubileumi megemlékezés a Kar fennállásának 200. évfordulója alkalmából. Persze, a múltba tekintésből nem hiányozhatott a mély gyökerű selmeci-soproni diák hagyományok megemlékezése sem.

Prof.Dr. Mátyás Csaba, az MTA lev. tagja elmondta: mindig a genetika volt a szakterülete, s mint genetikus, az emberiség túlélésének titkait kutatja a fákban is. Genetikusként mondhatja, hogy a természet nem gépies automatizmus; ezért a borúlátó prognózisok ellenére nem kell a jövőt sötétben látni. A tudomány feladata: hidak építése a részletek között a nagy végcél felé.

Prof.Dr.Dr.hc. Solymos Rezső, az MTA rendes tagja arról beszélt, hogy paradigma-, vagyis nagy korszakváltás van az erdőszetben is, amikor is az erdész munkáját óriási felelősség terheli. A történelem azt bizonyítja, hogy nagy birodalmak pusztultak el valaha erdeik kipurisztítása miatt.

*

A szeptemberi műsor fő tárgya az akkoriban még előkészítés alatt álló új erdőtörvény volt. Az átlagosnál többen szóltak meg ebben a témakörben.

Prof.Dr. Mátyás Csaba akadémikus arra mutatott rá, hogy olyan jelenségek miatt, mint pl. a klímaváltozás, új szempontok szerint kell szabályozni az erdők jövőjét. S nagyobb szerepet kell kapnia a felelős civil társadalomnak mind a szabályozásban, mind a gazdálkodás ellenőrzésében.

Dr. Nagy Dániel, az FVM Természeti Erőforrások Főosztályának tanácsosa (jelenleg már vezetője) azt hangsúlyozta, hogy a törvénynek kiszámítható feltételeket kell teremtenie az erdőgazdálkodásban.

Nagy Imre, már említett szombathelyi MgSzH erdészeti igazgató egyrészt a körzeti erdőtervek szükségességét hangoztatta. Másrészt pedig azt, hogy a törvény mozdítsa elő a faanyag hasznosítását is.

Bodor László osztályvezető (Gemenc ZRt.) úgy találta, hogy a törvénytervezet túlságosan bő, ezért szűkíteni kellene.

Mihályfalvi István vezérigazgató azt fejtette ki, hogy segítségre számít a törvénytől a falopások és az erdőtüzek elleni küzdelemben.

Luzsi József MEGOSZ-elnök azt kívánta, hogy a törvény nyomán jobban érvényesüljön a magánerdő-tulajdon védelme és az erdőtulajdonosok érdeke.

Kiss János, az FVM-TEF vezetője ismertette azokat a szempontokat, amelyek új erdőtörvény megalkotását tették szükségessé. Elmondta, hogy Erdővédelmi Szolgálatot fognak létrehozni, ami az állam nagyobb részvállalását fogja jelenteni az erdők védelméből.

Gálhidy László természetvédő (WWF Magyarország) annak a reményének adott kifejezést, hogy a törvény által a természet-szerű erdők védelme nagyobb hangsúlyt fog kapni. A termé-

szetvédők pedig több beleszólási joghoz jutnak majd az erdőgazdálkodás ügyeibe.

Urbán Pál osztályvezető (Egererdő ZRt.) azt tartotta szükségesnek, hogy szintetizálni kell a véleményeket, kicsiket-nagyokat egyaránt, a csoportérdeket pedig nem szabad összetéveszteni 10 millió magyar állampolgár érdekével.

*

Amint a műsorsorozat utóbbi majd' fél éves tematikájának vázlatos áttekintése is mutatja: Rozsnyai Aladár a *szakma széles keresztmetszetét mutatja be* országnak-világnak a legnagyobb hatású médiumon, a televízió keresztlől. Az akadémikustól a kerületvezető erdész *sokféle embert szólaltat meg*, sokféle véleményt tükröztet az erdőszet ügyes-bajos dolgaival kapcsolatban, még nem-erdészeket is.

Tegyük azonban gyorsan hozzá, hogy *nem csak érdekesek, változatosak és tartalmasak ezek a filmek, hanem nagyon szépek, hangulatosak, kulturáltak is*. Állandó bevezetőjük egy részlet Szabó Lőrinc „Szövetség” című szép verséből, Kertész József erdésztechnikus tiszta szövegkijelölés és kellemes zengő orgánumú tolmácsolásában. Kertész kolléga azután a továbbiakban is többször hallható (olykor látható) rendszeres szereplője a műsoroknak, mert azok hangulatát a közbeiktatott szép versidézetek mindig fokozzák.

*

Rozsnyai Aladár operatörként is nagyot alkotott a természetben, az erdőben, arborétumokban stb. készített szép filmfelvételeivel, a vadon élő állatok mesteri lencsevégre kapásával. (Ami bizony filmezés esetében jóval nehezebb feladat, mint fényképezés esetében.) Mindazonáltal nem felejt el a sorozat célját: az erdőszet ügyének szolgálatát. S a természet esztétikumának keresése, bemutatása nála csak eszköz, háttér és nem válik meddő, üres szépelgéssé.

Érdeklölve várjuk ebben az évben is a sorozat folytatását!

Dr. Király Pál

Kikapaszzkodtak a kátyúból...

Emelkedő pályán a Vértesi Erdő ZRt.

Egy gyenge évtizede a *Vértesi Erdészeti és Faipari ZRt.* még a szakma kevés számú veszteséges állami vállalatának egyikeként, a 19 (FVM) erdőgazdasági részvénytársaság sorrendjében csaknem az utolsóként a sereghajtók közé tartozott. Például 2001-ben 60 millió forint veszteséget mutatott az év végi mérleg. 2008-ban viszont már plusz 80 millió forint nyereség volt a mérleg szerinti eredmény. (A cikk írása idején ez még nem lezárt, nem végleges, de a lényeg nagyságrendileg is jól jellemző adat.)

Mi történt a két évszám között, hat-hét év leforgása alatt? Hogyan jutott a Vértesi Erdő ZRt. ebbe az öröndetes pénzügyi helyzetbe? Erről adott tájékoztatást dr. Széles Attila vezérigazgató Pustavámon a hangulatos, szép Malomerdő Panzió és Üdülőház, Ökoturisztikai Központ tágas – különféle népesebb rendezvények számára fölöttébb alkalmas, kibérelhető – tanácskozótermében.

Egy kis portrévázlat

A nyugodt, de dinamikus személyiség benyomását keltő vezérigazgatóról, nem mellékes körülményként érdemes tudni – saját bemutatkozása alapján –, hogy *erdőmérnöki oklevelét 1987-ben szerezte meg Leningrádban* (a mai Szentpéterváron) a Kirovról elnevezett erdészeti akadémián. Szakmai pályafutását a Vértesben kezdte meg. Ezt a vidéket csak rövid időre hagyta el azért, hogy a Mátrában anyagot gyűjtsön „Fakitermelési technológiák optimalizálása a magyarországi hegyvidéki viszonyok között” című *kandidátusi* disszertációjának kidolgozásához. -A „dr.” cím viselésére is feljogosító kandidátusi címét azután szintén a Kirov Akadémián szerezte meg, majd ismét a Vértesben folytatta a már megkezdett utat. Mégpedig egy abszolút gyakorlati munkakörben: hosszútóló lett. Persze, ez a gyakor-nokoskodás csak fél évig tartott, mert 1992. január 1-től már a Tatabányai Erdészeti műszaki vezetője, 1997-től pedig a vállalat központjában az értékesítési ágazat vezetője. 2001-ben sikeres pályázata alapján lett a *Vértesi Erdő Rt.* vezérigazgatója.

Eme kis portrévázlatához hozzátartozik, hogy dr. Széles Attila *anyanyelve mellett négy világnyelven beszél*: jól bírja az orosz, német, angol és a spanyol nyelvet. (Utóbbinak az a magyarázata, hogy kisfiának édesanyja, vagyis a felesége chilei állampolgár.)

Amint az imént említettük, a vállalat vezérigazgatójának bemutatása nem mellékes tudósításunk folytatása szempontjából. Mert amint a bevezetőben közölt számokból látható, a *Vértesi Erdő ZRt. prosperitásának felívelése éppen egybeesik dr. Széles Attila eddigi vezérigazgatói működésével*. A továbbiakban viszont azt mutatjuk be, hogy milyen alapokon és milyen feltételek között ment végbe a 80 millió forint nyereséghez fokozatosam, évről évre elvezető felemelkedés.

A gazdálkodást nehezítő tényezők

A Vértesi Erdő ZRt. a Vértes-hegység mellett még a Gerecsében és a Bakonyalján is található 47.752 hektár erdőterületen gazdálkodik. Önmagában szép szám, ám az első bökkenő mindjárt itt jelentkezik: *a terület 80%-a (!) a természetvédelmi oltalom valamelyik fokozatának hatálya alá esik* (37.000 hektár).

Dr. Széles Attila ehhez az adathoz csak azt a rövid megjegyzést fűzte: *nincsenek nagy problémái a természetvédekkel; bizonyos korlátozásokat tudomásul kell venni*.

Az élőfakészlet 7,9 millió bruttó köbméter, amelyen évi 190 ezer bruttó köbméter folyónövedék keletkezik.

A problémák ezek mögött a számok mögött tovább halmozódnak. Mégpedig azért, mert az uralkodó fafaj a cser (40 %). A kocsánytalan tölgy 11 %, a molyhos tölgy 7 %, a többi gyertyán, bükk, stb.

Az említett problémák egyike az, hogy sajnálatosan *ritka a makktermés*. S mivel a véghasználatokban 90 %-ban fokozatos felújítógazdálkodást alkalmaznak, az újulathiány miatt a növedék 60-70%-ánál, évi 90 - 100 ezer nettó köbméter-nél többet nem tudnak kitermelni.

Tetézi a bajt, hogy a *globális klímamelegedés és szárazodás* az itteni, meszes alapkőzetten kialakult köves, száraz termőhelyeken már-már *drámai módon kezdi éreztetni kedvezőtlen hatását*. Az évi csapadék mennyiségének elvileg 500 mm körül kellene lennie. Gyakorlatilag azonban mostanában már nem több évi 250-300 milliméternél. Az erdőgazdaság ezért már nem mer további megbontásokat kezdeni az erdők felét kitevő száraz cseres, cseres-tölgyes erdőtípusokban.

Egyensúlyban van az erdőfelújítás

Köztudott, hogy a cser fahasználati szempontból sem kedvező fafaj. Mutatja ezt a *kitermelt fatömeg választékösszetétele* is: a vastag tűzifa 68,2 %, a vékony tűzifa 3,4 %, a rostfa 4,8 % és csupán 12,5 % a rönk.

Ezek után jön a nem várt poén: *a fahasználati ágazat jövedelmezősége 2001-2007 között a háromszorosára nőtt*; már csaknem 10.000 Ft/m³ és az erdőgazdasági társaságok között itt a legmagasabb.

Szép-szép, bólogathatnak erre a gazdálkodó kollégák – de mi ennek az ára?

Ha „arra” gondolnak, hogy... Nos, rablógazdálkodásról szó sem lehet. Az erdőművelés helyzetének jellemzésére, íme csupán egyetlen tény: 2003 óta az *évente belépő erdőfelújítási kötelezettség kevesebb, mint a befejezettként átadott erdőfelújítás*.

A felújítások átfutási ideje 10-12 év. Ápolásukban az idényben 80 *közmunkást is alkalmaznak*. Évente 60 hektáron végeznek faállomány-szerkezeti átalakítást. (Drága dolog, fűzi hozzá a vezérigazgató.)

Kihasználják a lehetőségeket

Visszatérve a fahasználatához: *érdemes és hasznos színfoltja az itt folyó munkának, hogy még faszenet is égetnek* gyenge minőségű bükk- és gyertyánfából (úgy tudjuk, egyedül csak itt az erdőgazdasági részvénytársaságok

közül). Egy tonna faszén égetéséhez átlag 6 m³ fa szükséges.

Eddig évente 600-610 tonna faszénét égettek, amit azután egyrészt a hazai piacon, másrészt Ausztriában és Németországban értékesítettek. 2009-re azonban már csak 300 tonna szenítést vettek tervbe. Németországban ugyanis a Dél-Amerikából a hamburgi kikötőn át hajón érkező latin faszén 40 %-kal olcsóbb és így kiszorítja a magyar árut.

A másik érdekesség, hogy a Vértésben még van jelentősége a *bányászati célú* faválasztékok termelésének. A *sikárosi fűrészüzem* – amely az öt hagyományos erdészeti mellett a hatodik belső szervezeti termelő egysége a vállalatnak – bányászéldeszkat és bányabéléspallót termel a *márkushegyi bányá* részére. Nagy haszon nincs ezen a terméken, mert az alapanyagot piaci áron viszik be az üzembe. Azonban úgy fogják fel ezt a dolgot, hogy már a nulla körüli eredmény mellett is megéri, mert a *patinás, hatvanéves üzem 50 ember számára jelent munkahelyet*. Bérfűrészelés vállalkozásával igyekeznek a pénzügyi eredmény csökkenését elkerülni.

A Vértési Erdő és a Vértési Erőmű

A komoly pénzt nem ez, hanem a *faenergetikai fahasznosítás* hozza a részvénytársaság számára. Eddig 100 ezer tonna dendromasszát szállítottak az *oroszlányi Vértési Erőmű ZRt.* számára; ez a mennyiség 2009-ben már 150 ezer tonnára emelkedik.

A *szállításban* – amelynek terén a Vértési Erdő ZRt. kizárólagos szállítási joggal rendelkezik – a *vállalat gesztorszeret játszik*. A szállított faanyag csak egy része a sajátja; a többit az egész országra kiterjedő partnerhálózattól gyűjti be. Az erőművel kötött szállítási szerződés 2014-ig szól ugyan, de

nem fix áron számolnak el, hanem az ár részben követi a keresleti-kínálati helyzet alakulását.

S még egy tényező befolyásolja az árat: az erőmű részéről alkalmazott *un. bonus-malus szorzó*, amit a beszállított fa bruttó nedvességtartalma alapján alkalmaz. Az erőmű ezzel igyekszik ösztönözni partnereit a minél szárazabb fa szállítására.

A szárazanyag-tartalom fajlagos mutatója az *un. atrofajsúly* – at/m³ –, ami a beszállított fa átlagában 0,64, a Vértési Erdő cserfájának esetében azonban ennél magasabb: 0,71.

Mi a perspektíva?

Dr. Széles Attila vezérigazgató a faenergetikai fahasznosítás várható jövőjével kapcsolatban elmondta, hogy az erőművek már minden fajta szoba jöhető biomassza tüzelésére felkészültek, de egyelőre az erdőgazdaságok a legstabilabb szállítók. A mezőgazdaság még nem jelentkezett olyan ütemben a maga tüzelőanyagaival, mint ahogyan arra számítottak. A szalmatüzeléssel kapcsolatban egyelőre sok probléma is felmerült.

Tegyük mi ehhez hozzá: az év eleji gázimport körüli cirkuszok tükrében úgy tűnik, hogy egyelőre nincs az az alternatív, megújítható forrásból származó energiamennyiség, ami elég lenne Magyarországnak számára.

Eredményes a vadgazdálkodás is

A Vértés ősrégi idők óta híres vadászterület, ámbár nemzetközi hírű nagy trófearekordok erefelé sohasem születtek. Nagyjából ez a helyzet napjainkban is.

A vezérigazgató a vadgazdálkodással kapcsolatban elmondta, hogy az

üzemi vadászterületük nagysága 25.682 hektár. Ennek 30 %-a azonban un. pa-usálé-terület, vagyis átalánybért fizető vadászati szervezeteknek kizárólagos használati joggal bérbe adták.

Bár a *vadlétszám csökkenő irányzatú*, dr. Széles Attila véleménye szerint az ágazat évi 50-80 millió forint közötti eredménye biztonsággal tartható lesz továbbra is. Ennek alapja a gímszarvas-, a muflon- és a vaddisznó-állomány jó minősége. Nemrég ejtettek itt már 11,38 kilogrammos szarvasagancsot is. Az őz közepes minőségű; 430 gramm körüli agancssúly jelenti a csúcst. A däm vad gyenge minőségű. A részvénytársaság legjelentősebb vadgazdálkodási létesítménye a *császári erdőben lévő 1.038 hektáros vadaskert*.

Amint ebből a kis áttekintésből is megítélhető, a Vértési Erdő ZRt. megszűnt a magyar államerdészet „beteg embere” lenni és okos gazdálkodással, viszonylag szerény lehetőségeinek gondos kihasználásával *felzárkózott a jól prosperáló erdőgazdaságokhoz*.

Annál is inkább figyelemre méltó teljesítmény ez, mert ugyanez alatt az idő alatt a magyar gazdaság mélyrepülésbe zuhant, s vállalatok-vállalkozások százai, ezrei mentek tönkre. Talán mégis lehet valami igazság abban a liberális gazdaságpolitika által mostanában tagadott állításban, ami szerint *az állam is lehet jó gazda – csak olyan szakemberek kellenek hozzá*, mint dr. Széles Attila és csapata, a Vértési Erdő ZRt. kollektívája.

Dr. Király Pál

Sokadik határidő-módosítás a Vértési Erőmű ügyében

A december végi, legutolsónak mondott határidőig sem jött létre a szerződés Kapolyi László System Consultingja és az MVM között az állami céghez tartozó Vértési Erőmű eladásáról. A több mint fél éve húzódó ügylet során a vevő már kifizette a hatmilliárd forint körüli vételárat, valamint több mint tízmilliárd

forint bankgaranciát is vállalt. Legutóbb azonban az állami tulajdonos felett álló Nemzeti Vagyongazdálkodási Tanács parancsolt megálljt, mondván: a System Consulting vállalon több pénzügyi garanciát, és akkor megkapja az erőművet. Értesülésünk szerint a vita még mindig több tízmilliárd forintra szól. A sajátos

alkufolyamat alatt Kapolyi László egy igazgatósági tagon keresztül már félig házon belülre is került. Új határidőt a felek már nem tűztek ki, vagyis ez az állapot tartósan megmaradhat.

(Forrás:

„Népszabadság”,
2008.XII. 31.)

A Duna-Ipoly Nemzeti Park

Sok szó esett az utóbbi években a természetvédelem és az erdészet közötti áldatlan vitákról, konfliktusokról. Az egyik ilyen kis afférról mi is beszámoltunk lapunkban. Nevezetesen az Országos Erdészeti Egyesület debreceni vándorgyűlésének „Quo vadis, erdőgazdálkodás?” című vitadélutánján lezajlott éles hangvételű megnyilatkozásokról.

*

„Nekem semmi bajom az erdészettel. Ha vannak is vitáink, akkor azok a terepen lefolytatott szakmai tartalmú megbeszélések egy-egy konkrét, megoldandó feladattal kapcsolatban.” – mondja Fűri András okl. agrármérnök, a Duna-Ipoly Nemzeti Park (DINP) igazgatója. Márpedig erre oda kell figyelni, mert nem akárcsak mondta ezt, hanem *hazánk második legnagyobb nemzeti parkjának* a vezetője azon a tájékoztatón, amit a DINP Pilisi Természetvédelmi Tájegységének esztergomi irodájában, az ott szépen berendezett bemutatóközpontban tartott.

Közbevetve megjegyezzük, hogy legnagyobb nemzeti parkunk a Hortobágyi N.P., s egyben az első is. A DINP-et 1997-ben alapították, de ezen belül egyes alkotóelemei korábban kerültek a természetvédelmi oltalom valamelyik fokozatába. Például a Börzsöny 1978-ban lett tájvédelmi körzet.

*

Erdészeti szempontból azért külön figyelemreméltó a DINP, mert többek között olyan *magasan erdőszült természetföldrajzi tájakat foglal magába*, mint a már említett Börzsöny, továbbá a Budai-hegység, a Gerecse, a Pilis, a Vértes és a Gödöllői-dombsíkság. Ezek mind természetvédelmi szervezeti tájegységek.

A DINP hatalmas, öt megyére kiterjedő 1.354.900 hektár illetékességi területén belül – amely csaknem Balassagyarmattól Dunaújvárosig és a Sióig, s a Móri-árokktól a Zagyvágig húzódik – *a természetes élőhelyek szinte mindegyik típusa megtalálható*: középhegységi erdők, homok- és szikespuszták, rétek, mocsarak, lápok-turjánok, barlangok, sok forrás, kisebb-nagyobb vízfolyás és más víz (köztük hazánk második legnagyobb természetes eredetű tava, a Velencei-tó hatalmas nádasával és érdekes úszólápjaival). S persze a nagy folyó és annak nagy kanyarulata, a Dunakanyar. Ez és a főváros teszi a nemzeti parkot talán a legfrekvenciáltabb területté valamilyen nemzeti parkunk között a közönségérdeklődés, a természetjárás, turizmus és idegenforgalom szempontjából.

*

Ezen a hatalmas közigazgatási területen belül maga a *védett terület 60.314 hektár*. Azt, hogy hányféle élő és élettelen védett érték: növény, állat, földtani képződmény, régészeti, néprajzi és más kulturális jellegű objektum van ezen a területen, képtelenség volna e helyen felsorolni; amint mondani szokás, valóban „kígyót-békát” kiálthatnánk.

Ebből a rendkívül gazdag szortimentből mindössze két élőlényt emelünk ki. Az egyik: a gyönyörű és világhírű *pilisi len*, amely valóban csak itt, a napsütötte pilisi sziklákon fordul elő egyedül a világon. A másik a DINP címerállata: a *havasi cincér* (*Rosalia alpina*), ez a jobbra idős bükkösökben előforduló gyönyörű rovar, amely a kék szín kétféle árnyalatában pompázik és oly ritka, hogy boldog lehet az az ember, aki néhanapján megpillanthatja.

*

Hatvan ezer hektáron persze csak úgy lehet a munkát szervezeten elvégezni, ha maga a szervezet is tovább tagolódik. Ezek a *természetvédelmi tájegységek* a maguk kisebb irányítási centrumaival, tájegységi irodáival jelenleg a következők: Börzsönyi természetvédelmi tájegység (Ipolyvece), Pilis TTE (Esztergom), Gerecsei TTE (Tata), Budai TTE (Budapest), Vértesi és Mezőföldi TTE (Székesfehérvár), Gödöllői TTE (Gödöllő) és Dél-Pest Megyei TTE. Az utóbbin belül két tájvédelmi körzet található: Tápió-Hajta-vidéke TK (Nagykátai) és Ócsai TK (Ócsa). A Mezőfölddel kapcsolatban is külön megemlíti a Sárreti és a Sárköz-völgye Tájvédelmi Körzetet.

*

Az imént vázolt szervezeti tagozódáson belül azután se szeri, se száma a különféle jellegű területeknek és objektumoknak. Ilyenek például az erdőrezervátumok, bemutatóhelyek, erdei iskolák, tanösvények, tájházak, látogatóközpontok stb.

Önként adódik a kérdés, hogy miként tud mind ezzel megbirkózni a DINP Igazgatósága?

A területen 280 természetvédelmi őr dolgozik, ami bizony édes-kevés, ha meggondoljuk, hogy ebben a társadalmilag intenzíven igénybe vett térségben 3.400 hektár védett terület jut egy őrre; ha pedig közigazgatási területben számolunk, akkor 35.500 hektár! *A természetvédelmi őrök számát meg kellene duplázni* ahhoz, hogy járőrözve biztonságosan tudjanak intézkedni a rájuk bízott értékek védelmében.

Erről azonban egyelőre szó sem lehet, mert a DINP-nek ezt a szerteágazó feladattömeget évi 500 millió forint költségvetésből kell megoldania úgy, hogy ráadásul ennek az összegnek mintegy 30 %-át, 140 millió forintot saját magának kell előteremtenie. Nem olyan zöld tehát a természetvédők réjtje sem, mint ahogyan az messzebről látszik.

*

Hogyan áll az erdészet és a természetvédelem viszonya a DINP esetében?

Fűri András elmondta, hogy féltucatnyi erdőgazdasági részvénytársasággal állnak munkakapcsolatban, még honvédségi erdőgazdasággal is. *Az utóbbi években nem csak nagy szemléleti változást tapasztal az erdőgazdálkodók körében,*

hanem ez a változás már megmutatkozik az erdőgazdasági gyakorlatban is. Különösen az Ipoly Erdő ZRt. esetében a Börzsönyben és a Pilisi Parkerdő ZRt. esetében annak több területén is vannak már erre üzemi méretű, jó erdőművelési példák.

*

A DINP kezelésébe több ezer hektár olyan terület tartozik, amelyen annak rendje-módja szerint folytatja a vadgazdálkodást. Ilyen jelentősebb vadászterületük pl. az Ipoly-völgyben levő mintegy 3.600 hektár. Vannak hivatásos vadászai is. Az esetenkénti bérkilövést a környező vadászterületeken elfogadott tarifák figyelembe vételével számolják el.

Mindenképpen arra törekednek, hogy a vadállomány létszámát a természetes vadeltartó képesség szintjére szorítsák vissza és főként a betelepített, úgymond tájidegen, mert itt nem őshonos muflont és dämvdad redukálják. Az ökoszisztéma a túlzott vadlétszám miatt nem szenvedhet kárt.

Örömmel veszik tudomásul a hiúz – ma már hóban hagyott lábnyomai alapján is bizonyított – visszatérését a Börzsönybe, de érdeklődéssel figyelik a nádi farkas megjelenését is a Velencei-tó kiterjedt nádasaiiban.

*

A DINP Igazgatósága nagy súlyt fektet a közönségkapcsolatok fejlesztésére, mert tisztában van azzal, hogy a társadalom rokonszenve, erkölcsi és anyagi támogatása nélkül eredményes természetvédelmi munkát végezni nem lehet. Ingyenes ismeretterjesztő kiadványok sokasága, a „Cincér” című saját hírlevelük terjesztése, erdei iskolai foglalkozások és más gyermekprogramok, sokféle egyéb társadalmi program, filmek stb. mind-mind ezt a célt szolgálják – egyre több eredménnyel. Persze, az ilyen eredményeket nehéz számszerűsíteni, vagy forintosítani. Egyik ilyen visszajelzés lehet a természet- és környezetvédelmi célok követését hirdető civil szervezetek számának növekedése a térségben (is).

*

Füri András igazgató tájékoztatójából és az ahhoz kapcsolódó eszmecsereből azonban Esztergomban is kiviláglott, hogy a társadalom nem csak segíteni tud, hanem gondokat is tud okozni.

Egyik ilyen nagy gondjuk a különböző technikai sportok erdőben való üzésének gyors terjedése: a motorozás, crossozás. S ámbár szinte hihetetlennek tűnik, de még a párna-ejtőernyőzés is vet fel problémákat, mivel a starthelynek leginkább megfelelő magas hegycsúcsok szinte kivétel nélkül komoly értékeket rejtő, természetvédelmi oltalom alatt álló területek.

A főváros budai oldalán és az agglomerációban, a Duna-kanyarban régi gond az illegális és a tájba nem illő építkezés

is, a tájkép rongálása-rombolása. Ezzel kapcsolatban nagy az építési hatóság, az önkormányzatok felelőssége is.

*

A napi természetvédelmi feladatok ellátása mellett a nemzeti parkban perspektivikus munka is folyik: a területen található értékek további kutatása, illetve a már feltártak tudományos feldolgozása és kiadványokban történő közzététele. A közelmúltban jelent meg pl. a Gerecse-hegység flóráját és a Börzsöny-hegység edényes flóráját bemutató vaskos kötet.

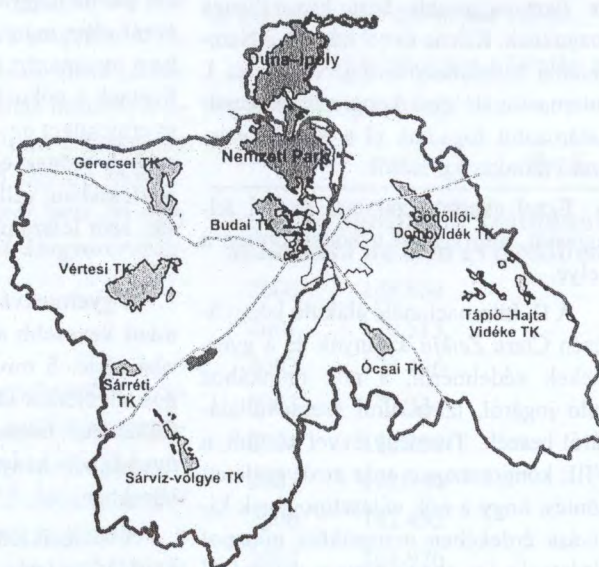
A perspektivikus munkát szolgálják a DINP középtávú tervei is. Ilyet készítettek pl. az Ipoly-völgy ökoturisztikai fejlesztésére.

A DINP kiterjedt bel- és külföldi kapcsolatai közül csupán egyet emelünk ki: az ipolysági székhellyel működő Ipoly Unióval való eredményes együttműködését, amely azt is példázza, hogy a szlovák-magyar kapcsolatokat lehet korrekt és gyümölcsöző módon is alakítani.

Régi igazság, hogy a megbecsülés alapja a megismerés. Örülünk és köszönjük, hogy hazánk második legnagyobb nemzeti parkjának, az erdészeti szempontból különösen fontos Duna-Ipoly Nemzeti Parknak a tevékenységébe egy kis bepillantást kaphattunk Füri András igazgató úr révén annak a tájékoztatónak a keretében, amelyet a Magyar Újságírók Országos Szövetségének Erdészeti, Természetvédelmi és Vadászati Szakosztálya kezdeményezett, s az így nyert ismereteket továbbíthatjuk Szakszervezetünk tagságának irányába is.

Csak megbecsüléssel nyilatkozhatunk a DINP keretében folyó természetvédelmi munkáról. S talán az a kapcsolat is például szolgálhat mások számára is, amely a DINP, valamint a térség erdőgazdálkodói és vadgazdálkodást folytatói között fennáll. Ez a kapcsolat bizonyára még nem minden részletében felhőtlen – ám minden az embereken múlik!

Dr. Király Pál

Március 8.: Nemzetközi Nőnap!

Tapasztaljuk: nem egy kollégánk él abban a hitben, hogy a *Nemzetközi Nőnap* afféle „szocializmusból itt maradt” politikum, erőltetett, nem kívánt ünnep, amikor mozgalmi elődeinknek, a korabeli vállalati szakszervezeti bizottságoknak jutott rendszerint a feladat, a nődolgozók: munkatársnők-szaktársnők-kartársnők-elvtársnők ünnepélyes köszöntése ingyenpuszival, szabvány-retorikával és olcsó kis hóvirágcsokorral. (Istenkém, amikor még pár forintért az utcán lehetett kapni egy kis csokor hófehér hóvirágot.) S persze, kénytelen-kelletlen, de illett ezt valami módon otthon is megismételni: köszönteni asszonypajtást, anyóst, mamát, nagylányt – mert miért, miért nem, de ez jólesett az otthoni hölgyeknek és titkon számítottak is rá.

*

Tévedés, férfitársaim! Annyi politika tényleg van a dologban, hogy a *Nőnap* eszméje a munkásmozgalom talaján sarjadt ki; de nem az 1945 utáni szovjet típusú szocializmusban, hanem jóval régebben és ma már az ENSZ is a világnapok között tartja számon a Nemzetközi Nőnapot.

Az egész ügy jó másfél évszázada, 1857-ben kezdődött, amikor is New Yorkban, a textiliparban dolgozó lányok-asszonyok az utcára vonultak, hogy emberibb munkakörülményeket és tisztességesebb bért követeljenek maguknak. Kilenc évvel később a Nemzetközi Munkásszövetség, vagyis az I. Internacionálé első kongresszusán már határozatot fogadtak el a nők hivatás-szerű munkavégzéséről.

Ezzel akartak szakítani az ősi fel fogással, ami szerint a nőnek otthon a helye.

A II. Internacionálé alakuló közgyűlésén Clara Zetkin az anyák és a gyermekek védelméről, a nők munkához való jogáról, társadalmi szerepvállalásáról beszélt. Tizenegy évvel később, a VIII. kongresszuson már arról született döntés, hogy a nők választójogának kivívása érdekében nemzetközi nőnapot hirdetnek; ám annak pontos dátumáról nem határoztak. Végül 1911. márci-

us 19-én Németországban, Dániában, Ausztriában és Svájcban megtartották a világ első nőnapját.

*

Hat esztendő múlva, 1917. március 8-án Oroszországban vonultak az utcára a nők, s békét-kenyeret követeltek. Négy nappal később II. Miklós cár lemondott a hatalomról és a megalakult polgári kormány első intézkedései között választójogot adott a nőknek. (Ez még nem a lenini szocialista forradalom volt.)

A Nemzetközi Nőnapot ettől kezdve ünneplik március 8-án azokban az országokban, ahol megünneplik.

A magyar nők 1913-ban csatlakoztak a nemzetközi nőmozgalomhoz. Ekkor alakult meg az Országos Nőszervező Bizottság, amely különböző demonstratív akciókat szervezett a nők jogainak kivívása érdekében. Magyarországon 1948-ban lett március 8. a nőnap.

*

Itt akár pontot is tehetnénk a történet végére. Ám a tapasztalat azt mutatja, hogy ez bizony még korai lenne. A nemek közötti esélyegyenlőség papíron az egész Európai Unióban létezik, a valóságban azonban megvalósítása még bőven hagy kívánnivalót maga után. Sok munkahelyen hazánkban sem érvényesül pl. az „egyenlő munkáért egyenlő bért” elve, mert még számos munkahelyen ugyanazért a munkáért kevesebbet fizetnek a nőknek, mint a férfiaknak. A gyermeküket egyedül nevelő nők nehezebben tudnak elhelyezkedni. Közéleti pozíciókban, vállalati vezető állásokban stb. sem létszamarányos a nők jelenléte.

A gyermekvállalás, gyermeknevelés miatt kevesebb a nők un. nyugdíjszerzési ideje. S mivel Európában az átlagos női életkor kb. hat évvel hosszabb a férfiakénál, hosszabb ideig, de kevesebb nyugdíjból kénytelenek megélni idős korukban.

A Genézis Könyve szerint a Teremtő a világ kezdetén megteremtette a pompás Paradicsomkertet és belehelyezte a

teremtés királyát, Ádámot. Ám egy idő után azt látta, hogy hiába a sok kellem és szépség, Ádám apánk csak-csak kedvetlenül téblábol a kert utjain. Mivel a Teremtő mindentudó is volt, gyorsan kitalálta, hogy mi a baj és hogyan kell orvosolni. S megteremtette a Nőt: Éva ösanyánkat is! Hát uramfia: azon pillanatban, legott kékebb lett az ég és zölddebb a rét, ragyogóbban süttött a Nap és színesebbek-illatosabbak lettek a virágok, még a kristálytisza patak vize is csacskábban csobogott. Ádám apánk pedig kedvtelve nézegette párjának gyönyörűségeit, és édes melegség öntötte el, valahányszor asszonya a macskánál is selymesebben simult hozzá. Az ősi szerző – úgy tudni, Mózes – az ember teremtésének leírásával érzékelte, hogy mit jelent az életben a nő.

Persze, amint tudjuk, a folytatás azután másként alakult, de az már egy másik könyv. „Ellentétet vetek Közéd és az Asszony közé” – hangzott a kemény szózat, s bár ez a Sátán és a Madonna egymáshoz viszonyulására vonatkozott, de állítólag azóta van ellentét a két nem között is. Hogyne volna – jegyezte meg egyik jeles írónk –, amikor mind a kettő mást akar: a nő a férfit, a férfi a nőt. (Ámbár, a mai világban már ki tudja...?)

*

De félre a filozófiával és iróniával, kedves férfitársaim, mert a lényeg: félre a múlttal kapcsolatos, a bevezetőben említett nőnap téveszmével is! Ne reszteljünk március 8-án egy kis virággal, s a figyelmesség valamely más kis jelével közeledni környezetünk nőnemű tagjaihoz. S meglehet, hogy abból a bizonyos egykori paradicsomi boldogságból egy kicsiny szikra még felragyog.

Utóirat. Cikkünk történeti részeinek megírásához merítettünk abból „A nő napja” című írásból is, amely a „Postás” című ágazati lap X. évf. 4. számában „-lászló-” aláírással jelent meg.

Dr. K. P.

Nyugdíjasoknak – nyugdíjasokról

Mi lesz veled, nyugdíj(as)?

Az utóbbi évtizedben szinte folyamatosan aggodalmas vitákat, olykor indulatokat kavart a nyugdíjak alakulása-alakítása. Érthető, hiszen *a társadalom negyedének-harmadának sorsáról van szó*. Mégpedig sok olyan nyugdíjas emberről is, aki egyébként is a szűkös megélhetés, a tisztos nyomor határán imbolyog. Nem kevés olyan jobb sorsra érdemes embertársunk van, akiről nem tudni, hogy tulajdonképpen miből él, miként tud életben maradni.

*

A polémiák egy része eddig inkább arra irányult, hogy *miből tud majd az állam, a nyugdíjpénztár nyugdíjat folyósítani* – a talán nem is nagyon távoli jövőben – az idős kort elérték számára. Hiszen köztudott, hogy nem egy és nem két munkáltató igyekszik kibújni a nyugdíjjárulék-fizetési kötelezettsége alól. S szép számúra becsülhetők az ún. fekete munkavállalók is, akik jogilag rendezett munkaviszony nélkül végeznek munkát, keresnek pénzt. S *miközben a járulékfizetők száma egyre csökken, azonközben a nyugdíjjogosultak száma egyre nő* a társadalom előre-
gedése következtében.

*

Időről időre vitatottá válik a nyugdíj-megállapítás, pontosabban évről évre történő emelésének módja is: az ún. *svájci indexálás*. Ezzel az infláció és a reálbérek alakulásának együttes, fele-fele arányos figyelembe vétele és számtani átlaga alapján állapítják meg a nyugdíjmelés mértékét. A múlt év nyarán még felháborodást keltett a nyugdíjasok egy részének körében Orbán Viktor FIDESZ-elnök nyilatkozata, ami szerint, ha a FIDESZ kerülne kormányra, megváltoztatná ezt a módszert és áttérne a csupán az inflációt követő számításra.

*

A téma szakértői nem értettek egyet ezzel a nézettel, mondván, hogy a *csupán az inflációt követő nyugdíjmelés* megőrzi ugyan a nyugdíj reálértékét, de nem teszi lehetővé, hogy a társadalmi szolidaritás elve alapján a nyugdíjasok is részesedjenek a gazdasági növekedés eredményéből. Ezért a nettó keresetnövekedéshez való nagyobb igazítást tartották volna kedvezőbb megoldásnak a nyugdíjak színvonalának megőrzése, a bérek nyomon követése szempontjából.

Napjainkban, a súlyosbodó gazdasági válság idején, amikor is az infláció a vártnál kedvezőbben alakul, viszont a bérek-jövedelmek befagyasztására törekszik a kormány, a szakértők új leckét kaptak az indexálás tekintetében.

*

A nemzetközi pénzügyi válságra adott első állami válaszlépések ugyanis köztudottan éppen a keresetek befagyasztására irányultak, legalábbis a közszférában. A reálbérek egyébként is már 2007-ben is kb. 5-7 százalékkal csökkentek Magyarországon, miközben Szlovákiában, Csehországban, Lengyelországban, Romániában látványos bérkonjunktúra bontakozott ki. A még viszonylag olcsó, mert „fekete” csángó, rutén és más hasonló külföldi munkaerő el is tűnt a budapesti „köpködőkről”, a szó szerinti munkaerő-piacokról, mert *már nem éri meg mondjuk Romániából Magyarországra jönniük dolgozni*.

*

Az év elején kinyilvánított kormányzati elhatározás szerint a nyugdíjak bérektől való leszakadásának kompenzálására hivatott *13. havi nyugdíjat havi 80 ezer forintban maximálták*, a részleteket meghatározó szabályozás szerint. Mivel a vegyes számítás kö-

vetkeztében 2001-től eddig is évente 40-50 milliárd forint veszteséget szenvedett a nyugdíjas társadalom és a nyugdíjfelzárkóztatási program megkezdése előtt az 1989-es színvonalat érte el a nyugdíjszint a fizetésekhez képest, *ez a veszteség 2009-ben várhatóan tovább növekszik*. Sovány vigasz, hogy a veszteség elsősorban a magasabb nyugdíjat élvezőket érinti majd. A veszteség tovább csökkenti a nagyarányú lakossági eladósodás miatt amúgy is megtorpanó fizetőképességet. Ez pedig a zérus alatti, negatív gazdasági „növekedéssel” és az export visszaesésével társulva, csak *tovább erősíti azt a gazdasági örvényt*, amely a magyar társadalmat a mélybe húzza.

*

Ez az ördögi kör azzal zárul, hogy a termelési válságba átcsapó pénzügyi válság nyomán növekszik a munkanélküliség, a támogatásra, eltartásra szoruló tábor és ezzel együtt tovább csökken a járulékfizető aktív dolgozók és a prosperáló vállalkozók száma...

Ezek után tehát jogos a kérdés: mi lesz veled, nyugdíj(as)?

Dr. K. P.

Az új nyugdíjasok számának alakulása az első évtizedben

2000	168.669
2001	170.513
2002	174.416
2003	173.334
2004	180.296
2005	192.754
2006	182.452
2007	202.926

(Forrás: KSH)

Egy furcsa írás

Még a múlt év november 18-án sugározta a Duna Televízió Szobolits Béla rendező „Szétlopkodott ország” című dokumentumfilmjét, ami Nóvé Béla forgatókönyve alapján 2008-ban készült.

A film részben az utóbbi években elharapódzott és hatalmas károkat okozó fémlopásokkal foglalkozik, részben pedig azzal a nem kevésbé felháborító nagyarányú falopással, amely az Ózd melletti Arló térségében történt, történik a helyi lakosok által Lophegynek elnevezett erdőben.

Ezt követően megjelent egy képes filmismertető a „Magyar Nemzet” 2008. december 8-14-i televízió- és rádióműsor mellékletében Lőcsei Gabriella aláírással „A Lophegyen” címmel. Ebből idézzük a falopással foglalkozó részt.

„De arra sincs sok remény, hogy azt a sokhektárnyi erdőt, amit jól felszerelt és igen ügyesen álcázott bünszövetkezetek tüntettek el pár év alatt, valaha visszanyerjük. A nagymellényű erdőmérnökök ugyan a „nullaéves állományt” is erdőnek titulálják – köröttük, ameddig a szem ellát, az általuk elrendelt, rettenetes tarvágás maradványai –, a néző azonban inkább azoknak a szaktekintélyeknek ad igazat, akik egyszerű szavakkal magyarázzák el, hogy a szervezett büntetés és a legalizált fakeskedelem esetenként, bizony, összetartozik. A helybeliek, de a büntetőhatóságok is tehetetlenek ezekkel az érdekszövetségekkel szemben.”

*

Hát: itt az írás, olvassátok érett észszel, józanul, kedves nagymellényű erdőmérnök kollégáim, Ti, akiknek úgy látszik, más gondotok sincs se éjjel, se nappal, mint hogy rettenetes nagy tarvágások elrendelésével tönkretesztetek a gondjaitokra bízott állami erdőt – legalább is a média mindenhez mindenkinél jobban értő és a világot Isten kardjaként járó, s hol ide, hol oda lesújtó egyes munkatársai szerint. De eme leleplező írás alapján lopva még akár arra is gondolhatok, hogy talán bizony még az erdőt irtó büntetés érdekszövetségnek is részesei vagytok, Ti huncut kis gazemberek. De ne sértsük meg a médiát, mert lehet, hogy ő is csak áldozatul esett azoknak a helyi szaktekintélyeknek,

akik egyszerű szavakkal elmagyarázták neki, hogy mi is itt a valóságos helyzet. Talán még szerencse is, hogy a büntetőhatóságok tehetetlenek Veletek szemben.

De lássuk a teljesség kedvéért, hogy miként folytatódik a műsorújságban ez a furcsa história.

*

„Pallagi László, az Egererdő ZRt. vezérigazgatója azonban, úgy tűnik, megtalálta a lefűlelésközvetítő utat: az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal, az APEH figyelmébe ajánlja a fakitermeléssel és fakeskedelemmel foglalkozó (nagy)vállalkozókat. Sajnos, a Szétlopkodott ország televíziós bemutatója után nem ez a lehetőség ragadta meg az emberek fantáziáját, úton, útfélen azokat a „kispályás” lopósokat kárhóztatják, ha Szobolits Béla filmje szóba kerül, akik kézi targoncákon, ke-rekpáron viszik haza a fát, hogy legyen mivel viskójukat bemelegíteni.”

*

Távol áll tőlünk az arra irányuló legcsekélyebb szándék is, hogy az általunk tisztelt és nagyra becsült Lőcsei Gabriella újságíró írását egy sértett hangvételű kritika tárgyává tegyük. Ám – nem tehetünk róla, de – nem egészen értjük, nehezen magyarázzuk, ellentmondásosnak találjuk. Ennek oka talán magában az ismertett filmben rejlik, amely úgyszintén kissé nehezen érthetőnek, nem egyértelműnek, ellentmondásosnak tűnik. Azzal kezdődik, hogy helyi lakosok az erdőből kivágott – elég szépnek, ígéretesnek látszó – fatörzseket tolnak hazafelé (úgy mond, hogy legyen mivel viskójukat bemelegíteni). Mégis úgy végződik, hogy két bézbólsapkás fiatalember csóválja a fejét a kamera előtt: nem-nem, a helyi „kisebbség” ilyet nem tesz!

Hát akkor ki teszi?

A közbenső jelenetek: az Észak-erdő ZRt. (jobb sorsra érdemes) erdészeti vezérigazgató-helyettesének, Papp Gyulának megszólaltatása (talán inkább megszorongatása) a letarolt területen, továbbá egy helyszínre citált debreceni botanikus egy-két vágásterületi növény jelenlétére alapozott szakvéleménye azt

sugallhatja a fokozatosan felháborodó, erdészeti ügyekben járatlan nézőnek, hogy bizony-bizony, itt valószínűleg az államerdészeti részvénytársaság a ludas a közvagyon eme, látványának is riasztó, már korábbi keletű, galád megkárosításában.

*

Ha véleményünk téves, vagyis rosszszul látjuk, helytelenül értelmezzük Nóvé Béla - Szobolits Béla dokumentumfilmjét és Lőcsei Gabriella ahhoz kapcsolódó írását – akkor legott, itt helyben megkövetjük őket, de megjegyezve: egyértelműbbé kellett volna tenniük a filmet az erdőpusztításért felelős(ök) megnevezése szempontjából. Ha viszont így egyértelmű a film és az írás, ahogy van – akkor nézzon bele a tükörbe és szólaljon meg a szakma és a gazdálkodás fő-főnöke, a Nemzeti Vagyongazdálkodási ZRt. is!

*

Bizonyos – megszívlelhető – kádenciát azonban Lőcsei Gabriella is ad írásának végén, a következőképpen. „A gellérthegyi Filozófiai kertből eltüntetett Bóhidharma... állítólag azt tanította: 'ha hétszer elbuksz, nyolcadszor is fel kell kelned'. Talán ez az egyetlen hasznos és célravezető módszer természeti és kulturális értékeink védelmében, még a Lophegy tetején is. Ha többet nem is, ezt mindenképpen megtanulja az, aki a Szétlopkodott ország című filmet végignézi.”

Dr. Király Pál

Kicsit több...

(Szolidaritás)

Kicsit több békesség, jóság, szelídség
Kevesebb erőszak, gyűlölet, irigység,
Kicsit több igazság úton, útfélen,
Kicsit több segítség bajban, veszélyben.
Kicsit több „mi” és kevesebb „én”,
Kicsit több erő, szeretet, remény.
És sokkal több virág az élet útjára,
Mert sírokra már úgyis hiába.

Lehúzták a rolót

Különös, szomorú címlappal jelent meg a Fónagy István erdőmérnök kolléga, mint alapító-főszerkesztő nevével fémjelzett „ProfiFa” című társlapunk múlt évi decemberi száma: egy üzleti portál lehúzott redőnyére a „Lapzárta!” feliratú tábla van kitűzve. Előtte pedig egy hatalmas megafon által eltakart arcú férfi (talán maga Fónagy István?) harsogja világá nyilván ugyanazt. S, hogy kétségünk véletlenül se legyen afelől, hogy valóban erről van szó, a főszerkesztő a 3. oldalon a szokásos havi jegyzetében írásban is közli: *a lap nyomtatott változatának utolsó számát* tartjuk kezünkben.

A továbbiakban azzal indokolja a lap megszűnését, hogy napjainkban már egyre inkább az *elektronikus* szakmai információszerezés kerül előtérbe, különösen a fiatalabb generáció körében. Ezért *a lap internetes portáljának fejlesztésére* fordítja figyelmét a jövőben.

*

Persze, sejtjük, hogy mi áll a *sajnálatos lapmegszűnés* mögött. A faipar az utóbbi években folyamatosan leépülőben van. A lap támogatóinak köre ezzel párhuzamosan szűkült be, s a szerkesztőség nemrég át is tért a kéthavonkénti megjelentetésre. Maga Fónagy kolléga is leírja: a válság csaknem mindenkit elért, mind többen számolják fel vállalkozásukat; sok jóra nem lehet számítani, mert még nem értük el a gödör fenekét. A világ, a társadalom pénzorientálttá vált; a politikusok önzése, haszonlesése és rövidtávú gondolkodása miatt csekély a kitörési lehetőség.

*

Akárhogy is nézzük-forgatjuk a dolgot, mégis csak arról van szó, hogy *15 évi szívós fejlesztő munka és küszködés*

után a szakma szegényebb lett egy nagy szellemi értékkel: egy szép, gondosan és ötletesen, lelkiismeretesen és bátran, szókimondóan szerkesztett, tartalmas, rengeteg információt közreadó szaklappal. Megértjük, hogy a jövő az elektronikus információátadásé. Ám biztosak vagyunk abban is, hogy amint a szép kötésű, szép és változatos betűzetű, művészi-en illusztrált könyv sem megy ki egyhamar a divatból, úgy a szép folyóirat sem. Amit ha olvasni akarunk, nem kell rögtön a számítógép „egere” és billentyűzete után nyúlnunk, a képernyő elé kuporodnunk. Hanem kedvünkre forgathatjuk a pam-lagon heverve, a vonaton utazva, a strandon és még sokféle élethelyzetben. Ha kedvünk támad, a bennünket érdeklő részt kívághatjuk, dossziéba-tasakba szortírozva raktározhatjuk, valakinek elküldhetjük stb.

*

Ez azonban most már hiábavaló eszmefuttatás: a redőnyt lehúzták. Nem tehetünk mást, mint *bizunk abban, hogy jönnek még jobb idők*, amelyek majd meghozzák a *nyomtatott „ProfiFa” feltámadását* is.

Addig is kívánunk Fónagy István kollégánknak az elektronikus lapváltozat szerkesztéséhez további

jó szerencsét!

k. p.

Nemzetközi kiállítások.

A HUNGEXPO ZRt. a Budapesti Vásárközpontban (X. ker., Albertirsai út 10.) február 27 - március 1. között bonyolítja le az *Utazás* idegenforgalmi kiállítást.

*

A 16. Fegyver- Horgász- és Vadászati Kiállítást, a *FeHoVa*-t március 19-22. között rendezik meg. Egyik érdekességének azt ígérik a rendezők, hogy eredetiben lesz megtekinthető az összes eddigi magyar világrekord és magyar rekord trófea, valamint festményen azok a vadon élt állatok, amelyek ezeknek a pompás vadászemlékeknek a hordozói voltak.

*

Április 1-5. között lesz a *Construma* építőipari kiállítás, április 16-18. között pedig a *Renexpo* kiállítás és kongresszus a megújuló energiákról és energiahatékony épület-felújításokról. Május 19-22 között bonyolítják le az ElectroSalon elektronikai, elektrotechnikai és automatizálási szakkiállítást, május 22-23.-án pedig a TEMEXPO temetkezési kiállítást.

k.p.

A népiskolától az Akadémiáig

A 2008-as esztendő akár Kittenberger-emlékévének is nevezhetjük a szakmában, annyi megemlékezés történt a nagy vadászról és természetudóról halálának 50. évfordulója alkalmából. Ezek közül háromról lapunkban is közöltünk terjedelmi lehetőségeinkhez alkalmazkodó méretű tudósítást.

E megemlékezések közül a legkiemelkedőbb, mert a legtöbb információt közlő a Magyar Tudományos Akadémián március 27-én lebonyolított szimpózium volt. (Lásd „ERFA Híradó”, 2008/1. szám, 13-14.p.)

*

Már akkor és ott azonnal megfogalmazódott az igény az iránt, hogy nagyon hasznos lenne, ha az elhangzott nyolc előadást és az elnöklő Sólymos Rezső akadémikus bevezetőjét, valamint zárógondolatait kiadványba foglalva, írásban is kézbe lehetne venni, ismételt olvasgatni, az otthoni könyvespolcon elraktározni.

Tudta ezt a szimpózium megrendezésének fő mozgatója, Fácányi Ödön, a jeles szakíró is (akinek a kiváló könyveiről irt ismertetések már nem egyszer bukkantak fel lapunk oldalain). S a reáljellemző energikus operativitásnak köszönhetően a márciusi szimpózium anyagát még azon évben, novemberben valóban kézbe is vehettük. Nem mindennapi teljesítmény egy könyv kiadása esetében!

*

Annál is inkább értékelhetjük Fácányi Ödönnek, mint „A népiskolától az Akadémiáig” címmel közreadott kötet szerkesztőjének ezt a bravúrját, mert a sietség egy csepp sem ment a minőség rovására. Sőt! Számos régi, dokumentum-értékű, archív fénykép és okmányrepró teszi széppé, látványossá, érdekessé a kötetet. Az pedig nyilván az olvasószervezőt és a korrektort állíthatta kemény feladat elé, hogy minden cikk után található angol nyelvű összefoglaló. Ráadásul dr. Baka Attila előadásának teljes szövege szlovák nyelven

is belekerült a könyvbe. („Kitty bácsi” lévai származású volt; ottani kultuszáról már tettünk említést lapunkban is.) Más szlovák nyelvű összefoglalók is vannak a könyvben, pl. R. Prys-Jones és társainak teljes magyar és angol nyelvű dolgozata után is. A helyenként előforduló latin nyelvű fajlisták sem tették könnyebbé a korrektork munkáját.

*

Ezek az idegen nyelvű szövegek nagy értékei a könyvnek, mert elősegítik külföldi tudományos-szakmai körökben való terjesztését, hasznosítását; végső soron Kittenberger Kálmán nemzetközi megbecsültségének növelését.

A 132 oldalas, szép keménytáblás kötetű könyvet az Országos Magyar Vadászkamara adta ki a „Nimród Vadászújság” közreműködésével, több hazai és szlovákiai intézmény támogatásával. Ezt sem lehetett egyszerű feladat összegyűjteni a mai pénzsűke világban.

K. P.

Gyökerek és lombok, VI.

A szakmában immár közismert könyvsorozat hatodik kötetének tartalma hasonló az előzőekhez: az erdészetben dolgozó vagy egykor dolgozott, kenyerük javát már többnyire megevett emberek mesélnek Pápai Gábor szerkesztő-riporternek életükről, egykori tanulmányaikról, szakmai pályafutásukról.

„A videoszalagra felvett életutakból mozaikszerűen összeállíthatjuk a XX. század magyar erdészettörténetének azokat az emberi vonatkozásait, amelyekről nemigen olvashatunk az eddig megjelent kiadványokban. A szereplők vallomása olyan részletekkel egészíti ki a tudományos történelemírás alkotóelemeit, amelyek kötőanyagként rögzítik azt egységes egészzé.” – írja előszavában Pápai Gábor.

*

Ebben a hatodik kötetben a következő tíz személy visszaemlékezései olvashatók: Simonfy Ákos, Tompa Károly, Petz Ádám, Marjai Zoltán, Bujdosó Alpár, Jakabffy Ernő, Kondor Antal, dr. Szemerédy Miklós, Bulin István és Gálos István. Közülük öten már nincsenek az élők sorában, így szóbeli információik pótolhatatlanok lennének, ha időben nem kerültek volna rögzítésre.

*

Nincs érdekesebb olvasmány az emberi sorsnál; így van ez ennek a könyvnek az esetében is. Ezekből idézni akár csak szemelvényyszerűen is: lehetetlen. Íme csupán egyetlen egy kis szemelvény Simonfy Ákos (1867-1962) elbeszéléséből. Édesapja honvédorvosként vett részt az 1849. július 31-i végzetes segesvári csatában. Ő mesélte el, hogy az áruló segesvári szászok vezették az

ellenséget, az addig csak ímmel-ámmal harcoló kozák lovasságot a székely honvédek hátába a délutáni órákban és ez döntötte el a csata kimenetelét. Halhatatlan költőnk, Petőfi Sándort is a szászok által bekerített csoportban mészárolták le. (Tehát még az is lehetséges, hogy Petőfi nem is kozák lándzsa által vesztette életét!)

*

Megrendítő Jakabffy Ernő históriája is, aki gyógyíthatatlannak tartott betegsége tudatában hidegvérrel, órára pontosan megtervezte szabadon választott halálát és temetését, ami azután ennek megfelelően ment végbe.

A masszív kötetű, 422 oldalas, szép könyv a kiadónál, vagyis az Országos Erdészeti Egyesületben szerezhető be.

k. p.

Kicsik vagyunk

A „Hetí Világgazdaság” című közgazdasági szakfolyóirat idei első száma közzétette az 500 legnagyobb hazai vállalat listáját, a „Top 500”-at. A lista a 2007-ben elért árbevétel és az export adatai alapján állítja sorrendbe a hazai vállalatok közül az első ötszázat.

*

Szaktánk, a fagazdaság területéről a Falco Forgáslapgyártó ZRt-t és az Interspan Kft-t tudtuk felfedezni a lista 338., illetve 371. helyén.

A Falco 19.546 millió forint árbevételért el 2007-ben, ami 10 %-kal több, mint az előző évi volt. Exportja pedig 12.590 millió forint, ami 19 %-kal haladta meg a 2006 évi. Eredményei alapján a Falco a 2006. évi 353. helyről rukkolt előre a 338. helyre.

Ugyanezek az adatok az Interspan esetében: 17.314 millió Ft. (+14 %), export 12.611 millió Ft (+ 21 %). A kft – nyilván elsősorban versenyképes exporttermékeinek köszönhetően – egy év alatt nagyot lépett előre a toplistán: a 411. helyről a 371. helyre!

*

Az építő- és építőanyag-ipar, sikegy-gyártás ágazat 35 cége között a Falco a 22., az Interspan a 27. helyen áll.

A megyei csoportosításban Szabolcs-Szatmár-Bereg megye kilenc nagyvállalata között az Interspan az 5., Vas megye 11 nagyvállalata között a Falco a 10. helyen áll.

*

A listát tanulmányozva kesernyészájízzal gondolunk arra: kinek-minek kiknek „köszönhetjük”, hogy az egykor a magyar állami fagazdaság által létrehozott eme két sikeres nagyvállalat idegen, külföldi kézre került?

Ki mint vet – úgy arat. A hazai fa nyersanyag hazai földön történő feldolgozásának, az un. vertikumnak a továbbfejlesztése helyett ma ennek a gyengébb minőségű faanyagoknak hőerőművi elégetése jelent (pillanatnyilag) biztos piacot az állami erdőgazdasági részvénytársaságok által kitermelt fa átlagosan 50%-át kitevő, tűzifa minőségű (?) fa elhelyezése számára. Amit azután a társadalom nem csekély részének éles kritikája, olykor szidalma kísér.

Dr. K. P.

Mitől hízik a vadász?

Napjainkban mind a vadászati, mind a gasztronómiai irodalom virágkorát éljük. A kettő ötvözetére azonban már kevés példa akad. Különösen az olyan szerencsés, jól sikerült kombinációra, mint amilyen Pető János „Mitől hízik a vadász?” című 168 oldalas műve, amelyet a gyöngyösi Pallas Antikvárium Kft. jelentetett meg még 2008-ban.

*

A szerző a könyvének első – nagyobbik – részében bevezeti az olvasót a vadászat alapismereteibe. Már itt megmutatkozik ennek a könyvnek a legnagyobb erénye: Pető József derűs bölcsessége, nagy élettapasztalata és sajátos, egyéni látásmódja. Aki sosem látta őt, az is legott barátjának érzi, mert ezt a gazdag életbölcsességet cseppenként és élvezetes stílusban úgy tudja adagolni, hogy ezt senki sem érezheti valamiféle kioktatásnak. S a rokonszeny gyors kialakulásához az is hozzájárul, hogy sok mindent magunk is úgy gondolunk, mint

a szerző, csak nem tudjuk hozzá hasonló tiszta szabotossággal megfogalmazni.

*

A könyv második része tartalmazza az ételrecepteket, elkészítési módjuk leírásával együtt. Mégpedig hármascsoportosításban: ételek vadszárnyasból, mezei és üregi nyúlból, valamint csülkös vadból.

Sok olyan praktikus kis tanácsot kapunk ennek során is, amilyenekhez más szakácskönyvekből nemigen juthatunk.

*

Erényei ezeknek a recepteknek, hogy a szerző nem törekedett olyan komplikált ételcsodák ajánlására, amelyek elkészítésétől még az olvasás során elmegy az ember kedve, mert pl. a hazai boltokban alig ismert fűszerek szükségessé hozzák. S nem ajánl Szilveszter estére olyan étet, amelyhez, teszem azt, friss vargánya gomba szükségeltetik.

Hanem éppen ellenkezőleg: a mindenki által könnyen, egyszerűen, viszonylag gyorsan elkészíthető ételeket részesíti előnyben.

Közvetített kis találós kérdésünk: mi a különbség a pörkölt és a paprikás között?

*

A kötet hangulatát tovább fokozák Seres József szép grafikái, valamint Pető Piroska és Ocsóvai Zoltán fényképillusztrációi. Kis ismertetőnk a könyvhöz ajánlást írt Köveskúti György arany okl. erdőmérnök, ny. vadászati felügyelő soraival zárjuk:

„Az írárok a vadászattal összefüggő kortörténeti érdekességeket is bőven tartalmaznak, amelyek ismerete hasznos lehet a mai nemzedék számára. Ezért a nem vadászok és a vadászok számára is tiszta szívvel ajánlom a könyv kézbe vételét, olvasását!”

Dr. K. P.

forestpress
erdészet – faipar – vadászat természetvédelem

Hírek

Új erdőtörvény. Lehetséges, hogy mire ezek a sorok megjelennek, addigra az Országgyűlés már el is fogadta az új erdőtörvényt. Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló jogszabály tervezetének általános vitáját a képviselők még a téli szünet előtt megkezdték; a részletes vita idejét februárra jelezték.

*

Kitüntetés. Az FVM Természeti Erőforrások Főosztálya által alapított „Kétmilliomodik hektár magyar erdő” emlékéremmel — elsőként — *Mangel Gyöngyi* rádiós újságíró tüntették ki, aki a közszolgálati rádió környezetvédelmi szerkesztőségének vezetője, az Oxigén és a Zöldövezet című műsorok felelős szerkesztője és aktív riportere.

*

Bérezés 2009-ben. Az Országos Érdekegyeztető Tanácsban decemberben létrejött megállapodás alapján 2009-ben a minimálbér összege havi 71.500 forint, a szakmunkás minimálbér pedig 87.000 forint, július 1-től 500 forinttal megemelve. A versenyszféra számára ajánlott bérfejlesztés mértéke 3-5 %.

*

Vezetők a válságról. A globális pénzügyi válság annak a magatartásnak az eredménye, amely rövidtávú eredményre törekszik a közjó rovására — mutatott rá éves békeüzenetében még decemberben XVI. Benedek pápa.

Ugyanerről a témáról azt mondta Barack Obama, az USA új elnöke januári beiktatási beszédében: „Gazdaságunk súlyosan megrendült egyesek mohósága és felelőtlensége következtében.” Mindkét nyilatkozat egyben azt is kifejezi, hogy gazdasági etika nélkül nincs gazdasági biztonság és fenntartható fejlődés sem.

*

Fekete-bibliográfia. Műveinek sorozatában megjelent a „Fekete István bibliográfia” című 542 oldalas kötet. Szerkesztője Horváth József, kiadója a szegedi Lazi Könyvkiadó Kft., ára 4.500 Ft.

MEGJELENT

A Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kar szerkesztésében megjelent az erdészeti felsőoktatás 200 évét bemutató 3 kötetes ünnepi kiadvány.

Az első kötet a két évszázad történetét, és az erdészeti felsőoktatás kiemelkedő személyiségeinek szakmai életútját, a második kötet diszciplínák történetét mutatja be. A harmadik kötet egy adattár, mely a Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kar és jogelőd intézményeibe beiratkozott és végzett hallgatóinak, kitüntetettjeinek nevét és adatait tartalmazza.

Bízunk benne, hogy az Almanachot megvásárlók nevüket olvasva szép emlékeket elevenítenek fel az Erdőmérnöki Karhoz fűződő kapcsolataikról.

Bővebb leírás a
www.emk.nyme.hu
honlapon olvasható.

A 3 kötetes kiadvány megvásárolható az Erdőmérnöki Kar Dékáni Hivatalában:
szalagos kötéssel 20.000,- Ft,
díszdobozban 22.000,- Ft.

Elérhetőségek:

NyME EMK Dékáni Hivatal
9400 Sopron, Ady Endre u. 5.,
Tel.: 99/518-207, 99/518-134,
e-mail: erdeszdekani@emk.nyme.hu

Címképünk:

*Télutó-tavaszelő Somogyban.
Detrich Miklós felvétele*

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI HÍRADÓ

XIX. évfolyam 1. szám.

Kiadja:

az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete

1061 Budapest, Jókai tér 9.
Tel.: 331-4369; Fax: 374-3025
E-mail: efdsz@mailbox.hu

Felelős kiadó:

Herczeg Miklós főtájtár

A Szerkesztő Bizottság:
Barta László, Fritsch Ottó,
Gilicze Péter,
Herczeg Miklós (elnök),
Németh Szilveszter.

A szerkesztésben közreműködik:
Dr. Király Pál.

Nyomda:

CERBERUS Nyomdaipari Könyv- és Lapkiadó Kft.
1066 Budapest, Lovag u. 14.
Tel.: (06) 1-331-3042
cerbi@cerbi.hu ; grafika@cerbi.hu
Felelős vezető:
Schmidt Gábor ügyvezető igazgató
A lap átlagosan negyedévenként jelenik meg.
Hírlapárusi forgalomba nem kerül, terjeszti az EFDSz.

Vízkataszter. Nemcsak erdőleltár léteznek. A Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság (VKKI, a KvVM-tárca szerve) a múlt évben elkészítette *Magyarország állóvíz kataszterét*. A nyilvántartásból az tűnik ki, hogy állóvízeink kétharmada, 68 %-a („darabra” számítva) mesterséges eredetű: tározó /1.697/, bányá- és halastó (641) és egyéb, pl. dísztó (11). A természetes állóvízeket három kategóriába sorolták: természetes tó (372); holtág, másként morotva, vagyis legalább öt hektár felületű lefűződött folyószakasz (522); mocsár, láp és fertő (217). A VKKI szakemberei az ezer négyzetméternél nagyobb átlagos vízfelületű állóvízeket vették be a kataszterbe, amelyek száma így 3.460 „db.” együttesen.

Erdészettörténeti Közlemények. Dr. Oroszi Sándor DSc erdőmérnök, egyetemi magántanár szerkesztésében megjelent a közismert sorozat „*Sárguló levelek között*” címet viselő LXXIV. kötete. Tartalmának nyolc tanulmánya közül hetet vagy ő maga írt, vagy közread archívumok mélyéről felkutatott dokumentumokat. Még a nyolcadik dolgozat élén feltüntetett négy szerző között is ott találjuk a nevét. A sorozat LXXV. kötetét Prof.Dr. Bartha Dénes DSc intézetigazgató egyetemi tanár szerkesztette és címe: „*A növénytan oktatásának két-száz éve (1808-2008), Selmec-Sopron*”.

Erdészeti és faipari **HÍRADÓ**

XIX. évfolyam 2. szám, 2009. június

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

A tartalomból:

Szakszervezetünk
IV. Kongresszusa

*

Beszámoló az EFDSz
IV. Kongresszusának...

*

Az EFDSZ címjegyzéke

*

Konferencia Solymos Rezső
akadémikus tiszteletére

*

Dr. Nemky Ernő centenáriuma
Sopronban

*

Forestry Versatility –
Nemzetközi erdészdiák
verseny

*

Dr. Tuskó László emléke

*

Erdészek és vadászok szakmai
versenye Ásotthalmon

*

RENEXPO Central Europe
Budapest, 2009.

Szakszervezetünk IV. Kongresszusa

Igen fontos, de fogalmazhatunk úgy is, hogy szervezetünk szempontjából történelmi fontosságú esemény zajlott le Szakszervezetünkben a legutóbbi lapszámunk megjelenése óta eltelt időben: Budapesten, a központunkat képező MEDOSz Szálló konferenciatermében zajlott le *Szakszervezetünk IV. Kongresszusa*. Történelmi jellegét az adta meg, hogy *vezetőségválasztó kongresszus volt*, amelynek során az alapító atyák: Barta László elnök és Herczeg Miklós főtítkárral kollégák 16 év eltelté után átadták helyüket a fiatalabb nemzedéknek. Vállalati-intézményi alapszervezeteinknél a vezetőségválasztások már ezt megelőzően lezajlottak, a kongresszuson már az új titkárok és a tagság által megválasztott kongresszusi küldöttek jöttek össze megválasztani az új országos vezetőket.

*

A tanácskozást Barta László nyitotta meg, s köszöntője keretében gratulált a megválasztott alapszervi tisztségviselőknek. Elmondta: *a főtítkárral kezdettől, 1993 óta vezettük a Szakszervezetet*. A munka mostanában nehezebb lett (régebben sem volt könnyű); *megújulásra van szükség az új helyzetben, ezért friss erőknak adják át a vezetést*. A cselekvési program összeállítása már az új vezetőség joga és feladata.

Ezt követően a Mandátumvizsgáló Bizottság elnöke, Górász László (VADEX) jelentette a kongresszusnak, hogy a küldöttek 82 %-a jelen van, így a tanácskozás határozatképes. Majd Dudás Péter alelnök vette át a tanácskozás vezetését, levezető elnökként.

Az Elnökség beszámolóját az elmúlt időszakban végzett munkáról a küldöttek előzetesen írásban kézhez kapták, ahhoz Herczeg Miklós szóbeli kiegészítést fűzött. Tapasztalatait abban summázta: *nehéz időszak volt a rendszerváltást követően a kezdés, nehéz volt azután is, nehéz volt mindig, az lesz ezután is*.

Szakszervezetünk a megalakulását követően *az elsők között kötött kollektív szerződést az országban*, s ezt sikerült megőrizni mindmáig. A tulajdonos állam képviselő szervével nem volt mindig problémamentes a kapcsolat, a munka. Dülöre jutni vele az új vezetés egyik fontos feladata. Napjainkban az un. cafetéria-rendszer megszigorításával kapcsolatos intézkedések is komolyan érintik a szakmát; ebben is állást kell foglalnunk.

Maradandó eredmény, hogy most már hagyományos módon, *évről évre megrendezzük az Országos Erdészeti és Faipari Sportnapokat*, amely igen népszerű lett a tagság körében és igénylik annak további megrendezését. A mai világban nem lebecsülendő eredmény az sem, hogy fennmaradt és immár a XIX. évfolyamában jár az „Erdészeti és Faipari Híradó”, amit szívesen olvasnak a kollégák. Szakmai kérdésekben is nem egyszer hallatta a hangját Szakszervezetünk.

Az új vezetőségnek Herczeg Miklós javasolta a tárgyalásos stílus, mint bevált munkamódszer alkalmazását és a messzire elmenő kompromisszumkeresést. Továbbá a *politikai és ideológiai semlegesség* megőrzését, az enyhe baloldaliság megőrzése mellett.

*

Visszatekintett az elmúlt másfél évtizedre Kolozsvári Ákos, a Pénzügyi Ellenőrző Bizottság elnöke is, aki az elnökkel és a

főtítkárral azonos módon szintén a Szakszervezet megalakulása óta folyamatosan töltötte be ezt a tisztséget.

Elmondta: 1993-ban sok bírálat érte az önálló szakszervezetünk megalakítási szándékát, mondván, hogy „úgysem tudtok megállni a saját lábatokon”. A piacgazdaság bevezetése pedig a pénzgazdálkodásban okozott gondokat, például a vagyonmegosztásban.

Ezzel szemben nagy eredményünk, hogy *nincs adósságunk, sőt vagyontartalékunk van* (bár kétségtelen, hogy voltak nehéz időszakok is az életünkben). S mindez *csupán 35 %-os tagdíj-központosítás* és lapunk folyamatos megjelentetése mellett alakult így. A PEB elnöke megállapította, hogy pénzügyi szabálytalanság nem történt a beszámolási időszakban. (A levezető elnök megjegyezte, hogy a fegyelmezett tagdíjfizetéssel voltak időnként gondok.)

*

Az írásos kongresszusi beszámolóhoz fűzött vezetői szóbeli kiegészítéseket követően *felszólalásokra került sor*. Ezek egy része napi aktualitásokhoz kapcsolódott, ezért nem idézzük minden hozzászólót.

Varga György, Nyugdíjas Bizottságunk elnöke megállapította, hogy a bizottságnak az EFDSz előző, III. kongresszusához intézett ajánlásai ma is időszerűek, ezért azokat megismétli (s mi is közöljük). Meglátása szerint „a nyugdíjasok feje fölött most különösen beborulni látszik az ég”.

Barta László kitért a munkának azokra az összefüggéseire is, amelyeket tulajdonképpen kudarcként értékelt.

Megállapította, hogy a beszámolási időszakban csökkent a taglétszám, mert csökkent a szakmában dolgozók száma is.

Számos más nyugdíjpénztárhoz hasonlóan *a mi nyugdíjpénztári vagyunk is veszített az értékéből kb. 10 %-ot* a pénzügyi krízis következtében, de ez az elveszett pénz talán még „vissza jön”. Akut problémánk, hogy a középvezetők javadalmasításának ügyét nem sikerült megoldani. Amint Barta László mondta: az erdészekből így előbb-utóbb megélhetési bűnözőket csinálnak. További szükséges teendőként jelölte meg a kollektív szerződés és a cafetéria-rendszerünk megőrzését, megerősítését.

Horváth Borbála, a Zalaerdő ZRt.-nél működő bizottságunk titkára pénz-, illetve vagyongazdálkodásunk egyes tételeivel kapcsolatban kért bővebb részletezést. Továbbá az április 1-től bevezetett *cégautó-adóztatással* kapcsolatban tett észrevételeket, mondván, hogy nem az erdőben dolgozó emberekre találták ki ezt az adónemet. Ezt a témát egyébként Barta László is érintette, mint új vezetőségünk egyik feladatát.

Fritsch Ottó a leköszönő elnökség egyik tagjaként megállapította, hogy *az EFDSz az elmúlt másfél évtized alatt teljes értékű szakszervezetté nőtte ki magát*. Olyannyira, hogy ma már sokan természetesnek is veszik, hogy van szakszervezet. Ezért *elismerés illeti a két vezető tisztségviselőt* és ezt az elismerést ki is kellene fejezni megfelelő formában.

*

A felszólalások elhangzása után a kongresszus a beszámolót egyhangúlag elfogadta, majd a vezetőségválasztásra került sor. Ezt már Kálmán József kolléga, a választási jelölőbizott-

Beszámoló az EFDSZ IV. Kongresszusának az elmúlt időszakban végzett munkáról

Szakszervezetünk – mint önálló jogi személyiségű szervezet – 1993. július 1-én alakult, így *ma már 16 éves múlt-ra tekint vissza*. Működése, ténykedése a rendszerváltás utáni időszakra esve nem mondható könnyűnek, hiszen az állandóan változó, formálódó társadalmi - politikai közegben talpon maradni, eredményeket elérni nem egyszerű feladat.

A beszámolóban a legutóbbi kongresszus (2004) óta eltelt időszak kudarcairól, sikereiről, gondjairól adunk számot és igyekszünk meghatározni - amennyiben előre lehet látni - további tennivalóinkat. Mindenesetre megállapíthatjuk, hogy *önálló létünk 16 éve igazolta életképességünket a kételkedéssel szemben*, de bizonyította azt is, hogy egyedül, elszigetelve nem lehet eredményes munkát végezni. Ezért alakítottuk ki széleskörű és hatékony együttműködési rendszerünket hazai és külföldi érdekvédelmi, társadalmi, gazdasági szervezetekkel, állami partnerekkel.

A beszámolási időszakban ágazatunkban a privatizáció folyamata lezárult, a tulajdoni struktúrája nagyjából kialakult. *Érdekeltségi területünk* elsősorban az erdészeti részvénytársaságokra, az igazgatásra, a kutatásra, az elsődleges faiparra terjed ki. Az állami erdők aránya közel 57 %-a fa hasznosítása, a megújítható energiaforrás, a környezetvédelem, a rekreáció és több más tényező miatt is fontos nemzetgazdasági jelentőséggel bír. Az erdők környezeti, gazdasági és szociális szolgáltatásainak hosszú távú biztosítása többcélú, tartamos (fenntartható) erdőgazdálkodást igényel, melyet munkavállalóink az erdészeti politika legfőbb célkitűzésének tekintenek, csakúgy, mint a fenntartható gazdálkodáshoz fűződő társadalmi érdekek és a tulajdonosi, ill. gazdálkodói érdekek közötti összhang megteremtését. Ugyancsak az ágazat s így a munkavállalóink fontos feladata az erdőterület erdőtelepítéssel való növelése, a jelenlegi mintegy 20 %-os erdőszültségi szint 26-28 %-ra való emelése a belátható jövőn belül.

A beszámolási időszak a munkavállalói érdekképviseltek számára nem volt könnyű, *mindennapos harcot kellett vívni a talpon maradásért*, hogy pozícióinkból ne sokat veszítsünk, tudjuk védeni, képviselni és érvényesíteni a munkavállalók, az ágazatban dolgozók érdekeit. Sajnos *minden erőfeszítésünk ellenére a szakszervezeti, de a szakmai érdekvédelem haté-*

konysága is gyengült. Ez sokszor az emberek elbizonytalanodásához vezetett, ami megnehezítette munkánkat.

Az érdekegyeztetés különböző szintjei kialakultak, a kormány számos területen kinyilvánította a munkavállalói érdekképviseltekkel való együttműködési szándékát, s ez többnyire meg is valósult. A későbbiekben szólunk az érdekegyeztetés különböző fórumainak működéséről, abban való részvételük-ről.

Az elmúlt időszakban csatlakozott hazánk az Európai Unióhoz. Ez a tény szakszervezetünkre nem ró különösebb feladatokat, de nemzetközi munkánkban a társult országok partner szakszervezeteivel rendszeresen foglalkozunk ilyen irányú kérdésekkel is.

Szervezeti élet

Az előzőekben már szóltunk érdekeltségi területünk-ről, a hozzánk tartozó alapszervek (25) szakmai összetételéről. Amellett, hogy a szervezetséggel nem lehetünk elégedettek, a közel 60 %-os szervezetségünk (aktív dolgozók és nyugdíjasok) így is közel kétszerese az országos átlagnak.

Testületeink a tervezettnél megfelelően rendszeresen üleseznek, ezeken a tanácskozáson a megjelenés jó volt, határozatképtelenség egyetlen ülésen sem volt.

Országos titkári testületünk – amely a két kongresszus között – legmagasabb döntéshozó fórumunk, évente átlagban 4 alkalommal tanácskozott. Emellett ezzel a körrel még néhány külföldi tanulmányutat is szerveztünk, ahol szintén szóba kerültek aktuális témák.

Az elnökség évi 8-10 alkalommal ült össze, sürgős döntést, vagy állásfoglalást igénylő kérdésekben soron kívül is. Néhány alkalommal tartottunk kihelyezett ülést is, ahol egy-egy alapszervezet vagy térség problémáival közelebbről is megismerkedett a testület.

A titkárság ma már mindössze 3 fővel dolgozik, akikből egy fő teljes munkaidős, egy fő 4 órás és egy fő társadalmi munkában végzi feladatát. Anyagi lehetőségeink létszámbővítésre nem adnak lehetőséget, mindössze néhány technikai jellegű fejlesztésre (pl. internet) volt lehetőség. Itt jegyezzük

ság még múlt év őszén megválasztott elnöke (a VADEX ZRt.-nél működő bizottságunk korábbi titkára) vezényelte.

A szavazást sikerült egy menetben lebonyolítani. Íme az eredmény.

Elnök: dr. Halmágyi János (Nyírerdő ZRt.).

Elnökhelyettesek: Göde József (TÁEG ZRt.) és Ivádi László (Egererdő ZRt.).

Főtítkár: Dudás Péter (MgSZH Központ Erdészeti Igazgatósága).

Elnökségi tagok:

Ecsegi Istvánné (Északerdő ZRt.)

Górász László (VADEX ZRt.),

Gilicze Péter (KEFAG ZRt.),

Major László (SEFAG ZRt.),

Sipos Imre (Kisalföldi Erd. ZRt.).

A PEB elnöke: Kolozsvári Ákos.

*

A megválasztott tisztségviselők nevében dr. Halmágyi János és Dudás Péter megköszönte a megtisztelő bizalmat, a leköszönő tisztségviselők nevében pedig Barta László és Herczeg Miklós a tagság részéről hosszú időn át élvezett támogatást.

Ezzel az EFDSZ IV. Kongresszusa véget ért. Az új elnök és főtítkár szakmai életrajzát lapunk más helyén ismertetjük.

Dr. Király Pál

meg, hogy a hazai szakmai szakszervezetek között nálunk a legalacsonyabb a központosított tagdíj aránya (nem éri el teljesen a 30 %-ot sem), ami minden irányú lehetőségünket behatárolja.

Nyugdíjas Bizottságunk – más szakszervezetek és a Nyugdíjasok Országos Képviselőlete által is elismerten – magas szintű és hatékony munkát végez, erről a beszámoló megfelelő fejezetében bővebben szólunk.

A tagság létszámának apadása a korábbi munkahelyi létszámcsökkentések miatt következett be, ez a folyamat az utóbbi időben megállt. Kis számban ugyan, de vannak új belépők is, felismerve, hogy hatékony munkát és eredményeket csak megfelelő tagi háttérrel, szolidaritással és az összetartozás erejének demonstrálásával lehet elérni.

Munkánk végzésének kulcskérdése az alapszervezetek működése, ennek segítése érdekében kölcsönösen ellátjuk egymást a szükséges információkkal. Országos értekezleten évente kérünk tájékoztatást és beszámolót alapszervi titkáraitól a végzett munkáról. Apparátusunk minimális létszáma miatt a helyszínen való találkozás, segítség nem a kívánt mértékű. Ezért is, más okok miatt is időnként hiányosságok érzékelhetők az alapszervi testületi életben. Tagjaink nem mindig megfelelő informáltsága napi dolgainkról már csak azért sem teljes, mert az országos testületi ülések információi többször nem jutnak el hozzájuk.

Lapunk, az *Erdészeti és Faipari Híradó* XIX. évfolyamába lépett, segítve az információáramlást a vezető testületek és a tagság között. Az újságra igény van, ezt mutatja az a tény, hogy a rendszerváltás óta a lap él, rohanó, állandóan változó világunkban talpon tudott maradni. Az újság szerkezetét nyilván lehet még tovább finomítani, de megítélésünk szerint jól ötvözi a szorosan vett szakszervezeti és a szakmai témákat. A jövőben több írást, hozzászólást, beszámolót várunk alapszervezeti tisztségviselőinktől, így is színesebbé téve a Híradót.

A gazdasági vezetők zömével jó a kapcsolatunk, partnerként kezelik és fogadják el az érdekképviselőket. Alapszervezeteink működéséhez mindig biztosítják a feltételeket, sokszor még a törvényi kötelezettségeken túl is. A munkabéke szempontjából jó ez munkaadónak, munkavállalónak egyaránt.

Érdekfeltárás, érdekvédelem, érdekegyeztetés

A beszámolási időszakban sikerült megőriznünk a kollektív tárgyalások rendszerét.

Azoknál a részvénytársaságoknál, melyek csatlakoztak a keret-kollektív szerződéshez, ez jobban működik. Sajnos ennek a megállapodásnak a karbantartása, aktualizálása nem megy könnyen. Legutóbbi, részletes módosító javaslatunkra a FAGOSZ-tól a mai napig nem kaptunk választ. Más országok példájához hasonlóan e szerződést a tulajdonossal, vagy képviselőjével kellene megkötünk, azonban ezt eddig sem a korábbi ÁPV ZRt-vel, sem az MNV ZRt-vel nem sikerült megtenni. A Gazdasági Országos Szakmai Szövetség jogosítványai és lehetőségei e téren korlátozottak, de végül is a munkaadók érdekképviselői szervezeteként - megfelelő felhatalmazással - megtehetik ezt.

Az utóbbi években a helyi kollektív tárgyalások során sikerült elterjeszteni a *cafeteria rendszert*, ami a járulékos költségeket illetően munkaadónak és munkavállalónak egyfor-

mán kedvező konstrukció volt. Néhány részvénytársaság már – anyagi korlátai miatt – szorított ezen, a gazdasági világválság begyűrűzése miatt pedig kormányunk is a rendszer működésének szigorításán, a juttatások csökkentésén gondolkodik. Ezt az elképzelést – több más szakszervezettel együtt – mi sem értjük, hiszen a költségvetésnek többletbevételt nem jelent az ismert munkáltatói hozzáállás miatt (csökkentés, megszüntetés), a munkavállalókat pedig jelentős életszínvonal csökkenés érné.

Mindaddig a szociális juttatások reálértékét többé-kevésbé sikerült megőriznünk. Az indokolatlan szigorításokkal szemben pedig nem csak alapszervi szinten, hanem más szakmai szakszervezetekkel összefogva, az országos konföderációk bevonásával és segítségével is szembe kell szállnunk.

A beszámolási időszakban mindhárom tagozatunk, tehát egész szakszervezetünk - a tagság véleményének kikérése után - teljes jogú tagja lett a hat országos konföderáció közül az *Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülésnek* (termelő ágazatok is vannak tagjai sorában). Képviselőink ott vannak az ÉSZT elnökségében és így a konföderáción keresztül módunk van részt venni az Országos Érdekegyeztető Tanács (OÉT) munkájában is, a tripartid érdekegyeztetésben.

2005-ben alakult újjá és az addigi működésképtelenség után érdemi munkát kezdett végezni a *Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Érdekegyeztető Tanács* (FÖVÉT). Ez a középszintű (ágazati) érdekegyeztetési fóruma, melynek mi is tagjai vagyunk, a megújításra vonatkozó megállapodást aláírtuk. Ennek értelmében kétszintű érdekegyeztetési rendszer alakult ki, a FÖVÉT mellett u.n. *ágazati tanácsok* is működnek. Mi a Halászati és vadászati, valamint az Erdészeti és faipari ágazati tanács munkájában veszünk részt.

Az érdekegyeztetés területén a legjelentősebb előrelépés az intézményesített ágazati szociális párbeszéd megvalósulása volt. Ez a bipartid jellegű intézmény biztosítja a rendszeres és kiegyensúlyozott kapcsolatok erősödését a munkáltatói (munkaadói) érdekképviselői szervekkel.

A beszámolói időszak elején alakult meg a *Fa-, Bútoripari-, Erdészeti Ágazati Párbeszéd Bizottság* (ÁPB), melynek alapító tagjai vagyunk. Kiemelten foglalkozunk ezen belül:

- a foglalkoztatáspolitikával,
- a bérekkel, keresetekkel,
- az ágazati jellegű kollektív szerződésekkel,
- a felnőttképzéssel.

Itt jegyezzük meg, hogy az erdőgazdálkodásban az EFDSZ az egyetlen reprezentatív, szerződés kötésére jogosult szakszervezet. Az üzemi tanácsi választásoknak is a reprezentativitás megszerzése, így a kollektív szerződéskötési jogosultság az igazi tétje. A törvény előírása szerint, ahol már működik üzemi ill. közalkalmazotti tanács, ott annak a feladata a választás kezdeményezése, a választási bizottság létrehozása. Ennek dacára tapasztalatunk az, hogy az 1993-ban a szakszervezetek által kezdeményezett és szervezett első ÜT (KT) választások után 1995-ben, 1998-ban, 2002-2003-ban is elsősorban a munkahelyi szakszervezeti szervezeteken múltott a választások megtartása. Megjegyezzük, hogy megalakulásuktól kezdve folyamatosan csökken a megválasztott ÜT-k száma. Ez a paticipációs intézményrendszer többnyire nem tölti be a neki szánt szerepet.

Bér, keresetek

Ágazatunkban – köztudottan – évtizedek óta jelentős lemaradás mutatkozott a béreket, kereseti viszonyokat illetően. Ebben a helyzetben némi javulás következett be az elmúlt időszakban, melyhez a feltételeket és az alapot a részvénytársaságok eredményes gazdálkodása teremtette meg. *Kedvező változás volt az is, hogy a bérszínvonal-szabályozásról át lehetett térni a bértömeg-szabályozásra* s így a létszámcsoökkentésből megmaradt bértömeget keresetfejlesztésre tudták fordítani, megfelelő feltételek mellett.

Az ágazat beszámolási időszakban kialakult konjunktúrája tükröződött az itt dolgozók kereseti viszonyainak javulásában, bár a nemzetgazdasági átlagtól való lemaradás – ha csökkent is – továbbra is fennáll. Több helyen okoz feszültséget, hogy *a középfokú végzettséggel és több évtizedes gyakorlattal rendelkező kollégáink keresete alig több, mint a minimálbér*. A közmunka ágazatunkban való örvendetes elterjedése ugyanakkor felszínre hozott egy olyan jellegű ellentmondást is, hogy *a felősségterjes munkát végző termelésirányítók keresete sokszor alig haladja meg a közmunkását*.

A minimálbér tényének jelentőségét nem kisebbítve meg kell említeni, hogy az Európai Unióban a megélhetési küszöb a nettó átlagkereset 60%-a. A hazai minimálbér ezt az arányt nem éri el, nettó értéke a nemzetgazdasági átlagkereset 45-47%-a. *A szakszervezetek régi követelése, hogy a létminimumot érje el a minimálbér szintje*. A megszorító intézkedések miatt azonban nem tűnik reálisnak.

Az évenkénti keresetfejlesztés lehetőségét az Országos Érdekegyeztető Tanácsban tett „től-ig” határok közötti ajánlások és a tulajdonos elvárásai alapján a társaságok időben tudják, így az üzleti tervek elkészítésénél figyelembe vehették ezt. A tulajdonos jó gazdálkodási mutatók esetén lehetőséget adott további fejlesztésre, ennek köszönhetően – mint már említettük – bérpozíciónk javult.

A beszámoló készítésekor már begyűrűző gazdasági recesszió, a fapiac helyzete, a vadászat és a vadhús-értékesítés visszaesése, a természetvédelem korlátozásai stb. a gazdaságok jövedelemtermelő képességét, a hatékony gazdálkodást valószínűleg vissza fogják vetni, ami a keresetek alakulására is kedvezőtlen hatással lesz.

Szociálpolitika, munkavédelem

A szakszemélyzet egyenruha juttatása a beszámolási időszakban rendeződött, a más munkakörben foglalkoztatott dolgozók munkaruhával való ellátása társaságunként változó.

A természetbeni és szociális juttatások értékállóságát nem sikerült maradéktalanul megőrizni elsősorban törvényi köztöttségek miatt. Mindezek ellenére *a béren felüli juttatásokat illetően ágazatunk nem áll rosszul*. Ezek kiharcolásában szakszervezeti bizottságainkra hárul nagy és komoly feladat, a helyi kollektív tárgyalások során. Sok múlik a gazdasági vezetők hozzáállásán is, amit általában pozitívnak ítéltünk meg.

A munkavállalók *üdülési* lehetőségeinek megoldásáért sokat tesznek alapszervezeteink a gazdasági vezetés támogatásával. Részvénytársaságainknak saját üdülői, üdülőrészei vannak, ahol meg tudják oldani az ilyen irányú igényeket. Külföldi csereüdülések szervezésével szakszervezetünk is besegít ebbe a témába.

A 2003-ban bevezetett *iskolakezdési támogatási lehetőséggel* is élnek alapszervezeteink.

Az önkéntes nyugdíjpénztári tagság, mint az öngondoskodás egyik eszköze, jelentős eredményekkel bír érdekeltségi területünkön. *Az általunk alapított ERFA Nyugdíjpénztár 2004-ben fuzionált a Magyar Külkereskedelmi Bank nyugdíjpénztárával*, ahol képviselőnk tagja a vezető testületnek. A pénztár mindeddig jó hozamokat produkált, de a begyűrűző gazdasági válság – reméljük csak rövid időre – itt is érezteti hatását.

Szakszervezetünk támogatta a munkavédelmi képviselők megválasztását. Ennek elősegítésére rendszeresen bekapcsolódunk a MEDOSZ által Szigligeten szervezett tanfolyamok lebonyolításába, lehetővé téve az érdeklődőknek a részvételt. Erőfeszítéseink ellenére alapszervezeteink egy része nem élt a lehetőséggel, képviselőket nem választottak. A gazdálkodó szervezetek nagy részénél a munkavédelemmel való foglalkozás akkor kap nagyobb hangsúlyt, ha már baj van. Fenti okok miatt *a munkavédelem társadalmi szintű ellenőrzése* még hagy kívánnivalót maga után.

Munkánk hiányossága, hogy a privatizációval az ágazatból kikerült emberekkel nem sikerült a kapcsolatot fenntartani, igaz nem csak a mi hibánkból; részükről igény nem nagyon fogalmazódott meg e téren.

A vállalkozási munkaforma problémái jelentkeznek, ahogyan ezt korábban már jeleztük is (anyagi erőforrások hiányában a lepusztuló géppark cseréje, megrendelések hiánya, összeférhetetlen vállalkozások stb.).

A faipar és a fafeldolgozás sokszor kényszerből fakadó privatizációja folytatódott a beszámolási időszakban. Ez – sok egyéb, foglalkoztatási feszültség mellett – rontotta a társaságok értékesítési lehetőségeit. Ezen túlmenően *a gazdasági válság súlyosan érinti a faipart*, további foglalkoztatási és értékesítési gondokat okozva. *A kérdéssel nekünk is foglalkozni kell*.

Sport, kultúra

2008-ban XIII. alkalommal rendeztük meg az *Erdészeti és Faipari Sportnapokat*. Az érdeklődés, a résztvevők száma igazolta egykori elhatározásunkat a sportnapok megrendezéséről.

Vállalataink, intézményeink szinte kivétel nélkül kisebb-nagyobb csapattal képviseltetik magukat a versenyeken, amelyet minden évben az ország más-más helyén rendezünk. *A rendezésben nagy segítséget kapunk a részvénytársaságoktól, szakszervezeti alapszerveinktől, amit ezúttal is köszönünk*.

A sportnapok rendezvényei már hosszú évek óta *nemzetközi jelleget* is öltöttek, kapcsolatainknak megfelelően horvát, lengyel, román, szlovák, cseh barátaink is részt vesznek a versenyeken. Ezekbe az országokba, az ottani erdészeti sporttalálkozókra csapatunkat rendszeresen meghívják, melyet több vállalat, intézmény dolgozóiból állítunk össze.

Információáramlás, képzés

A munkavállalói érdekképviselőknek hosszú idő óta visszatérő gondja *az információk naprakész eljuttatása a tag-sághoz*. Szakszervezetünknek is gondja ez, bár némi javulást értünk el e téren, elégedettek nem lehetünk.

Mint a beszámolóban korábban már említettük, rendszeresen tartottunk országos és helyi testületi üléseket, találkozókat (sport, nyugdíjas stb.), amelyek alkalmasak voltak az eszmecserére, a tapasztalatok közreadására. Az ott elhangzottak, a meghozott döntések, az azokkal kapcsolatos tennivalók már nem minden esetben kerültek zökkenőmentesen és időben a tagság tudomására. Ebben mi is hibásak vagyunk, de tény az is, hogy *tisztségviselőink sem állnak mindig a helyzet magaslátán, az információk továbbadását illetően.*

Ezt a problémát igyekszünk részben feloldani a már XIX. évfolyamába lépett híradónkkal, amely a terjesztési gondok ellenére is tagságunk zöméhez eljut. Igény van erre a fórumra, ezt a visszajelzések igazolják. Anyagiak hiányában sajnos csak évente négy alkalommal tudunk megjelenni.

Partneri kapcsolatok

Naprakész és intenzív kapcsolatunk volt az ágazatot és az ott dolgozókat érintő kérdésekben a funkcionális minisztériumokkal és a tulajdonosi jogokat gyakorló Állami Privatizációs és Vagyongazdálkodási Zrt-vel. Véleményünket kikérték, rendszeresen tárgyaltunk, kerestük a megoldást. Sajnos, a tavalyi évben megalakult Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodási Zrt-vel a megfelelő kapcsolatot nem sikerült eddig megteremtünk minden erőfeszítésünk ellenére. Néha úgy tűnik, hogy az új szervezetben - szerkezetben még ők is keresik a helyüket.

A Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség megalakulásától kezdve fontos partnerünk nemcsak a keret-kollektív szerződés megkötésében, hanem a szakmai programok megvalósításában, szervezésében is. Közösben dolgozunk az Ágazati Párbeszéd Bizottságban, ahol igen hatékony az együttműködésünk. Egymás rendezvényein rendszeresen részt veszünk.

Kapunk meghívást az MTA Erdészeti Bizottságának üléseire is, ahol elsősorban a szűken vett szakmai kérdések kerülnek napirendre, melyek természetesen munkánkra is hatással vannak.

Megalakulása óta tagjai vagyunk a Munkaügyi Minisztérium által létrehozott és működtetett „Munka Világa” kabinetnek, ahol első kézből kapunk információkat a kérdéskört érintő témákról, ill. kikérjük véleményünket az előkészületben levő, a munka világa szereplőit érintő tervezett intézkedésekről.

Rendszeres, napi kapcsolatunk van több ágazati-szakmai szakszervezettel részben hazai, részben nemzetközi szervezetekben való közös részvételünk miatt (Építő-, Fa-, Építőipari Dolgozók Szakszervezeteinek Szövetsége, Építőipari és Társult Szakszervezetek Országos Szövetsége, MEDOSZ, Agrár-oktatási és Kutatási Dolgozók Szakszervezete).

Az Értelmiségi Szakszervezeti Tömörüléshez (ÉSZT), mint országos konföderációhoz való tartozásunk miatt pedig több oda tartozó szakmai szakszervezettel is hivatalból együtt működünk.

1994-től vagyunk tagjai a genfi székhelyű Erdészeti, Fa-, és Építőipari Dolgozók Szakszervezeti Világszövetségének (IFBWW). Részben korábbi, másrészt világszövetségi fórumokon keresztül számos európai ország hasonló szakmai szervezetével van kiépített kapcsolatunk. Továbbra is igen jó az együttműködés a térségbeli országok szakszervezeteivel. Éppen néhány hete vettünk részt Pozsonyban a gazdasági recesszióval kapcsolatos szakszervezeti tennivalókkal foglalkozó, a térségbeli erdészeti szakszervezetek képviselőinek részvéte-

lével megtartott fórumon. Sakkcsapatunk az elmúlt napokban vett részt Lengyelországban a hagyományos erdészeti sakkversenyen, ahol igen jó eredményt értek el.

A beszámolási időszakban több szakszervezeti, szakmai nemzetközi fórumon, tanácskozáson vettünk részt és – mint már korábban említettük – a szomszédos országok sportversenyein is rendszeresen képviseltettük magunkat.

A 2001-ben az Erdélyi Magyar Tudományos Társaság Erdészeti Szakosztályával – több hazai erdészeti szervezet megbízásából – általunk aláírt együttműködési megállapodás keretében igen jó és hatékony kapcsolat alakult ki, mely minden évben azóta is szakmai konferenciák, tanulmányutak megszervezésében realizálódik. Ez az együttműködés az elmúlt években a Kárpát medencei erdészek rendszeres fórumává, találkozásvá is átalakult.

Nyugdíjasok, időskorúak

Szakszervezetünk korábban is, a beszámolási időszakban is *kiemelt figyelmet fordított a nyugdíjasokkal való törődésre, élethelyzetük segítésére.* Meggyőződésünk, hogy a társadalom egyik legfontosabb értékmérője, miként gondoskodik idősebb tagjairól. Az ennek való megfelelés jegyében hoztuk létre 1995-ben nyugdíjas bizottságunkat.

A bizottság teljes jogú tagja az ország legnagyobb nyugdíjas érdekképviseleti szervezetének a Nyugdíjasok Országos Képviseletének (NYOK). Az ágazat nyugdíjasainak körében és érdekében végzett munkánk elismerése, hogy a 2006-os közgyűlésen *nyugdíjas bizottsági elnökünket beválasztották a NYOK Elnökségébe.* Így nyugdíjasaink képviseletében módunk van közvetlenül javaslatokat tenni és részt venni az időskorúakat érintő törvényjavaslatok, kormányrendeletek előkészítésében.

Nyugdíjas Bizottságunk elnöke rendszeres résztvevője testületi üléseinknek, ahol beszámol a nyugdíjasokat érintő kérdésekről, valamint a NYOK Elnökségében végzett tevékenységéről. Szakszervezetünk lapjának állandó rovata a „Nyugdíjasoknak - nyugdíjasokról” című rész, ahol tagságunkat tájékoztatni tudjuk a nyugdíjasokat érintő időszerű kérdésekről és a kapcsolódó tennivalókról.

Szakszervezetünk vezetését 2006 őszén a NYOK Országos Tanácsa beszámoltatta a nyugdíjasok körében végzett munkáról, elismerőleg szólt arról és megerősítette további tevékenységünk irányvonalának helyességét.

Minden évben október 1-én, az Idősek Világnapján rendezett országos ünnepségen 8-10 fővel képviseltetjük magunkat.

Rendszeresen részt veszünk az ú.n. Pallas-páholly rendezvényein, ahol közvetlen eszmecserére nyílik lehetőség országunk vezető politikusával, a kormány több tagjával.

Szakszervezetünk III. kongresszusán elfogadott elvárásaink csak részben teljesültek. További erőfeszítéseket igényel, hogy *szakszervezeti bizottságaink tisztségviselői kísérjék figyelemmel az alapszervezetükhöz tartozó nyugdíjasok életkörülményeit, szociális helyzetét.* Ismerjék meg a helyileg illetékes önkormányzatok szociális intézkedési lehetőségeit, a segítségnyújtás különböző formáit és azt ismertessék nyugdíjasainkkal. Kezdeményezzék a szükséges segítségnyújtást.

Titkáraink forszírozzák, hogy *a helyi kollektív szerződésekbe épüljenek be a nyugdíjasokon való segítség lehetőségei.*

Szorgalmazták, hogy nyugdíjba vonuló kollégáink továbbra is a szakszervezet tagjai maradjanak.

Kérjük alapszervezeteink tisztségviselőit, hogy kísérik figyelemmel továbbra is nyugdíjasaink anyagi helyzetét, életkörülményeik alakulását. A legrászorultabbakat terjesszék fel *méltányossági nyugdíjmelésre*. E téren jó eredményekről tudunk számot adni, hiszen a beszámolási időszakban több mint 200 nyugdíjasunk részesült ilyen juttatásban.

Röviden ennyiben kívántuk összefoglalni az elmúlt időszakban végzett munkát, eredményeinket, gondjainkat.

Köszönjük tagjainknak, munkatársainknak a bizalmat, támogatást, a végzett munkát! Az ő segítségükkel és értük dolgoztunk, tudtunk az állandón változó, nehéz társadalmi gazdasági életben talpon maradni, megőrizni tagságunkat, segíteni szakmánk fejlődését is.

Az EFDSZ Elnöksége

Személyi hír

A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter *dr. Führer* Ernő erdőmérnököt felmentette az Erdészeti Tudományos Intézet főigazgatói tisztsége alól, mivel megbízatása lejárt. *dr. Führer* Ernő három pályázati cikluson, több mint 15 éven keresztül vezette az intézetet, s nehéz pénzügyi feltételek között biztosította a fennmaradását, működését. A továbbiakban az ERTI soproni kísérleti állomásának kötelékében folytatja tudományos munkásságát.

A miniszter egyidejűleg – sikeres pályázata alapján – az intézet főigazgatójává *dr. Borovics* Attila okl. erdőmérnököt, az ERTI növény-nemesítési osztályának vezetőjét és sárvári kísérleti állomásának igazgatóját nevezte ki, ami március 5-től számított *öt évre* szól.

Nem hivatalos értesülésünk szerint az ERTI központja Budapestről a nemrég felújított sárvári kísérleti állomásra költözik, a Budapest II. ker., Frankel Leó u. 44. sz. alatti székházat pedig az MNV ZRt. értékesíti.

K.P.

Dr. Halmágyi János

az EFDSZ elnöke

A technikus oklevél megszerzése után a Felső-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóságnál helyezkedett el, kezdetben az ár- és belvíz, valamint a termelési szakterület különböző beosztásaiban, majd később a felsőfokú munkaügyi szakképzés megszerzését követően az Igazgatóság munkaügyi és szociálpolitikai főosztályán dolgozott.

Munkaköri feladatai mellett társadalmi megbízatásokat is szívesen vállalt, amit eredményesen teljesített.

1967-től tagja a szakszervezetnek.

Munka mellett tovább képezte magát, előbb a Pénzügyi és Számviteli főiskolán *okleveles szakközgazda*, később a Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Karán *szerez okleveles jogász* képesítést.

1974-től a megye ifjúsági mozgalmát irányítja különböző beosztásokban.

A NYÍRERDŐ ZRT-nél 1989-től dolgozik. Kezdetben a munkaügyi és szociálpolitikai főosztályon főelőadóként, majd csoportvezetőként. 1997. június 15-től a *humánpolitikai osztályt* vezeti.

Beosztásánál fogva hosszú éveken keresztül munkakapcsolata van a ZRT érdekképviselői, érdekvédelmi szervezeteivel, így a Szakszervezeti, illetve Üzemi Tanáccsal.

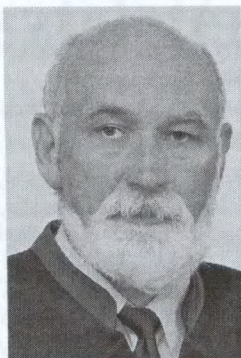
Munkakörének egyik szakterülete a Kollektív Szerződések előkészítése, módosítása, valamint az évenkénti bértárgyaláson a munkáltatói oldal képviselője.

2005. szeptemberétől a NYÍRERDŐ ZRT Szakszervezeti Tanácsának titkára.

2007-től az EFDSZ elnökségének tagja.

Dudás Péter

az EFDSZ főtitkára

1948. október 22-én született Balmaújvárosban.

Az általános iskolát Budapesten végezte, majd egy év előgyakorlat után, amelyet a volt Budapesti Erdőgazdaság Budapesti Erdészeti, a

Vadaskerti és Hárshegyi védkerületében töltötte, a soproni Roth Gyula Erdészeti Technikumot végezte 1964-68-ig.

Végzett erdőszaktanárként felvették a soproni Erdészeti és Faipari Egyetemre, melyen 1973-ban szerzett erdőmérnöki oklevelet.

Az egyetem után az Erdőgazdasági és Faipari Tervező Irodánál (ERDŐTERV, majd ERFATERV) dolgozott erdőfeltárási és mélyépítő tervezőként. Legemlékezetesebb munkái a Bánkúti bekötőút és a Királyréti erdei vasút új, szélesebb nyomtávra történő tervezése.

Az ágazatot érintő kisebb átszervezések során előbb az Állami Erdőrendezőségek Műszaki Irodájához, majd két év múlva egy összevonással az akkor alakuló MEM Erdőrendezési Szolgálathoz került. Itt dolgozott ágazati tervezőként a több átszervezésen átesett intézménynél (később FM Erdőrendezési Szolgálat, majd Állami Erdészeti Szolgálat), és annak mai jogutódjánál; az MgSZH Központ Erdészeti Igazgatóságán dolgozik ma is 1979. március elseje óta. Köztisztviselő. Feladata az informatikai szolgáltatások szervezése hivatalán belül és kívül.

A szakszervezeti mozgalomba már a gyakornoki idő alatt belépett, majd az egyetem után munkahelyein rövid időn belül csoportbizalmi, majd főbizalmi lett.

1985-ben szb titkárrá választották, és ezt a tisztséget látta el főtitkárrá választásáig.

Az EFDSZ vezetésében alelnökként vett részt az 1993-as megalakulás óta. Előtte a MEDOSZ Erdészeti Szakosztályának is tagja volt 1985-től. Az EFDSZ-t képviseli az ÉSZT elnökségében.

Jelenleg elvált, három gyermek apja.

EFDSz címjegyzék

2009. május 1-i állapot

Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete,
1061 Budapest, Jókai tér 9.
Telefon: 06-1-331-4369 Fax: 06-1-374-3025
E-mail: efdsz@mailbox.hu

Főtitkár: Dudás Péter; tel.: 06-1-374-3251
mobil: 06-30-643-0532
Irodavezető: Szücsné Gaskó Éva; tel.: 06-1-331-4369

<i>Munkahely neve és címe</i>	<i>SzB titkár, tel., fax, e-mail</i>	<i>Munkahely neve és címe</i>	<i>SzB titkár, tel., fax, e-mail</i>
Bakonyerdő ZRt. 8500 Pápa, Jókai u. 46.	Benkő László T: 06-89-513-120 F: 06-89-513-120 M: 06-30-268-8915 E: keszthely@bakonyerdo.hu	Nyírségi Erdészeti ZRt. 4401 Nyíregyháza, Pf.: 148 4400 Nyíregyháza, Kótaji u. 29.	Dr. Halmágyi János T: 06-42-598-450/180 F: 06-42-501-170 M: 06-30-415-1904 E: halmagyij@nyirerdo.hu
Egererdő ZRt. 3301 Eger, Pf.: 55 3300 Eger, Kossuth L. u. 18.	Ivádi László T: 06-36-801-500 F: 06-36-801-502 M: 06-30-278-3646 E: ivady.laszlo@egererdo.hu	KEFAG ZRt. Ökopal Raklap Üzem 6440 Jánoshalma, Kisszállási út 10.	Gilicze Péter T: 06-77-501-120 F: 06-77-501-121 M: 06-20-961-5088
Északerdő Zrt. 3501 Miskolc, Pf.: 2 3525 Miskolc, Deák F. tér 1.	Ecsegi Istvánné T: 06-46-501-554 F: 06-46-501-505 M: 06-30-219-9169 E: ecsegi.istvanne@eszakerdo.hu	Somogyi Erdészeti ZRt. 7401 Kaposvár, Pf: 9 7400 Kaposvár, Bajcsy Zs. u. 21.	Major László T: 06-82-505-145 F: 06-82-505-133 E: major.laszlo@sefag.hu
Gemenc ZRt. 6501 Baja, Pf.: 81 6500 Baja, Szent Imre tér 2.	Bajai Béla T: 06-79-324-144 F: 06-79-324-181 M: 06-30-348-3758 E: bajaibela@gemenczrt.hu	Tanulmányi Erdőgazdaság ZRt. 9401 Sopron, Pf.: 97 9400 Sopron, Honvéd u. 1.	Göde József T: 06-99-506-810 F: 06-99-312-083 M: 06-30-640-8771 E: titkars@taegrt.hu
Gyulaj ZRt. 7090 Tamási, Pf.: 38 7090 Tamási, Rác völgy	Kárász Attila T: 06-74-473-470 F: 06-74-473-471 M: 06-30-256-8152 E: karasz@gyulajzrt.hu	VADEX Mezőföldi ZRt. 8001 Székesfehérvár, Pf.: 371 8000 Székesfehérvár, Tolnai u. 1.	Górász László T: 06-22-510-515 F: 06-22-327-525 M: 06-30-288-0922 E: goraszl@vadex.hu
Ipoly Erdő ZRt. 2660 Balassagyarmat, Bajcsy Zs. u. 10.	Barton Gábor T: 06-35-300-769 F: 06-35-301-424 M: 06-20-468-7189 E: bartong@ipolyerdo.hu	Vértesi Erdő ZRt. 2801 Tatabánya, Pf.: 121 2800 Tatabánya, Dózsakert u. 63	Ruppert József T: 06-34-310-636/209 F: 06-34-316-226 M: 06-30-400-9104 E: ruppert.jozsef@verteserdo.hu
Kisalföldi Erdőgazdaság ZRt. 9002 Győr, Pf.: 13 9023 Győr, Corvin u. 9.	Sipos Imre T: 06-96-529-458 F: 06-96-526-586 M: 06-20-938-7569 E: fahaszn@kaeg.hu	Zalai Erdészeti és Faipari ZRt. 8801 Nagykanizsa Pf.: 201 8800 Nagykanizsa Múzeum tér 6.	Horváth Borbála T: 06-93-500-228 F: 06-93-500-251 M: 06-30-377-6540 E: horvath.borbala@zalaerdo.hu
Kiskunsági Erdészeti és Faipari ZRt. 6001 Kecskemét, Pf.: 8 6000 Kecskemét, József A. u. 2.	Mézes Lajos T: 06-76-510-400 F: 06-76-328-318 M: 06-20-946-8992 E: mezesl@kefag.hu	Erdészeti Tudományos Intézet 4150 Püspökladány, Farkassziget 3.	Rásó János T: 06-54-451-169 F: 06-54-514-110 M: 06-30-457-5120 E: rasoj@erti.hu
Mecseki Erdészeti ZRt. 7601 Pécs, Pf.: 179 7623 Pécs, Rét u. 8.	Tiringerné Balázs Anikó T: 06-72-508-249 F: 06-72-508-201 M: 06-30-216-9065 E: tiringeme.aniko@mecsekerdo.hu	Erdészeti Szakigazgatás Központi Alapszerve Munkáltató: MgSzH Központ 1370 Budapest, Pf.: 345 1055 Budapest, Kossuth tér 11.	Vaspöri Eszter T: 06-1-347-3201 F: 06-1-374-3206 M: 06-30-355-3011 E: vaspöri.eszter@aeszh.hu
Nagykunsági Erdészeti ZRt. 2200 Monor, Petőfi u. 17. 5000 Szolnok, József A. u. 34.	Benei Béla T: 06-29-610-312 F: 06-29-610-311 M: 06-20-914-7430 E: b.benei@nefag.hu beneib@monornet.hu	ÁESZ Miskolci Ig. 3501 Miskolc, Pf.: 554 3526 Miskolc, Blaskovics u. 24.	Juhász Zsolt T: 06-46-531-023 F: 06-46-531-039 M: 06-30-269-3693 E: juhasz.zsolt@aeszh.hu
		EFDSZ ÁESZ Pécsi Ig. Alapszervezete Munkáltató: MgSzH 7633 Pécs, Lázár V. u. 12.	Ábel Lajos F: 06-72-522-041 M: 06-30-269-3655 E: abel.lajos@aeszh.hu

Konferencia

Solymos akadémikus tiszteletére

Prof. Dr.Dr.hc *Solymos Rezső* aranyokl. erdőmérnök, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagjának tiszteletére *tudományos konferenciát* rendezett az MTA Agrártudományok Osztálya és annak Erdészeti Bizottsága Budapesten, az Akadémia Roosevelt téri székházának Nagytermében. A rendezvény az „*Erdőgazdálkodás és fahasznosítás – jelen és jövő*” címet viselte, levezető elnöke Prof.Dr. Faragó Sándor, a Nyugat-Magyarországi Egyetem rektora, az MTA-EB elnöke volt. *Az akadémikus júniusban tölti be 80. életévét!*

*

A jubilánst Prof.Dr. *Solti* László akadémikus, az MTA Agrártudományok Osztályának elnöke köszöntötte a szervezet részéről; munkásságát pedig Prof.Dr. *Mátyás Csaba* erdőmérnök, az Akadémia levelező tagja méltatta. Külön egy-egy előadás foglalkozott *Solymos Rezső* kutatói munkásságával és oktatási tevékenységével. Ezután maga az ünnepelt tartott előadást „Az erdőnevelési kísérletek tapasztalatai a jövő számára” címmel.

A továbbiakban előadások hangzottak el a hazai erdővagyon várható alaku-

lásáról, számbavételének helyzetéről és ennek eljárásairól, valamint az új erdő-törvénynek az erdővagyonra gyakorolt várható hatásáról. Faipari professzorok a fahasznosítás módjáról tartottak előadást („bútorgár vagy erőmű?”), valamint faellátásunk forrásairól egy határok nélküli piacon (másként: a hazai faanyag konkurenciájáról).

Az ünnepélyes, sok szellemi értéket közreadó, mégis kollegiális légkörű konferencia méltó volt az alkalomhoz, Solymos Rezső hat évtizedes, gazdag és eredményes tudományos és gyakorlati pályafutásához. A rendezvény már lapzártánk után zajlott le, ezért csak székszávúan tudtunk hírt adni róla. Reméljük, hogy az elhangzottak írásban, kötetbe foglalva előbb-utóbb majd szélesebb körben is hozzáférhetővé válnak.

*

Solymos akadémikus 1929. június 12-én a Vas megyei Bejczygyertyános községben született, pedagógus családban. Középiskolai tanulmányait a szombathelyi Szent Norbert Premontrei Gimnáziumban végezte, erdőmérnökki oklevelét pedig 1951-ben szerezte

meg Sopronban. További életrajzával kapcsolatban most csak utalni tudunk lapunk 1999. évi júliusi számában megjelent „Az Őrségtől az Akadémiáig. *Solymos Rezső* életútja” címmel megjelent interjúnkra, amelyet az MTA levelező tagjává 1998. május 4-én történt megválasztása apropóján készítettünk. Ezt a magas tudományos címet soproni egyetemünk még ugyancsak 1998-ban megtette a „doctor honoris causa” tiszteletbeli doktori cím adományozásával. *Solymos Rezső* címzetes egyetemi tanár és kutatóprofesszor. 2004. április 23-án a Szent István Tudományos Akadémia is tagjává választotta.

*

Solymos akadémikus számos állami és társadalmi, hazai és külföldi kitüntetés birtokosa. Mint „Az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezetének Emlékérme” tulajdonosának, tiszteletreméltóan és örömdetesen magas születésnapja alkalmából mi is melegen gratulálunk és további hosszú, boldog életet kívánunk!

Dr. K. P.

ERDŐMŰVELŐ KÖZMUNKAPROGRAM 2009.

NYÍRERDŐ ZRT.

Társaságunk több mint 10 éve meghatározó szerepet tölt be az erdőművelési közmunkaprogramokban. Az SZMM Közmunka Tanácsa ez évben először hirdetett téli közmunkaprogramot.

A „Téli Erdő” Erdőművelési Köz-munkaprogram keretében a NYÍRERDŐ Zrt. Szabolcs-Szatmár-Bereg, valamint Hajdú-Bihar megyékben országos közfeladatként a tartamos erdőgazdálkodást szolgáló erdészeti és közjóléti feladatok elvégzését vállalta, és hajtotta végre regisztrált munkanélküliek bevonásával.

A három hónapos program célja volt, hogy regisztrált álláskereső, aktív korú, nem foglalkoztatott - ezen belül a rendszeres szociális segélyben részesülők 40 %-a - jusson munkához. Kiemelt helyszínt jelentettek a hátrányos helyzetű térségekben élő tartós munkanélküliek.

A két megyében 66 településről a három hónap átlagában 449 főt foglalkoztattunk. Az előző évekhez képest új volt, hogy olyan feladatok is nagyobb mértékben kerülhettek elvégzésre, melyek - időnyjellegük miatt - nem illeszthetők be a nyári közmunkaprogramba, vagy az nem biztosít elegendő időkeretet ezek teljes körű végrehajtására. Elsősorban az akácok, nyárasok nyesése, valamint a közjóléti tevékenység fenntartásával kapcsolatos feladatok (erdészeti utak karbantartása, közjóléti eszközök karbantartása, turistajelzések felújítása) valósultak meg nagyobb volumenben, de végeztek vágástakarítást, szemétygyűjtést, csemetekerti munkákat is.

A NYÍRERDŐ ZRT programjának teljes költségvetése meghaladta a 184 millió forintot. Ebből 22 millió forint az

SZMM támogatása, közel 139 millió forint pedig az MNV ZRT-től származik. A pályázat kötelező saját erőt nem írt elő, de Társaságunk a Kollektív Szerződésnek megfelelő juttatásaira - étkezési utalvány, tűzifa - több mint 23 millió forinttal járult hozzá a költségekhez. Társaságunk a közmunkaprogramban történő részvétellel hozzájárul a két megye foglalkoztatottsági helyzetének javulásához.

A közmunkaprogram révén a családok mindennapjaiban újra megjelenik a munkára alapozott biztos jövedelem és egzisztencia.

A NYÍRERDŐ ZRT az elmúlt évekbeli programokból néhány volt közmunkást saját állományú munkavállalóként foglalkoztat.

Dr. H. J.

Dr. Nemky Ernő centenáriuma Sopronban

Nyugat-Magyarországi Egyetemünk, azon belül Erdőmérnöki Karunk példás gondossággal ápolja ősi tanintézetünk gazdag múltját, kultuszát – emlékművek állításával, kiadványokkal, rendezvényekkel.

Ennek a múltápolásnak a jegyében rendeztek emlékülést *dr. Nemky Ernő (1909-1986)* okl. erdőmérnök, tanszékvezető egyetemi tanár, a jeles botanikus emlékére születésének 100. évfordulója alkalmából.

A rendezvény helyszíne az emlékülést operatív szervező Növénytan és Természetvédelmi Intézet (NTI), röviden és közismerten a Növénytan Tanszék, közelebbről annak az a tanterme volt, amelynek padjait erdőmérnök-hallgatók generációi koptatták fényesre, s amelyet a múlt évben szépen és – példás módon – változatlan berendezéssel felújítottak.

A helyszín a professzor munkahelye volt.

A termet csaknem teljesen megtöltő, szép számú jelenlevőket elsőként Prof. Dr. Bartha Dénes intézetigazgató egyetemi tanár, Nemky professzor mai utóda, az NTI vezetője üdvözölte. Emlékezetbe idézte, hogy a selmeci-soproni erdészeti növénytan oktatás eddigi időtartamának kb. egynolcada Nemky Ernő 1952-1975 közötti tanszékvezetői munkásságának idejére esik. S ennek éppen ez a *tanterem volt a helyszíne, ez volt a professzor munkahelye csaknem negyedszázadon keresztül.*

Az Egyetem és az Erdőmérnöki Kar nevében üdvözölte a megjelenteket a NyME rektora, Prof. Dr. Faragó Sándor intézetigazgató egyet. tanár is. Mint egykori tanítvány, elmondta: Nemky Ernő mértékadó, meghatározó tanáregyéniség volt, egy egyetemnek ilyen oktatókra van szüksége. Sodró lendületű, „krétapor-felhős” előadásai emlékezetesek voltak. Fontosak voltak számára a hallgatók, odafigyelt rájuk. Azok a későbbi erdőmérnökök, akik nála hallgatták az erdészeti növénytant, biztonsággal támaszkodhattak azokra az alapokra, amelyeket adott.

Emlékeztek a kortársak

A megnyitót követően Nemky professzor két egykori oktatótársa, továbbá egy volt tanítványa emlékezett vissza a vele töltött időkre.

Dr. hc. dr. Gencsi László ny. tanszékvez. egyet. tanár, 1976-tól 1988-ban történt nyugállományba vonulásáig Nemky utóda, főleg *emberi tulajdonságait méltatta*. Konfliktuskerülő, békés, rendkívül szorgalmas, nagy munkabírási, felelősségérzettel áthatott emberként írta le elődjét, akinek munkatársaihoz való viszonyát a kölcsönös tisztelet és bizalom jellemezte. *A munkában a szakmai becsület vezette és egyetemi tanárként is mindig megmaradt erdésznek.*

Sokat fejlesztett a növénytan oktatásán, amelyet több részre bontva, négy szemeszteres tantárgyat alkotott belőle, s megírta az oktatásukhoz szükséges tananyagokat is. Szívügye volt az egyetemi botanikus kert fejlesztése, illetve továbbfejlesztés. Tanári munkásságát önálló tudományos kutatásokkal támasztotta alá, *a tudományok doktora* címet is a tölgygyel kapcsolatos kutatásainak köszönhetette.

Nemky Ernő tanári pályafutására némi árnyékot vetett az a körülmény, hogy *1956-ban*, a forradalom idején, pontosabban annak elbukása után „megingott”: a híressé vált soproni hallgatói-oktatói exodus idején *ő is elhagyta az országot*. Azonban a többségtől eltérően nem vándorolt ki Kanadába, vagy a világ valamely más országába, hanem hallgatott dr. Magyar János mb. főiskolai igazgató megnyugtató, hívó szavára és hazatért. Megingásának nem lettek olyan következményei, mint sok más un. diszidens esetében, visszakapta katedráját. Mégis úgy érezte, különösen a Magyar Jánost követő új főiskolai-egyetemi vezetés idején, hogy „ballépését” nem fe-

ledték el teljesen, s szorgalommal igyekezett elfedni a káderlapnak ezt a foltját. *Tisztelt és nagy tekintélyű professzorként vonult nyugállományba 1976. január 31-el. Tíz év múlva halt meg, s az általa olyannyira szeretett Bőrsönyben, a nagymarosi temetőben helyezték végső nyugalomra.* (1943-tól 1949-ig volt a nagymarosi erdőhivatal, illetve gondnokság vezetője.)

A másik előadó, visszaemlékező *dr. Vancsura Rudolf* ny. egyet. docens volt, aki részletesen, adatokkal, dátumokkal megtűzdelten ismertette Nemky Ernő életrajzát, gyakorlati és egyetemi pályafutását. Több mint egy óra időtartamú előadását még vázlatosan sem tudjuk visszaadni, mert ez nemcsak egy külön cikket, hanem egy fél-lapszámot igényelne. Vancsura Rudolf ugyanis Nemky Ernő kapcsán tulajdonképpen a Növénytan Tanszék és oktatás egész 1950 utáni történetét előadta, természetesen bőven megfűszerezve saját élményeivel is (1956-os soproni emlékek stb.).

A professzor a hallgató szemével

Az egykori tanítványok közül *dr. Ilyés Benjámin* erdőmérnök, az ERTI ny. tud. osztályvezetője emlékezett vissza tanárára.

Elmondta: *Nemkynek már a megjelenése is tiszteletet parancsoló volt.* (Közbetevetve megjegyezzük; magas, szálfatermetű, kisportolt testalkatú ember volt, aki ezt a habitusát meg is őrizte haláláig. Mindig gondot fordított megjelenésére anélkül, hogy piperkőcködött volna. Hosszú ideig volt az egyetemi sportkör elnöke, meg is írta és kis füzetben közreadta annak történetét.) *Szemléletesen, a táblán sokat rajzolva és demonstrációs anyagokat bőven használva, jól jegyezhetők adta elő a tantárgyat. Komplex szemléletű volt, előadásai a szakma nagy kérdéseit is érintették; hallgatóit felkészítette az életre.* Szigorú, de tárgyilagos vizsgáztató volt. Elkötelezett híve volt a selmeci hagyományoknak, igyekezett azokból minél többet megismertetni hallgatóival. Szívesen énekelte a selmeci-soproni diákdalokat, nótákat. Népszerűségére jellemző volt, hogy 1957

januárjában Ausztriából történt visszatérésekor egyhangú határozattal fogadták vissza a főiskolára. Még a „kanadások” is tisztelték.

A visszaemlékezők sorát Nemky Ernő leánya, Korbonskyné Nemky Klára erdőmérnök, ny. erdészvezető zárta, elsősorban az otthon emlékeinek felelevenítésével.

Ő is megerősítette, hogy édesapja nagy sportoló volt, főleg atletizált. E mellett nagyon szerette a zenét is, gyakran maga is hegedült. Családcentrikus ember volt (három gyermeke volt), ha csak lehetett, a család mindig együtt ebédelt. Szakmai pályafutása talán legkedvesebb korszakának nagymarosi erdőgondnoksága idejét tekintette. Amikor az élet a főiskolára szólította, erre a feladatra is nagy lelkiismeretességgel készült. Megtanult angolul is és nagy gonddal, jegyzetek készítésével stb. készült minden előadására. Élettudományt tanított, de szívében mindig mérnökember maradt és vallotta, hirdette: „Csak jó mérnököket szabad képezni, mert tőlük függ a világ jövője.”

Tudományos előadások Nemky Ernő tiszteletére

A személyes visszaemlékezéseket követően még három tudományos elő-

adás hangzott el. Ezekről már csak egy-egy mondatban tudunk tudósítani.

Prof.Dr. Bartha Dénes intézetig. egyet. tanár „A növényrendszerezés evolúciója és revolúciója” c. előadásában tulajdonképpen azt mutatta be, hogy az elmúlt 20-30 év alatt milyen fejlődésen mentek keresztül azok a tananyagok, amelyeket valaha Nemky professzor oktatott. A legnagyobb változást az jelentette, hogy a morfológiai bélyegek helyett az élőlények genetikai anyaga vált elsődlegessé a botanika tudományában.

(Bartha professzor magas színvonalú, kitűnő előadását hallgatva az a gondolat fordult meg fejünkben: vajon a természettudományok tényleg olyan egzakta, mint ahogyan azt általában hisszük?)

Dr. Csizsár Ágnes egyet. docens „Allelopátia az erdei ökoszisztémákban” című előadásában egyrészt megmagyarázta magát a fogalmat, másrészt bemutatta annak a természetben való jelentekzését.

Allelopátiának a növények egymásra gyakorolt káros hatását nevezi a tudomány. Tulajdonképpen már régóta ismert jelenség; minden erdész találkozott már például azzal az esettel, amikor egy un. invazív, nem őshonos növényfaj

kiszorít, eltünteti egy hazai növényfajt a termőhelyéről. A hazánkban ismert kb. 150 allelopátikus növény többsége ezekből az adventív fajokból adódik. Fel is lehet használni őket un. allelokemikáliák kivonására, amelyekkel azután nem kívánt gyomnövényeket lehet irtani.

Sorrendben utolsó előadóként dr. Király Gergely egyet. docens „Új ismeretek erdészeti szempontból fontos fafajok taxonómiai és ökológiai viszonyaihoz” című előadásában lényegében a dendrológiában és annak oktatásában végbement változásokat ismertette.

A dr. Nemky Ernő professzor születésének 100. évfordulója tiszteletére rendezett emléknap ezzel véget ért. A résztvevők az előadóterem előtti folyosószakaszon még egy kis kiállítást is megtekinthettek Nemky Ernő relikviáiból.

Tudósításunkhoz kapcsolódóan megjegyezzük, hogy ennek a dicséretes és tiszteletreméltó, példaként szolgáló rendezvénynek a kezdeményezője és megszervezője, Bartha Dénes professzor szerkesztésében az „Erdészettörténeti Közlemények” LXXV. számú köteteként megjelent „A növénytan oktatásának kétszáz éve (1808-2008) Selmec-Sopron” című kiadvány. Ebben 16 szerző tollából bőséges ismereteket szerezhet az érdeklődő, amelybe a Nemky-emléknap anyaga is beletartozik. A bőséges irodalomjegyzékek pedig további bűvárokódásra adnak lehetőséget, sőt jelentenek csábítást.

Dr. Király Pál

A fényképek Greguss László Géza erdőmérnök felvételei

Az állami cégvezetők jutalmából erdő sarjad

Takarékosság. Kidolgozták a részleteit annak az elképzelésnek, amelynek alapján a gazdasági válság miatt csökkentik az állami cégek vezetőinek jutalmát, illetve e cégek igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagjainak tiszteletdíját.

A Metropol kormányzati forrásból úgy értesült, hogy 250 állami cég 450 vezetőjét érinti a döntés. Azt kéri tőlük, hogy 2008. évi jutalmuk felét, 2009-

ben pedig egészét az Államkincstárnak utalják át. Erre azért van szükség, mert ezek a pénzek a cégvezetők munkaszerződéseiben szerepelnek. Ha ezt az állam egyoldalúan elvonná, munkajogi perek tömegével kellene szembenéznie. Az átutalásokból 2008-ban nettó 600-700 millió, 2009-ben pedig nettó 1,2 - 1,4 milliárd forint jön össze. Ezt a pénzt munkahelyteremtésre fordítják: mintegy 4100 hektár erdőt telepítenek belőle, és 600 ember jut közmunkához. A kormány arra kéri az önkormányzatokat, illetve cégek vezetőit, hogy kövessék az állami példát, és ők is utalják át prémi-

umukat, jutalmukat erre a számlára. A kormány független szakértőket kér fel a számla felügyeletére, és félévente nyilvánosan beszámol a számlára érkezett összegek felhasználásáról.

A Nemzeti Vagyongazdálkodási Tanács korábbi döntése alapján tíz százalékkal csökkentik a teljes állami tulajdonú cégek igazgatósági, illetve fbtagjainak tiszteletdíját. Ahol kisebbségi tulajdonosok is vannak, közgyűlést kellett összehívni a csökkentés miatt. Van, ahol már meg is született a döntés.

(Forrás: „Metropol”)

Forestry Versatility - Nemzetközi erdészdiák verseny

Csapatunk 2009. április 13 és 18 között a *Csehországban* megrendezett Forestry Versatility elnevezésű erdészdiák versenyen vett részt. A csapatot *Vígh Andrea Márta* (IV.éves), *Szalai László* (IV.éves), *Kámpel József Dezső* (V.éves) és *Benei Zsolt* (IV.éves) erdőmérnök-hallgatók alkották.

A képen balról jobbra:

Benei Zsolt, Kámpel József, Vígh Andrea, Szalai László

Minden évben a brnoi Mendel University szervezésében kerül megrendezésre ez a rangos verseny. Ebben az évben *11 országból 13 csapat* mérte össze tudását. Jelen volt Bulgária, Csehország, Franciaország, Finnország, Lengyelországból 2 egyetem 3 csapata, Magyarország, Románia, Szerbia, Szlovákia, Szlovénia és Ukrajna.

*

A verseny sok részből tevődött össze. A megérkezést követő nap délelőttjén a Brno-tól 20 km-re lévő erdész ház tanpályáján *a motorfűrészes számmal kezdtünk.* Volt kétféle darabolás, motorfűrészeszerelés, valamint kézfűrészelés. Délután az *erdőbecslés* következett. Először egy negyedhektáros mintaterületen kellett megbecsülni a fajokonkénti fatérfogatot, majd egy hektárra átszámolni. Kisebb nehézségeket okozott a cseh nyelvű fatermési tábla olvasása, de azért sikerült megfejteni a fajok nevét. Ezt követően egyéni feladatként meg kellett becsülni szemrevételezéssel egy-egy fa magasságát, átmérőjét és köbtartalmát.

A második versenynap a *lövészet* volt, ami trapp, skeet és légpuskalövészetből tevődött össze. Az első két lögyakorlatnál mindenkinek tíz korongot lehetett lőni, de próbálövésre nem volt lehetőség. Légpuskalövésznél két próbát engedélyeztek, majd az utolsó három lövés pontjait számolták. *Csapatban előkelő helyezést értünk el a lövészetben,* így innentől a dobogós hely már biztosnak látszott. Az eddig harmadik helyen álló román csapat ezzel a nap végére a negyedik helyre esett vissza.

*

A harmadik napon a *tájékozódási és a felismerési versenyszám* szerepelt. A dombok között hat állomáspontra volt, amelyeket térkép alapján meg kellett találnunk. A magyarok leleményességét bizonyítva a tájékozódáshoz nem iránytűt használtunk, hanem csak Józsi karóráját. Igen jól bevált. Az

egész távot futva tettük meg a jobb helyezés reményében, de sokkal inkább az üldöző lengyel csapat láttán. Az álláspontron kellett a felismerést végrehajtani. Ásvány-, kőzet-, rovar-, rágásképzés-, madár-, nyom-, koponya-, hajtás-, rügy-, fakocka-, lágyszárú felismerésből, valamint korbecslésből állt. Minden egyes fajnak a latin nevét kellett a lapunkon feltüntetni. Az ásványfelismerést gyakorlatiasan megoldottuk. Például a kvarcot nem fogta a kés pengéje, a halit pedig valóban sós ízűnek bizonyult. *A felismerési versenyszámban abszolút első helyet értünk el.*

Este következett az „International night”. Ez bizonyult a legkeményebb összemérettetésnek. Minden nemzet hozott hazájából valami kis ízelítőt, különböző ételeket, italokat és minden nemzet előadott egy éneket.

*

Gratulálunk a csehek szervezéséhez. Szállásunk Křtiny-ben, a verseny pedig az ehhez közeli tanpályán, környező erdőkben és Brno-ban volt. Křtiny-ben áll egy hatalmas és igen impozáns ortodox templom. A község szinte valamennyi pontjáról látszik.

Utolsó napunkat pihenéssel töltöttük. Megnéztük a brnoi Mendel University botanikus kertjét és az egyetem állattani gyűjteményét. Délután egy sétát tettünk a városban, majd megéhezve betértünk egy étterembe.

Este az eredményhirdetés következett. Az első a lengyel, a második a finn válogatott lett, mi pedig *a harmadik helyen végeztünk,* pontszámban alig lemaradva a finnektől, de messze elhagyva a román válogatottat.

Balról jobbra:

finn (2.), lengyel (1.), és a magyar (3.) csapat

Örömmel vettük át a harmadik helyezetnek járó kupát és nyereményeinket. Nagy érdeklődést váltott ki egyetemi egyenruhánk a külföldi diákok között.

Örülünk a helyezésünknek, ám mégsem ez volt a legfontosabb. Új emberekkel ismerkedtünk meg, akikkel egy jó hangulatú versenyen vehettünk részt.

Benei Zsolt - Kámpel József - Szalai László - Vígh Andrea

„A születés és halál nagy határkövei
közé szorított arasznyi létünknek örök
velejárója a búcsúzás.”

(Tuskó László)

Dr. Tuskó László emléke

Sopronban a Nyugat-Magyarországi Egyetem Roth Gyula Gyakorló Szakközépiskola és Kollégium (a korábbi Erdészeti Technikum), a Soproni Erdész és Faiparos Diákok Baráti Köre, az Országos Erdészeti Egyesület Oktatási Szakosztálya és Soproni Helyi Csoportja emlékülést szervezett dr. Tuskó László okl. erdőmérnök, az iskola egykori igazgatója tiszteletére halálának 25. évfordulója alkalmából a szakközépiskola dísztermében.

A díszterem bejáratának közelében néhány szép kiállítású, fotókkal illusztrált tabló adott áttekintést Tuskó László tevékenységéről. A tablókat az iskola egykori diákja, Prof.Dr. Rumpf János ny. tanszékvez. egyet. tanár állította össze. A kiállítás folytatódott a teremben is dokumentumok, fényképek, kitüntetések, sporttrófeák bemutatásával.

Az emlékülés előadásai

A termet csaknem zsúfolásig megtöltő résztvevőket dr. Rónai Ferenc, az iskola jelenlegi igazgatója köszöntötte, majd sor került az előadások megtartására.

Prof.Dr.Dr.hc Solymos Rezső, az MTA rendes tagja, kutatóprofesszor Tuskó László tudományos munkásságát mutatta be, számos személyes kötődésű eseménnyel egybekapcsolva. Prof.Dr. Mátyás Csaba, az MTA levelező tagja, intézetigazgató egyet. tanár az aposztrofált személyiséghez fűződő személyes emlékeit elevenítette fel.

Nagy László erdőmérnök, az Erdészeti Tudományos Intézet munkatársa, Tuskó László tudományos hagyatékának gondozója Tuskónak a hazai vörösfenyő-kutatásban betöltött szerepét értékelte.

Dr. Rónai Ferenc igazgató azt a szellemi örökséget méltatta, amelyet az iskolát 1950-1980 között igazgató Tuskó László az utókorra hagyott és amelynek a lényege: *a becsületes munka, a helytállás és a tisztesség*. Egyidejűleg tájékoztatást adott az iskola jelenlegi tevékenységéről, az utóbbi évek fejlettségeiről és a közoktatás anomáliáiról.

Az előadások elhangzása után a közönség soraiban helyet foglaló három egykori tanártárs: dr. Firtás Oszkár, dr. Jereb Ottó és dr. Kondor Antal, az egykori diákok közül pedig az 1958-ban végzett Gerhat Tamás idézte fel Tuskó Lászlóval kapcsolatos emlékeit.

Emléktábla avatás

Az előadások elhangzása után a résztvevők átvonultak a szakközépiskola Szent György utcai épületébe, ahol a Soproni Erdész és Faiparos Diákok Baráti Köre emléktáblát állított Tuskó László tiszteletére. Itt az iskola tanulói ének-számokból és szavazatokból álló műsort produkáltak. Majd dr. Bársony Lajos, aki 1980-1990 között volt az iskola igazgatója, leleplezte az emléktáblát, Soltra E. Tamás soproni iparművész alkotását.

A bensőséges hangulatú emlékenedezvény az Erdészhimnusz közös elneklésével ért véget.

Ki volt dr. Tuskó László?

Erre nézve néhány tényt idézünk dr. Bársony Lajos emléktábla-avató beszédéből.

1920-ban született Szegeden, gimnáziumi tanulmányait is ott végezte. Er-

dőmérnöki oklevelét 1943-ban szerezte meg Sopronban. Alig kezdte meg erdőmérnöki munkásságát, amikor 1944-ben katonai szolgálatra hívták be. A hadifogságból 1946-ban tért haza és a szegedi erdőigazgatóság területén lett erdőgondnok.

Az erdészeti szakképzéssel 1949-ben jegyezte el magát egész életére, amikor az átszthalmi erdőszakiskola igazgatója lett.

Szakmai pályafutásának igazi, termékeny korszaka 1950 őszén kezdődött, amikor is az Esztergomból Sopronba költözött és ott technikummá szervezett erdészeti szakközépiskola igazgatójává nevezték ki. Szinte a semmiből teremtette meg az oktatás tárgyi és személyi-szellemi feltételeit és fejlesztette országos hírnevére a soproni technikumot. Vezetői munkásságát nagy elméleti igényességgel végezte. 1969-ben Gödöllőn mérnök-tanári oklevelet szerzett, tananyagokat írt, tudományos munkát végzett. Kutatási témája a vörösfenyő nemesítése volt, kutatási projektjeit zömmel a Dunántúlon, valamint a Börzsöny-hegységben rendezte be. Az e téren elért eredményei alapján 1963-ban elnyerte a mezőgazdasági (erdészeti) tudomány kandidátusa fokozatot és vele a doktori cím használatának jogát. Lekes soproni lokálpatrióta is volt, valamint a diák hagyományok ápolója. Zengő baritonján előadott selmeci-soproni diákdalok és magyar nóták mindig maradandó élményt jelentettek hallgatóságára számára.

Több állami és társadalmi kitüntetés birtokosa volt, ezek között volt az OEE Bedő Albert Emlékérme (1977).

Nem sokkal 1980-ban történt nyugdíjlanománya vonulása után 1984-ben hunyt el súlyos, már gyógyíthatatlannak bizonyult betegségben Sopronban, ahol most már nem csak kopjafája, hanem a szeretett iskolájának falán elhelyezett emléktáblája is hirdeti emlékét.

Dr. Ráczné Schneider Ildikó dr.

Erdészek és vadászok szakmai versenye Ásotthalmon

Az erdészeti szakmunkásképzéshez kapcsolódó „Szakma Kiváló Tanulója” Verseny közel négy évtizedes múlttal rendelkezik.

Ebben a tanévben Ásotthalmon, a Bedő Albert Középiskola, Erdészeti Szakiskola és Kollégium volt az országos verseny házigazdája.

Sorrendben harmadszor, Ásotthalmon azonban most először az erdészeti szakmunkások vetélkedőjével egyszerre rendezték meg a vadászok, vadtenyésztők országos versenyét is. A két szakma országos versenyét az FVM, az FVM Vidékfejlesztési, Képzési és Szaktanácsadási Intézete, a Magyar Agrárkamara és a Csongrád Megyei Önkormányzat hirdette meg.

*

Az erdészeti szakmunkások versenyén évtizedek óta három-négy csapat szerepelt. Eerre a versenyre viszont öt iskola csapata nevezett be. Az ország északkeleti felén két újabb iskolában is képeznek erdészeti szakmunkásokat. Ebben bizonyára szerepet játszik hazánk erdőszűkségének folyamatos emelkedése is. A kiírás szerint végzős osztályonként négy-négy fős csapatok indulhattak.

A versenyek lebonyolítása nagyjából az érintettek által már ismert menetrend

szerint történt. Az első napon az ünnepélyes megnyitó után írásbeli, majd szóbeli megmérés (erdőművelési, erdőhasználati, géptani, munkavédelmi és EU-s ismeretekből). A verseny második napján gyakorlati verseny egy 50 éves erdeifenyvesben: motorfűrészrel fadöntés, majd LKT tip. csőrlős traktorral faanyag kiközelítés, továbbá motorfűrész szerelés, kombinált és lánckímélő darabolás.

*

A vadász, vadtenyésztők szakmai versenyére ebben az évben három iskola nevezett négy-négy fős csapattal. A verseny gyakorlati részét az ő esetükben lövészet, trófeabírálat, távolságbecslés, vadbefogó csapdák felállítása, továbbá az erdészeti versennyel csaknem azonos motorfűrész szerelési és darabolási feladatok jelentették. Az elméleti megmérés során pedig vadtenyésztés, vadegészségügy, állattan, kinológia és munkavédelem dolgában mérték össze tudásukat.

*

Az izgalmas versenyek után került sor az ünnepélyes eredményhirdetésre.

Az erdészeti szakmunkásnövendékek versenye fényes ásoththalmi sikerrel zárult: mivel az ásoththalmi csapat egymást követően háromszor elnyerte az AOKDSz vándorkupáját, így ezt véglegesen elnyerte az iskola csapata. A végeredmény a következő.

Csapatverseny:

- I. Ásotthalom
- II. Somogyzsitfa - Szöcsénypusztá
- III. Mátrafüred
- IV. Hajdúböszörmény
- V. Mátészalka

Egyéni verseny:

- I. Szunyai András, Ásotthalom
- II. Tóth Zsolt, Ásotthalom
- III. Berkó János, Ásotthalom
- IV. Bujtor Ferenc, Somogyzsitfa
- V. Cserti István, Somogyzsitfa
- VI. Bencskó István, Ásotthalom

*

A vadász, vadtenyésztők versenyét a mátészalkai csapat nyerte. A végeredmény a következőképpen alakult.

Csapatverseny:

- I. Mátészalka
- II. Somogyzsitfa - Szöcsénypusztá
- III. Gyula-Elek

Egyéni verseny:

- I. Tóth Imre, Mátészalka
- II. Bodnár Gergő, Mátészalka
- III. István Attila,
Somogyzsitfa-Szöcsénypusztá

*

A versenyzők a verseny több mint 30 támogatójának köszönhetően értékes, szép ajándékokkal térhettek haza. Az erdészeti versenyzők első három helyezettjének értékes ajándékát a biatorbágyi székhelyű A.Stihl Kft. adományozta.

A versenyen mindkét szakmában az első hat-hat versenyző elérte a 66 %-os teljesítményt, ezzel automatikusan megszerezte a jeles minősítésű szakmunkás bizonyítványt.

Valamennyi versenyzőnek és felkészítőiknek gratulálunk!

Andrési Pál

Nyugdíjasoknak – nyugdíjasokról

Az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete

Nyugdíjas Bizottságának elvárásai az

EFDSZ IV. Kongresszusától

Szakszervezeti mozgalmunk érdekvédelmi munkájában a nyugdíjas korosztály életkörülményeit befolyásoló tényezők javítása érdekében az alábbi javaslatokat tesszük:

- 1.) A szakszervezet vezető testületei minden fórumot használnak fel, hassanak oda, hogy
 - A Kormány mielőbb készítse el az „Idősekért Nemzeti Intézkedési Terv”-et és az Országgyűlés alkossa meg az Idősügyi Törvényt.
 - A nyugdíjasokat, a nyugdíjas szervezeteket érdemben vonják be az őket érintő kérdések javaslattevő és egyeztető munkájába.
 - A nyugdíj összege biztosítsa a tisztességes megélhetést.
 - A rendszeres éves nyugdíjemelés az aktív dolgozók nettó keresetnövekedésére épüljön.
- 2.) Szakszervezeti Bizottságaink tisztségviselői kísérik figyelemmel az alapszervezetükhöz tartozó nyugdíjasok életkörülményeit. Ismerjük meg az önkormányzatok szociális intézkedési lehetőségeit, a segítségnyújtás kü-

lönöző formáit és azt ismertessék nyugdíjasaikkal. Kezdeményezzék a szükséges segítségnyújtást.

- 3.) Szakszervezeti Bizottságaink tegyenek meg mindent, hogy a tőlük nyugdíjba ment dolgozók továbbra is szakszervezetünk tagjai maradjanak.
- 4.) Szakszervezetünk minden szinten támogassa, hogy a Kollektív Szerződések tartalmazzák a nyugdíjasokon való segítség lehetőségeit (kedvezményes étkeztetés, kedvezményes fuvar, tűzifa biztosítása, stb.).
- 5.) Szakszervezeti Bizottságaink tisztségviselői kísérik figyelemmel nyugdíjasaik anyagi helyzetét, életkörülményeit és a legrászorultabbakat terjesszék fel méltányossági nyugdíjemelésre. Minden nyugdíjas felterjeszhető, akinek a nyugdíja 44.000.-Ft alatt van és szakszervezetünk tagja.

Meggyőződésünk, hogy az elvárásainkban megfogalmazottakkal tovább fog javulni nyugdíjasaink szociális életkörülménye.

Az EFDSZ Nyugdíjas Bizottsága

Állásfoglalás a Kormány válságkezelő programjáról

A Nyugdíjasok Országos Képviselői tudomásul vette, hogy az ország gazdasági állapota miatt szükség van a nyugdíjasok helyzetét megszorító intézkedések megtételére.

Véleményünk kialakításánál szerepet játszott, hogy emberileg elfogadható, szakmailag megalapozott, pénzügyileg kezelhető és alkotmányjogi szempontból védhető megoldások kerüljenek bevezetésre.

Hangsúlyoztuk azt az elvárásunkat, hogy a terhek viselésében valamennyi társadalmi csoport arányosan vegyen részt, a nyugdíjasokra ne háruljon többletterh.

A pénzügyi gazdasági feltételrendszerben időközben bekövetkezett kedvezőtlen irányú változások miatt a kormány további megszorító intézkedéseket helyezett kilátásba, amelyek a nyugdíjrendszert érintik.

Ilyenek többek között:

- a 13. havi nyugdíj 2. részének visszavonása,
- 2010-től a 13. havi nyugdíj megszüntetése valamennyi nyugdíjast érintően,
- A 2009 évi nyugdíjkorrekció átütemezése 2010-re,
- A 2010 évi nyugdíjkorrekció elhagyása,
- A nyugdíj emelés módszerének 2010-től történő megváltoztatása,
- A nyugdíjkorhatár emelése 2012-től

Ezek az intézkedések a nyugdíjasoknál mintegy 18-20 %-os életszínvonal csökkenést jelentenek (nem számolva a tervezett ingatlanadóval) és 2009- 2010 évekre 550-600 milliárd Ft elvonással járnak. Tehát a kormány a két évre tervezett

1.300 milliárd Ft-os kiadáscsökkentés közel 50 %-át a nyugdíjasokon takarítja meg.

Igényeljük, hogy hatásszámításokkal kerüljön bemutatásra, hogy melyik társadalmi csoport milyen részt vállal a válságkezelés terheiből. Meggyőződésünk, hogy a tervezett intézkedések az arányosnál sokkal nagyobb mértékben sújtják a nyugdíjasokat.

Indokolatlannak tartjuk a Nyugdíjbiztosítási Alap „600 milliárd Ft-os támogatási igényét” hangoztatni. Ugyanis a magánpénztári tagdíjbefizetéssel kapcsolatos járulékkiesés nem tekinthető a Nyugdíjbiztosítási Alap hiányának, erre az államnak „visszapótlási kötelezettsége” van.

Elengedhetetlen a magánnyugdíjpénztári rendszer működésének komplex felülvizsgálata.

A nyugdíjasok követelik, hogy a társadalom minden rétege anyagi helyzetének megfelelően vegyen részt a megszorító csomagból, illetve járuljon hozzá a hiány csökkentéséhez.

Meggyőződésünk, hogy a megszorító intézkedések hatása a költségvetési hiányra csak átmeneti jellegű, ha nem jár együtt a gazdaság fellendülési pályára való indításával.

Elvárjuk a kormánytól, hogy jelölje ki azokat a húzó ágazatokat, amelyekbe befektetve az ország minél nagyobb eséllyel kerülhet ki a válságból.

Nyugdíjasok Országos Képviselői, Elnökség

RENEXPO Central Europe Budapest, 2009.

Szakmánk – az erdészet és az elsődleges faipar – szempontjából különösen fontos kiállítást rendezett *RENEXPO Central Europe* címmel a budapesti HUNGEXPO Vásárközpontban a szintén Budapesten működő *REECO Hungary Kft.* A kiállítás és a csatlakozó konferenciák tárgyát a *megújuló energiák* képezték.

A kiállítás területén tartott ünnepélyes és mégis közvetlen hangulatú *megnyitó* alkalmával a rendező társaság társtulajdonosa és ügyvezető igazgatója, *Varga István* úr elmondta köszöntőjében, hogy *ez már a harmadik* kiállításuk a kőbányai vásárváros területén, amelynek közérdekűségét és sikerét jelzi a töretlen, folyamatos fejlődés. Az idei alkalommal már 25 %-kal nőtt a kiállítók száma és 50 %-kal a kiállítás által elfoglalt terület a múlt évihez viszonyítva.

Az első RENEXPO-t 2007-ben rendezték Budapesten, a következőt pedig a múlt évben.

A megújulók segíthetik a kilábalást a válságból

Megnyitó beszédet *dr. Németh Imre* úr, a Regionális Fejlesztési Holding ZRt. vezérigazgatója (korábban földművelésügyi miniszter) mondott, a kiállítás védnökeként.

Rámutatott arra, hogy *a megújuló energiákkal való foglalkozás segít a jelenlegi gazdasági-pénzügyi válságból történő kilábalásban is*, mert csökkenti kiadásainkat és saját erőforrásaink kihasználására alapozva *egy új iparág kiépülését jelenti*, ezzel számos új munkahelyet is teremtve. A kiállítás jelentőségét az adja meg, hogy Magyarország – kis ország; szükségünk van az európai innovációs eredmények átvételére. Az innováció - és ezen keresztül a technológia-transzfernek kiváló lehetősége az ilyen nemzetközi jellegű szakkiallítás.

Üdvözölte a kiállítás közönségét *Georg Röhm* úr, a REECO német anyavállalatának alapító elnöke is. Beszédéből megtudtuk, hogy a stuttgarti központtal működő céget tíz évvel ezelőtt kifejezetten a megújítható energiákkal foglalkozó kiállítások rendezésére spe-

cializálva hozták létre. Működésük a Német Szövetségi Köztársaságon túlmenően eddig jórészt a délkelet-európai térségre irányult (Ausztria, Magyarország, Románia, Ukrajna stb.). Röhm úr arról tájékoztatót, hogy *2010-ben is lesz RENEXPO kiállítás Budapesten.*

Németországban már húzóágazat

Következő üdvözlőként *Paul Waning* úr, a Német Hőszivattyú Szövetség elnöke elmondta, hogy a megújuló energiák ügye Németországban erős húzóágazattá fejlődött ki, ami mögé a politika is felzárkózott, az Európai Unió szervei is erőteljesen támogatják.

Közbevetve itt jegyezzük meg, hogy *az egész budapesti rendezvényben erőteljes szerepet játszottak a németek.* Ez nemcsak a REECO cég német gyökereivel magyarázható, hanem azzal, hogy a megújuló energiák hasznosításában Németország már messzire jutott, s vezető szerepet játszik Európában. A mostani budapesti kiállításon is tekintélyes méretű és sokszínű standdal szerepelt a *Német Szövetségi Gazdasági és Technológiai Minisztérium*, amely a magyar rendezvények mellett külön *„Német Megújuló Energia Napot”* is szervezett.

Az Ausztriából érkezett *dr. Heinz Kopetz* úr, az Európai Biomassza Szövetség elnöke arra mutatott rá, hogy a megújuló energiák fokozottabb hasznosítására irányuló törekvések erősen érintik a lakosságot is; ezért is fontosak ezek a kiállítások. Mert *az új technikák alkalmazásához új szemléletre van szükség.*

Az üdvözlők sorát *György Miklós* úr, a HUNGEXPO ZRt. vezérigazgatója zárta, aki azt mondta: a HUNGEXPO is a megújulást, a jövőbe tekintést vallja üzletfilozófiájának – ezért szívesen látott vendégkiállítás a RENEXPO a vásárváros területén.

Bonyolult témakör az energetika

A megnyitót követően természetesen érdeklődéssel néztünk szét az Ausztriából, Csehországból, Dániából, Francia-

országból, Kínából, Németországból, Olaszországból, Romániából, Svájcban, s persze nem utolsósorban kis hazánkból megjelent kiállítók standjain.

A HUNGEXPO némely más kiállításához viszonyítva – mint amilyen például az *Utazás* vagy a *Construma* volt – tulajdonképpen nem hagy, de gazdag anyagú, értékes RENEXPO *csaknem teljes körű áttekintést adott az energiagazdálkodásról.* S azon belül természetesen elsősorban a megújuló energianemek termelésének és felhasználásának lehetőségeiről, eszközeiről. Emlékeztetett arra, hogy az energiagazdálkodás nem csupán az energia megtermeléséről és szállításáról szól, hanem az energiatakarékosságról is. Tükrözte azt a tényt, hogy milyen sokrétű, összetett, bonyolult témakör az energetika. Ebbe a probléma- és feladatkomplexumba olyan összetevők tartoznak, mint a környezetvédelem (pl. hulladékgazdálkodás, klímavédelem), a vidék- és településfejlesztés, a fenntarthatóság. A gazdaságból pedig a különösen érintett mezőgazdaság, az építőipar. Mindezt átszővi az ökonómia (a pénz, a magyar és az EU-s támogatási rendszerek, a profitszerzés) a jog, a politika (pl. a biztonságpolitika) stb. De gondolnunk kell az egyéni érdekekre, háztartásokra, kisgazdaságokra és kisvállalkozásokra is. Továbbá a társadalmi összefüggésekre és társadalmi reakciókakra is. (Lásd például a zöldek véleménynyilvánításait, az atomerőmű, vagy az újraindításra tervezett magyar uránbányászat idegen koncesszióba adása körüli vitákat.)

A jelenségeknek ezt a tömegét úgy kíséreljük meg röviden visszaadni, hogy *a főbb megújuló energianemenként próbáljuk meg néhány mondatban felvázolni a fejlődés érzékelhető tendenciáit, mégpedig a következő bontásban:* bioenergia (biomassza-dendromassza, biogáz, bioetanol), napenergia, szélenergia, földhő.

A víz kinetikai energiájának hasznosítása csupán annyira nyomokban volt jelen a RENEXPO-n, hogy éppen csak megemlítjük. Hasonló a helyzet az atomenergiával, valamint a hidrogénre alapozott energiafelhasználással, ezért ezekkel is csak érintőlegesen foglalkozunk. Anál is inkább, mert még szakkörökben is

fel-fel lobban a vita arról, hogy például az atomenergiát szabad-e a klasszikusnak tekintett megújuló energianemek közé sorolni.

Kénytelenek vagyunk előrebocsátani azt is, hogy konkrét cégneveket a rövidség okán csak hébe-hóba van módunk megemlíteni.

Mivel a kiállítás gazdag anyagát és a csatlakozó rendezvények közül a Nemzetközi Bioenergia Konferencián hallottakat egyetlen cikkbe még tömör fogalmazásban sem tudjuk összefogni, ezért tudósításunknak ebbe az első részébe csak szakszervezeti tagságunkat, az erdészeket-faiparosokat leginkább érintő *biomassza* hasznosítással kapcsolatban tapasztaltakat adjuk közre. Reméljük, hogy a többi megújuló energianemmel kapcsolatban szerzett ismereteket következő lapszámunkban tudjuk közölni.

A bioenergia

A megújuló energiák közül jelenleg az EU legtöbb országában, így hazánkban is a bioenergia hasznosítása van a legelőrehaladottabb állapotban. (Például Norvégiában ennél fontosabb energianem a vízenergia.) *Ebben jelenleg meghatározó szerepe van szakmánknak, az erdészetnek a fán, a dendromasszán keresztül.* Ismeretes, hogy a társadalomban is, a szakmán belül is számos, olykor indulatos vitát keltő tény: több hazai áramtermelő hőerőmű jelentős részben faanyagot (is) használ fel fűtőanyagként.

Ugyancsak előrehaladott állapotban van a *biogáz* termelés. Ennek energetikai hasznosságán túlmenően az a körülmény is jelentőséget ad, hogy a biogáz termelés alapanyagaiból (trágya, kommunális hulladék) a természetben képződő *metángáz kb. 21-szer károsabb* a környezetterhelés szempontjából, mint a sokat kárhozottat széndioxid.

A bioenergetika harmadik nagy témaköre a *bioetanol*. Vagyis különböző cereáliákból főként kukoricából előállított vegyület, amely a motorbenzinbe különböző arányokban belekeverve jelentős szénhidrogén-alapanyagú üzemanyag-megtakarítást eredményez, ennek pozitív következményeivel együtt. Vita-tott oldala viszont, hogy jelentős mennyiségű, tízmillió tonnákban számítható szemesterményt von el az élelmiszer-gazdaságból, ennek ugyancsak többféle következményével.

A dendromassza hasznosítás a kiállításon

A fa hőenergetikai hasznosításának különféle eszközeit, berendezéseit láthattuk a RENEXPO-n.

Az első a közvetlen felhasználás *darabolt, hasított tűzifa* formájában *kályhákban* és *fatüzelésű kazánokban*. Volt is bőven cserépkályha, kandalló, acél + hőálló üveg kombinációjaként létrehozott, gyakran művészi módon formatervezett fémkályha, amelyek többségében nem csak natúr fával, hanem préselt fabrikettel is lehet tüzelni.

A dendromasszát hasznosító energetikai berendezések másik csoportját a faaprítékkal üzemeltetett kazánok képezik. Ezekbe az aprítéktároló bunkerből csigás behordó táplálja be az aprítékot. A faanyag azután a kazánban vagy közvetlenül, rostélyon ég el, vagy pedig pirolízis révén hasznosul. Vagyis előbb megfelelő égőn elgázosítják, és a gázt égetik el az erre kialakított égetőtérben.

Faapríték-tüzelésű kazánt is szép számban propagáltak a RENEXPO-n, a kis háztartási méretektől egészen a nagy ipari vagy kommunális méretekig.

A legszembevetőbb volt a kiállításon a *pellet-tüzelés ugrásszerű terjedése*. Közbevetve megjegyezzük ezzel kapcsolatban, hogy pelletet nem csak fából készítenek, hanem több más alapanyagból is. Ez lehet: szalma, széna, venyige, ocsú és más mezőgazdasági hulladék, olajosmagvak, energiafű, trágya, nád, papír, karton.

Mind az aprítéküzemű, mind a pelletüzemű berendezések műszaki tervezői arra törekednek, hogy a berendezés a gáztüzeléshez hasonló kényelmet biztosítson a felhasználó számára. Ezért a kézi vezérlés mellett egyre inkább az *automatikus vezérlésű, hőérzékélővel kombinált ki-be kapcsoló szerkezettel irányított, akár napokig is folyamatosan üzemeltethető berendezés-típus* van elterjedőben.

A terjesztett tájékoztató anyagok szerint a pelletégővel működő *pelletkazánok hatásfoka 90 % körüli és 2 kg pellet vált ki 1 köbméter földgázt.*

Persze, a biomassza sem ingyen van. Például a pelletpréselés is magas hőmérsékleten történik. Továbbá előkészítő és gyártó gépekre van szükség, amelyek maguk is energiát emésztenek fel. Láttunk ezekből is többfélét: faaprítógépeket,

brikettpréseket, pelletgyártó gépegységeket.

Feltörőben a pelletgyártás

Annak érdekében, hogy kissé közelebbről is érzékeltesük a pelletgyártás mibenlétét, bemutatjuk a budapesti AGROMOBIL INVEST Kft. által forgalmazott *MGL 200* típusjelzésű *pelletáló* gépegység néhány adatát.

A gépegység áll egy előkészítő darálógépből, ami faforgácsdaráló esetében 750.000 forintba kerül. Maga az *MGL 200* pelletgép ára 3.245.000 forint. Ennek átlagos teljesítménye óránként 100 kilogramm pellet. Havonként 22 munkanappal és naponként 10 üzemórával számolva a gép teljesítménye havi 22.000 kg pellet. Ehhez az áramfelhasználás költsége 80 ezer forint. Mai árakon számítva, *a gépegység beruházásának megtérülési idejét kb. öt hónapra prognosztizálja a forgalmazó cég.*

A présgép teljesítménye az elődarált alapanyag max. 10-15 százalékos nedvességtartalma mellett optimális. Vagyis esetleg az alapanyag előszárítására is szükség lehet, ami további energiamennyiséget emészt fel. A sajtoló matricát 3,5 mm, 6 és 8 mm nyílással lehet ellátni. Ezzel kapcsolatban is megjegyezzük, hogy az előállított pelletnek ma már szigorú szabványelőírásoknak kell megfelelnie.

A gyártók, forgalmazók és más érdekeltek, valamint az ügybarátok már létrehozták érdekképviselési-érdekvédelmi szervezetüket is: a beleznai székhellyel működő *Magyar Pellet Egyesületet*. A több mint húsz tagot számláló névsorban olyan nevekkel találkozunk, mint az FVM Mezőgazdasági Gépesítési Intézet, a Fenntartható Fejlődésért Egyesület, a Kretzer 2002 Kft. és mások.

Faaprítógépek

A pelletgyártásról szóló kis ismeretetésünk is érzékelteti azt aényt, hogy a biomassza, de főleg a *faanyag energetikai hasznosításában fontos szerepet játszanak az aprítógépek*. Ezekből is láthattunk különböző konstrukciókat a kiállítás szabadtéri területén, némelyiket működés közben is bemutatva.

A faaprítógépek lehetnek vontatott, *mobil* és lehetnek állandó helyen letelepített, *stabil* gépek. Mindkét változat készülhet tárcsás vagy dobos

aprítószerkezettel és garatos kivitelben. A stabil gépekhez általában nélkülözhetetlen az adagoló- és a szállítószalag. Az adagoló szerkezet lehet két- vagy többhengeres. A kifúvócső ma már 360 fokban elforgatható, a kifúvási magasság pedig állítható. A meghajtás a mobil típusoknál lehet traktor vagy a szerkezetre épített dieselmotor, míg a stabil gépeknél a villanymotoros meghajtást részesítik előnyben.

A faaprítógépek kemény munkát végeznek; energiafogyasztásuk nem lebecsülendő.

A biomassza energetikai felhasználásáról szóló tudósításunkat azzal zárjuk, hogy már megjelentek a színen – ebben az esetben a RENEXPO-n – az *energiatültetések létesítésére szakosodott szervezetek* is. Ekként mutatkozott be például a bioenergetika formálódó egyik hazai központjában, Gyöngyösön tevékenykedő Károly Róbert Kutató-Oktató Nonprofit Kft., a Győri-Kert Agrárenergetikai Kft., vagy az atkári székhelyű „Mátra” Faaprítékot Termelő és Értékesítő Szövetkezet. S működik már a 28 tagszervezetet számláló *Bioenergetikai Innovációs Klaszter* is.

Négy értékes konferencia

A kiállításához – a mai legrangosabb nemzetközi rendezvényekhez hasonlóan – igen gazdag szellemi program is csatlakozott. Mégpedig a következő négy – külföldi előadók is megszólaltató, tehát nemzetközi jellegű – *szakmai konferencia* formájában. (Zárójelben a konferenciák fő mondanivalóját kifejező mottójukat is feltüntetjük.)

Bioenergia. (Menekülés a fosszilis függőségből – a bioenergia.)

Fenntartható települések. (Saját zöldenergia termelő és felhasználó települések.)

Szolár. (A szolár termál rendszerek nemzetközi fejlesztési irányai.)

Geotermális energia. (Geotermális lehetőségek a Pannon-medencében; fejlesztési programok, határokon átnyúló kooperációs lehetőségek.)

Ötödik nagy kapcsolódó rendezvényként meg kell említenünk a *Nemzetközi Űzletember Találkozót*.

Arra nem volt módunk, hogy mind a négy konferencián és azokon belül több tucat előadáson részt vegyünk. Ezért csupán arra vállalkozhattunk, hogy szakmánkhoz, az erdészethez és elsődleges

faiparhoz legközelebb álló *bioenergia* konferencián vegyünk részt és a *három generál-előadás* lényegének összegezésére tegyünk kísérletet.

Az EU „3x20” irányelve

A Nemzetközi Biomassza Konferenciát a HUNGEXPO ZRt. Albertirsai-úti központjának nagytermében a rendezvény moderátora, dr. Fogarassy Csaba, a gödöllői Szent István Egyetem tanszékvezető docense nyitotta meg.

Bevezető előadást az osztrák dr. Heinz Kopetz, az Európai Biomassza Szövetség (AEBIOM) elnöke tartott. „Az EU megújuló energia irányelveinek megvalósítása a gyakorlatban – az EU Biomassza Akcióterve” címmel.

Az előadás, de tulajdonképpen az egész konferencia alaphangját megadta a „3x20” formula. Mi értendő ezen?

Az Európa Tanács által alig fél évvel ezelőtt, 2008 decemberében hozott határozat szerint 2020-ig

- 20 %-os üvegházhatású gáz kibocsátás-csökkenést,

+ 20 %-os energiahatékonyság-növelést,

+ 20 %-ra történő – megújuló forrásból származó! – elsődleges energiahordozó emelést kell elérni, az Unió egészére nézve átlagban.

Mivel a 27 tagország fejlettségi szintje és adottságai között erős eltérések vannak, a határozatot rugalmasan kezelik az előírt átlagmértéken belül és országonként differenciálják.

Ennek alapján *Magyarországnak 2020-ig csak 13 %-os arányt kell elérnie a megújuló forrásokból előállítandó energia tekintetében és ennek belső összetételét, az ún. „energia-mix” meghatározását is ránk bízták.* (Például Dánia esetében ez a szám 40 %, Finnország esetében pedig 74 %!)

Feszített, szigorú feladat 2020-ig

Az Unióban 2005-ben még csak 8,5 % volt a megújulók aránya az összes energiatermelésen belül. *A program tehát meglehetősen feszítettnek tűnik.*

Közbevetve mi emlékeztetünk arra, hogy hazánkban korábban kb. 2,5 - 3,5 % körül mozgott a megújulók aránya és az EU legutóbbi ilyen irányú előírását éppen az erdeinkből kitermelt fa hőerőművi elégetése árán tudták 6 % kö-

rülire emelni, s ezzel az uniós 5,5 %-os előírást teljesíteni, sőt némileg még túl is teljesíteni. Gögös Zoltán jelenlegi FVM-államtitkár akkoriban miniszterelnöki külön megbízottként fáradozott az ügy tető alá hozásán, eredménnyel.

Kopetz úr szerint az EU-t az készítette ennek az erőltetett ütemű programnak az elhatározására, hogy a fosszilis energiahordozók tekintetében tíz éven belül hatalmas energia-sokk várható. (Már most is visszagondolhatunk az ismétlődő téli – manipulatív – földgázellátási zavarokra. A globális gazdasági-pénzügyi válság előrenései között pedig ott volt a kőolaj árának hektikus ingadozása is.)

A végrehajtás tekintetében az Unió nem ad lehetőséget sok totózáásra. *Nemzeti akciótervünket már 2009-ben el kell készíteni és be kell nyújtani Brüsszelben.* 2001-ben már bizonyos eredmény szintet is fel kell majd mutatni.

Kíváncsian várjuk, hogy erdészetünk vonatkozásában mi fog bele kerülni az akciótervbe? Mert kétségtelen, hogy 2005-2006-ban az erdő, a fa mentette meg a helyzetet, sok indulatos vitától kisérvé (lap- és lemezgyártók, természetvédők). Ez a húr már nehezen feszíthető tovább. Különösen, ha meggondoljuk, hogy mennyire forszírozzák a PS-szemléletű rendszerváltást az erdőgazdálkodásban, ami talán éppen a következő évtizedben a fakitermelés komolyabb visszaesésével is járhat.

Kopetz úr is azzal zárta érdekes előadását, hogy az EU energetikai programjának megvalósításához szüksége lesz a politika erőteljes támogatására!

Obama elnök és a megújulók

Másodikként dr. Németh Imre, a Regionális Fejlesztési Holding ZRt, vezérigazgatója (2002-2004-ben a Medgyessy-kormány földművelésügyi minisztere) tartott előadást „*A bioenergia reális helye és jövője Magyarországon, s a világon*” címmel.

Bevalljuk: nehezen tudjuk a nagymértetű és írásvetítő révén a vizuális kommunikációra alapozott, gyors ütemben leadott előadást terjedelmi lehetőségeink között visszaadni. Ezért csak a legfontosabb gondolatok felidézésére szorítkozhatunk.

A megújuló energiákra alapozva egy új iparág van kiépülőben, amely munkahelyteremtő képességével a gazdasági-pénzügyi válságból történő kilábalás

nagyon fontos húzóereje lehet szerte a világon, így hazánkban is. Nem véletlen, hogy a globális válság szülőházájában, az USA-ban is a gazdaság növekedési pályára kerüléséhez az alternatív energiaforrások növekvő megteremtését, illetve kihasználását tekintik egyik főiránynak.

Barack Obama elnök közelmúltban meghirdetett programja a jelenlegi kb. 30 millió tonna bioüzemanyag-gyártás három éven belüli megduplázását tartalmazza! (Az élelmiszertermelés és a bioenergia-termelés lehetséges konfliktusára már Kopetz úr is figyelmeztetett.)

A hazai megújuló energiapotenciál képes lenne biztosítani primer energiaigényünk kielégítését, mert jelenleg petajoul-ban (PJ) számítva csak kis hányadát hasznosítjuk. Ehhez azonban szabályozási és támogatási rendszerünket fejleszteni és bővíteni kell.

Sokféle pályázati lehetőség van

A konferencia harmadik generál-előadója: Varga Tamás, az FVM Agrár-vidékfejlesztési Főosztály vezető tanácsosa kitűnő előadásában zömmel éppen a rendelkezésre álló pénzügyi forrásokra, támogatási-pályázati lehetőségekre hívta fel a figyelmet. Ilyenek például az Új Magyarország Vidékfejlesztési Terv és az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program, a Környezet és Energia Operatív Program (KEOP) pályázati lehetőségei

Arra Varga Tamás is felhívta a figyelmet, hogy a „3x20 %-os EU feladatcsomag megbonthatatlan egységet képez. Megszegése komoly szankciót von maga után!

Gyöngyösi mérnökképzési tervek

A biogáz-projektekkel, a pellet-ágazat fejlesztésével, a bioüzemanyagokkal, széndioxid-kvótakereskedelemmel, egyes külföldi tapasztalatokkal foglalkozó további előadások is nagyon érdekesek voltak még a laikusok számára is, de terjedelmi korlátaink miatt azok részleteibe nem mélyedhetünk.

Csupán szakmai képzésünk szempontjából érdekesnek tartott információként megemlíti a gyöngyösi Károly Róbert Főiskola tudományos rektorhelyettesének, dr. Dinya Lászlónak az előadásából, hogy a főiskolán Természeti Erőforrás Gazdálkodási Kart kívánna létesíteni, s be kívánják indítani az ökoenergetikai mérnök, a fenntartható gazdálkodási mérnök, valamint a környezetgazdálkodási agrármérnök képzést.

Dr. Király Pál

Halottaink

Vácott némi betegeskedés után, de mégis váratlanul elhunyt dr. Halupa Lajos aranyokl. erdőmérnök, az ERTI ny. tud. osztályvezetője.

Kiskirályságon született 1933-ban, oklevelét 1957-ben szerezte meg Sopronban. Gyakorlati tapasztalatait az egykori Kiskunsági Áll. Erdőgazdaságnál szerezte meg, ahol 1964-ig dolgozott különböző beosztásokban. Ezt követően kötelezte el magát egész további életére szívesen szaktudományunkkal. 1967-ig Püspökladányban, majd 1984-ig Sárváron dolgozott, ahol állomásgazgatóhelyettes is volt. 1984-ben Budapestre került az ERTI központjába, ahol az Erdőművelési és Faterméstani Osztályt irányította 1994-ben történt nyugállományba vonulásáig.

Tudományos munkásságának a fő területe a termőhely-kutatás, a gyorsan növő fafajok nemesítése, termesztése és fatermése, a természetvédelem és a természetközeli erdőgazdálkodás volt. Eredményeit hét könyv társszerzőjeként

és 86 tudományos publikációban tette közkinccsá.

A Vác-alsóvárosi temetőben helyezték el hamvait, amikor is Solymos Rezső akadémikus mondott búcsúbeszédet. Rövid megemlékezésünk ennek kivonatá-ként készült.

*

Bár már huzamos idő óta betegeskedett, mégis váratlanul halt meg a Gödöllő-Máriabesnyőn élő Ipsits Lajos aranyokl. erdőmérnök, aki Celldömölkön született 1929-ben, oklevelét pedig 1955-ben szerezte meg Sopronban. Sokoldalú erdőgazda, de elsősorban műszaki vénájú szakember volt. Szakmai pályafutását az egykori Erdőgazdasági Szállító és Gépjavító Vállalat egri kirendeltségének vezetőjeként kezdte el. 1959-től már a Mátrai Áll. Erdőgazdaság műszaki csoportvezetője lett, s ezt a tevékenységet folytatta 1965 októberétől az egykori Gödöllői Áll. Erdőgazdaság műszaki csoport-, osztály és főosztályvezetőjeként is.

1970. január 1-vel a Kiskunsági Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság igazgatóhelyettes főmérnökévé nevezték ki, s ugyanilyen beosztást töltött be 1973. október 1-től az MN Erdő-, Vad- és Mezőgazdaságnál is. Két évvel később kikérés alapján áthelyezéssel került az Erdőgazdasági és Faipari Tervező Irodához főosztályvezetői beosztásba, 1987-ben pedig az ERFATERV igazgatóhelyettese lett.

Tervezőirodai vezetőként több európai ország mellett Szudánban, Laoszban, az Arab Emirátusban, Zaireban, Algériában és Iránban végzett műszaki tervezői, kivitelezői és szaktanácsadói tevékenységet. Hazatérése után Kecskeméten lett a KEFAG főtanácsosa. 1989-ben nyugállományba vonult, de utána még 1993-ig dolgozott tanácsadóként, s meghívott előadóként oktatott a gödöllői Szent István Egyetemen is.

Nyugdíjasként az OEE Gödöllői Helyi Csoportjának, valamint a Gödöllői Nyugdíjas Erdészek Egyesületének agilis elnöke volt haláláig. Számos kitüntetés

forestpress
erdészet – faipar – vadászat természetvédelem

birtokosa volt. Az általa legmagasabbra értékelt Bedő Albert Emlékérmét egykori munkahelyén, Kecskeméten vette át az OEE 2007. évi vándorgyűlése alkalmával.

A máriabesnyői temetőben temették el, amikor is dr. Krassay László erdőmérnök, Gödöllő város alpolgármestere búcsúztatta.

A koporsóját körülvevő sokaságban szép számban voltak jelen egykori kiskunsági és mátrai munkatársai is.

*

Kórházi gyógykezelés közben váratlanul elhunyt **Kovács Péter** aranyokl. erdőmérnök, aki 1932. február 8-án született Fertőszentmiklóson, oklevelét pedig 1954-ben szerezte meg Sopronban.

Szakmai pályafutását az egykori Székesfehérvári Áll. Erdőgazdaságnál kezdte el erdészeti szakelőadóként, 1957-től erdészetvezetőként. 1962-ben a Mezőföldről átváltott a Bakonyba: a szentgáli, majd a herendi erdészet vezetője lett. 1967 júliusától a honvédelmi tárca ágazati irányítása alá került HM Veszprémi Erdőgazdaság központjában termelési előadóként dolgozott tovább.

1978-ban ismét váltott: a termelőszövetkezeti szektorba került, a megyei tsz-szövetség erdészeti főmunkatársaként dolgozott tovább szakképzési munkakörben 1989-ben történt nyugállományba vonulásáig.

Mind e közben eredményesen és szenvedéllyel üzte kedvenc sportját, a vadászatot; társasági, majd megyei vadászmasterként is tevékenykedett. Az „Erdészet Kiváló Dolgozója” miniszteri kitüntetés mellett a „Nimród Vadász-érem” és a „Hubertusz Kereszt” birtokosa is volt.

Veszprémben a Vámosi-úti temetőben helyezték végső nyugalomra széles körű részvételt kísérve. Sirjánál dr. Péti Miklós erdőmérnök, valamint a Halyag Vadásztársaság vadászoktató-együttese búcsúztatta.

*

Idősb **Wisnovszky Károly** aranyokleveles erdőmérnök kollégáknak megadatott a jó halál kegyelme, mert tekintélyesen magas korban, 82 évesen különösebb patológikus előzmények nélkül hunyt el Budapesten. Mozgalmas, olykor drámai fordulatokat sem nélkülöző életút zárult le halálával.

Lugoson született 1928-ban. Családjának selmeci ágában kohó- és erdőmérnökök is voltak. Nehéz ifjúkor után egyetemi tanulmányait 1947-ben kezdte meg a József nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem soproni Erdőmérnöki Karán s be is fejezte 1951-ben. Am az oklevelet nem nyerte el, mert 1951 májusában ő is egyik tagja volt annak a végsgöröglet előtt álló népes hallgatócsoportnak, amelyet egy hírhedt té vált koncepció megfélémlítési akció keretében koholt politikai vádakkal kizártak az ország összes felsőoktatási intézményéből. Néhány más kizárt évfolyamtársaéhoz hasonlóan azután csak később, többszöri kérvényezés után 1956-ban kaphatta meg erdőmérnöki oklevelét.

1951-ben azonban a kizárás bélyegét magán viselve – életcéljával ellentétben – nem is tudott álláshoz jutni az erdész szakmában. Mégis ember lett belőle! Tehetségének (és két neves soproni bányászprofesszor közbenjárásának is) köszönhetően a bányászat, közelebből a bauxitbányászat és az alumíniumipar területén sikerült megvetnie a lábát. Ott is dolgozott egész szakmai pályafutása során különböző műszaki beosztásokban. Volt geofizikus és geodéta, út-, vasút- és kötélpálya-tervező, tervezőirodai mélyépítési osztály- és főosztályvezető, 1976-1982 között a Bányatervezési és Földtani Iroda vezetője.

Közben 1971-ben a Műszaki Egyetemen másoddiplomaként mérnök-geológus szakmérnöki oklevelet is szerzett. Hazai munkái mellett sokat dolgozott külföldön, valamint külföldön megvalósításra kerülő projektek tervezésén is; így Indiában, az egykori Jugoszláviában, Török-, Görög- és Lengyelországban, Észak- és Dél-Vietnamban, Mozambikban.

Mérnöki munkáját mindig nagy igényességgel végezte, több szakcikke is megjelent a „Bányászati Lapok”-ban. Írásműveivel kapcsolatban megemlíti, hogy már nyugdíjasként a három szerkesztő egyike volt a 2004-ben megjelent „Sopron, Sopron ... Te vagy az oka mindennek. Az 1951-ben valétáltak emlékezései” című 244 oldalas könyvnek. A kötet mottójául Tóth Lajos „Quercus Hungaricus” című versét választották, amelynek – az események utólagos ismeretében – megrendítőek utolsó sorai (is): „Azt hitték, hogy összetörtünk, Lelkünk mélyén mégis győztünk: Gazok között tölgygyé nőttünk.”

Wisnovszky Károly munkájának hazai és külföldi elismerése sem maradt el.

Címképünk:

*Szigetközi erdő gyérítés után.
Greguss László Géza felvétele*

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI HÍRADÓ

XIX. évfolyam 2. szám.

Kiadja:

az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete

1061 Budapest, Jókai tér 9.
Tel.: 331-4369; Fax: 374-3025
E-mail: efdsz@mailbox.hu

Felelős kiadó:

Dudás Péter főtítkár

A Szerkesztő Bizottság:
Barta László, Fritsch Ottó,
Gílicze Péter,
Herczeg Miklós (elnök),
Németh Szilveszter.

A szerkesztésben közreműködik:
Dr. Király Pál.

Nyomda:

CERBERUS Nyomdaipari Könyv- és Lapkiadó Kft.

1066 Budapest, Lovag u. 14.
Tel.: (06) 1-331-3042

E-mail: grafika@cerbi.hu

Felelős vezető:

Schmidt Gábor ügyvezető igazgató

A lap átlagosan negyedévenként jelenik meg.

Hírlapáriusi forgalomba nem kerül, terjeszti az EFDSz.

1982-88 között az International Society for Mine Survaying elnökségi tagja volt, itthon pedig az őt befogadó testvéri bányász szakma tüntette ki számos alkalmakkal. Így többek között birtokosa volt az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület Soltz Vilmos Emlékérmének, valamint a Bányászati Szolgálati Érdemérem bronz, ezüst és arany fokozatának. A bányászat-kohászat területén elért sikerei a sokoldalú erdőmérnöki diploma jó hírét is öregbítik.

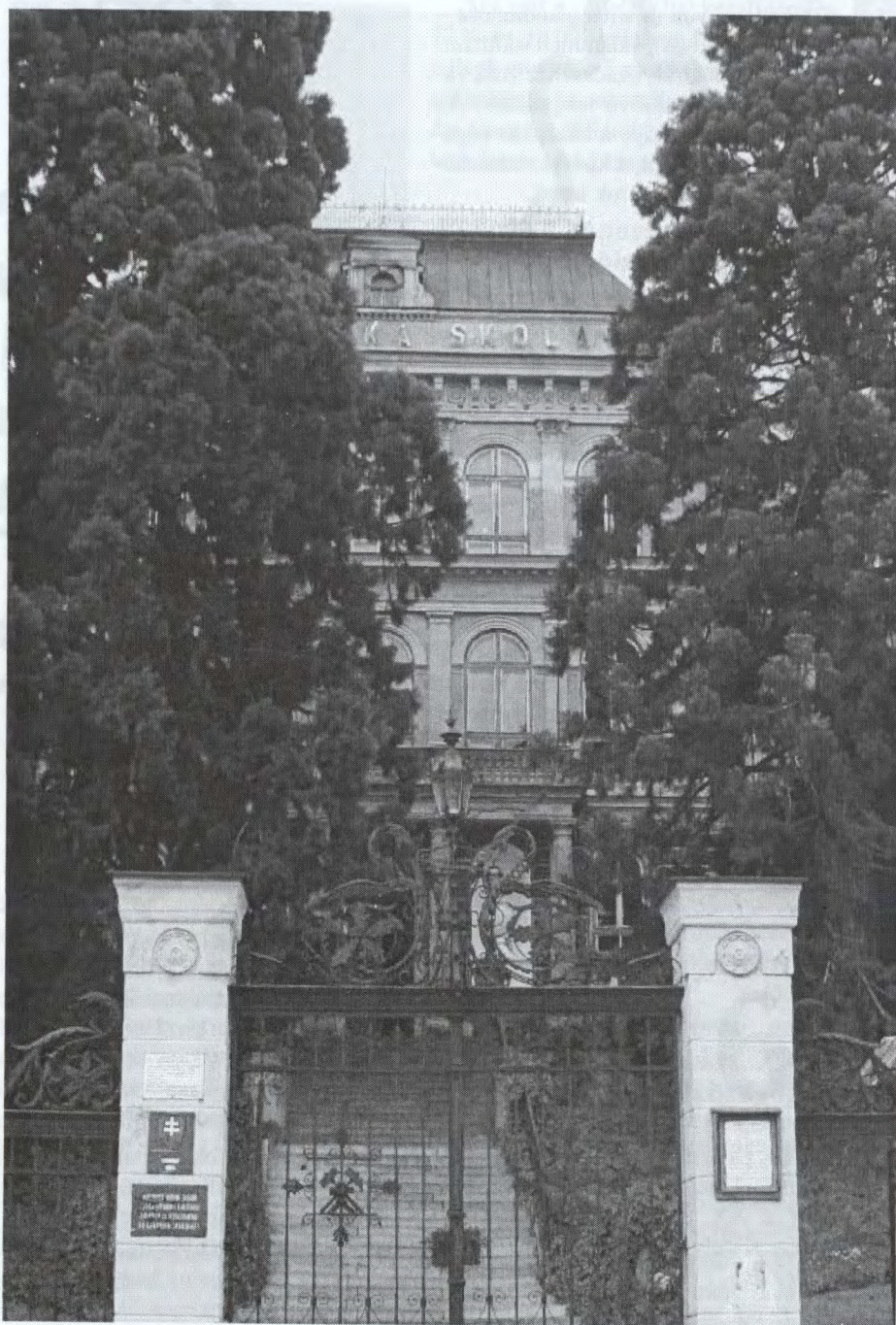
Széles körű részvételt kísérve Budapesten a Farkasréti-temetőben helyezték végső nyugalomra. Népes családjának tagjai között ifj. Wisnovszky Károly erdőmérnök, az MgSzH Központ Erdészeti Igazgatóságának vezetője édesapját gyászolja az elhunytban.

K. P.

Erdészeti és faipari HÍRADÓ

XIX. évfolyam 3. szám, 2009. szeptember

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

A tartalomból:

„Ezeréves állami
erdőgazdálkodás”

*

Az OEE selmeci
vándorgyűlése

*

Csergezán Pál szobra
Budakeszin

*

Bársony-emplék hely a
Börzsönyben

*

Digitális „E.L.”

*

RENEXPO Central Europe
Budapest, 2009. II.

*

Gemenc új arca

*

Iskola a homokbuckák között

*

Gödöllői királyi szakácskönyv

„Ezeréves állami erdőgazdálkodás”

Tudósításunkéval azonos címmel rendezett konferenciát a *Pilisi Parkerdő ZRt.* (röviden: P.P.) székhelyén, *Visegrádon*, a középkori királyi palota lovagtermében.

A konferencia része volt annak a januárban elkezdődött és december végéig tartó, minden hónapra kiterjedő rendkívül gazdag és érdekes rendezvénysorozatnak, amellyel *megemlékeznek a város millenniumáról*. Visegrád neve első ízben egy 1009-ben Solyban írt oklevélben jelent meg egy szóösszetételben.

Az ország minden részéből érkezett kollégákat és más érdeklődőket elsőként a konferencia narrátora, *Lomniczi Gergely* erdőmérnök, a P.P. szóvivője köszöntötte, majd *Hadházy Sándor*, Visegrád város polgármestere mondott üdvözlőbeszédet.

Visegrád nagy értéke az erdő

Hadházy Sándor,
Visegrád polgármestere

A polgármester rámutatott, hogy *Visegrádon és térségében az erdő és az ember mindig együtt élt; a házak csak nem az erdőben épültek, az erdő szorosan közreveszi a települést egészen a Duna partvonaláig*. Visegrád legnagyobb értéke a pompás középkori műemlékegyüttes mellett ez a nem kevésbé pompás természeti környezete. Ezt a két értéket feltétlenül meg kell őrizni, mert ezek jelentik a város jövőjét is.

Még három másik évfordulót is megemléített a polgármester: 60 éve nyilvánították (ismét) várossá Visegrádot, 40 éve alapították a *Pilisi Parkerdőt* és 20 éve kezdődtek meg az immár nemzetközi hírnévnek örvendő Visegrádi Palotajátékok.

A továbbiak során *négy előadó* – a konferencia meghirdetett programjának megfelelően – *áttekintést adott az elmúlt évezred erdőgazdálkodásáról*.

Erdőgazdálkodás a középkorban

Szabó Péter régész szerint középkori erdőgazdálkodásunk tulajdonképpen a maga módján modern volt. A *Pilis* nagy része királyi erdő volt, amelynek az ügyeit egy *erdőispánság* intézte az alárendelt királyi erdőővökkel és egyéb szolgálónépekkel. Az erdőhasznosítás legáltalánosabb módja a makkoltatás és legeltetés volt (a *silva glandionosa* – makkos erdőkben), valamint a *vadászat*. A *Pilisben* öt királyi vadászház volt, valamint királyi erdőővő települések. Az erdőővök intézménye a középkor végére megszűnt létezni, a királyi vadászházakból pedig kolostorok lettek.

A rendszeres erdőgazdálkodás kezdetei

Következő előadóként *Dr. Magyar Eszter DSc*, a történelemtudomány doktora már azt vázolta fel, hogy a XVIII. században, a török hódoltság megszűnését követően az általános fellendülés idején *miként tértek át az egyszerű erdőhasználatról az egyre inkább szabályozott erdőgazdálkodásra*. Megjelentek a császári-királyi erdőrendtartások szerte a Habsburg-monarchiában, s megindult a szaktudomány fejlődése. Érdekes, bővebb kifejtést érdemlő közlése volt az előadónak ezzel kapcsolatban, miszerint a *liptóújvári (hradeki) erdészeti iskolát* még *Mária Terézia királynő* létesítette 1763-ban.

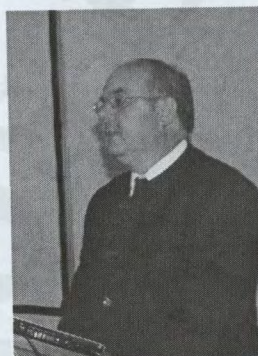
A mozgalmas évszázad erdészeti szempontból utolsó fontos fejleménye az volt, hogy *II. József császár* a kamarai erdőbirtokokból erdőhivatalokat szervezett és ügyviteli utasításokkal látta el őket.

A XX. század erdőgazdálkodása

Dr. Oroszi Sándor DSc erdőmérnök, főmuzeológus (M.MgM.) előadásával már a XX. század közepébe vágott, *Kaán Károly* erdészeti politikai téziseit fejtegetve.

Ennek szolgálatában állt második modern erdőtörvényünk, az 1935. évi

IV. tc. Ez azonban (a közbejött II. világháború miatt is) csak az 1945-ös rendszerváltás, a földreform, a nagybirtokok erdejének államosítása után tudott valójában kibontakozni. A létrejött nagy állami erdőbirtokon egységes elvek szerint lehetett folytatni a gazdálkodást szerte az országban. 1950-től pedig beindultak a nagy állami erdőtelepítések. Ettől kezdve egy *igen kedvező korszak köszöntött az erdőszetre*.

Zambó Péter,
a P.P. vezérigazgatója

1980-ig tartott, amikor kedvezőtlen jelenségek mutatkoztak az erdészeti igazgatásban, s a szakmaiság egyes részleteiben kezdett megkérdőjeleződni (pl. a hagyományos üzemterv szükségessége). Ez már valószínűleg a szocialista rendszer kezdődő hanyatlásának velejárója volt (csak ezt akkoriban persze nem tudtuk) és már történelmi jelen idő.

Szakoktatásunk múltja, jelene

Dr. Bidló András, a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karának docense *az erdészeti oktatás múltját foglalta össze* a XVII-XVIII. századtól kezdve napjainkig. Előadásának főleg azok a részei voltak érdekesek, amelyek a szélesebb szakmai közvélemény előtt kevésbé ismert, vidéki városokban folyt oktatási tevékenységet érintette (Pozsony, Kassa, Temesvár, Kaposvár, Keszthely, Kismarton stb.).

Soproni felsőfokú oktatásunk jelenéről szólva megállapította, hogy a *bolgari rendszer bevezetése Magyarországon politikai kérdés volt*. (Mi pedig azt állapíthatjuk meg, hogy Szakszervezetünknek az erdőmérnök-képzésünk hagyományos, egységes rendszerének

Azt már a következő előadó, *Barátossy Gábor* erdőmérnök, ny. minisztériumi főosztályvezető mondta el, hogy ez a viszonylag nyugodt és konstruktív korszak kb.

visszaállítására irányuló, a FAGOSz-szal még a múlt év májusában tett közös kezdeményező lépése e sorok papírra vetéséig, sajnos, még nem vezetett kézzelfogható eredményre.)

A Pilisi Parkerdő az élvonalban

Nem lett volna teljes ez a visegrádi millenniumi megemlékezés-sorozat, ha nem kapott volna benne megfelelő helyet maga a *Pilisi Parkerdő ZRt.* Két előadás is foglalkozott ezzel.

Apatóczy István erdősztechnikus, a P.P. Budakeszi Erdészetének ny. műszaki vezetője, a szakköreinkben ismert író az *idén 40 éves* erdőgazdaság történetét tekintette át. Előadását e helyen visszaadni egyébként is eléggé reménytelen próbálkozás lenne, ezért nem mélyedünk bele. Annál is inkább nem, mert úgy tudjuk, hogy a vállalat az ősz folyamán önálló ünnepi megemlékezést rendez, amikor is Apatóczy kolléga (újabb) kötetét is kézbe vehetjük.

Csepányi Péter, a P.P. erdőművelési és természetvédelmi főmérnöke a konferencia sorrendben utolsó előadójaként a vállalat napjainkban folytatott erdőgazdálkodásáról beszélt. Ezt a természetközeli erdőgazdálkodás iránti elkötelezettség jellemzi, aminek a gyökerei tulajdonképpen a XIX. század második feléig nyúlnak vissza. Akkor tűzték ki célul az itteni állami-koronauradalmi erdőkben a tarvágásos rendszerről a természetes felújítási módsze-

reket alkalmazó erdőkezelési rendszerre való áttérést.

Jelentős állomása volt ennek a folyamatra, amikor 1954-ben *dr. Madas László* erdőmérnök, a Visegrádi Erdészet akkori vezetője (később a P.P. Bedő-díjas igazgatója és a város díszpolgára) az ígéretes törzsekre alapozott és a folyamatos erdőborítást biztosító erdőművelési eljárás módszerének kipróbálása céljából üzemi méretű kísérleti területet alakított ki a Visegrád 77/A. sz. erdőrészben.

Ma már a vállalat által kezelt terület 17%-án, 10.000 hektáron folyik az ilyen jellegű munka, s 5 ezer hektár nagyságú szálalóerdő-üzemostályt alakítottak ki. Az összes erdőfelújításon belül 71 % a természetes felújítás aránya.

Az erdő a kapocs...

Közismert, hogy a Pilisi Parkerdő ZRt.-nek nagyarányú közjóléti feladatokat is el kell látnia (ezért is hozták létre 1969-ben). A főmérnök azonban elmondta, hogy az erre a célra fordítható állami költségvetési forrás évről évre apad, s ma már a közjóléti feladatok végrehajtását 76 %-ban a P.P.-nek saját forrásból kell finanszíroznia.

Mindazonáltal mind műszaki, mind közjóléti és természetvédelmi vonalon folyamatosan, jelentős fejlesztéseket fajtának végre. „Az erdő az a kapocs, ami összeköti a jelent a múlttal!” – ezzel a szép és igaz gondolattal zárta Csepányi Péter az előadását.

Zambó Péter erdőmérnök, a Pilisi Parkerdő ZRt. vezérigazgatója a konferenciát berekesztő zárszavában pedig azt mondta, méltán: büszke az erdész és a pilisi voltára. S reméli, hogy a vállalat fennállásának 100. évfordulóján elismeréssel emlékezik majd meg az utókor a mai generáció munkájáról.

*A pompás visegrádi palota volt a konferencia helyszíne.
(Fotók: ForestPress)*

A konferencia méltó volt hazánk egyik legnagyobb történelmi múltú városának millenniumához, amelynek múltja, jelene és jövője is elválaszthatatlanul összefonódott az erdővel, az erdőgazdálkodással.

K. P.

HÍREK

Nemzeti kincsünk az erdő címmel 8 szövegoldal + 4 borító-oldal terjedelmű, A/4 formátumú szép színes ismeretterjesztő kiadványt jelentetett meg a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, Gráf József miniszter előszavával. A füzet elsősorban a 2004-ben elfogadott Nemzeti Erdőprogram fő céljait és eddigi eredményeit propagálja.

*

A munkanélküliség a nyáron már megközelítette a 10 %-ot és még mindig növekvő irányzatú. A kormány kemény intézkedései nyomán a magyar gazdaság

remélhetőleg nem kerül a teljes leállás állapotába. A fizikai dolgozók körében több az elbocsátás, mint a magasabban képzett szellemi dolgozók körében.

*

Simonyi Károly, soproni egyetemünk egykori nemzetközi hírnevű fizika-elektrotechnika professzorának életéről és munkásságáról lapunkban már két alkalommal is megemlékeztünk (2003/4 és 2005/4 szám). Fia, Charles Simonyi, az USA-ban élő milliárdos már egyenesen a világhírnév magaslatára jutott. Mégpedig úgyis, mint a Microsoft számítástechnikai megavállalat vezető szakembere, szoftverfejlesztője. S úgyis, mint űrhajós. Ebben az évben

(március 26 - április 7. között) már második alkalommal emelkedett az űrbe (ami 35 millió dollárjába került), ahol több tudományos és technológiai kísérletet végzett a Nemzetközi Űrállomás, az ISS fedélzetén.

*

A vásott kalapos úr címmel készített filmet a nemzetközi hírnevű egykori Afrika-vadász és természetkutató Kittenberger Kálmán életéről Sáfrány József, amit a Duna Televízió sugározott.

*

A kreativitás és innováció évének nyilvánította a 2009. esztendőt az Európa Parlament.

Az OEE selmeci vándorgyűlése

Merész, de nagyszerű gondolat, s különlegesen nehéz, de példásan megoldott szervezési feladat volt – így jellemezhetjük dióhéjban az Országos Erdészeti Egyesület idei vándorgyűlését, amelyet – az egyesület eddigi 143 éves történetében először – országhatáron kívül bonyolítottak le. Sietve hozzátesszük, hogy az említett példás szervező az *Ipoly Erdő ZRt.* kollektívája volt. Mert valóban kollektív csapatmunka volt ez a javából, amelyben Kiss László vezérigazgatótól kezdve részt vett a vállalat apraja-nagyja. Azt, hogy szlovák oldalon kik voltak a sikerhez nélkülözhetetlen partnerek, ők tudnák megmondani.

Az apropót ahhoz, hogy a vándorgyűlést *Selmecbányán* és térségében rendezték meg, az adta, hogy kereken 200 évvel ezelőtt Selmecen indult meg az önállóan intézményesített magyar erdőmérnök-képzés, amiről már írtunk lapunkban. A soproni Erdőmérnöki Kar 2008/2009-es tanéve ennek a nem mindennapi, százévenként egyszer előforduló jubileumnak a jegyében telt el; lehetséges, hogy a megemlékezés-sorozatnak a vándorgyűlés volt az utolsó akkordja. Az OEE – s talán a vállalati gyakorlat is az egyesületen keresztül – ezzel a gesztussal tisztelt az Alma Mater előtt.

*

Azt, hogy nem ez volt az első egyesületi vándorgyűlés *Selmecbányán*, a regisztrált résztvevők mindegyike megtudhatta abból a pompás könyvből, amelyet emlékül kapott, s amelyet az *Ipoly Erdő ZRt.* adott ki az OEE „Erdészettörténeti Közlemények” c. sorozatának LXXX. számú köteteként. A kb. álló A/4 formátumú, 159 oldalas pompás könyv szerzője Prof. Dr. Bartha Dénes DSc., a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karának intézetigazgató tanára, valamint dr. Oroszi Sándor DSc., a Magyar Mezőgazdasági Múzeum főmuzeológusa; mindketten erdőmérnökök. A kötet címe: „*Ha Selmec hív...*”, s a közismert ballagási diáknótából merítették. Számos, zömében dokumentum értékű és jellegű érdekes ábra teszi szemléletessé. Ugyancsak bőséges és izgalmas irodalomjegyzéke

is bizonyítja, hogy a szerzőpárosnak már nem ez az első műve *Selmecbánya* és azon belül a városban folyt oktatás történetének részletes megismertetése tekintetében.

*

Megtudhatjuk tehát ebből az értékes kötetből, hogy az első erdészeti vándorgyűlést Selmecen még az OEE megalakulása előtt működött első magyarországi erdészeti egyesület, az Ungarischer Forstverein rendezte 1864-ben (amikor már Magyar Erdészegyletnek hívták). A hazai szakmai közvélemény által azonban idegen szellemiségűnek ítélt és ténylegesen is jórészt idegen származású szakemberekből álló UFv alapszabályaiban, vezetőségében és tagsági összetételében 1866-ban olyan mélyreható változás következett be, hogy az OEE az utóbbi időponttól számítja alapításának idejét. S akik a valóban magyar szellemű és magyar érdekeket szolgáló OEE létrehozásán munkálkodtak: *Divald Adolf*, *Wagner Károly* és *Bedő Albert*, a klasszikus triumvirátus – azok éppen itt, *Selmecbányán* fáradoztak ezen. *Divald* és *Wagner* itt is alapította meg 1862-ben a mindmáig megjelenő „*Erdészeti Lapok*”-at. A hatalom éppen azért nem engedte az 1862-ben *Selmecre* tervezett vándorgyűlést megrendezni, mert ezek miatt a rebellis magyarok miatt veszélyesnek ítélte meg a helyszínt.

*

Így tehát az Országos Erdészeti Egyesület első alkalommal 1900-ban, bő évszázaddal ezelőtt bonyolította le első vándorgyűlését a szakma bölcsőjénél, *Selmecbányán*. Abban a városban, amelyre 1919 óta úgy gondol minden magyar erdész, mint a hívő muzulmán

Mekkára, ahová életében legalább egyszer eljutni: minden szíve vágya (s talán kötelessége is). Itt nemcsak a régi időkre emlékezhet, a nagy egyesületalapítókra, hanem elzarándokolhat a város három temetőjében a régi nagy professzorok sírjaihoz is, akik a XIX. század második felében, s a XX. század elején itt vetették meg a magyar erdészet szilárd szellemi alapjait.

*

Meg is tették ezt azok, akik a selmeci nap délutánján a számos program közül ezt választották. Mások a város nevezetességeit tekintették meg, felkeresték a régi főiskolai épületeket, vagy Kisiblyére, vagy a Szitnya 1011 méteres sziklaormára kirándultak stb.

A vándorgyűlés tartalmi részleteibe nem mélyedhetünk, mert megtette ezt az egyesület folyóirata, az „*Erdészeti Lapok*” július-augusztusi száma. A terepi programok kapcsán annyit említünk meg, hogy a vándorgyűlés második, immár határon innen lebonyolított napján a *Börzsönyben* jórészt erdészeti bemutatókon, illetve a Cserhátban irodalmi emlékhelyek megtekintésén vehetett részt, ki-ki érdeklődésének megfelelően.

*

Dr. Pethő József
az OEE elnöke

A vándorgyűlés megnyitására az első nap délből *Selmecbánya* főterén, a Szentháromság-téren került sor (mondhatni hagyományos módon jó forró, tűző napsütésben).

A közgyűlésre pedig a *Selmec* elővárosi településének is tekinthető *Szentantalon*, a szép és impozáns egykori Coburg-Koháry kastély mellett felállított, már szintén hagyományos hatalmas sátorban. A közgyűlést dr. *Pethő József*, az OEE elnöke vezette, s az idő előrehaladott volta miatt annak programja egybefolyt a baráti találkozóval. Több értékes előadást hallhattunk

*A magyar erdészeti felsőoktatás emléktáblája
a selmeci Szentháromság téren (Fotók: ForestPress)*

a szlovák kollégák részéről, amelyek közül a tudósító véleménye szerint talán leginkább a *Szlovák Nemzeti Erdőközpont* tevékenységét ismertető volt a szükséges teljes terjedelmében magyar nyelven is hozzáférhetővé tenni. Az előadások közben egy szlovák népitánc-csoport fiataljainak tánc- és énekszámait biztosították a hangulat magas szinten

tartását. A közös vacsora felszolgálása svédasztalos rendszerben történt, szerencsére, mert ez lehetővé tette a választást többféle finom szlovák népi éték közül.

*

Az egész rendezvény jól reprezentálta a közös erdészszellem és barátság határokra átnyúló erejét. A vándorgyűlésen halvány nyoma sem volt azoknak a kellemetlen momentumoknak, amelyek a „nagypolitika” szférájában időnként beárnyékolják a két nemzet kapcsolatát. A rendezvény egész ideje alatt érezhetjük szlovák barátaink gondoskodó vendégszeretetét. S érezhettük azt is a nyílt, szókimondó előadásokból, hogy menyire közösek a két ország erdészetének a gondjai is.

A közgyűlés keretében Ormos Balázs főtitkár az egyesületi klopacska

gyászos kongásától kísérve felolvasta a múlt évi közgyűlés óta elhunyt egyesületi tagtársak névsorát (amely sajnálatosan hosszú volt). Dr. Pethő József elnök pedig beszéde végén bejelentette, hogy az OEE Wagner-emlékévet rendez a nagy lap- és egyesületalapító elődünk 130 évvel ezelőtti történet elhalálózása alkalmából.

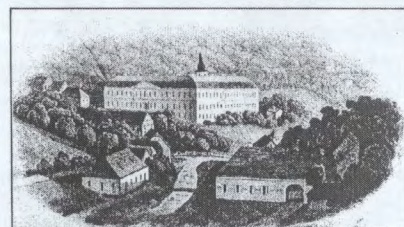
A közgyűlés hivatalos programja az egyesületi kitüntetések átadásával zárult. Mi pedig azzal zárjuk rövid tudósításunkat, hogy *kimagasló rendezvény volt a selmeci vándorgyűlés, méltó a helyhez és az alkalomhoz.*

A vándorgyűlések vándorzászlaját Kiss Lászlótól, az Ipoly Erdő ZRt. vezérigazgatójától Káldy József, a Mecseki Erdészeti ZRt. vezérigazgatója vette át; vagyis a 2010-es vándorgyűlés helyszíne Pécs és a Mecsek lesz. Az is erdős bányavidék, tehát: Jó szerencsét! Üdv az erdésznek!

Dr. Király Pál

*Kiss László,
az Ipoly Erdő ZRt. vezérigazgatója*

A szentantali kastély egy XIX. századi ábrázoláson

Az OEE selmeci vándorgyűlése alkalmával kitüntetett személyek

Diploma Honoris

Tiszteletbeli Tagsági Díszoklevél

Dr. Király Pál erdőmérnök
(Budapest)

Bedő Albert Emlékérem

Balsay Endre erdőmérnök
(Kapuvár)

Korbonski Bogdánna erdőmérnök
(Nagymaros)

Sipos Géza erdőmérnök
(Debrecen)

Kaán Károly Emlékérem

Dr. Czerny Károly erdőmérnök
(Ráckeve)

Kondor Endre erdőmérnök
(Acsa)

Prof.Dr. Rónay Eugén erdőmérnök
(Zvolen, SK)

Decrett József Emlékérem

Hoffmann Mátyás erdősztechnikus
(Komló)

Miklósi Lajos erdősztechnikus
(Mátrafüred)

Szekeres Péter Pál erdősztechnikus
(Gödöllő)

Elismerő Oklevél

Detrich Miklós gépészmérnök
(Kaposvár)

Domokos Gergely erdősztechnikus
(Ebes)

Égető Gábor erdőmérnök-tanár
(Hódmezővásárhely)

Fülöp Tibor erdősztechnikus
(Devecser)

Góhér Zoltán erdősztechnikus
(Izsák)

Hanyvári Zsolt gépészmérnök-tanár
(Sopron)

Hegedűs István erdősztechnikus
(Bélapátfalva)

Herke József erdősztechnikus
(Tamási)

Kababik József erdősztechnikus
(Tiszacsermely)

Kiss Károlyné könyvelő
(Gyula)

Kissné Szabó Gabriella erdőmérnök
(Pilismarót)

Kovács Pál erdőmérnök
(Vác)

Németh Szilveszter gépészmérnök
(Pécs)

Schmidt Ferenc erdőmérnök
(Zalaegerszeg)

Scholtz Péter erdőmérnök
(Pécsvárad)

Tátrai Tibor erdőmérnök
(Szendrő)

Varga Péter erdőmérnök
(Szombathely)

Veréb István történész (Debrecen)

Csergezán Pál szobra Budakeszin

Újabb monumentummal gyarapodott a magyar vadászati kultúra kimagasló személyiségeinek szoborpantheonja Budakeszin, a Pilisi Parkerdő ZRt. (P.P.) Budakeszi Erdészetének központjában, az egykori Budavidéki Áll. Erdő- és Vadgazdaság székháza – ma a C.I.C. központja – előtti téren. Hét erdőgazdasági részvénytársaságunk és magánszemélyek összefogásának eredményeként itt leplezték le *Csergezán Pál* (1924–1996), a kitűnő, nemzetközi hírnévre emelkedett vadász- és természetfestő fémből készült mellszobrát, *Farkas Pál* szobrászművész alkotását.

Az eseményen az éppen kedvezőtlen, zivataros időjárás ellenére a családtagok mellett nagy számban jelentek meg a különböző erdészeti és vadászati szervek képviselői, a művész tisztelői. A bensőséges ünnepség hangulatát fokozta a budapesti *Fanfárok Vadászkiért-együttes*, valamint *Haumann Péter* színművész közreműködése. A rendezvény levezető narrátora *Lomniczi Gergely* erdőmérnök, a P.P. szövivője volt.

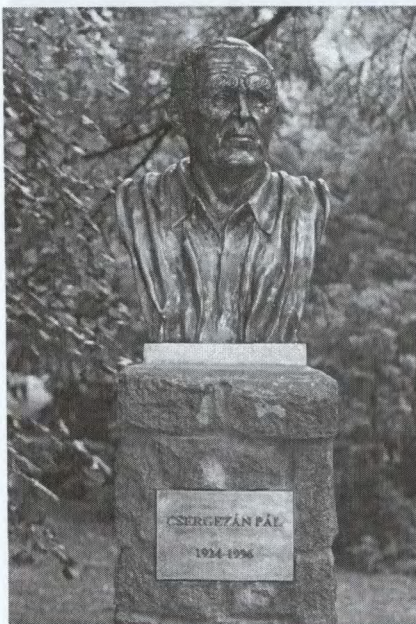
Záhonyból indult a küzdelmes életút

A megjelenteket *Zambó Péter*, a P.P. vezérigazgatója üdvözlölte, majd *dr. Rácz Antal* ny. minisztériumi főosztályvezető (MÉM) mondott az aposztrofált személyiség művészetéhez méltó, finoman árnyalt szoboravató emlékbeszédet.

*Zambó Péter,
a P.P. vezérigazgatója*

Emlékeztetett arra, hogy a Záhonyban született *Csergezán*nak nehéz, küzdelmes útja volt, amíg szegénysorból sok-sok munka árán nagy festővé verekedte fel magát, akit korának művészársadalma nem is kezelte igazán beltagjaként.

Pályája elején grafikusként indult, de élményeinek hatására áttért a természet, a vad, a vadászat megjelenítésére. Az apró- és a nagyvad minden fajtáját megfestette természeti környezetükkel együtt, de idővel a téli tájba helyezett vaddisznó vált kedvenc témájává. Vallotta: semmi sem teszi úgy próbára a művész képességeit, mint a vaddisznó százféle színárnyalatú téli szőrzetének élethű visszaadása a vásznon. Az önkínzásig igényes volt magával szemben ezen a téren; tucatnyi vázlatot és színmintát dobott el addig, amíg a mű elkészült. Ugyanígy volt a havas világ, a hó színeinek megfestésével.

Iskolateremtő nagy művész volt

Képeinek másik jellegzetessége a színgazdagság mellett a lendületes mozgalmasság. Gyönyörű tájképeket is festett, például napfényben fürdő mezőt apró részletességgig kidolgozott fákkal-bokrokkal, tündöklő égbolttal és csillogó vizekkel. Mégis jobban szerette megjeleníteni a roppant erővel egymásnak feszülő küzdő dambikákat, vagy a tocsogóról elstartoló vadréceket, vagy a hóban törgető, az erdei nyiladékon villámgyorsan átrohanó disznókondát.

Művészete annyira sajátos volt, hogy stílusa számos fiatal követőt vonzott, iskolát teremtett. Szerette a fiatalokat, tanította őket a vadfestés fortélyaira. A *Csergezán Pál Kht.* díjazottjai között ma

már olyan művésznevekkel találkozhatunk, mint *Muray Róbert*, *Valaczkay Erzsébet*, *Kiss Richárd*, *Meszlényi Attila*, *Németh János*.

Az erdészek támogatták, emlékét ápolják

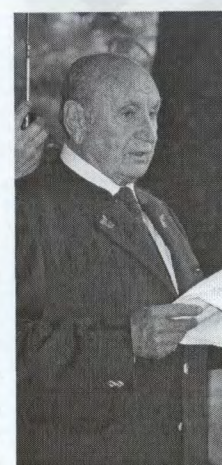
A budavidéki erdészek támogatták *Csergezán Pál* alkotói munkáját az erdőhöz közeli műterem-lakással, terepi szállítással, más kisebb szolgáltatásokkal. Érthető, hogy a művésztől, mint emberről megemlékezett barátja, *Keszleri József* erdőmérnök, a Budakeszi Erdészet vezetője is. *Csergezán Pál* – végkivánságának megfelelően – ott is van eltemetve a közelben, egykori munkálkodásának helyszínén, az Anna-laki tisztáson. Sírját a hamvai fölé állított robosztus kőtömb jelzi.

Keszleri József, erdészetvezető

*Az alsó képen: dr. Rácz Antal
ny. min. főosztályvezető*

Emlékét ezen túlmenően hirdeti a különleges formatervezésű és építésű *Csergezán Pál kilátó* is, amit a Budapesti Erdészet állított a Nagy-kopasz-hegyen, a Budai-hegység egyik legmagasabb pontján.

Beszéde végén *dr. Rácz Antal* megköszönte a szobor létrehozásához nyújtott támogatást a Bakonyerdő, az Északerdő, a Gemenc, a Gyulaj, az Ipoly Erdő, a Pilisi Parkerdő és a Zalaerdő ZRt. vezetőinek, személy szerint *Zambó Péter*nek

és Keszleri Józsefnek, valamint Kiss Richárd festőművészeknek.

Beszédet mondott a Magyar Lovasszövetség részéről Váci Ernő is, mégpedig annak indokán, hogy a vad mellett Csergezán Pál művészi rajongásának másik tárgya a ló volt. A lovat – különösen a mozgásban levőt – élethűen megfesteni csaknem olyan nehéz feladat, mint a vadat.

A beszédek elhangzása után került le a lepel a szoborról. Kedves jelenet volt, mert az ilyenkor megszokott helyzetektől eltérően nem valamely „súlyos” közéleti személyiség végezte el a műveletet, a

lepel eltávolítását, hanem a *művész dédunokája: Pécsi András* ált. isk. tanuló.

Jeles művész örökölte meg a jeles művészt

Befejezésül nem mulasztjuk el a szobor alkotóját bemutatni. *Farkas Pál* a Pannon Egyetem Illyés Gyula Képzőművészeti Főiskolai Karának tanára, 1990-2002 között tanszékvezetője. Több kitüntetés között a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjének birtokosa. Csergezánhoz szívélyes kapcsolatok fűzték. Bel- és külföldön ötvennél több

köztéri alkotása áll, köz- és magángyűjteményekben pedig közel száz portré-szobra van.

Szakmai köreinkben bizonyára a legismertebb a szátkai és a karapancsai világrekorder szarvasbika életnagyságú bronzszobra, valamint a Gemenc ZRt. bajai központjának udvarán álló vadkan szobor.

Ezt a szép kollekciót gyarapította most Csergezán Pál portrészoborra.

Reméljük, hogy ezzel a sornak még nincs vége ...

Király Pál

A bal oldali képen: dédunoka leplezte le az emlékművet.

Lent: együtt a Csergezán-család. (Fotók: ForestPress)

Válogatás múltunkból

Korunk egyik törvényszerű velejárója az elektronikus információ-rögzítés és -terjesztés.

Az OEE selmecbányai vándorgyűlésének résztvevői a főrendező Ipoly Erdő ZRt. kedves ajándékaként egy DVD lemezt (is) kaptak ajándékba, amely a „Válogatás múltunkból” címet viseli.

A korong bemutatja az „Erdészeti Lapok” digitális archívumát, továbbá Bartha Dénes-Oroszi Sándor „Ha Selmec hív ...” című könyvét, valamint magának az Ipoly Erdő ZRt-nek a tevékenységét. Tartalmaz háttéranyagokat is a vándorgyűlés előzményeivel kapcsolatban. A programot egy válogatás zárja régi selmeci diáknótákból.

k. p.

Hírek Zalából

A gazdasági-pénzügyi válság ellenére kiemelkedően jó teljesítményt nyújtott az elmúlt évben is állami erdőgazdasági részvénytársaságaink zászlóshajója: a Zalai Erdészeti és Faipari ZRt.: 7,2 milliárd Ft. árbevételt, s 983,9 millió Ft. adózás előtti eredményt ért el. Utóbbinak az előbbihez viszonyított aránya 13,8 %. Mind e közben jelentős, 1 milliárd Ft. értékű beruházást is végrehajtott a vállalat, zömmel gépbeszerzések, épület- és útfelújítások, s pelletgyártó üzem létesítése formájában.

Az évi fakitermelés 383 ezer nettó köbméter volt. jelentős volt a lebonyolított közmunkaprogram is. A cég patinás, régi lenti fűrészüzemében a keletkező fűrészporból és faforgácsból pelletet fognak gyártani, amihez felhasználják az üzemi hőközpont eddig nem teljesen kiaknázott kapacitását. Ebben az évben

1200 tonna pelletet terveznek termelni, s ezt a mennyiséget előszerződések alapján már el is adták.

Egy privatizációs ügyletet is realizált a Zalaerdő ZRt.: a felügyeleti szerv (NVT) jóváhagyásával eladta az egykori nagykanizsai fűrészüzem telephelyét egy spanyol befektető cég számára. A spanyol vállalat évi 20 ezer köbméter tölgyrönköt feldolgozó fűrészüzemet kíván létesíteni a megvásárolt ingatlanon.

(Forrás: „Zalaerdő”).

Bársony-emlékhely a Börzsönyben

A Magyar Vadászklub Egyesület javaslata nyomán a *Bársony István Alapítvány* egy képekkel illusztrált ismertető tábla felállításával emlékhelylé fejlesztette a *Börzsöny* hegységben Királyházától nem messze délre lévő Tüzköves-forrást, amelyen már 1910-ben is emléktáblát állítottak *Bársony István* (1855-1928), a neves erdészeti-természeti-vadászati és szépiro, hírlapíró és jeles vadász emlékére.

A tájékoztató tábla leleplezése alkalmából a közismert Bársony-kutató, dr. Csiák Gyula, az említett alapítvány elnöke mondott beszédet. A létesítmény létrehozásában közreműködött Puskás Péter egykori erdőgazdasági dolgozó, kemencei lokálpatrióta helytörténész és fia, Puskás László is.

*

Bársony István többször vadászott az észak-börzsönyi erdőkben is, ottani élményeit főleg a „Magyar földön” című kötetében örökítette meg. Leírta a Tüzköves-forráshoz fűződő mesés történetet is.

HÍREK

Ártott a bolognai rendszer a magyar felsőoktatásnak – így nyilatkozott az InfoRádió egyik műsorában Pálkás József professzor, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke. Ennek első sorban az EU-s követelmények rossz hazai bevezetése volt az oka.

Sok helyen megpróbálták a korábbi ötéves képzés tananyagát a BSc-képzés három évébe belegyömészölni. Továbbá olyan helyeken is erőltették a kétciklusú képzés bevezetését, ahol ennek semmi értelme nem volt.

*

Amit a szakszervezetről tudni kell címmel értékes és hasznos 33 oldalas brosrát jelentetett meg az Agrároktatási és Kutatási Dolgozók Szakszervezete dr. Bánk Gábor főtítokár tollából.

A füzet bevezető részeiben meghatározza a mozgalom legfontosabb alapfogalmait és szerepét mai világunkban. Ezt követően ismerteti a szakszervezetek lehetséges szolgáltatásait (oktatás üdültetés, kollektív szerződés, jogsegély stb.) és külön pontban a sztrájkjogot. A

A forrás fölötti sziklafalra erősített kb. 40x40 cm-es fekete kőtáblát 1910-ben állíttatta a környékbeli hercegprímási erdők akkori vadászati bérlője, bernecei Szokoly Alajos. A mostani tábla az ő kiletéről is tájékoztatja az arra járókat. Azt, hogy ki volt Bársony István, T. Olvasóinknak talán kevésbé kell bemutatnunk, mint inkább Szokoly Alajost.

*

Szokoly Alajos (1871-1932) Hont vármegye főlevéltárnokaként (és a Honti Múzeum vezetőjeként) a közeli Ipolyságon, a megyeházán dolgozott és Bernecebarátiban lakott kúriájában. Úgy tudni, hogy medikusi tanulmányokat, majd szerényebb orvosi praxist is folytatott. Nemzetközi hírnevet az azal szerzett magának, hogy *1896-ban Athénban, az első újkori olimpián 100 méteres síkfutásban bronzérmert nyert* (hármassugrásban pedig a negyedik lett), így az úszó Mező Ferenc után a magyar sporttörténet második érmes olimpikonja lett.

*

Vadászkönyvek. A Gödöllői Városi Könyvkiadó Kft. új formátumban, képménytáblás borítóval, felújított illusztrációkkal egy csomagban jelentette meg a neves vadász, Fuchs Antal „Bagamoyo” „Veni Sancte” és „Mindörökké” című vadászkönyv-trilógiáját. 1 csomag ára 9.500 forint. Az Alexandra Kiadó jelentette meg Pascal Durantel „A vadászat enciklopédiája” című 608 oldalas művét; ára a kiadónál 6.990 forint.

k.p.

Fővadászával, Gálffy Istvánnal közösen építették a királyházai vadászhat is 1907-ben. Ott viszont azt örökítette meg Szokoly szintén emléktáblán, hogy Habsburg József főherceg 1909-ben ide nem messze, a kemencei erdőben ejtette el ezredik szarvasbikáját.

*

A kitűnő sportember életrajzát nem kisebb személyiség, mint olimpiakontársa, négy évtizeddel később, 1936-ban a szellemi olimpia győztese, Mező Ferenc örökítette meg egy kis kötetben. Bernecebarátiban, egykori – a rendszer-váltás után felújított – kúriájától nem messze, a Templom-hegyi felső temetőben nyugszik felesége, gróf Berchtold Charlotte birodalmi grófnő mellett.

Értékes, konstruktív ember volt, akinek a neve beépült a szakma történetébe is. Megérdemelte, hogy most az ő neve is Bársony István mellé került a kemencei Tüzköves-forrásnál.

K. P.

A vadászat...

„A vadászat szemlélődés.

a vadászat merengés,

a vadászat pihenés,

a vadászat a beteljesülés varázsa,

a vadászat hálálkodás,

a vadászat elkövetkezés,

a vadászat ünnepi előest,

a vadászat felkészülés és reménykedés.

A vadászat nem a puszkázás mulatsága,

nem sport; nekem mesterség, tanulmány,

feladatok megoldása, elmerülés,

ezen felül pedig egész életemben vigasz,

gyógyír, kárpótlás és erőforrás volt.

Átsegített bánatos, fájdalmas időkhöz,

megerősített a közélet sanyarúságait

elviselni.”

Nadler Herbert

Digitális „E.L.”

Az Országos Erdészeti Egyesület, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Természeti Erőforrások Főosztálya, az „Erdészeti Lapok” Szerkesztő Bizottsága az FVM-ben rendezett tájékoztatón mutatta be annak a mintegy két évig tartó munkának az eredményét, aminek köszönhetően digitalizálták az „Erdészeti Lapok” 1862-től a mai napig megjelent valamennyi évfolyamát, minden egyes évfolyam minden egyes oldalát, összesen 115.534 oldalt. Ez azt jelenti, hogy most már a világ bármely pontján bárki kedvére olvashatja, tanulmányozhatja a lapot az Interneten.

A hatalmas munkát támogatta az FVM TEF, az MgSzH Központ Erdészeti Igazgatósága és a fővárosi MgSzH Erdészeti Igazgatósága, az Ipoly Erdő ZRt., az Országos Széchenyi Könyvtár, a Nyugat-Magyarországi Egyetem Központi Könyvtára, a Magyar Elektronikus Könyvtár Egyesület (MEKE). S nem utolsósorban azok az adófizető állampolgárok, akik személyi jövede-

lemadójuk 1 %-át erdészeti közcélok finanszírozásának támogatására ajánlották fel, s amiből azután az FVM-TEF erre a célra is tudott támogatást fordítani. Személy szerint kiemelték Haraszi Gyula, Lengyel László és Nagy László, az Ipoly Erdő ZRt. dolgozóinak munkáját, valamint dr. Sárvári Jánosnak, az OEE Wagner Károly Műemlék Könyvtára örének közreműködését.

A digitalizálási munkafolyamat történetét Lengyel László, rendszerét pedig Nagy László ismertette. Óriási munkát végeztek el nagyon rövid idő alatt és ezzel a nemzeti kulturális örökség egy sajátos darabkáját tették közkinccsé. Az „Erdészeti Lapok” régebbi – és már nem is csak a nagyon régi – évfolyamai ma már bibliofil ritkaságok, amelyeket csak a könyvtárossal egyeztetett időpontban, Budapestre utazva és csak helyben a könyvtárban lehetett tanulmányozni. Most viszont már ha pl. egy kanadai magyar erdőmérnöknek szüksége vagy kedve támad valamely cikket elolvasni,

csak rákattint a világhálón, mert katalógusként is használható szerzőként is és cikként is, kereshető, „böngészhető” és mivel a szöveg nem védett, le is tölthető. Ráadásul a feltett eredeti példányokat nem is kell kézbe venni, így azok nem rongálódnak, nem kopnak.

Az anyag egy-egy példánya archiválva van az OEE-ben és az OSZK-ban.

A tájékoztató elhangzottakhoz mi hozzátesszük: a hatalmas munka egyik nagy eredménye az anyag védeltsége is. Ha ne adj’ Isten, az eredeti példányok megsemmisülnének vagy súlyosan megrongálódnának, már az egész anyag biztonságban ki van mentve.

Érdemes volna most már azt a nagy tapasztalatot kihasználni, amely a munkában részt vevőkben felhalmozódott és a digitalizálást folytatni, az erdészeti szakirodalom más, pótolhatatlan kincsét jelentő darabjaira is kiterjeszteni. Persze tudjuk: minden pénzkérdés ...

k. p.

Egyetemi hírek

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kara Prof.Dr.Dr. hc. Solymos Rezső aranyokl. erdőmérnök, az MTA rendes tagja, c. egyetemi tanár részére a *Pro Silvicultura Natura et Venatoria Kari Disztor* kitüntetést adományozta 80. születésnapja alkalmából.

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karért Díjat kapta Káldy József erdőmérnök, a Mecseki Erdészeti ZRt., valamint Kaknics Lajos erdőmérnök, a Nyírerdő ZRt. vezérigazgatója.

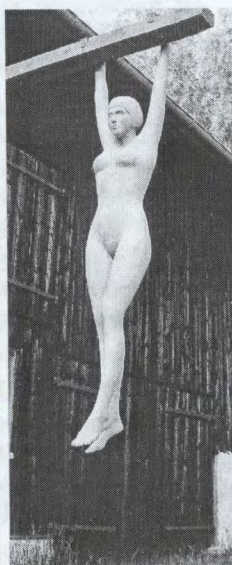
Címzetes egyetemi docens címet kapott a következő három erdőmérnök: Gencsi Zoltán, a Hortobágyi Természetvédelmi és Génmegőrző Kht. üv. igazgatója, dr. Kerekes István, a GySEV ny. osztályvezetője, Román József, a TÁEG ZRt. vadgazdálkodási igazgatója.

A Ph.D. doktorrá avatott tíz személy között egy erdőmérnök szerepelt: Barkóczi Zsolt. A habilitált doktor címet nyert négy személy között szerepelt dr. Kovács Gábor egyet. docens, egyetemi főtanácsos, valamint dr. Heil Bálint erdőmérnök, egyet. docens.

A 2008/2009-es tanév végén az egyes szakokon kiadott oklevelek (illetve a kötelező idegennyelvi vizsgabizonyítvány megszerzéséig kiadott un. tanúsítványok) száma a következőképpen alakult: erdőmérnök 46, környezetmérnök 19, környezetkutató 14, környezetkutató BSc. 5, alkalmazott környezetkutató 2, okl. természetvédelmi mérnök 20, természetvédelmi mérnök 36, vadgazda mérnök 20.

k. p.

Ligna Hannover

A kétévenként megrendezésre kerülő, s a faipar teljes vertikumát felölelő nagy technikai seregszemlélt ebben az évben bonyolították le az északnémet vásárvárosban. A rengeteg gépet, szerszámot, berendezést és anyagot több szekcióba csoportosítva mutatták be, amelyek között volt erdészeti szekció is. A vásárképet hagyományos módon a fűrész- és lemezipar, valamint a kézművesipar uralta.

A kiállításhoz többféle kísérőrendezvény is csatlakozott: kilenc konferencia, szeminárium és fórum. Látnyos volt a Ligna Cupáért folytatott Stihl Timbersport verseny, valamint a farakodógép-kezelők versenye. Érdekes témaújdonság volt a „Virtuális erdő - a jövő erdészetének új dimenziói” című fórum.

Már hagyomány a Ligna-n, hogy fából készült, szebbnél szebb és ötletes művészi alkotásokat, valamint a „Forma és funkció” című kiállítás modern formatervezésű lakberendezési tárgyait is megcsodálhatták a látogatók. Képünkön a fából készült műalkotások egyike látható. /Forrás: „Deutsche Messe News”./

k. p.

RENEXPO Central Europe Budapest, 2009.

II.

Kétrészes cikksorozatunk *első* részében – előző, idei 2. lapszámunkban (16-19.p) – megírtuk, hogy a REECO Hungary Kft. Budapesten a HUNGEXPO Vásárcsopontban *RENEXPO Central Europe* címmel kiállítást és konferenciát rendezett a *megújuló energiák* témakörében.

Tudósításunknak ebben a *második*, befejező részében áttekintjük a megújuló energia-fajták termelésének hazai helyzetét, úgy, ahogyan azt a RENEXPO tükrözte. A bioenergiáról, azon belül a szakmánkat leginkább érintő biomasszából-dendromasszából történő energia-előállításról az első részben volt szó.

Szoláris energia

A napsugarak által szállított energia „befogása” jelentős fejlődésen ment keresztül az elmúlt években, s ezt tükrözte a kiállítás is.

A napenergiából történő termelés nagy *előnye*, hogy nagyon tiszta, higiénikus, káros anyag kibocsátás nincs a folyamat közben. Legfőbb *hátránya*, hogy nem süt mindig a Nap, gondot pénz kell fordítani a megtermelt energia tárolására.

A fejlesztők ezért arra törekednek, hogy a gyér sugárzást is maximális mértékben befogják, a megtermelt energiát pedig a lehető legkisebb veszteséggel tárolják és így áthidalják a borús időjárásból kényszerűen adódó és az éjszakai sugárzáshiányt.

Köztudottan *kétféle energiát* állítanak elő a napsugarakból: *hőt* (általában melegvizet, olykor meleg levegőt) és *elektromos áramot*. Előbbi eszköze a napkollektor; utóbbié a napáram-berendezés; nemzetközi elnevezéssel: photovoltaikus berendezés, röviden PV.

Napkollektorok

A RENEXPO kiállítás tanúsága szerint a napkollektorok már nemcsak a te-

tőre, hanem a tetőbe is beépíthetők, úgy, mint pl. egy tetőablak. Ez lehetővé teszi, hogy az épületek tervezői már esztétikai szempontokat is figyelembe vegyenek a kollektorok elhelyezésénél. Elősegíti ezt az a körülmény is, hogy a gyártók nem csupán a megszokott, sablonos álló téglalap alakú kollektorokat hajlandók gyártani. Hanem – konkrét helyi igényekhez alkalmazkodva – egyedi méretezésű háromszög- rombusz- és trapéz alakú berendezéseket is.

A melegvíz termelő kollektorok szerkezeti felépítését tekintve a hagyományos csőkiágós szerkezet már a múlté. Általánosan elterjedt az *egyenként cserélhető vákuumos csövekből* összeállított szerkezet. A külső üvegcsőben vákuumban húzódik a belső fűtőcső a hővisszaverő abszorbens előtt, amiben a hőközvetítő folyadék van. A felforrósodott víz azután egy elvezető gyűjtőcsőbe kerül. A szórt fény hasznosítását fonsorozott felületek fokozzák. A *vákuumos szigetelés* pedig *minimális hőveszteséget* eredményez.

A csöveket tartalmazó lapos, könnyű szekrényt ugyancsak nagy gondal szigetelik a víz és a hőveszteség ellen. Meghatározó jelentőségű a szekrény – ma már felnyitható – *felső ajtaja*. Ezt 3,2-4 mm vastagságú, edzett, tükrözésmentes, jégesőálló biztonsági szolárüveggel látják el. Időnként le kell tisztítani a ráakódó portól, madárürlektől, egyéb szennyeződésektől.

A berendezés *meghirdetett hatásfoka igen magas*, kb. 80 %-os.

A melegvítartály

Az egymással sorba kapcsolt kollektorokból a melegvíz tárolótartályba kerül. Ezt elhelyezhetik a tetőtérben is, de mélyebb szinten is, ahol hőszigetelése biztonságosabb.

Ma már a tárolótartályt több logikával alakítják ki, mint régen. A víz fizikai tulajdonságait kihasználva un. *rétegtárolás* tartályokat készítenek. A korrózió ellenálló nemesacélból gyártott

tartályban a kollektorokból beérkező víz hőmérsékleti zónánként tárolódik, a tartály alján levő kb. 10 fokos víztől kezdve felfelé egészen 60 fokig. A vízfelhasználás – a pillanatnyi igénynek megfelelően – mindig abból a hőmérsékleti zónából történik, amelyikre éppen szükség van. Hiszen más-más hőmérsékletű vízre van szükség a tisztálkodáshoz, a főzéshez-mosáshoz, vagy a fűtéshez. Így ugyanazzal a szolárkapacitással jóval több melegvíz nyerhető egy tárolótartályból, mint a hagyományos szerkezetű tárolókból.

A vízkőlerakódás problémájával itt nem foglalkozunk, bár a kiállítás anyaga erre is kitért.

Persze mindennek van ökonómiája is. Például egy Solar Trade Co. „U pipe” típusú *vákuumos napkollektor ára kb. 70 ezer forint*, s ez napi 150 liter 55 fokos melegvizet termel; de láttunk 50.000 Ft/db. árú panelt is. A PV panel egyelőre ennél jóval drágább.

Napáram berendezések

Ezeknek a berendezéseknek a lényege köztudottan az, hogy egy félvezető anyag – az esetek 95 %-ában szilícium – fényhatásra vezetőképessé alakul át és így a *napfény közvetlenül elektromos energiává alakul*. Azt a lapocskát, amelyben ez a folyamat végbemegy, szolárcellának vagy napelemnek nevezik.

Viszonylagos drágasága ellenére a napelem már az élet számos területén elterjedt. Egy kis napelem működtethet egy karórát vagy zsebalkulátort, autópálya menti telefonkészüléket, egy kis mobil meteorológiai állomást, mobiltelefon töltőt, úrkutatási eszközöket stb. A RENEXPO-n láttunk kis játékhelikoptereket, amelyek forgószárnyát napelemmel működtetett mini-elektromotor pörgette.

Alkalmazásukra tehát jellemző az un. sziget üzem mód. Vagyis az olyan helyeken való felállítás, ahová nem lehet, vagy nem érdemes, mert nem gaz-

daságos áramszállító vezetéket kiépíteni. Ilyen hely lehet az erdő mélyén álló erdész-vagy vadászház is, ahol jelenleg általában benzinmotoros dinamó termeli az elektromos áramot.

A PV napáram-berendezések területén a fejlesztést napjainkban az jelenti, hogy *a szolárcellákban az eddig alkalmazott amorf szilíciumot a mono-, még inkább a polikristályos szerkezetű szilícium váltja fel.* Ezt szemléltette a RENEXPO-n például a kínai Wuxi Shangpin Solar Energy cég, vagy a német Heckert-B.X.T. Solar GmbH vállalat kínálata.

Például az említett kínai cég 125 x 125 mm méretű monokristályos napcelláit 6x12=72 darabból álló *modullá* fogják össze, amelynek teljesítménye 150-165 W, súlya pedig 17 kg. Vannak ennél kisebb és nagyobb modulok is. A Heckert Solar modulokban 54 db. polikristályos szerkezetű napcella van.

Több *szolármodult szolárgenerátorra kapcsolnak össze*, amely – megfelelő jogi és műszaki feltételek esetén – már hálózatra, eladásra is termelhet áramot.

Földhő

Kétféle neme közül a *geotermális* energia régóta ismert a hévizek formájában, ami közvetlenül is hasznosítható; gondoljunk a melegvízű fürdőkre.

Fűtésre, szárításra való felhasználása már berendezéseket igényel. Ezért volt nagy számban jelen a RENEXPO-n a szivattyútechnika és a vízelőkészítő berendezések. A vezetékekben, berendezésekben keletkező vízkőlerakódás problémájának megoldása nagy feladat.

A gyógyfürdőzés, balneológia témájával e helyen nem foglalkozunk.

A geotermikus energia

A földhő másik neme, a *geotermikus* energia azért is érdemel külön figyelmet, mert *az időjárástól és évszaktól függetlenül, állandó biztonsággal és egyenletességgel adja az energiát.* Ennek kitermelése sem jár semmiféle károsanyag-kibocsátással.

Az energiahordozó lehet a talajvíz és maga a talaj, az alapkőzet.

Az energiabázist közismerten az a tény jelenti, hogy a Föld hőmérséklete

a felszín felől a centrum felé haladva folyamatosan emelkedik, Magyarországon kilométerenként 55-60 fokkal.

Ezt az energiát úgy aknázzák ki, hogy lefúrnak a talajba az előzetes számítások szerinti mélységbe két, esetleg több un. *szondát*. A szondába vezetett víz a mélyben felmelegszik, majd ismét felszivattyúzva, egy hőcserélő berendezésben, hőszivattyúban hasznosítják. Itt tehát az energiatermelésre energiát kell fordítani. Az üzlet abban van, hogy mivel a talajhő ingyen áll rendelkezésre (legalább is egyelőre), egy egységnyi ráfordítással kb. 3-5 egységnyi energiát lehet nyerni.

A *talajkollektoros* rendszerben a felszínhez közel, mindössze 1-2 méteres mélységben vízszintes síkban több száz méter hosszúságú, PVC-köpennyel ellátott rézcsövet vagy polietilén csövet, csőkélyt fektetnek a talajba, s ebben keringetik a hőközvetítő folyadékot. Így négyzetméterenként 20-30 watt energia nyerhető. Hátránya, hogy a fűtött alapterület 1,5-3-szorosának megfelelő felületen kell a hőfelvevő felületet kiépíteni. Nem kis munka!

A *talajvízkutas* rendszerben két kutat fúrnak. Az egyikből felszivattyúzzák a vizet és hőszivattyúval kivonják belőle a hőt. Majd az így lehűlt vizet a másik kúton visszabocsátják a talajba, hogy ott ismét felmelegedjen.

A szakértők hangsúlyozták, hogy *a geotermikus energia hasznosítása általában más megújuló energiák hasznosításával kombinálva ajánlott, s főképpen új épületek építése során.* Ma még elég drága, de a különböző támogatások és kedvezmények ezt kompenzálják.

Szélerergia

A levegő áramlásában hatalmas energia rejlik, amit már régóta kihasználnak hajók mozgatására, vízszivattyúk meghajtására, szélmalomok működtetésére stb. Energiatermelő hasznosításának eszköze a *szélturbina*, szélgenerátor.

Előnye a tisztaság. *Hátránya*, hogy erősen időjárásfüggő, s ezért teljesítménye egyenetlen. Továbbá egyesek szerint rontja a természetes táj arculatát, s állítólag megzavarja a mezoklíma természetességét és veszélyezteti a madarakat. *Tartalékkapacitással kell*

kiegészíteni, ami növeli a beruházás költségeit.

Mindazonáltal nagy az érdeklődés a szélerergia hasznosítása, szélérőműparkok (másként farmok) létesítése iránt, ezt tükrözte a RENEXPO kiállítás is. Így van ez annak ellenére, hogy a szeles órák száma és az átlagos szélesebbség tekintetében jelentős eltérések vannak az egyes országrészek között. S jelentős ezeknek az értékeknek az ingadozása is napszakonként és évszakonként.

Egy szélgenerátor felépítése: a 40 méter vagy esetleg még magasabb árboc szilárd megalapozása, majd felállítás, a két tonna vagy még nehezebb súlyú gondola és a 12-18 méter hosszú forgólápatok felszerelése nem egyszerű műszaki feladat.

A háromlapátos berendezések váltak be legjobban. *Fontos a lehetőleg egyenletes fordulatszám.* Ezért meg kellett oldani a forgás bizonyos szélereősség fölötti fékezését is.

Persze, vannak kisebb szerkezetek is helyi igények kielégítésére, szigetszerű telepítésre. Ezek könnyített, rácsos szerkezettel épített tornyok soklapátos szélkerékkel. Egy ilyen árbocra olykor párban két szélkeréket is felszerelnek, ami csökkenti a beruházás fajlagos költségét. Vaditatók vízellátására gyakran építenek szélkerék-meghajtású szivattyúkat az erre alkalmas helyeken. Ezek felügyelet nélkül működnek, folyamatosan töltik a vízmedencét friss vízzel, a túlfolyón át elcsorgó felesleges víz pedig dagonyát láthat el vízzel.

Hidrogén-technológia

Bár a RENEXPO szellemi és tárgyi anyagában egyaránt az eddig bemutatott megújítható energianemek domináltak, *a német standról nem hiányzott a legújabb, legmodernebb hidrogén-technológia legalább érintőleges bemutatása sem.* Ez a gyakorlatban jelenleg elsősorban a gépkocsigyártásban jelentkezik. A BNW csoport által gyártott *Hydrogen 7* modell már nem csak közlekedésre, hanem sorozatgyártásra is alkalmas.

Annak prognosztizálásához, hogy a hidrogén mint üzemanyag milyen jövőre számíthat nem csak az automobilizmus, hanem általában a belsőégésű motorok gyártása területén, a rendelkezésre álló – főleg ökonómiai – adatok

még nem elégségesek. Talán a jövő évi RENEXPO-n már erről is többet fogunk megtudni.

Saját energetikus specializációra van szükségünk!

Nincs arra terjedelmi lehetőségünk, hogy a RENEXPO kiállítás és a csatlakozó konferencia-programok gazdag anyagát tovább részletezzük, mert ehhez talán még egy kötet is kevés lenne. Mert ez a rendezvény végső soron nem csupán az energiatermelésről szól, hanem az energiagazdálkodás egészéről, annak komplexitásában, beleértve az

energiaszállítást, - tárolást, - takarékos-ságot is. Mégpedig, amint az I. részben is jeleztük, mindezek szerteágazó összefüggéseivel: környezetvédelemmel, fenntartható fejlődéssel, vidékfejlesztéssel, biztonságpolitikával stb. S az egész témakör ökonómiájáról még alig ejtettünk szót.

Összegezésként talán annyit írhatunk, hogy energiatermelésünkben még hosszú ideig a nem megújuló energiaforrások lesznek a meghatározók. A megújuló forrásokból származó energia termelési arányát Magyarországnak 2020-ig 13 %-ra kell fokoznia (a jelenlegi kb. 6,5%-kal szemben). Ezen belül a lehető

legnagyobb kell fokozni a hőerőművi felhasználásra alkalmas fás anyagok, a lignum termelését. Úgy tűnik, ez egy kiapadhatatlan, örök időkre szóló téma.

Szakmánknak, mint közvetlen érintettnek tehát fontos érdeke és feladata az energiagazdálkodás fejleményeinek folyamatos figyelemmel kísérése és értékelése. Ehhez egyrészt szaktársaink önképzésének és szervezett továbbképzésének fokozására van szükség. Másrészt pedig a jelenleginél jóval több – lehetőleg fiatal – erdész-fás energetikus specialista kiképzésére!

Dr. Király Pál

Soros György paradigmája

Bár a hazai (nem-pénzügyi) köztudatba csak a múlt év szeptember végén - október elején „gyűrűzött be” a nemzetközi pénzügyi válság – nem kis riadalmat okozva –, mégis meglepően gyorsan, már novemberben megjelent a híres-hírhedt pénzügyi guru, Soros György „A 2008-as hitelválság és következményei. A pénzügyi piacok új paradigmája.” című könyve, a Scolar Kiadó gondozásában.

*

Híres-hírhedt, használtuk magunk is az imént Sorossal kapcsolatban a napi sajtóban gyakran felmerült jelzöt. Való igaz, hogy a nemzetközi piacokon fantasztikus pénzüsszegekkel operáló pénzembert pl. már kitiltották Olaszországból, s az OTP-vel, a forinttal kapcsolatos spekulatív manőverei miatt hazánkban sem köszöntik nagy tapssal. Mindazonáltal becsületére legyen mondván, hogy két dolog miatt elismerést érdemel. Az egyik: az általa működtetett alapítványból az életnek számos olyan kis zeg-zugába jutott el éltető pénzügyi segély, ahová egyébként valószínűleg sosem jutott volna és így segített jobb sorsra érdemes ügyeket életben tartania.

A másik: Soros már egy évvel ezelőtt megmondta, hogy vigyázat, nagy baj, nagy válság készül! S talán ezért is érdemes könyvére odafigyelni, mert a dolgok időrendi sorrendje azt mutatja, hogy Soros nem az utólag nagyon okos Kózik soha ki nem haló tábort gyarapítja.

Könyvének gyors megjelenése is sejteti, hogy a világgazdaság problémáival kapcsolatos nézetei nem máról holnapra, 2008 nyárutóján születtek, hanem már évek óta érlelődtek boltozatos homloka mögött.

*

Aligha vállalkozhatnánk arra, hogy Soros elméletét érdemben, közgazdasági szakszerűséggel kifejtjük; ez nem is lehet lapunk feladata. Annál is inkább nem, mert úgy tapasztaljuk, az interneten máris olvasható recenziók, kommentárok alapján, hogy másoknak már eléggé bele tört a bicskája ebbe a próbálkozásba az első menetben. Ember legyen a talpán, aki le tudja fordítani közérthető magyar nyelvre ezeket az irományokat.

Ezért csak annyit említünk meg, hogy Soros elméletének lényegében három kulcsszava van: reflexivitás, amerikai ingatlanbuborék és (világgazdasági) szuperbuborék. Negyediként talán ide vehetjük a címben szereplő paradigma kifejezést is, amivel a szerző nyilván azt óhajtja kifejezni, hogy ami elmúlt, az elmúlt és egy új világgazdasági korszak határán áll az emberiség.

*

Annyi talán még laikus ésszel is kihámozható Soros elméletéből – amit már egyébként is gyanítottunk –, hogy a piac objektívnek tartott mechanizmusai mellett a világgazdasági pénzfolyamatokban már jó ideje vastag (amint tapasztalhatjuk: a kellenél jóval vastagabb) szerepet kapott az emberi tudat, amit talán kevésbé tapintatosan így is fordíthatunk: a spekuláció. Jani bácsi a maga közmondásos józan paraszti eszével ezt úgy fogalmazta meg, hogy a monetáris folyamatok már régóta elszakadtak a gazdaság reálfolyamataitól; egy olyan virtuális világ alakult ki, amelyben a pénzt már pénzből csinálták (másból már nem is igen lehetett, legalábbis nagy pénzt nem).

Ebben a világban a piac önszabályozó szerepe egyre gyérábban működött; a hagyományos elemek, mint a kereslet, kínálat, az ár stb. nem tudták többé a piac egyensúlyát és ezen keresztül a harmonikus gazdasági növekedés feltételét biztosítani. A termeléssel egyre kevésbé törődtek. A banki kamatláb, a részvényindex, a különféle tőzsdei jelentések, a pénzvilág más elemei váltak ennek a mesterséges, virtuális gazdaságnak a meghatározóivá. Úgy tűnik, hogy a buborék most kipukkadt ...

Azt mondják, hogy 2001 szeptembere óta (New York) a világ többé már nem ugyanaz, mint volt, s nem is lesz az többé.

Azt mondják, hogy 2008 szeptembere óta (New York) a világ többé már nem ugyanaz, mint volt, s nem is lesz az többé.

De milyen lesz? Milyen lesz Soros György paradigmája? Tessék elolvasni!

Dr. K. P.

Gemenc új arca

Tudósításunk címével kapcsolatban sietünk mindjárt az elején leszögezni: nem arról van szó, hogy a Duna mentén – sőt, amint mondják a szakértők, talán egész Európában – található legnagyobb ártéri erdő arculata megváltozott volna. Nem, az erdők ugyanazok: vastag derekú tölgyesek és kőriserdők, égbe szökő pompás nemesnyárasok, értékes feketedió állományok. A buja aljnövényzetű hazai nyáras és fűzecsüngelét lépten-nyomon tavacsok, holtágak csillogó vizeit szakitja meg. S mindez telis-tele van állatok sokaságával, közöttük számos ritka, védett fajjal, no meg a hatalmas fejdísz, roppant agancskoronát hordozó méltóságteljes, világhírű gímszarvasbikákkal.

Ami nagyot változott az utóbbi néhány évben: a csodálatos ökoszisztémát gondozó és hasznosító Gemenci Erdő- és Vadgazdaság ZRt., közelebbről annak filozófija és annak nyomán gazdálkodási gyakorlata. Erről adtak áttekintést az állami tulajdonban levő részvénytársaság munkatársai a pompásan kiépített és berendezett Pörbolyi Ökoturisztikai Központban azon a tájékoztatón, amelyet a vállalat közönségkapcsolatait szakszerűen, profi módon gondozó Double Decker PR Ügynökség (személy szerint Baricz Árpád senior PR menedzser) szervezett a Magyar Újságírók Országos Szövetségének (MUOSZ) Koller Gábor elnök által vezetett Erdészeti, Természetvédelmi és Vadászati Szakosztálya részére.

Beszélgetőpartnereink voltak: Bodor László erdőgazdálkodási osztályvezető, Csiszár Angéla vadászat- és rendezvényszervező, Csontos Péter erdészeti- és vasút-üzemvezető (Pörboly), Fodermayer Vilmos vadászati osztályvezető és Sipos Sándor erdészeti vezető (Pandur).

Változatos tájon változatos erdők

A Gemenc ZRt. mintegy 37.800 hektár állami tulajdonú területen gaz-

dálkodik; üzemi vadászterülete 70.350 hektár. E számok tükrében máris árnyalnunk kell s bevezetőben Gemenc arculataként bemutatott erdőképet. Mert az igaz, hogy a gazdaság területének nagyobbik része, 22 ezer hektár ártéri erdő. Azonban ehhez keletről, a Duna-Tisza-közéről 10.500 hektár homoki terület, nyugatról, Szekszárd-Bátaapáti irányából pedig 5.500 hektár dombvidéki terület csatlakozik.

A természetföldrajzi-morfológiai változatosságból azután fakad a termőhelyi adottságok széles skálája, abból pedig a vegetáció mozaikossága. A homoki gyepektől, az akácosoktól az ártéri kemény- és puhafás erdőkön át a dombvidéki extrazonális bükkösig van itt minden.

Változatos erdőknek érdekes, változatos szokott lenni az élővilága is; így van ez ezen a vidéken is. A védett növényfajok száma 42. Az állatvilág köréből – a már említett híres nagyvadállomány mellett – kiemelendő a mintegy 200 fajt számláló gazdag, értékes madárvilág. Például itt található az ország legnagyobb feketegolya populációja. A vadvilág érdekes, elég ritka színfoltját jelentik az olyan értékes, védett prémesállatok, mint a vidra, a nyuszt, a vadmacska, a borz. És a legújabb: az 1996-ban – sikerrel – visszatelepített hód.

Ilyen változatos körülmények között nem könnyű hát az erdő gazdák élete sem erdőművelési, sem erdőhasználati vonatkozásban (s nemcsak azért, mert nyáridőben fertelmesen sok a szúnyog az ártéren). Mutatja ezt olyan, máshol nemigen található szervezeti kuriózum is, mint a négy „hagyományos” erdész mellett létező Rakodó- és Fafeldolgozó Erdészeti létezése, amely a vállalat hajóparkját is üzemelteti.

Az erdőgazdálkodás problémái

Fodermayer Vilmos
vadászati osztály-
vezető

A részvénytársaság állandó dolgozóinak a száma jelenleg 290 fő. Ez nem nagy szám az első pillantásra, ám a mai világos időkben a Gemenc ZRt. fontos munkaerő-foglalkoztatónak számít a térségben.

Kollégáink őszintén megmondták, hogy a szakmában mostanában olyannyira propagált ún. folyamatos erdőborítást biztosító erdőfelújítási módszer alkalmazásának lehetőségei itt nagyon szerények a Duna középvízszintjének

160-180 cm-es csökkenéséből fakadó problémák miatt. Az állományegyben mintegy 17 %-kal jelenlevő *nemesnyár* termesztéséről sem kívánnak lemondani, mert a mozaikszerű felépítés miatt az állományok szerkezete így is megfelelő mértékben változatos. Legértékesebb fafajuk a tölgy, de az Európában legnagyobbak számító 2.500 ha. *fekete-dió* állományukat szintén meg kívánják őrizni.

Bodor László szerint a legjobb természetvédelem a helyes erdőgazdálkodás.

A híres vadgazdálkodás helyzete

Persze, igaz, ami igaz, ha ezt a szót halljuk: Gemenc – többségünknek azonnal a vadászat jut az eszébe. Joggal, mert amint bevezetőben is jeleztük, ez a táj ma is a világrekorder és aranyérmes szarvasbikák, s az eredetileg is a mocsaras élőhelyen kifejlődött vaddisznó klasszikus hazája. Mindazonáltal a vadászati ágazat eredménye „csak” kb. 30 %-ot nyom a vállalat év végi mérlegében. (Akkor lenne ez igazán sok, ha nem lenne.)

Mostanában évi 960 db. *gímszarvas* ejtenek el az üzemi vadászterületen, ebből 215 db. a bika. A lőtt vad zöme *vaddisznó*; összesen 2110 db., ebből 435 db. a kan. Az *őz* nem meghatározó jelentőségű; 450 db. az évi kilövés, amiből 185 db. a bak.

Ezek a számok csökkenő irányzatúak, mivel jövőre, 2010-ben a jelenlegi 70 ezer hektár üzemi vadászterület lecsökken 50 ezer hektárra az un. különleges üzemterv lejártja miatt. A vadászati törvény értelmében a különbözetet jelentő mintegy 20 ezer hektáron mások veszik át a vadászati jogot, mivel ott a terület nem érintkezik közvetlenül az állami erdővel.

Az említett üzemi vadászterület három tömbre tagolódik: a gemenci, a bédakarapancsai és a hajós-bajai vadászterületre. (Az utóbbiban van a vállalat lenesi és felsővágási vaddisznóskertje is.)

Az *apróvadtenyésztés* dolgában is az ország élvonalában, a második helyen áll a Gemenc ZRt. 2005-ben fo-

goly törzstelepet hoztak létre, amelyen a törzsállomány 2.000 db. Mivel a helyszínen tenyésztik, az élőhely fejlesztésére nagy gondot fordítanak. Továbbá a ragadozók gyérítésére, mert ezekből sok van.

A válság itt is érezteti hatását

A vadgazdálkodási-vadászati ágazat vezetője, Fodermayer Vilmos erdőmérnök (akinek már az azonos nevű édesapja is vadászati műszaki vezető volt itt, Pörböllyön) elmondta, hogy *a nemzetközi gazdasági válság már a vadászati területén is jócskán érezteti a hatását*. A német nyelvtérületről érkező (oszt-rák, német) vadászok száma lecsökkent, s csehek, szlovákok, szlovének léptek a helyükbe. A vadhús felvásárlási árát pedig 40 %-ra nyomta le az újjélandi és ausztrál eredetű vadhús importja. Ez abból a szempontból is érdekes a vállalat számára, hogy itt, Lenesen van az országban egyedül *erdőgazdasági tulajdonban levő hűtőház*, amit 2007-ben létesítettek.

Érzékeny lett tehát a vadászati piac és ez fokozott külföldi marketingmunkára kényszeríti az ágazatban dolgozókat.

Gemenc kitartha kapuit a közönség előtt

A két fő ágazat: az erdőgazdálkodás és a vadgazdálkodás helyzetének eme áttekintése után joggal teheti fel a kérdést a T. Olvasó: mi az az újdonság a Gemenc ZRt. arculatán, amire tudósításunk címe utal?

Legott eláruljuk: *az erdőgazdálkodás közjóléti funkciójának kiszélesedése, Gemenc kapuinak szélesre tárása a közönség előtt*. Mégpedig a történelemben talán először. Mert a feudális nagybirtokrendszer idején – amikor királyok, fejedelmek, hercegek és más hasonló társadalmi különlegességek jártak ide vadászni a Habsburg főhercegek karapancsai birtokára és a kalocsai érseki birtok sem nyitottságáról volt híres – köznapi halandó, természetjáró turista nemigen bókálázhatott az ártéri dzsungelben, szarvasok és vadmalacok után leskelődve, ritka növények után

kutatva. A szocialista rendszer évtizedei alatt megint csak a korabeli politikai elit privilegizált területe lett Gemenc, ahol a kisvasúttól távolabb nemigen csatangolhatott el a turista.

Programok sokasága várja az embereket

Ez a bezárkózottsági helyzet napjainkra gyökeresen megváltozott. A cég fiatal, csinos vadászat- és rendezvény-szervezője, Csiszár Angéla geográfus még felsorolni is alig győzte a rengeteg új közjóléti objektumot és közönségprogramot, amellyel a T. Nagydémüt az erdőbe csalogatják. Íme ezekből néhány, csupán ízelítésként.

- Kerékpározás az árterületi töltéshá-lózatán. (A részvénytársaság 30 db. biciklit tud rendelkezésre bocsátani.)
- Kenutúrák három vízi útvonalon (kezdőknek, középfaladókknak és haladóknak).
- Szarvasbögést hallgató túra.
- „Tavaszwáró Gemenc” program.
- „A láthatatlan Gemenc” program (főleg a vizek életéről).
- „Régi hagyományok, új kalandok” program (a Gyermeknap táján).
- Erdei vasúti kirándulások Pörböllyről (bemutatóhely-, tanösvény- és játszótér-csatlakozásokkal).

Csiszár Angéla (jobbra elől) kirándulócsoporthat kalauzol a kisvasúton.

- Hajókirándulások Bajáról a vállalat saját hajóival, kisvasúti csatlakozással.
- A Gemenci Kisvasút Napja (szeptemberben).
- Európai Erdők Hete (főleg tanösvény-programokkal).

- „Segíts a Mikulásnak” kézműves- és állatgasztronómiai program. (A környékbeli népi foglalkozások kipróbálásával, kemencében sütéssel stb.)
- S végül, de nem utolsósorban (mivel a láb mindig kéznél van): gyalogtúrák, amennyi csak belefér.

Az egyik példa Karapancsa...

Sipos Sándor a részvénytársaság egyik büszkeségét: az öregkastélyból (másként kiskastélyból), a nagykastélyból, az un. L-alakú épületből és a Pavilonból álló karapancsai épületegyüttest, annak történetét mutatta be. Részletezését talán most mellőzhetjük, mivel megtettük ezt lapunk múlt év decemberi számában dr. Ráczné Schneider Ildikó dr. ny. múzeumigazgató asszony információira alapozott „Múzeumavatás Karapancsán” című cikkünkben.

A tájékoztatóból is kiviláglott, hogy mindaz, amit a vidék korábbi zártágáról és mai nyitottá válásáról irtunk, különösen vonatkozik a Nemzeti Kulturális Örökség részévé vált Karapancsai Majorságra, amely étkezési lehetőséggel összekapcsolt szállás- és rendezvényhelyeivel, múzeumával, vadászati és túralehetőségeivel tárva-nyitva áll az ökoturisztika iránt érdeklődők előtt.

Megtudtuk azt is, hogy „karapancsa” török szó és „fekete kéz”, vagy „fekete kezek”-ként fordítható, s a török idők hadieseményeire emlékeztet.

... a másik Pörbölly

A közjóléti célú gemenci erdőgazdálkodás kínálatát tovább fokozza több parkerdő, valamint különböző bemutatóhelyek és tanösvények garmadája. Ezek színvonalát jól példázza maga a tájékoztató helyszíne, „Gemenc kapuja”: a Pörböllyi Ökoturisztikai Központ.

Aki ismerte a régi pörböllyi telephelyet, az rá sem ismer a szép, nagy új,

valamint a gondosan felújított régebbi épületekben. Az erdei vasút végállomásának épületét például úgy alakították ki, hogy a váróterem egyik belső fala üvegből készült. Ezen keresztül bármikor tetszés szerint megcsodálható a „Rezét” névre keresztelt pompás, régi kis gőzmozdony, amely Erdélyből került ide, s amely hetente egyszer áll szolgálatba nosztalgiajáratok vonóerejeként.

Vannak itt továbbá konferenciatermek étkezési lehetőséggel, és egy

pompás kis múzeum is, amely a táj élővilágából, erdőgazdálkodásának, vadgazdálkodásának és vadászatának történetéből ad ízelítőt, de a Sárköz népi életéből, folklórjából is. Az erdők növényvilágáról való ismeretgyűjtést segíti egy kis arborétum is. Van továbbá erdei iskola tanteremmel, kézműves foglalkoztatóval, a gyermekeknek berendezett játszótérrel, a közelben vadmegfigyelő-hellyel.

... a harmadik egy térkép

Ajánlhatjuk a gemenci táj iránt érdeklődők figyelmébe azt az M=1:60.000 méretarányú kitűnő térképet is, amelyet a részvénytársaság a múlt évben adott ki „Gemenc és környéke ökoturisztikai térképe” címmel. A térkép az évente megrendezett „Szép magyar térkép” országos versenyen az idén a turistatérképek kategóriájában első díjat nyert. A térkép hátoldalán levő fényképes-szöveges tájékoztatóból sokkal részletesebb információhoz lehet jutni mindarról, amire cikkünkben csak utalni tudtunk. Használatát, az objektumok felkeresését nagyban megkönnyítheti a létesítmé-

nyek GPS koordinátáinak jegyzéke is, ami szintén egyik jellemzője a térkép korszerűségének.

Kit szolgál ma a Gemenc ZRt.?

Úgy véljük, a tudósításunkban előadottak is elegendőek annak meggyőző bizonyítására, amit címünk is jelez: a Gemenci Erdő- és Vadgazdaság ZRt. tevékenységi arculata hatalmasan megváltozott. Míg a vállalat jelmondata régebben – ha lett volna – ez lehetett volna: „Gemenc a vadászat szolgálatában”, pillanatnyilag így hangzik: „Gemenc ZRt. a természet szolgálatában”. De már most is hangozhatna így is: „Gemenc ZRt. a természet és az ember szolgálatában”.

Múzeumenterőr Pörböllyön.

Balra: a kisvasút megújult végállomása
(Fotók: ForestPress)

Mindez fényesen rácsfol arra a rendszerváltás óta hol hangosabban kürtölt, hol sandán pusmogott állításra, ami szerint „az állam nem jó gazda”. S arra is – tudjuk jól, kik mondják –, ami szerint „az erdészek nem képesek felismerni a társadalomnak az erdővel kapcsolatos megváltozott igényeit; nem látják a fától az erdőt; nem alkalmasak az állami erdők kezelésének irányítására, más kezekre kell azt bízni”.

Ha valakinek kételyei volnának ezekben a dolgokban és keresi a meggyőző választ – menjen el Gemencre. Várják!

Király Pál

forestpress
erdészet – faipar – vadászat természetvédelem

Nyugdíjasoknak – nyugdíjasokról

A nyugdíjkorhatár változása

A 2010. január 1-től hatályos 2009. évi XI. törvény rendelkezései jelentősen érintik a *nyugállományba vonulás felteit*. A fontosabb tudnivalók a következők.

1. A nyugdíjkorhatár 62 évről fokozatosan 65 évre emelkedik. Az 1952. január 1. előtt születettek esetében még marad a betöltött 62. év. A változás azután a következőképpen alakul.

- Aki 1952-ben született, annak a 62. életév betöltését követő 183. nap.
- Aki 1953-ban született, annak a betöltött 63. életév.
- Aki 1954-ben született, annak a 63. életév betöltését követő 183. nap.
- Aki 1955-ben született, annak a betöltött 64. életév.
- Aki 1956-ban született, annak a 64. életév betöltését követő 183. nap.
- Aki 1957-ben vagy azt követően született, annak a betöltött 65. év.

Öregségi teljes nyugdíjra az lesz jogosult, aki születési évének megfelelő öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte és legalább 15 év szolgálati idővel rendelkezik.

2. A módosított szabályozás szerint a nyugdíjkorhatár betöltését megelőzően előrehozott öregségi nyugdíj annak az 59. életévét betöltött 1952-ben vagy 1953-ban született nőnek, illetve a 60. életévét betöltött férfinak állapítható meg, aki rendelkezik legalább 40 év szolgálati idővel.

3. „Régi-új” az a rendelkezés, hogy az öregségi nyugdíjkorhatár betöltését megelőzően két évvel előrehozott öregségi nyugdíjra jogosult az az 1950. december 31-ét követően született férfi, valamint az az 1958. december 31-ét követően született nő, aki legalább 37 év szolgálati időt szerzett.

Az érintettek esetében az előrehozott öregségi nyugdíj összegét – függetlenül az előírt 37 évet esetleg meghaladó szolgálati idő hosszától – már csökkentéssel kell meghatározni.

Ingatlanadó és a nyugdíjasok

A Nyugdíjasok Országos Képviselőlete (NyOK) a következő állásfoglalását juttatta el a kormányhoz az ingatlanadóval kapcsolatban.

A NyOK a leghatározottabban elutasítja azt a nyugdíjasok részére felajánlott „lehetőséget”, hogy majd haláluk után gyermekeik fizessék meg az általuk önhibájukon kívül be nem fizetett és jelzálogként bejegyzett vagyondórt. A ma nyugdíjasai hosszú évtizedeken át tartó, a jogszabályokban meghatározott mértékű, a munkabérből kötelezően levont járulékfizetéssel és az esetek túlnyomó többségében több évtizedes szolgálati idő megszerzésével szereztek szerződésben

garantált jogosultságot nyugdíjukra, és az egészségbiztosítás szolgáltatásaira. Mindezt azért tették, hogy ne legyenek eltartottak, tehermentesítsék gyermekeiket a szülők öregkorának anyagi terheitől. Ma sem vállalják, hogy az igen nehéz körülmények között dolgozó és élő aktív korú gyermekeikre haláluk után adósságot hagyjanak. Ez ellen az egész nyugdíjas társadalom határozottan tiltakozik.

A válság legnagyobb vesztesei a nyugdíjasok

Több kutatóintézet végzett számításokat arra irányulóan, hogy miként érintik a társadalom egyes rétegeit a válságkezelő kormány intézkedései.

Ezek alapján szomorú a kép: a nyugdíjasokra nehezedik a legtöbb a válságkezelés terheiből! A Nyugdíjasok Országos Képviselőletének számításai szerint például, a megszorító intézkedések 50 %-át a nyugdíjasokon takarítja meg a kormány; a 2009-2010-re tervezett 1300 milliárd forint kiadáscsökkentésből 550-600 milliárd a nyugdíjasokat érinti. A negatívan ható intézkedések közé soroljuk:

- a 13. havi nyugdíj második részének a visszavonását majd 2010-ben történő teljes eltörlését;
- a 2009-re tervezett nyugdíjkorrekció átütemezését;
- a 2010-re tervezett nyugdíjkorrekció teljes elhagyását;
- az évi rendes nyugdíjmelés rendszerének 2010. január 1-től történő megváltoztatását (a nyugdíjmelés számítása nem az eddigi ún. svájci indexálás szerint fog történni, hanem az inflációhoz igazítottan).

Számítások szerint ezek az intézkedések a nyugdíjasok körében 19 %-os életszínvonal-csökkenést okoznak. Ehhez járul még az adóátrendezés, az ingatlanadó. Amíg az ÁFA emelés minden eleme érinti az időskorúakat, addig a személyi jövedelemadó csökkentése csak az aktív munkavállalóknak kedvez.

Nyugdíjas statisztika (KSH)

Nyugdíjasok száma 3.032.120 fő

Átlagos nyugdíj 84.306 Ft

Éves nyugdíjkiadás 3.063 Md Ft

Nyugdíjak a GDP %-ában 11,6 %

Varga György
az EFDSz Nyugdíjas Bizottság elnöke

Iskola a homokbuckák között

Akár átvitt értelemben, a most ismertett könyvet kiadó intézményre is adhatnánk a gróf Széchenyi Istvántól idézett bevezető mottót: „...homokbuckák között csak anyai gond és szorgalom nevelhet fát.” Mert talán már nem is létezne az ásatthalmi *Bedő Albert Középiskola*, ha nem lettek volna ott lenni, a déli végeken mindig olyan nők és férfiak, akik valóban anyai-atyai szeretettel, gondnal és szorgalommal ápolták, védtek és fejlesztették *házánk második legrégebbi erdészeti oktatási intézményét*.

A 125. évfordulóra adták ki

Ennek a szerető gondoskodásnak az egyik megnyilvánulási formája az a 328 oldalas (!) szép könyv is, amelyet az Ásatthalmi Bedő Albert alapítvány adott ki a múlt évben az iskola létrehozásának 125. évfordulója alkalmából „*Iskola a homokbuckák között*” címmel.

A tekintélyes terjedelmű, sok-sok szellemi munkát megtestesítő mű tulajdonképpen két nagy részre osztható. *Első fele* a régmúlttal: a szakiskola születésével és első évtizedével foglalkozik. *A másik* rész pedig kb. az 1960-as évektől indulva, egyre több részletességgel napjainkig, a 2007/2008-as tanévig jutva örökíti meg rengeteg eseményt, adatot az intézmény négy vezetőjének memoárjain keresztül.

Az ilyen vaskos köteteket ritkán szokták egy ültő helyben A-tól Z-ig végig olvasni; hanem ki-ki böngészni, kicsemegézni szokta az őt leginkább érdeklő részeket. Van, akit a szakma régebbi múltja érdekel; s van, aki saját múltját, egykori diákéletének körülményeit szeretné jobban megismerni, vagy emlékeit feleleveníteni.

Azért, hogy a könyv tartalmát megízleltessük, most mi is egy ilyen kis találmányra való böngészést végzünk.

Az iskolaalapítás előzményei és az első évtized

Mindjárt az elején a *Bátyai Gitta - Fröhlich András - Andrási Pál* szerzőtrío a kezdetek kezdetét, az iskola megalapításának előzményeit, majd megépítésének történetét dolgozta fel. Ez a három szerző derekasan kivette a részét a kötet további részeinek megalkotásából is.

A fejezet reprezentálja a könyv egészének jellemvonásait. Vagyis eredeti, korabeli dokumentumokra épül, amelyek egy részét facsimilében is beépítették a szöveg közé, illetve mellékletként csatolták. A fejezet végén pedig irodalomjegyzékben tisztességgel feltüntették a felhasznált irodalmi forrásműveket is. (Ennek az etikai és jogi kötelezettségnek manapság egyre több szerző nem tesz eleget.)

Színes, érdekes, sokak által nem ismert részletet feltáró és ugyancsak kevésbé ismert képekkel illusztrált fejezet írja le Ferencz József király 1883. október 16-i iskolalátogatásának történetét. Azóta sem járt államfő arra felé.

Történetírás-didaktikai szempontból is érdekes és ritka megoldás a „Levéltári cédulák a szakiskoláról” c. fejezet. *Bátyai Gitta* gyűjtéséből azt is megtudjuk, hogy a Szegedi Levéltárban 74 doboz tartalmazza az iskola iratait, amelyből hatot dolgozott fel. Az információk zöme csupán egy-két mondat. Egy tragikus példa: „Manhalt József öngyilkos lett. Másodéves tanuló, ki göbcs puskával végzett magával.”

A szakiskola épületeiről szóló, korabeli műszaki rajzokkal bőven illusztrált fejezet azért (is) érdekes, mert ezeknek az épületeknek a jórészt – több mint egy évszázad eltelte után – ma is megtekintheti a látogató.

Igazgatói életrajzok és visszaemlékezések

Az „Iskolánk igazgatói” című fejezet (Andrási Pál tollából) már elvezet 1883-tól napjainkig. Három-négy személytől eltekintve (az 1950-es évekből) pontos nacionálét találunk itt az igazgatói tisztséget eddig ellátó 26 személyről. Volt olyan, aki csak néhány hónapig volt igazgató (pl. a neves Illés Nándor vagy Tuskó László), s volt, aki húsz évig. (Fröhlich András). Közülük külön fejezetet kapott a feledhetetlen Teodorovits Ferenc (szintén Andrási Pál kitűnő tollának köszönhetően).

Ezt követően viszont három egykori, valamint a mai igazgató, mint valóban autentikus tanú örökíti meg az iskola történetét 1968-tól napjainkig: Obermayer György, dr. Dózsa József (betegsége miatt felesége, dr. Dózsané Gábor Erzsébet tollán keresztül), Fröhlich András

és Andrásiné dr. Ambrus Ildikó. Ezek a memoárok már számos szakmatörténeti vonatkozást is tartalmaznak, csaknem minden oldalon fényképpel illusztrálva.

A kötet egy fontos fejezettel záródik: az iskola 1883 és 1935 között felvett tanulóinak – évenkénti – felsorolásával (Csanádiné Viski Éva összeállításában), illetve néhány régi osztályképpel és tábló-fotóreprodukcióval.

E könyvnek is voltak már előzményei

Többek között ez a tanulói névsor is felhívja a figyelmet arra, hogy ezt a kötetet is ajánlatos az 1983-ban és az 1998-ban kiadott iskolatörténeti művel összefüggésben tanulmányozni, mert ezek hasznosan kiegészítik egymást. Ugyanígy az ásatthalmi tanintézetrel kapcsolatos más, a közelmúltban megjelent művel is. Ilyen például az iskola tanulmányi érdejeiről szóló mű, a „Diák voltam Ásatthalmán” c. kötet, az iskolatörténeti gyűjteményt bemutató TKM-füzet, vagy a legújabb: az „Ásatthalmom természeti és épített értékei” című szép kis színes broszúra (Andrási Pál, Kovács-Tamás Istvánné és több fényképész munkája).

A szívós élni akarás jele ez is

Ásatthalmom, ottani 125 éves szakiskolánk periférikus topográfiai fekvésénél és a települési infrastruktúrájánál fogva nem tartozik a legszerencsésebb tanintézetek közé. Amint mondani szokás: nem esett az élet napos oldalára.

Ám éppen az a kiadványsorozat is, amelyet az imént idéztünk és azok a sorozatos fejlesztések – valamint tanulmányi versenyek és más országos jellegű szakmai rendezvények stb. – is, amelyekről az elmúlt évek során a mi lapunkban is hírt adhattunk, bizonyítják, hogy mire képes a szakmaszeretet, a pedagógusszellem, az ötletes jó szándék, a lelkes lokálpatriotizmus, az élni akarás, a szívós munka. *E fölött az iskola fölött már nem egyszer kongatták meg a lélekharangot.* Annyi bizonyos: amíg olyan vezetői lesznek, mint eddig voltak és most vannak – előbb reped szét a harang és szállnak sirba kongatói, mint ez az iskola!

Dr. Király Pál

Gödöllői királyi szakácskönyv

Szabó Margit író neve nem ismeretlen lapunk rendszeres olvasói előtt. Múlt évi áprilisi lapszámunkban „Sisi és az erdészek”, a decemberi számban pedig „Rudolf és a vadászok” című kitűnő művét ismertettük. A gödöllői Sisi Baráti Kör titkára most újabb kis remekművel lepte meg a szép és érdekes könyvek kedvelőit, amelynek a címe: *Gödöllői királyi szakácskönyv*.

*

Miért kerül egy szakácskönyv ismertetése lapunk hasábjaira? Azért, mert egy olyan sajátos műfajt képvisel, amely a gasztronómia és a történelem sajátos keveréke, s az egyik átszövi a másikat. A régi érdekes históriák között (mert, hogy a ferencjózsefi időkről van szó) élvezetes kis történetekre bukkanunk a híres gödöllői királyi vadászatok köréből. Az ételreceptek között pedig csemegézhetnek az erdész-vadász feleségek is, meg a vadászházak konyhafőnökei, szakácsai is, mivel a szerző jócskán gyűjtött össze vadból készülő ételek leírását, elkészítési módját is.

*

Megtudhatjuk például, hogy mi is volt a *Tafelspitz* (tányérhús), hogyan készült a *fácánsült Rudolf főherceg módra*, milyen volt Ferencz József kedvenc levele, vagy a *szalonkapüré-leves*. S milyen palacsintával traktálta a gödöllői kastély dúsgazdag ura, Grassalkovich Antal az öt meglátogató Mária Terézia királynőt, s miként készül eredeti módon az írófejedelem, dr. Jókai Mór egyik kedvenc eledele, a *Jókai-bableves*.

Azt tudja-e a T. Olvasó, hogy a székelgyűlést nem a székelgyűlésről nevezték el, hanem Székely József vármegyei levéltárossal, s ez volt halhatatlan Petőfink egyik kedvenc eledele (a túrós tésztával mellette)?

*

Kérdezhetnénk azt is, hogy miként került a két nagy ellenlábas politikus, gróf Széchenyi István és Kossuth Lajos neve a könyvbe, előbbi a *Széchenyi módra készülő töltött fácán*, utóbbi a *Kossuth-kifli* apropóján? Úgy, hogy Széchenyi gyakorta megfordult a kas-

télyban, mert alkalmasint titokban belehabarodott az immár hercegi rangot élvező Grassalkovich III. Antalnak a férjénél másfél évtizeddel idősebb feleségébe, az ugyancsak herceg Esterházy Leopoldinába, alias Tinikébe. A két főúr egyébként itt, a gödöllői kastélyban tervezte azt, hogy miként lehetne Magyarországon is meghonosítani az angol királyságban akkor már nagyon népszerű *falkavadászatot*. (Amint tudjuk, sikerült. A hazai falkavadászat egyik fellegvárára éppen Gödöllő lett; Erzsébet királyné is szenvedélyes falkavadász volt, legalább is, ami a lovaglást illeti.). Kossuth pedig az 1849. április 6-i győztes isaszegi csata után szintén itt, a kastélyban vitatta meg tábornokaival a Habsburg-ház trónfosztásának lehetőségét és a Függetlenségi Nyilatkozat tervezetét.

*

Ez a néhány kis szemelvény is érzékeltetheti, hogy a könyv telis-tele van élvezetes kis kultúrtörténeti kuriózzal. S mindezt tetézi, hogy Szabó Margit – előző könyveihez híven – rengeteg ritka, dokumentum-jellegű és értékű ábrával tette még érdekesebbé, szemléletessé könyvét: régi könyvekből, folyóiratokból átvett hangulatos grafikák, menükártyák, királyi ebédre szóló meghívólevél, tortaköltemények és más ételek képei ugyancsak korabeli szakácskönyvekből, vadászjelenetek a gödöllői erdőben lebonyolított udvari vadászatokról; de még a Budapest és Gödöllő között közlekedő királyi különvonat egykori menetrendjét is megtekinthetjük a dokumentumok között. A szövegközi fotóalbuma tónusú ábrákhoz a könyv végén öt színes tábla

is csatlakozik. Az egyik képen a külön a királyi kastély számára gyártott, un. egyiptomi mintás, gyönyörű herendi teáskészlet látható. Ma már megkérlik az árát! Herenden egyéb étkészleteket is gyártottak a gödöllői udvar számára, a király és a királyné monogramjával egyaránt.

A 84 oldalas, szép táblakötésű könyv ismét a *T-MART Press Kft. Aquincum Kiadója és az Őfelsége Bt.* kitűnő munkáját dicséri. Ez egyébként már a második, bővített kiadás, mert az első kiadás rövid idő alatt teljesen elfogyott.

*

Befejezésül íme egy kis részlet a könyvből *Ferencz Józsefről, a császári és királyi vadászból*, úgy, ahogyan őt Gödöllőn látták (21-22.p).

Hiába járt már nyolcvan felé Ferenc József, egy-egy gödöllői vadászatra szinte gyerekes örömmel készült. Az unásig viselt katonai egyenruhák helyett felvette bőrnadrágját, mely a térdét még ilyen idős korban is szabadon hagyta, és kurta sűrű zekéjét. Az elmaradhatatlan vadászkalap mellé mindig láthatóan büszkén tűzte ki az elejtett vad melletti bokorról, fáról tépett gallyat.

Vadászként is nagyon fegyelmezett volt. Hosszú órákig várt egy-egy vadra. Egyik legnagyobb, Gödöllőn elejtett zsákmányát, egy hatalmas 190 kilós, 18 centis agyará vaddisznót preparálva ma is lehet látni Bad Ischlben, a Kaiser-villában. ...

Az ebédszünetben egy fatörzsön foglalt helyet a király. Asztalnak használt felfordított kosáron szolgálták fel neki a hideg sültet, süteményt, bort, kávét. S amire az udvari ebédeknél sohasem volt tekintettel, az erdőben mindig figyelte: nehogy éhen maradjon valaki. Ilyenkor ő is jóízűen, komótosan falatozott. Megvárta, míg a hozzá legközelebb ülő vadászok, hajtók befejezik az evést, és csak utána gyűjtött rá az ebéd utáni kötelező szivarra.

K. P.

Állami cégvezetők javadalmazása

A Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodási Zrt. közérdekű adatként honlapján nyilvánosságra hozta az irányítása alá tartozó állami vállalatok vezetőinek fizetését. Az állami tulajdonban levő erdőgazdasági részvénytársaságok tekintetében a lista az alább közölt képet mutatja. A társaságok nevét némi pongyolással rövidítve írjuk. A feltüntetett három számjegy közül az első a vezérigazgató, a második az igazgatóság elnöke, a harmadik a felügyelő bizottság elnökének havi fizetését mutatja.

Bakonyerdő 969.000
125.000
117.000

Délalföld 736.000
119.000
83.000

Északerdő 1.012.000
146.000
120.000

Gemenc 891.000
114.000
95.000

Gyulaj 715.000
113.000
93.000

Ipoly Erdő 826.000
116.000
95.000

Kisalföld 870.000
117.000
100.000

Kiskunság 922.000
129.000
106.000

Egererdő 837.000
138.000
121.000

Mecsek 878.000
123.000
104.000

Nagykunság 749.000
112.000
89.000

Nyírerdő 914.000
116.000
96.000

Pilisi P. 836.000
144.000
120.000

Somogy 988.000
139.000
121.000

Szombathely 893.000
118.000
99.000

Tanulmányi 704.000
116.000
84.000

VADEX 856.000
131.000
102.000

Vértesserdő 706.000
112.000
88.000

Zalaerdő 1.032.000
144.000
118.000

Valamennyi vezető esetében a prémium mai mértéke az éves alapbér 80%-a. Ismeretes azonban, hogy a miniszterelnök felhívása nyomán 2009-ben erről lemondtak és nettó összegét befizetik az Államkincstárnak, amely az így befolyt pénzt erdőtelepítésre fordítja.

A kimutatáshoz mindössze azt a kommentárt fűzzük, hogy Szakszervezetünk sohasem a felső vezetők fizetésének nagyságát firtatta, hanem azt, hogy a közvetlen munkahelyi vezetők fizetése aránytalanul alacsony.

k. p.

Halálozások

Budai otthonában csendesen elhunyt **dr. Madas András** vasokleveles erdőmérnök és okl. agrármérnök, ny. miniszterhelyettes (MÉM), az MTA doktora, c. egyetemi tanár, az Országos Erdészeti Egyesület örökös tiszteletbeli elnöke, a Széchenyi Díj és még számos más magas állami és társadalmi kitüntetés birtokosa. A XX. század második felének legnagyobb magyar erdészeti politikusa volt, kiemelkedő környezetvédő és termékeny szakíró. Két hétnél alig több idő választotta csak el 92. születésnapjától.

Sopronban, a Balfi-úti evangélikus temetőben helyezték végső nyugalomra felesége mellé az evangélikus egyház szertartása szerint. Ravatalánál dr. Pethő József, az OEE elnöke mondott búcsúbeszédet a szakma nevében. Részletes méltatások jelentek meg róla az „Erdészeti Lapok” szeptemberi számában.

ban. Mi megtettük ugyanezt 85. születésnapja alkalmával lapunk 2002. évi 4. számának 8-9. oldalán.

*

Hódmezővásárhelyen gyógyíthatatlannak bizonyult betegségben meghalt **Kmoskó András** okl. erdőmérnök, aki ugyanott született 1942-ben, oklevelét pedig 1965-ben szerezte meg Sopronban. Szakmai pályafutása jelentős részben a volt Áll. Erdőrendezési Szolgálatához kapcsolódott. Kiváló természetfotósként szerzett hírnevet magának. Szülővárosa temetőjében helyezték végső nyugalomra.

*

Mitnyik László aranyokl. erdőmérnök elhalálozásával kapcsolatban csak annyi információt tudunk róla közreadni, hogy Héregben született 1920-ban,

oklevelét pedig 1955-ben szerezte meg Sopronban. Az Erdőgazdasági és Faipari Tervező Iroda tervezőmérnöke volt, nyugdíjasként pedig az OEE Szeniorok Tanácsának tagja.

*

Kaposvárott hosszú betegeskedés után meghalt **Vajda Sándor** aranyokl. erdőmérnök, aki 1931-ben Nagybjomiban született, oklevelét pedig 1954-ben szerezte meg Sopronban. Egész élete, szakmai pályafutása elválaszthatatlanul összeforrt a somogyi erdőkkel; a kaposvári erdőgazdaság erdőművelési osztályvezetőjeként vonult nyugállományba. Kaposváron is temették el.

*

A váci kórházban 89 éves korában meghalt az egyébként Nógrádverőcén élő **Szegletes József** gyémántokleveles

erdőmérnök, aki Inotán született 1920-ban, oklevelét pedig 1949-ben szerezte meg Sopronban. Szakmai pályafutása túlnyomórészt a Börzsöny erdőihez fűződött. Huzamos ideig volt az egykori Börzsönyi Áll. Erdőgazdaság Nógrádverőcei Erdészetiének vezetője, majd a vállalat központjának műszaki osztályán dolgozott, végül pedig a verőcei fűrészüzemben.

*

Gyógyíthatatlannak bizonyult betegségben meghalt **dr. Jéki László** okl. fizikus, aki 1942-ben Pécsen született, oklevelét pedig 1965-ben szerezte meg Budapesten az ELTE-n. Jeles atomkutató volt, a tudományág kandidátusa, egy

ideig a KFKI igazgatóhelyettese, továbbá tudománytörténész és igen termékeny tudományos ismeretterjesztő.

Halála erdészeti szempontból azért kíván említést, mert 1980-1989 között az MTESZ azon főtítkárhelyettese volt, aki a szövetségben belül az OEE állami felügyeletét is ellátta. Ezt a feladatát magas intelligenciájából fakadó nagy tapintattal végezte. Mégpedig olyan években, amikor az MSZMP politikája ismét erőteljesebben kívánt belemélyedni a civil szervezetek, a műszaki-gazdasági egyesületek életébe. Számos erdészeti rendezvényen vett részt, vándorgyűléseinken fel is szólalt, igyekezett az OEE-t segíteni. Pécsen temették el.

k.p.

Hírek

Új erdőtörvény. Az Országgyűlés több évi előkészítő munka és társadalmi megvitatás után április 27-én elfogadta az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló XXXVII. törvényt, vagyis a XIII. fejezetből és azon belül 114 paragrafusból álló új erdőtörvényt. Egyidejűleg hatályát veszítette az 1996. évi LIV. törvény. Lényeges módosulások mentek végbe a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról szóló 1996. évi LV. törvényben is. Az eseménnyel kapcsolatban emlékeztetünk arra, hogy az első magyar polgári erdőtörvényt, az 1879. évi XXXI. tc.-t éppen 130 éve alkották és 1935-ig, 55 évig volt érvényben.

*

Személyi hírek. A Nemzeti Vagyongazdálkodási Tanács *Uzsoky András* agrármérnököt, külkereskedelmi szakmérnököt, a Kiskunsági Erdészeti és Faipari ZRt. kereskedelmi vezérigazgató-helyettesét a Bakonyerdő ZRt. vezérigazgatójává, *Orbán Tibor* agrármérnököt, mérnök-közgazdászt, a Kisalföldi Erdészeti ZRt. műszaki vezetőjét pedig a Kisalföldi Erdészeti ZRt. vezérigazgatójává kinevezte.

*

Sportnapok. Szakszervezetünk Elnöksége úgy döntött, hogy sorrendben a XIV. Országos Erdészeti és Faipari Sportnapokat ebben az évben – a legnagyobb sajnálatára – nem rendezi meg, tekintettel a nehéz válsághelyzetre. A

verseny nagy anyagi megterhelést ró mind Szakszervezetünkre, mind az operatív lebonyolításban szorosan közreműködő erdőgazdasági részvénytársaságra, mind pedig a versenyre delegáló vállalatokra-intézményekre, még magukra a versenyzőkre is. Reméljük, hogy a körülmények kedvezőbbre fordulása jövőre már lehetővé teszi tagságunk ilyen irányú igényének kielégítését, a Sportnapok megrendezését.

*

Szakszervezeti konfliktus. Erős politikai bírálatot kapott a 6.000 tagot tömörítő Tettrekész Magyar Rendőrség Szakszervezet, mivel főtítkára együttműködési megállapodást írt alá a Jobbik Mozgalommal. A megállapodásban a TMRSz azt vállalta, hogy szakmai segítséget nyújt a párt rendészeti programjának kidolgozásához. A Jobbik pedig azt, hogy programjában figyelembe veszi a rendőri vezetői kiválasztás rendszerének átalakításakor a szakszervezet javaslatait. A bírálatok szerint a pártpolitika nem lehet direkt és szervezett része a rendőrségnek, mint a közhatalom-gyakorlás egyik pártsemleges szervének.

*

Az Erdészeti Múzeum Sopronban kiállítást rendezett Marics Attila vadászfestő műveiből. Az „Ecsetvégen a természet” című kiállítást Polster Gabriella, a Zalai Vadász-Alkotók Egyesületének elnöke nyitotta meg.

*

A víz minden cseppje érték címmel a KvVM támogatásával a témá-

Címképünk:

az 1892-ben felépült Erdészeti Palota Selmecbányán, a magyar erdőmérnök-képzés régi bölcsője. Az Országos Erdészeti Egyesület selmeci vándorgyűléséről szóló tudósításunk a 4-5. oldalon olvasható. (Fotó: PorestPress, Zétényi Zoltán felvétele.)

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI HÍRADÓ

XIX. évfolyam 3. szám.

Kiadja:

az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete

1061 Budapest, Jókai tér 9.
Tel.: 331-4369; Fax: 374-3025
E-mail: efdsz@mailbox.hu

Felelős kiadó:

Dudás Péter főtítkárr

A Szerkesztő Bizottság:
Barta László, Fritsch Ottó,
Gilicze Péter,
Herczeg Miklós (elnök),
Németh Szilveszter.

A szerkesztésben közreműködik:
Dr. Király Pál.

Nyomda:

CERBERUS Nyomdaipari Könyv- és Lapkiadó Kft.
1066 Budapest, Lovag u. 14.
Tel.: (06) 1-331-3042
E-mail: grafika@cerbi.hu
Felelős vezető:
Schmidt Gábor ügyvezető igazgató
A lap átlagosan negyedévenként jelenik meg.
Hírlapárusi forgalomba nem kerül, terjeszti az EFDSz.

ban érdekelt több szervezet interaktív konferenciát rendezett Budapesten az V.ker. Arany János utcai rendezvényközpontban. Két szekcióban /Tavaszi szél vizet áraszt és Tiszta vizet a pohárba/ az európai vízügyi politika hazai megvalósításáról, a folyó- és esővizek felhasználásáról, az éghajlatváltozás várható vízügyi hatásairól, a területi és települési vízfelhasználásról és ellátásról, s a vízgazdálkodás több más időszerről hangoztak el előadások. A rendezvény NGO, illetve kormányzati összefogással zárult.

Erdészeti és faipari

XIX. évfolyam 4. szám, 2009. december

HÍRADÓ

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

A tartalomból:

Évzáró gondolatok helyett

*

Az EFDSz Emlékérem
2009. évi kitüntetettjei

*

A NyME Erdőmérnöki
Karának közleménye

*

„Magánerdővel
a válság ellen”

*

Nyugdíjasoknak -
nyugdíjasokról

*

Az ING Biztosító ajánlata

*

III. Országos
Vadgasztronómiai Fesztivál

*

Fakereskedelem a
dualizmus korában

*

Háromhuta

	JANUÁR		FEBRUÁR		MÁRCIUS	
1	Péntek	Újév, Fruzsina	Hétfő	Ignác	Hétfő	Albin
2	Szombat	Ábel	Kedd	Karolina, Aida	Kedd	Lujza
3	Vasárnap	Genováva, Benjámín	Szerda	Balázs	Szerda	Kornélia
4	Hétfő	Titusz, Leona	Csütörtök	Ráchel, Csenge	Csütörtök	Kázmér
5	Kedd	Simon	Péntek	Ágota, Ingrid	Péntek	Adorján, Adrián
6	Szerda	Boldizsár	Szombat	Dorottya, Dóra	Szombat	Leonóra, Inez
7	Csütörtök	Attila, Ramóna	Vasárnap	Tódor, Rómeó	Vasárnap	Tamás
8	Péntek	Gyöngyvér	Hétfő	Aranka	Hétfő	Zoltán
9	Szombat	Marcell	Kedd	Abigél, Alex	Kedd	Franciska, Fanni
10	Vasárnap	Melánia	Szerda	Elvira	Szerda	Ildikó
11	Hétfő	Ágota	Csütörtök	Bertold, Marietta	Csütörtök	Szilárd
12	Kedd	Ernő	Péntek	Lídia, Livia	Péntek	Gergely
13	Szerda	Veronika	Szombat	Ella, Linda	Szombat	Krisztián, Ajtony
14	Csütörtök	Bódog	Vasárnap	Bálint, Valentin	Vasárnap	Matild
15	Péntek	Lóránt, Lóránd	Hétfő	Kolos, Georgina	Hétfő	Nemzeti ünnep, Kristóf
16	Szombat	Gusztáv	Kedd	Juliana, Lilla	Kedd	Henrietta
17	Vasárnap	Antal, Antónia	Szerda	Donát	Szerda	Gertrúd, Patrik
18	Hétfő	Piroska	Csütörtök	Bernadett	Csütörtök	Sándor, Ede
19	Kedd	Sára, Mária	Péntek	Zsuzsanna	Péntek	József, Bánk
20	Szerda	Fábián, Sebestyén	Szombat	Aladár, Álmos	Szombat	Klaudia
21	Csütörtök	Ágnes	Vasárnap	Eleonóra	Vasárnap	Benedek
22	Péntek	Vince, Artúr	Hétfő	Gerzson	Hétfő	Beáta, Izolda
23	Szombat	Zelma, Rajmund	Kedd	Alfréd	Kedd	Emőke
24	Vasárnap	Timót	Szerda	Mátyás	Szerda	Gábor, Karina
25	Hétfő	Pál	Csütörtök	Géza	Csütörtök	Irénné, Írisz
26	Kedd	Vanda, Paula	Péntek	Edina	Péntek	Emánuel
27	Szerda	Angelika	Szombat	Ákos, Bátor	Szombat	Hajnalka
28	Csütörtök	Károly, Karola	Vasárnap	Elemér	Vasárnap	Gedeon, Johanna
29	Péntek	Adél			Hétfő	Augusztó
30	Szombat	Martina, Gerda			Kedd	Zalán
31	Vasárnap	Marcella			Szerda	Árpád

Boldog és sikeres 2010. esztendőt!

	JÚLIUS		AUGUSZTUS		SZEPTEMBER	
1	Csütörtök	Tihamér, Annamária	Vasárnap	Boglárka	Szerda	Egyed, Egon
2	Péntek	Ottó	Hétfő	Lehel	Csütörtök	Rebeka, Dorina
3	Szombat	Kornél, Soma	Kedd	Hermína	Péntek	Hilda
4	Vasárnap	Ulrik	Szerda	Domonkos, Dominika	Szombat	Rozália
5	Hétfő	Emese, Sarolta	Csütörtök	Krisztina	Vasárnap	Viktor, Lőrinc
6	Kedd	Csaba	Péntek	Berta, Bettina	Hétfő	Zakariás
7	Szerda	Apollónia	Szombat	Ibolya	Kedd	Regina
8	Csütörtök	Ellák	Vasárnap	László	Szerda	Mária, Adrienn
9	Péntek	Lukrécia	Hétfő	Emőd	Csütörtök	Ádám
10	Szombat	Amália	Kedd	Lőrinc	Péntek	Nikolett, Hunor
11	Vasárnap	Nóra, Lili	Szerda	Zsuzsanna, Tiborc	Szombat	Teodóra
12	Hétfő	Izabella, Dalma	Csütörtök	Klára	Vasárnap	Mária
13	Kedd	Jenő	Péntek	Ipoly	Hétfő	Kornél
14	Szerda	Örs, Stella	Szombat	Marcell	Kedd	Szeréna, Roxána
15	Csütörtök	Henrik, Roland	Vasárnap	Mária	Szerda	Enikő, Melitta
16	Péntek	Valter	Hétfő	Ábrahám	Csütörtök	Edit
17	Szombat	Endre, Elek	Kedd	Jácint	Péntek	Zsófia
18	Vasárnap	Frigyes	Szerda	Ilona	Szombat	Diána
19	Hétfő	Emília	Csütörtök	Huba	Vasárnap	Vilhelmina
20	Kedd	Illés	Péntek	Szt. István, államalapítás ünnepe, Vajk	Hétfő	Friderika
21	Szerda	Dániel, Daniella	Szombat	Sámuel, Hajnalka	Kedd	Máté, Mirella
22	Csütörtök	Magdolna	Vasárnap	Menyhért, Mirjam	Szerda	Móric
23	Péntek	Lenke	Hétfő	Bence	Csütörtök	Tekla
24	Szombat	Kinga, Kincső	Kedd	Bertalan	Péntek	Gellért, Mercédesz
25	Vasárnap	Kristóf, Jakab	Szerda	Lajos, Patrícia	Szombat	Eufrozina, Kende
26	Hétfő	Anna, Anikó	Csütörtök	Izsó	Vasárnap	Jusztina
27	Kedd	Olga, Liliána	Péntek	Gáspár	Hétfő	Adalbert
28	Szerda	Szabolcs	Szombat	Ágoston	Kedd	Vencel
29	Csütörtök	Márta, Flóra	Vasárnap	Beatrix, Erna	Szerda	Mihály
30	Péntek	Judit, Xénia	Hétfő	Rózsa	Csütörtök	Jeromos
31	Szombat	Oszkár	Kedd	Erika, Bella		

	ÁPRILIS		MÁJUS		JÚNIUS	
1	Csütörtök	Hugó	Szombat	Munka ünnepe, Fülöp, Jakab	Kedd	Tünde
2	Péntek	Áron	Vasárnap	Zsigmond	Szerda	Kármén, Anita
3	Szombat	Buda, Richárd	Hétfő	Tímea, Irma	Csütörtök	Klotild
4	Vasárnap	Húsvét, Izidor	Kedd	Mónika, Flórián	Péntek	Bulcsú
5	Hétfő	Húsvét, Vince	Szerda	Györgyi	Szombat	Fatime
6	Kedd	Vilmos, Biborka	Csütörtök	Ivett, Frida	Vasárnap	Norbert, Cintia
7	Szerda	Herman	Péntek	Gizella	Hétfő	Róbert
8	Csütörtök	Dénes	Szombat	Mihály	Kedd	Medárd
9	Péntek	Erhard	Vasárnap	Gergely	Szerda	Félix
10	Szombat	Zsolt	Hétfő	Ármin, Pálma	Csütörtök	Margit, Gréta
11	Vasárnap	Leó, Szaniszló	Kedd	Ferenc	Péntek	Barnabás
12	Hétfő	Gyula	Szerda	Pongrácz	Szombat	Villő
13	Kedd	Ida	Csütörtök	Szervác, Imola	Vasárnap	Antal, Anett
14	Szerda	Tibor	Péntek	Bonifác	Hétfő	Vazul
15	Csütörtök	Anasztázia, Tas	Szombat	Zsófia, Szonja	Kedd	Jolán, Vid
16	Péntek	Csongor	Vasárnap	Mózes, Botond	Szerda	Jusztin
17	Szombat	Rudolf	Hétfő	Paszkal	Csütörtök	Laura, Alida
18	Vasárnap	Andrea, Ilma	Kedd	Erik, Alexandra	Péntek	Arnold, Levente
19	Hétfő	Emma	Szerda	Ivó, Milán	Szombat	Gyárfás
20	Kedd	Tivadar	Csütörtök	Bernát, Felícia	Vasárnap	Rafael
21	Szerda	Konrád	Péntek	Konstantin	Hétfő	Alajos, Leila
22	Csütörtök	Csilla, Noémi	Szombat	Júlia, Rita	Kedd	Paulina
23	Péntek	Béla	Vasárnap	Pünkösöd, Dezső	Szerda	Zoltán
24	Szombat	György	Hétfő	Pünkösöd, Eszter, Eliza	Csütörtök	Iván
25	Vasárnap	Márk	Kedd	Orbán	Péntek	Vilmos
26	Hétfő	Ervin	Szerda	Fülöp, Evelin	Szombat	János, Pál
27	Kedd	Zita, Mariann	Csütörtök	Hella	Vasárnap	László
28	Szerda	Valéria	Péntek	Emil, Csanád	Hétfő	Levente, Irén
29	Csütörtök	Péter	Szombat	Magdolna	Kedd	Péter, Pál
30	Péntek	Katalin, Kitti	Vasárnap	Janka, Zsanett	Szerda	Pál
31			Hétfő	Angéla, Petronella		

Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete.

	OKTÓBER		NOVEMBER		DECEMBER	
1	Péntek	Malvin	Hétfő	Mindenszentek, Marianna	Szerda	Elza
2	Szombat	Petra	Kedd	Halottak Napja, Achilles	Csütörtök	Melinda, Vivien
3	Vasárnap	Helga	Szerda	Győző	Péntek	Ferenc, Olívia
4	Hétfő	Ferenc	Csütörtök	Károly	Szombat	Borbála, Barbara
5	Kedd	Aurél	Péntek	Imre	Vasárnap	Vilma
6	Szerda	Brúnó, Renáta	Szombat	Lénárd	Hétfő	Miklós
7	Csütörtök	Amália	Vasárnap	Rezső	Kedd	Ambrus
8	Péntek	Koppány	Hétfő	Zsombor	Szerda	Mária
9	Szombat	Dénes	Kedd	Tivadar	Csütörtök	Natália
10	Vasárnap	Gedeon	Szerda	Réka	Péntek	Judit
11	Hétfő	Brigitta, Gitta	Csütörtök	Márton	Szombat	Árpád
12	Kedd	Miksa	Péntek	Jónás, Renátó	Vasárnap	Gabriella
13	Szerda	Kálmán, Ede	Szombat	Szilvia	Hétfő	Luca, Otília
14	Csütörtök	Helén	Vasárnap	Alíz	Kedd	Szilárda
15	Péntek	Teréz	Hétfő	Albert, Lipót	Szerda	Valér
16	Szombat	Gál	Kedd	Ödön	Csütörtök	Etelka, Aletta
17	Vasárnap	Hedvig	Szerda	Hortenzia, Gergő	Péntek	Lázár, Olimpia
18	Hétfő	Lukács	Csütörtök	Jenő	Szombat	Augusztá
19	Kedd	Nándor	Péntek	Erzsébet, Zsóka	Vasárnap	Viola
20	Szerda	Vendel	Szombat	Jolán	Hétfő	Teofil
21	Csütörtök	Orsolya	Vasárnap	Olivér	Kedd	Tamás
22	Péntek	Előd	Hétfő	Cecília	Szerda	Zénó
23	Szombat	Nemzeti ünnep, Gyöngyi	Kedd	Kelemen, Klementina	Csütörtök	Viktória
24	Vasárnap	Salamon	Szerda	Emma	Péntek	Ádám, Éva
25	Hétfő	Blanka, Bianka	Csütörtök	Katalin, Katinka	Szombat	Karácsony, Eugénia
26	Kedd	Dömötör	Péntek	Virág	Vasárnap	Karácsony, István
27	Szerda	Szabina	Szombat	Virgil	Hétfő	János
28	Csütörtök	Simon, Szimonetta	Vasárnap	Stefánia	Kedd	Kamília
29	Péntek	Nárcisz	Hétfő	Taksony	Szerda	Tamás, Tamara
30	Szombat	Alfonz	Kedd	András, Andor	Csütörtök	Dávid
31	Vasárnap	Farkas			Péntek	Szilveszter

Amit a Szakszervezetről tudnunk kell...

Évzáró gondolatok helyett

A címet egy szakszervezetis kollektív által készített kiadványból vettük, amely a szakszervezet, mint munkavállalói érdekvédelmi társadalmi szervezet szükségességét próbálja beilleszteni a mai magyar köznap gondolkodás keretei közé.

Természetesen ezt a gondolatot tovább is aktualizálhatjuk, mégpedig sajátos erdész-faiparos szervezetünk életét, lehetőségeit és terveit is beleszőhetjük, így talán közelebb áll az olvasóhoz.

Mint az köztudott - hiszen e lap hasábjain is ismertettük - idei Kongresszusunkon Herczeg Miklós leköszönő főtítkárnk nem csak az elmúlt évről, hanem a magunk mögött hagyott öt esztendőről is beszámolt. Ezért egy töredék év néhány hónapja lenne az, melyet most évzáróként tagságunk, a nagyobb nyilvánosság elé kellene tárunk.

Úgy gondoltuk, jobb lenne, ha beszámoló helyett a szakszervezetünkről beszélne, nemcsak az életéről, hanem feladatainkról, terveinkről és alapvető szándékainkról.

*

A mai zaklatott gazdasági és politikai környezetben még annak is nehéz eligazodni, aki valamelyest ebben a környezetben kényszerül társadalmi kérdésekkel is foglalkozni. Információk és ellen-információk jönnek-mennek, idő sincs őket megemészteni, mert már esetleg egyik sem igaz...

A tévedés emberi dolog, de a szándékos megtévesztés már bűnnek minősíthető. Ez vonatkozik a világ folyamatait irányító hatalmasságokra, gazdasági és politikai erőkre ugyanúgy, mint a mindannyiunkat befolyásolni képes médiára is.

Ebben a helyzetben talán az a megoldás tűnik legpraktikusabbnak, ha keresünk egy biztos pontot, ahol állva szemlélhetjük, értékelhetjük a körülöttnk zajló eseményeket és cselekedhetünk is, ha a szükség úgy kívánja.

Ez a biztos pont szakszervezetünk számára adott, *tagságunk, az ágazati munkavállalóinak képvisellete, szakmánk szeretete és megbecsülése mellett.*

Ez egyben egy „szemüveget” is jelent, melyen keresztül a történéseket szemlélhetjük és mint ágazati szakszervezet, meghatározott körben végezzük tevékenységünket.

*

Képviselési feladatainkat nem csak önállóan, hanem érdekvédelmi szervezeteken keresztül is, többek között az Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés (ÉSZT) teljes jogú tagjaként az országos érdekegyeztetés szintjéig gyakorolhatjuk.

Természetesen legfontosabb a közvetlen partnerekkel való kapcsolattartás, érdekvédelem gyakorlása. Az új vezetőségnek is végig kell járni a már „jól kitaposott” utat, mivel minden személyi változás mindkét oldalon új kapcsolat felvételét jelenti. Célunk, hogy ezen az úton a már meglévő eredmények ne szenvedjenek kárt, sőt ha lehet, fejleszük is azokat.

A feladatok kitűzéséhez hozzátartozik a *helyzetértékelés* is. Mindannyian tapasztaljuk – ki kevésbé, ki jobban –, hogy ágazatunk területén sem múlik nyomtalanul a gazdasági válság. Az erdőgazdasági ZRt.-k a fapiac szűkülését élik meg. Szerencsére a „zöld” energiapiac felvevőképesége megmaradt. Gond van azonban a minőségi iparifa eladásával, és még nagyobb a gond a fűrészáru és parkett és egyéb, eddig keresett termék pl. szőlőkaró értékesítésével, ami a beruházások, illetve támogatások csökkenésének egyértelmű velejárója.

*

Sajnos az állam eladósodása folytán alkalmazott „válságkezelés” sújtja a kutatás és a szakigazgatás szervezeteit is. Nem csak bennünket, hanem minden munkavállalót súlyt az adójogszabályok szigorodása pl. a természetbeli juttatások területén, ami eddig lényeges jövedelem, illetve szociális elem volt a munkabér mellett.

Ebben a tartósan válságos – optimisták szerint, lassan javuló – helyzetben kell megkeresni azokat a megoldásokat, melyek alkalmasak a munkahelyek megőrzésére, a juttatások és a bérezés

tisztességes, legalább reáljövedelem szintjén való tartására.

A ránk váró feladatok sorában első helyen szerepel az *Ágazati Kollektív Szerződés* fenntartása, karbantartása. Sajnos a megújítási folyamat az utóbbi időben lelassult Elnökségünk elhatározta, hogy időben lépünk kell, hogy a jövő gazdasági év munkavállalókat érintő döntéseit már ennek alapján tárgyalhassák alapszerveink az erdőgazdaságok vezetőivel. A folyamat elindult. A kidolgozással foglalkozó bizottság megalakult, a partnerekkel a kapcsolat felvétel (egyeztetési nehézségektől eltekintve) megtörtént. A tárgyalások során testületeinkkel ismertettük a helyzet alakulását, és egyeztetünk a további lépésekről.

Fontos teendőnek tartjuk tagságunk, illetve tágabb értelemben véve szakmánk általános állapotainak megismerését is. Itt elsősorban a munkáltatóknál lévő szociális és munkakörülmények, munkaügyi helyzet, a jövedelmi viszonyok monitorozására törekszünk, erre vállalkozó kollégáink segítségére számítva. *Külön figyelmet szeretnénk fordítani a faipari ágazatunkban dolgozók helyzetére.* Sajnos ezen a területen idén is kisebb-nagyobb leépítések történtek.

*

Szakszervezetünk önállóvá válása óta ebben az évben először szakadt meg a hagyomány, nem rendeztük meg az *Országos Erdészeti Sportnapokat*. Ezért többen is kritizálták az új vezetést. Anélkül, hogy ki akarnánk bűjni a felelősség alól és áthárítani azt az előző csapatra – ahol részben mi is ott voltunk –, olyan objektív okok merültek fel, hogy önállóan tudtuk volna csak megrendezni az eseményt. Erre nem vállalkozhatunk. Sem elég idő, sem elég energia nem volt rá. Ebből a tanulságot le kell vonni, és bízva azon erdőgazdaságok segítségével, amelyek még nem voltak partnerek a rendezésben, *időben próbáljuk megkezdeni a jövő évi rendezvény szervezését.*

Szakszervezetünk belső élete a helyi körülményektől függően változatos. Van, ahol jelentős tagság, mozgalmas

élet van, és sajnos találhatunk olyan alapszervezeteket is, ahol a tagság csökkenése – az elmúlt évek leépítéseinak következtében is –, nem sok mozgásteret biztosít számukra. *Létszámhelyzetünk összességében stabilnak mondható. A folyamatos csökkenés megállt. Ez legálább három okra vezethető vissza:*

- munkatársaink rájöttek, hogy ha „belül” vannak, talán többet lehet elérni, mint kívülről bírálni, jobb esetben szurkolni;
- rátermett szakszervezeti vezetők „termelődnek” ki az új kihívásoknak megfelelően;
- a munkahelyi vezetők ma már nem gátolják, sőt sokan segítik is az alap-

szervek működését, partneri viszonyként kezelik azokat.

*

Nagy eseményeink, pl. a Sportnapok, nemcsak a tagság igényeit elégítik ki, hanem az ágazaton belüli összefogást erősítik, ezért kell ilyen jellegű tevékenységünket is fejleszteni egyéb rendezvények, tanulmányutak szervezésével is. *Nemzetközi kapcsolataink megtartása és felújítása is ugyanezt célozza, különösen a szomszédos országok társ-szervezetei tekintetében.*

A szélesebb külvilág felé színvonalas lapunk, az „Erdészeti és Faipari Híradó” rendszeres megjelentetése mellett

a világhálóra is felkerülünk. *Honlapunk fejlesztése előrehaladott állapotban van. Ezekhez a programokhoz igyekszünk minél több támogatási forrást felderíteni és felhasználni.*

Terveink megvalósítását a tagsággal közösen gondoljuk. Ehhez mindenki, lehetőségei szerinti hozzájárulására is számítunk.

Az elkövetkező ünnepekre Szépséges Karácsonyt és nagyon Boldog Új esztendőt kívánunk Elnökségünk nevében is.

Dudás Péter Dr. Halmágyi János
főtítkár elnök

Az EFDSz Emlékérem 2009. évi kitüntettjei

Szakszervezetünk Elnökségének döntése alapján az „Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezetének Emlékérme” kitüntetést ebben az évben Barta László gépészmérnök, a szakszervezet megalakításától, 1993-tól 2009-ig volt elnöke, valamint Herczeg Miklós erdőmérnök, a szakszervezetnek ugyancsak megalakításától 2009-ig volt főtítkára – és az EFDSz megalapítója – kapta meg a mozgalomban hosszú időn át kifejtett, kiemelkedően eredményes munkásságának elismeréseként.

A kitüntetéseket dr. Halmágyi János, az EFDSz elnöke adta át Szántódon, vállalati és intézményi bizottságaink titkárainak az Erdészeti Közös Üdülőben lebonyolított országos tanácskozásának megtisztelő nyilvánossága előtt.

Az alábbiakban közöljük a kitüntetettek rövid szakmai életrajzát.

Barta László

Füzesabonyban született 1951-ben. Autószerelő szakmunkásnak tanult, majd 1969-1971 között a 4.sz. Autó-közeledési Vállalatnál dolgozott.

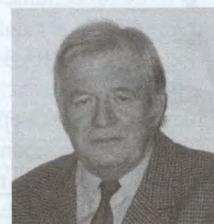
1971-ben került az akkori Mátrai Nyugatbükki Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság gépjármű üzemébe. 1975-ben gépészmérnök oklevelet szerzett.

1978-ban felsőfokú munkaügyi tanfolyamot, majd egyéves szakszervezeti vezetőképző iskolát végzett és erdőgazdasági szakszervezeti bizottságának függetlenített munkatársa lett.

1987-ben megválasztották a vszb. főállású titkárának és ezt a munkakört látta el (szociálpolitikai feladatokkal bővítve) 2009 tavaszán rokkantnyugdíjasként történt visszavonulásáig.

1989-ben választották meg az akkor még a MEDOSz Szövetséghez tartozó Erdészeti Dolgozók Szakszervezetének elnökévé és ezt a funkciót folytatta szakszervezetünk függetlenné válása után is egészen 2009-ig.

Herczeg Miklós

Vácott született 1944-ben. Erdőmérnöki oklevelét 1968-ban szerezte meg Sopronban. Első munkahelye az Egri Áll. Erdőrendezőség Váci Kirendeltsége volt, ahol terepi üzemtervezőként dolgozott. 1973-tól az egykori Gödöllői Áll. Erdő- és Vadgazdaság Galgamácsai Erdészetének volt mű-

szaki vezetője, majd mb. erdésztervezetője. A vállalat összevonása után a jogutód (ma már szintén egykori) Budavideki Áll. Erdő- és Vadgazdaság központjába került munkaügyi és szociálpolitikai főelőadóként.

1979-től a MEDOSz Központ Erdészeti Szakosztályának vezetője, 1987-től Közgazdasági Osztályának vezetője. 1990-től, a MEDOSz szövetséggé alakulásától az Erdészeti Szakszervezet, mint tagszervezet titkára.

1993-ban alakult meg az önálló Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete, amelynek három választási cikluson át, 2009-ig – nyugállományba vonulásáig – volt a főtítkára.

Közben 1996-2004 között az IFBWW (Építő-, Faipari és Erdészeti Szakszervezetek Világszövetsége) közép-európai regionális szervezetének alelnöke is volt. Éveken át volt a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdővagyon-gazdálkodási Intézetének meghívott előadója.

k.p.

A 2009. évi XXXVII. törvény

Az erdőtörvény módosításának előkészítése 2005-ben kezdődött meg. Az új erdőtörvény számos szakmai egyeztetést, négy évi, a szakmai és társadalmi szervezetekkel folytatott közös munkát követően 2009. július 10-én lépett hatályba.

Miért kellett az új erdőtörvény?

A közelmúltban hatályát veszített erdőtörvény (1996. évi LVI. tv. az erdőről és az erdő védelméről) előkészítésekor még javában folyt a kárpótlás és vagyonnevesítés, így a törvény megalkotása óta napjainkra az erdőgazdálkodók száma több mint tízszeresére, az erdőtulajdonosok száma több százszorosára emelkedett. Az akkori bizonytalan tulajdonosi-erdőgazdálkodói viszonyok mára rendeződtek, kialakult egy szakmailag felkészült, hosszútávon gondolkodó magánerdőgazdálkodói réteg.

2007-ben megszűnt az erdőfenntartási járulék jogintézménye, amely az erre épülő erdőfelújítási előírások újragondolását és az erdészeti szankciórendszer átalakítását is szükségessé tette.

Az erdőgazdálkodók által az elmúlt évtizedben megkezdett természetközeli gazdálkodási módszerek törvényi háttérét is meg kellett teremteni.

Az új szabályok egyben az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program erdészeti támogatásainak elindítását is szolgálják.

Az illegális fakitermelések elleni hatékonyabb fellépés szintén számos új jogintézményt igényelt az erdőtörvényben.

Megváltozott és módosított jogintézmények az új erdőtörvényben

A 2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról (továbbiakban: új Evt.) számos korábbi szabályozást pontosított és több új jogintézményt is bevezetett, melyek teljes körű felsorolása terjedelmi okokból nem lehetséges.

- Átalakult az erdő definíciója, így az új törvény szerint egyrészt minden területet erdőnek kell tekinteni, amit az Országos Erdőállomány Adattár erdőként tart nyilván, másrészt az Adattárban még nem nyilvántartott erdőknél – amennyiben azok a törvény szerinti feltételeknek megfelelnek – azok természetbeni állapota határozza meg hovatartozásukat.
- Az új Evt. korlátozottan forgalomképpé, illetve forgalomképtelenné nyilvánítja a kizárólagos tulajdonban álló állami erdőket, és szabályozza azt is, hogy ki kezelhet állami tulajdonú erdőt.
- A jogszabály bevezeti a természetességi állapot jogintézményét, előírja, hogy az erdő természetességi állapota nem romolhat az erdőgazdálkodás során.
- Előírja továbbá az erdőre vonatkozó erdőgazdálkodási szerződések kötelező, garanciális tartalmi elemeit, pontosítja az erdőgazdálkodói nyilvántartás szabályait. Létrehozza az erdőgazdálkodási haszonbérlet szerződéstípust, amely azonban nem kötelező, csak választható szerződési jogcím a szerződő felek számára.

A kisebbségi tulajdonosok védelmében bevezeti az erdőfelújítási biztosíték jogintézményét.

- Civil részvétellel létrehozza az Országos Erdő Tanácsot az erdőkkel kapcsolatos széleskörű társadalmi egyeztetések megteremtése érdekében.
- Bevezeti az üzemmód fogalmát, lehetővé téve a vágásostól eltérő (szálaló, átalakító, faanyagtermelést nem szolgáló) üzemmódok alkalmazásának támogatását, adminisztrációját, ellenőrzését.
- A feleslegesen duplikált engedélyezési eljárások ésszerűsítésével csökkenti az erdőgazdálkodók adminisztrációs terheit, lehetővé teszi, hogy az erdészeti hatóság növelje a terepi ellenőrzések számát, és továbbra is biztosítja a hatósági beavatkozás lehetőségét szükség esetén.
- A korábbi törvénynél részletesebben szabályozza az erdőgazdálkodási és erdővédelmi bírság tényállásait, szűkíti a mérlegelési jogköröket.
- Megteremti az illegális fakitermelés elleni hatékonyabb fellépés eszközrendszerét, bevezeti a faanyag eredetigazolási rendszert, szélesebb ellenőrzési, intézkedési jogokat biztosít az erdészeti szakszemélyzetnek, kialakítja az erdészeti hatóság erdővédelmi szolgálatát.

Hogyan változik az erdészeti engedélyezési rendszer?

Az erdők felügyeletéért a XIX. század óta az erdészeti hatóság felelős, amelynek munkáját ma már számos szakhatóság is segíti.

Az új törvény felhatalmazása alapján, az erdőgazdálkodásért felelős miniszter rendeletben határozza meg az adott erdőtervezési körzetre vonatkozó speciális szabályokat és keretszámokat. Az új Evt. felhatalmazása alapján a körzeti erdőterv rendeletek az országotól eltérő, az adott körzet természeti viszonyait jobban figyelembevevő előírásokat is megállapíthatnak.

A folyamat továbbra is a körzeti erdőtervezéssel kezdődik, amelyet az erdészeti hatóság végez, a korábbiakhoz hasonlóan bevonva az erdőgazdálkodókat, önkormányzatokat, a nemzeti parkokat, társhatóságokat (köztük a zöldhatóságot is), civil szervezeteket.

A körzeti erdőtervezést követően az adott erdő mindenkor erdőgazdálkodójának kötelezettségeit és jogosultságait az erdészeti hatóság egy 10 évre szóló erdőterv határozatban állapítja meg, amelynek meghozatalába természetesen az illetékes szakhatóságokat, így védett területen a természetvédelmi hatóságot is bevonják. A határozatban egyszer már engedélyezett tevékenységeket az erdőgazdálkodónak a törvénytervezet szerint nem kell ismételt engedélyeztetni, csak bejelenteni. A bejelentést követően 30, ill. 45 nap után

végezhető csak el az adott erdőgazdálkodási tevékenység, ha ezalatt az erdészeti hatóság nem értesíti az erdőgazdálkodót vagy az erdőgazdálkodónál a szakmai feladatokat irányító erdészt, hogy új körülmény (például egy védett ragadozó madár beköltözése) miatt a korábban engedélyezett tevékenységet (csemeteültetés, fakitermelés, erdőápolás) nem végezheti el. Védett területen a bejelentést az erdészeti hatóság mellett a zöldhatóság is megkapja.

Az új tervezési-engedélyezési rendszer az adminisztrációs terhek csökkentése mellett, szükség esetén tehát biztosítja a hatóságok beavatkozási lehetőségét.

Hogyan segíti az új törvény az illegális fakitermelés elleni hatékonyabb fellépést?

Az uniós törekvésekkel összhangban bevezeti a faanyag származási igazolási rendszerét, ami lehetővé teszi, hogy ne csak az erdőben, hanem fakitermelést követően, például közúti szállítás során, telephelyeken, értékesítéskor is tetten lehessen érni az engedély nélkül kitermelt fát értékesítő személyeket. A származási igazolási rendszer működtetésére és az illegális fakitermelés elleni fellépés összehangolására fel kell állítani az erdészeti hatóságon belül az erdővédelmi szolgálatot, ami ezen túl más erdőkárok (erdőtűz, nagyterületű

rovar, gomba stb. károsítások) megelőzését, felszámolását is irányítja. Az új törvény bővíti, pontosítja az erdészek intézkedési jogkörét, így például a nem igazolt származású faanyagot az erdészeti szakszemélyzet az elkövetés eszközével együtt visszatárhathatja.

Milyen formában jelennek meg a végrehajtási szabályok?

Az új jogalkotási előírások miatt az új erdőtörvénynek több végrehajtási rendelete is lesz. Mindamellelt nem minden, a törvényben szereplő, rendelet alkotásra felhatalmazó rendelkezés jelent önálló rendelet alkotási kötelezettséget. A törvény un. általános végrehajtási rendelete mellett külön rendeletek szabályozzák majd a bírságok mértékét, az erdőtervezést, a termőhely feltárást, az erdészeti szakszemélyzet nyilvántartásba vételét és az erdészeti szolgálati szabályzatot, valamint az átalakítási és szálalási terv készítésének szabályait. A tervek szerint 2010 első félévéig várhatóan minden végrehajtási rendelet hatályba léphet.

Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium
Természeti Erőforrások Főosztálya

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karának közleménye

Örömmel tájékoztatjuk az erdész szakma képviselőit és minden szakmánkkal szimpatizáló magán- és jogi személyt, hogy az egységes, osztatlan erdőmérnök-képzés visszaállításáért folytatott törekvéseink sikerrel zárultak.

Az elmúlt napokban az oktatási miniszter rendeletben tette közzé az erdőmérnöki szak Képzési és Kimeneti Követelményeit (KKK), majd a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság jóváhagyta a szakindítási kérelmünket.

A 2010/2011. tanévtől az erdőmérnöki szak újra ötéves képzésként indulhat. Ezzel a következő tanévtől az oktatást a 200 éves hagyomány alapján kialakult ökológiai-műszaki-ökonómiai hármas egységben kezdhethetjük meg. Tantervünket a szakma javaslatainak figyelembe vételével a közeljövőben véglegesítjük. Az oktatási minisztérium javaslataival összhangban, jövőbeni legfőbb törekvésünk az elitképzés irányába elmozdulni, ami a felvételi követelmények fokozatos emelését is jelenti. Meggyőződésünk, hogy a szakma társadalmi megbecsüléséhez, felemel-

kedéséhez ezzel járulhatunk hozzá, ezzel kell hozzájárulnunk.

Ugyanakkor tudatában vagyunk annak, hogy a képzés minőségének javítása, az oklevél rangjának emelése megfelelő középiskolai előképzettséggel és intelligenciával rendelkező felvételizők nélkül elképzelhetetlen. Az erdőmérnök-képzés több európai fórumon elhangzott általános válsága közepette, az erdőmérnöki szakra jelentkező Európa-szerte csökkenő hallgatói létszám ismeretében nem kis kihívás a felvételizők megnyerése e szép szakma művelésére. Ebben fokozottan számítunk a szakmai

szervezetek segítségére, arra, hogy ki-ki működési helyén, tevékenységi területén, helyi ismereteit és kapcsolatait kihasználva segítségünkre lesz a szakma népszerűsítésében a középiskolások és szülők körében. Azon kevés szakok közé tartozunk, amelyek még mindig országos beiskolázást végezhetnek; ennek előnyeit ki kell használnunk.

Bízunk abban, hogy a jövőben a természet iránt érdeklődő fiatalok felismerik és kihasználják az osztatlan erdőmérnök-képzés előnyeit. Többek között azt, hogy az érettségi vizsga után ötéves, megszakítás nélküli képzésre nyernek felvételt, a mesterszakkal egyenértékű (régén egyetemi szintű) oklevelet kapnak tanulmányaik sikeres befejezését követően, miközben nem kell még egyszer felvételi eljárást kezdeményezniük. Nem utolsósorban pedig a munkaerőpiac igényeinek megfelelő számú tervezett hallgatói létszám következtében a végzettség elhelyezkedési lehetőségei kiválóak.

Az erdőmérnök-képzés történetének e sikeres mérföldkövét elérve és most már előretekintve, még egyszer köszönetünket fejezzük ki az erdész szakma

minden képviselőjének azért az áldozatos munkáért, amellyel az erdészeti felsőoktatás színvonalas folytatásában az Erdőmérnöki Kar segítségére voltak.

Jó szerencsét, üdv az erdésznek!

Prof.Dr. Náhlik András dékán

Eddig az Erdőmérnöki Kar dékánjának örvendetes közleménye. Szakszervezetünk részéről ehhez a következőket fűzöm tájékoztatásként az előzmények köréből.

A múlt év februárjában az Erdőmérnöki Kar vezetősége vitafórumot rendezett az erdészeti felsőoktatás jövőjéről, Sopronban az Erzsébet-kerti új oktatási épületben. Az eseményről mi is tudósítottunk 2008/1. (áprilisi) számunkban a 8-9. oldalon „Hogyan tovább, erdőmérnök-képzés?” címmel.

Megírtuk, hogy az un. bolognai rendszer erőltetett bevezetése miatt a Kar vezetése súlyos morális nyomásnak van kitéve. S bár a megosztott rendszer bevezetését – kevés kivétellel – senki sem tartotta célravezetőnek, a rektor és a dékán csüggedt szavaiból kitűnt, hogy reménytelennek tartották a megosztott képzés elkerülését, a kétszáz év alatt jól bevált egységes rendszer megőrzését.

„Utolsó lépésként talán még az erdészet érdekvédelmi szervezetei próbálhatnák meg megváltoztatni a megváltoztathatatlanak tűnőt, ha össze tudnának fogni. Az ugyanis szemmel látható, hogy az egyetem vezetése kényszerhelyzetben van ezzel az üggyel kapcsolatban” – írtuk említett tudósításunkban.

*

Ezután teltek-múltak a hetek-hónapok, de nem tapasztaltuk, hogy bárki is tett volna bármit is a szakma részéről a bajban vergődő Erdőmérnöki Kar segítségére.

Soproni konferencia

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kara tudományos konferenciát rendezett az Erzsébet-kerti oktatási („P”) épületben. Prof.Dr. Náhlik András dékán megnyitója után a plenáris ülésen hat, ezt követően az erdőgazdálkodási szekcióban hét, az erdészeti műszaki szekcióban kilenc, a vadbiológiai

Így érkezett el május hónapja és vele együtt érdekképviselői partnerünk, a FAGOSz éppen esedékes közgyűlése. Szakszervezetünkben Herczeg Miklós akkori főtitkárral úgy ítéltük meg, hogy ez az utolsó alkalom ebben az ügyben egy esetleges közös fellépésre. Arra, hogy a közgyűlés meghallgassa és jóváhagyja annak a közös levélnek a szövegét, amelyet a két szervezet vezetőinek aláírásával el lehet küldeni az oktatási miniszternek, előadva kérésünket és annak indokait.

A közgyűlés előtti napon elkészítettem a levél tervezetét, majd Herczeg Miklós jóváhagyása mellett másnap Tihanyban a FAGOSz közgyűlése elé terjesztettem. A közgyűlés – egyetlen kifejezés finomítása mellett – élénk helyesléssel egyhangúlag jóváhagyta a beadványt.

Lapunk 2008/2. számának 8. oldalán „Mozzanatok a FAGOSz életéből” című cikkemben erről így tudósítottam:

„Szakszervezetünknek dr. Király Pál előterjesztésében tett kezdeményezése alapján a közgyűlés egyhangúlag úgy határozott, hogy az EFDSz és a FAGOSz, mint hivatásos munkavállalói, illetve munkáltatói érdekképviselői-érdekvédelmi szervezet együttes lépést tesz az eddigi egységes erdőmérnök-képzési rendszer további fenntartásával kapcsolatban. A Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége, valamint az Országos Erdészeti Egyesület jelen volt képviselői a helyszínen bejelentették, hogy a tervezett intézkedéssel egyetértének és támogatják azt.”

A levél aláírás és elküldés után megkezdte vándorútját az illetékes hivatalok és fórumok körében. Herczeg Miklós főtitkárunk pedig a lobbizást a közéletnek abban a szférájában, amelytől empátiát és esetleg érdemi segítsé-

get lehetett remélni beterjesztésünkkel kapcsolatban.

Szórványosan tudomásunkra jutott megnyilatkozásokból arra tudtunk következtetni, hogy közben soproni egyetemünk sem adta fel a kezdetben kilátástalannak tűnő dzsungelharcot. Ebben talán morálisan segítette a 200 éves évfordulója is. Lehetséges, hogy mások is részt vettek a lobbizásban, de ezekről nem tudtunk, mert nyilván felismerték és vallották ők is, mint mi, hogy „ágyúval nem lehet verébre lőni”.

*

Ebben az évben – főként a Magyar Tudományos Akadémia tisztújítása után – a tudomány és oktatás dolgában illetékes vezetői körökben egyre több olyan megnyilvánulás volt tapasztalható, amelyek helytelenítették a bolognai rendszer mechanikus, mérlegelés nélküli bevezetését valamennyi felsőoktatási intézményben. A média egy része is átvette és közvetítette ezeket a véleményeket.

Szeptember közepén a soproni tanévnyitón a dékán már nem rejtette véka alá, hogy csak karnyújtásnyira van a kedvező döntés az ügyben. Októberben azután megérkezett a mellékelt közlemény ...

*

Kétségtelen, hogy az egységes, öt-éves erdőmérnök-képzés rendszerének visszaállítása csapatmunka eredménye volt, ámbar valószínűleg nem nagy csapaté. Jóleső érzéssel tölt el bennünket, hogy ebben a csapatban – kezdeményező jelleggel – a FAGOSz-szal együtt Szakszervezetünk is benne volt.

Mint a legtöbb hosszú távú ügyben, úgy ebben is majd az idő fogja megmutatni, hogy helyesen cselekedtünk-e?

Király Pál

és vadgazdálkodási szekcióban tíz, a környezettudományi és környezetvédelmi szekcióban kilenc, a természetvédelmi szekcióban pedig tíz, vagyis mindösszesen 51 előadás hangzott el. Minden szekcióüléshez poszterbemutató is csatlakozott, szám szerint összesen 50 poszter.

k.p.

Erdő és vadállomány

Tudósításunkéval azonos címmel rendezett konferenciát az MgSzH Központ Erdészeti Igazgatósága Budapesten, az FVM színháztermében. A résztvevők között ott volt a rendezvény védnökének, a Jövő Nemzedékek Országgyűlési Biztosának képviselője, dr. Jánossy László úr is. A konferencia alap gondolatát tükrözte annak mottója is: „A vad az erdei ökoszisztéma része – az erdő a vad élettere”.

*

Wisnovszky Károly, a rendező szerv igazgatója üdvözölte a megjelenteket. Elmondta: *a konferencia célja, hogy felhívja a figyelmet a változó szabályozási környezetre, a társadalmi igények törvényben megjelenő hangsúlyeltolódására, amely az erdőgazda számára is, a vadgazdálkodó számára is szigorúbb kényszerpályákat jelöl ki. Az igazgató utalt ezzel a közelmúltban hatályba lépett új erdőtörvényre, a 2009. évi XXXVII. törvényre, amely határozott előírásokat tartalmaz a folyamatos erdőborítást fenntartó erdőkezeléssel kapcsolatban.*

Az erdészeti szakhatóság megítélése szerint azonban ennek az alapvető törvényalkotói szándéknak a valóra váltása szempontjából *súlyos konfliktusforrás az erdőben élő vadállomány, pontosabban annak mérete és összetétele, s a károsításának megelőzésével, elhárításával kapcsolatos módszerek egy része is. Ezeket a konfliktusokat fel kell tárni a természeti erőforrások optimális hasznosítása, a fenntartható erdő- és vadgazdálkodás harmóniájának megteremtése érdekében. A probléma bemutatásán túl cél a potenciális megoldási lehetőségek feltárása is.*

Próbáljunk a gazdálkodás és a szabályozás szereplőiként, illetve az erdő szolgáltatásainak haszonélvezőiként

egy nyelven beszélni, a módszereket és eszközöket azonosan értelmezni.

Hisszük, hogy *az erdők ügye, az erdők jövője közügy!* S a jövő nemzedékei számára az elérhető világ fennmaradásának egyik alapfeltétele – mondta Wisnovszky Károly.

Az igazgató megnyitóját követően kb. másfél tucat előadás és felkért hozzászólás hangzott el, többségükben vetített képekkel illusztrálva. (Vagy éppen az ábrákhoz fűzött magyarázatok képezték egyes előadások gerincét.) Ezért a teljesség igénye nélkül, csupán néhány előadás fő mondanivalójának felidézésével adunk ízelítőt a konferencia tartalmából.

*

Kondor István, a Heves Megyei MgSzH Erdészeti Igazgatóságának vezetője (úgy tudjuk, a konferencia ötletgazdája) *rendszer szemléletbe állítva közelítette meg a témát, amelyben az erdei ökoszisztéma az egész, a vadállomány a rész. Ennek a rendszernek megsérült az energiahálózata, felbillent az egyensúlya, mert túlsúlyba kerültek a növényevő állatok, mivel hiányoznak a húsevő ragadozók a rendszerből.*

Javaslatai: a vadlétszám hozzáigazítása az ökoszisztéma vadeltartó képességéhez; folyamatos erdőborítás fenntartása melletti erdőgazdálkodás; ragadozók visszatelepítése; vadkárelhárító kerítéssel bekerített területek csökkentése.

Utóbbival kapcsolatban Kondor István megjegyezte: *Magyarország – kerítés-nagyhatalom!* Meglevő 7.700 - 8.000 km kerítésünkkel az Egyenlítő egynegyedét lehetne elkeríteni.

*

Csachné Rubint Etelka, az MgSzH Központ Földművelésügyi Igazgatóságának osztályvezetője előadásának középpontjában a *vadkár és annak megtérítése* állt. Az, hogy miként szabályozza a vadkár megtérítését az 1996. évi vadászati törvény; melyek a Polgári Törvénykönyv előírásai; mik a vadászati, valamint a természetvédelmi hatóság intézkedési lehetőségei; s mik a vadászatra jogosult és a földtulajdonos köte-

lezettségei a vadkárelhárítással kapcsolatban.

Mint valamennyi előadó, az osztályvezető asszony is *túlméretezettnek minősítette a meglevő vadállományt; különösen a vaddisznó számát sokallta. Elmondta: kvótarendszert dolgoztak ki a szabályozott létszámapasztásra.*

*

Dr. Mihálffy Imre, az MgSzH Központ Erdészeti Igazgatóságának osztályvezetője azt szögezte le, hogy *az új erdőtörvény paradigmaváltást jelent az erdészeti életében.* Lezárta azt a korszakot, amelyben a hozamszabályozás és hasonló hagyományos szempontok álltak a jogalkotás homlokterében, s az erdő természetességének megőrzését és javítását tartja fő céljának. A túlszaporodott vadállomány nem illik bele ebbe a természetességbe. Az erdő élőhelye a vadnak – de vadvédelmi erdő nincs.

Az osztályvezető elmondta: *változás következik be az erdészeti hatóság és a vadászati hatóság viszonyában. Kerítés- és más vadkár elhárítási ügyekben a vadászati hatóság lesz a kompetens; ő fogja a kármegelőzés módját meghatározni. Szigorodik az erdővédelmi bírság kiszabásának az eljárása; a hatóság mérlegelési lehetősége leszükül, mechanikus kényszerrel kell a legális erőszakot alkalmazni.*

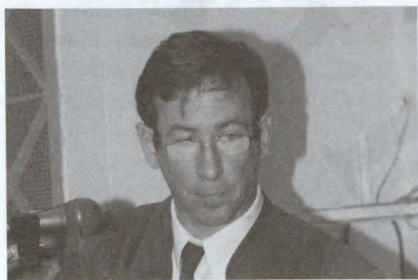
*

Márványi Csaba, az MgSzH Központ Erdészeti Igazgatóságának osztályvezetője főleg *statisztikai adatok tükrében mutatta be a nagyvadállomány károsításának hatását az erdőállományokra, kiemelten az erdőültetésekre. Meghökkenítő volt az az oszlopdiagram, amelyet Somogy megye 1971 - 2008 közötti terítékadatairól mutatott be. S amely folyamatosan és meredeken emelkedő trendet mutat az elmúlt közel négy évtized alatt.*

A vadállomány okozta élőhely változást (VÉV) viszont fényképeken szemléltette, vizsgálati minta- és kontrollterületek egybevetésével. Ezeket a csemetszám és az elegyarány változásait vizsgálták. A fényképek ugyan egyértelműen a kerítések jótékony hatását mutatták a kultúrák fejlődése (főleg

magassági növekedése) szempontjából. Az előadó következtetése mégis az volt, hogy a *kerítések mennyiségét csökkenteni kell*, persze, a vadállomány nagyságrendileg kisebb létszámúra csökkentésével együtt. Indoklás: jelenleg 8.466 km kerítés van az országban (45 ezer hektár bekerített terület), aminek bekerülési költsége 10 milliárd forint! Ezt tovább folytatni nem lehet.

*

Csépanyi Péter, a Pilisi Parkerdő ZRt. erdőművelési és természetvédelmi főmérnöke azoknak a *gyakorlati tapasztalatoknak az alapján közelített a témához*, amelyeket a Pilis-tetőn berendezett 1.500 hektár terjedelmű, szálalóvágásos üzemmódban kezelt erdőterületen 2002 óta eddig szereztek. A „berendezés” azt is jelentette, hogy egyidejűleg erősen redukálták a vadállományt.

Az üzemmód váltás nyomán dús természetes újulat jelent meg, a bükkcsemeték között kőris és juhar csemeték, valamint szeder is, hatalmas mennyiségű táplálékot kínálva a vadnak. Az előadó egyébként ajánlotta néhai Bencze Lajos soproni professzor különböző erdőtípusok vadeltartó-képességének vizsgálati eredményeit is tanulmányozni.

Csépanyi Péter – úgy is, mint egy személyben gyakorló erdőgazda, vadgazda és természetvédő – *leszögezte: az erdőnek elsőbbséget kell élveznie annak részével, a vadállománnyal szemben*. Kritikailag felül kell vizsgálnunk vadgazdálkodásunkat is, amelynek gazdasági szerepe túlértékelt és egyoldalúan a sportvadászat érdekeit szolgálja. Pedig a túltartottság magában hordja a vadállomány hanyatlásának csiráját is. A vadgazdának is vissza kell nyúlnia a gyökerekhez, hogy miként szabályozza a természet a vadállományt. *Működő természetközeli erdőgazdálkodás mellett a vadgazdálkodás is természetközeli; ez*

az erdőkezelési rendszer egyben vadkár-megelőzési rendszer is.

*

Dr. Takács László, a Somogyi Erdészeti és Faipari ZRt. erdészeti politikai menedzsere lényegében *üzemgazdaságtani szemszögből közelítette meg a témát* az erdő- és vadgazdálkodás kölcsönhatásáról tartott előadásában. Leszögezte: mind az erdő, mind a vad esetében komoly nemzeti értékről van szó. Összhangjukat (hozam - érték kalkulációk alapján) úgy kell megteremteni, hogy elkerüljük a vagyonesztést.

*

Dúsk József, a Bükk Nemzeti Park igazgatója érzékeny téma kifejtését vállalta fel „*Természetvédelem és vadgazdálkodás*” című előadásában. Azonban nem sétált bele az e területen lappangó csapdák egyikébe sem, mert inkább azt mutatta be, hogy *a tudomány* miként dolgozik, miként halad, milyen új kérdéseket tesz fel és milyen új módszereket fejleszt ki azok megválaszolására végső soron az előrelépés érdekében.

Bemutatta azt a szerződéses együttműködést is, amelyet a BNP térségében erdészeti, természetvédelmi és tudományos, egyetemi szervek hoztak létre egymással a *komplex kutatások* érdekében (például a Cserépfalu határában levő Hold-völgyben különböző erdőtípusok összehasonlító vizsgálatára). Véggöveztetését is ilyen szempontból vont le: az erdőknek a nagyvadállomány okozta terhelése csökkentendő, mivel a túlfokozott növényfogyasztás következtében *a nagy növényközösségek jellegvesztése* következik be.

*

Nem folytatjuk tovább az „Erdő és vadállomány” című konferencia gazdag anyagában folytatott tallózásunkat. Anyait talán sikerült érzékeltetnünk, hogy a '90-es évek heves erdész-vadász bari-

kátharcainak után egy sokkal nyugodtabb, tárgyilagos, „*sine ira et studio*” hangvételű tanácskozás volt ez, amelyben *mindenki az erdő és a vad javát kívánta szolgálni*. S eközben az indulatos veszekedés helyett már az új idők új (?) dalai is felsejlettek az ilyen kijelentésekben: vissza a természethez (mindkét oldalon), tanuljunk a természettől! *A végcél kulcsszava pedig: a harmónia*.

Úgy érezzük, hogy a konferencia jól szolgálta ennek a célnak az elérését. Reméljük, hogy lesz hasonló folytatása.

K. P.

Kétmillió euró!

Ezzel a címmel közölt fényképekkel illusztrált tudósítást a „Magyar Vadászlap” 2009/05. számában, Wallendums Péternek, a lap főszerkesztő-helyettesének tollából. (Nem akármilyen írt tehát a cikket, és főként nem esetleg elfogultsággal vádolható erdész)

A tudósító leírta, hogy egy Nagykőrös határában fekvő erdőben „Pusztai Tölgyesek LIFE program” keretében a területileg illetékes természetvédelmi szervezet a 325 hektár területű erdőben az egykori, eredeti erdőtársulás helyreállítás érdekében összefüggő foltban kivágta az invazívnek minősített idegen fajtákat (akác, zöld juhar, nyugati ostorfa, erdeifenyő stb.), majd a letarolt területen mélyforgatásos talajelőkészítést végzett. A takarójától megfosztott és kiszáradt, egyébként is laza szerkezetű homoktalaj azonban a drasztikus műveleteket követően futóhomokként megindult. A környező idősebb tölgyes ekként támaszkodhat veszített szélső fát pedig tövestől döntötte ki a szél.

„Az Alföld egyik utolsó pusztai tölgyesének megóvása, az eredeti állapot nagyobb területen való visszaállítása” helyett a cikkíró szerint szívszorító látványt nyújtó erdőpusztítás történt. Írásában ecseteli a vadgazdálkodást ért károkat is. Majd – hangsúlyozottan magánvéleményként – felveti az a gyanúját is, hogy vajon nem a program teljes költségvetését jelentő 1.863.236 euró (!) megkaparintása volt-e egyesek igazi célja?

„Úgy gondolom, ami a programból eddig megvalósult, nem más, mint nyereségvágyból elkövetett erdőgyilkosság. Bűncselekmény – állami támogatással...”, fejezi be tudósítását határozott szókimondással Wallendums Péter.

Ref.: K.P.

Mártírok emlékműve erdészeti segédlettel

Pákozdon, a Pákozdi Katonai Emlékhelyen az aradi vértanúk emléknapján az 1848/49-es szabadságharc eltiprásának 160. évfordulója alkalmából a *Pákozdi Emlékhely Bizottság kezdeményezése* alapján és szervezésében emlékművet avattak. Az emlékmű 14 emlékoszlop együttese, amelyekhez a *faanyagot erdészeti szervek és személyek biztosították*, a következők szerint:

Országos Erdészeti Egyesület:	Batthyány Lajos
Nyugat-Magyarországi Egyetem:	Damjanich János
Kisalföldi Erdőgazdaság ZRt.:	Knézich Károly
HM VERGA ZRt. Veszprém:	Nagysándor József
VADEX Mezőföldi ZRt.:	Vécsey Károly
Bakonyerdő ZRt.:	Leiningen-Westerburg Károly
Egererdő ZRt.:	Dessewffy Arisztid
Pilisi Parkerdő ZRt.:	Lázár Vilmos
Szombathelyi Erdészeti ZRt.:	Aulich Lajos
Zalaerdő ZRt.:	Poeltenberg Ernő
Németh László, Ravazdi Erd.:	Kiss Ernő

További három kivégzett mártír emlékoszlopának adományozói a következők voltak:

Öreglaki Vadfeldolgozó Kft.:	Láhner György
Kocsis László,Épfu-Real Kft.:	Török Ignác
Hadarics László, Szántó Barnabás, Ravazd:	Schweidel József

*

A patkó-alakban felállított emlékoszlopok előtt, a patkó bejáratánál csiszolt *emlékkő* fekszik, lapján dr. Katona Tamás bevésített szép verses aforizmájával:

Ó, áldott harcnak áldott vértanúi,
Századok fognak tőletek tanulni,
S dicsőt, nagyot, ha tesznek egykor mások,
Az is, ó, szentek, a ti alkotástok.

Az emlékoszlop együttes, balra elől a vésett emlékkővel
(Fotók: Zétényi Zoltán)

A karéjban elsőként gróf Batthyány Lajos, az első felelős magyar miniszterelnök emlékoszlopa áll. A többi oszlopot a tábornokok kivégzési sorrendjében állították fel.

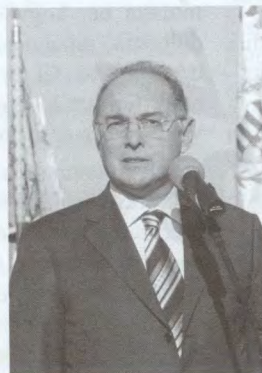
*

Az oszlopok nem kopjafák, nem is a kopjafák szimbólumaival díszítette őket *alkotójuk, Csibi László faműves, faragó mester*. Hanem az aradi vésztőhely akasztófáira emlékeztetnek, s Huszka József „A magyar turáni ornamentika története” című könyvében található ősi motívumkincsből merített elemekkel díszítette őket a művész. Továbbá díszítésükben a gallér és a paszomány a tábornoki rangra utal, a nyakdísz alatti golyó-, illetve sodrott kötél minta pedig a kivégzés módjára.

Az oszlopok oldalára a hősök fémről készült arckép-relieffjét erősítették, *Világgy Árpád szobrászművész* alkotásait, s bevészték a szóban forgó tábornok utolsó mondatát. Például Nagysándor József utoljára ezt kiáltotta: „Ma nekem, holnap neked. Isten, áldd meg a hazát!”. Schweidel József utolsó szavai pedig ezek voltak: „Mint igaz magyar ember és hű hazafi harcoltam.”

*

Az emlékműavató ünnepség egyszerre volt katonas és bensőséges. Volt honvéd fúvószenekar, díszőrség és díszegység, történelmi zászlók, díszmenet, Himnusz, Szózat, beszédek, kultúrszámok.

Dr. Szekeres Imre

*

A megjelenteket *Takács János* pákozdi polgármester üdvözölte, s felidézte az emlékhely létrehozásának főbb állomásait, az Emlékhely Bizottság erőfeszítéseit, a támogatók szerepét.

Avatóbeszédet dr. Szekeres Imre honvédelmi miniszter mondott, a mártírhálált halt honvéd főtisztnek mellett kiemelve a Pesten agyonlőtt gróf Batthyány Lajosnak, az első felelős magyar minisztérium elnökének alakját.

Dr. Katona Tamás történész, a korszak történetének kitűnő ismerője az átlagos történelmi tájékozottsággal rendelkező ember számára *jórészt ismeretlen részleteket is felvillantva idézte fel a 160 évvel ezelőtti eseményeket*. Elmondta például, hogy Dessewffy Arisztid már a szabadságból, török földről hívta vissza a bántatlanság ígéretével egy egyébként jószándékú, a császári oldalon álló ismerőse. Hízelgéséért életével fizetett. Az egy időben sokat gyalázott Görgey Arthur pedig ellenfelei állításával ellentétben nem volt áruló, hanem egy kitűnő főparancsnok, aki helyesen döntött, amikor Világosnál letette a fegyvert az orosz túlerő előtt, mert akkor már csak átlagosan 1,2 töltenye volt minden katonájának.

Az ellenállás további erőltetése csupán teljesen értelmetlen vérfürdőhöz, a honvédek tömeges lemészárlásához vezetett volna.

*

A beszédek és kultúrszámok elhangzása után a római katolikus, a református és az evangélikus egyház egy-egy főpapja megszentelte, illetve megáldotta az új emlékhelyet. Majd a katonazene ünnepélyes hangjai mellett a különböző szervek elhelyezték az emlékkőnél a tisztelet és megemlékezés koszorúit. Köztük volt az *Országos Erdészeti Egyesület*

(Pethő József elnök, Ormos Balázs főtitkár) és a VADEX ZRt. (Kisteleki Péter vezérigazgató) is.

Végül megjegyezzük, hogy azt a velencei gránittömbből készített emlékkövet, amelyet 1985-ben, az „Erdők Évében” a Pákozdi Katonai Emlékhely területén állított fel az akkori Mezőföldi Áll, Erdő- és Vadgazdaság a Velencei-hegységben végzett 1000 hektár kopárfásítás emlékére, elszállították innen és a dombvonulat némileg távolabbi pontján állították fel ismét.

k. p.

Memoár a pályakezdésről

Szakirodalmunkat az utóbbi években egyre több memoár, személyes visszaemlékezés is színesíti. Nemcsak érdekes írásművek ezek, hanem hasznosak is, mivel „alulról” láttatják a történelmet, esetünkben a magyar erdészet történetét. Másrészt kiterjednek olyan helyszínekre, személyekre és eseményekre, amelyek, illetve akik a „nagy”, a „hivatalos” történetírásnak talán soha nem kerülnének a látókörébe,

A közelmúltban egy ilyen kis memoárkötetet adott közre (inkább kézbe) dr. Tóth Aladár okl. erdőmérnök, a Mecseki Erdészeti ZRt. főerdőmestere „*A Keleti-Mecsek erdészeti fővárosa Kárász*” címmel.

A szerző az írásművön nem tűntette fel, de az álló A/4 formátumú, 53 szövegoldal + 3 képes oldal terjedelmű füzet kéziratként, korlátozott példányszámban, nyomdatechnikai szempontból azonban kifogástalan kivitelben és szép színes borítóképekkel, irkafüzéssel készült.

A karászi erdők története

A szerző megírta, hogy *szakmai pályafutásának vége felé járva szükségét érezte megörökíteni annak első éveit, a pályakezdést*, ami olyan, mint az első szerelem: feledhetetlen és szép, talán kissé sajnó és nosztalgikus emlék. Ez a kezdet Tóth Aladár esetében a *Karászi Erdészetet* jelentette, ahol erdőművelőként és szállításvezetőként tevékenykedett – ahogy írja – „kitűnő munkatársak között”.

Kis művének első – rövidebb – részét az *erdészet adottságainak rögzítése* teszi ki: terület-kimutatások rendelkezés szerint, termőhely, erdőtípusok, az erdők története röviden az államalapí-

tástól a XXI. századig. Külön fejezet foglalkozik az erdők üzemtervezésének történetével és az állományadatok elemzésével.

Tekintélyes fejezetet szentelt a szerző a *személyzeti viszonyok* megörökítésének, aminek a során az 1910-es évekig nyúlt vissza, s amihez még a régi „Erdészeti Zsebnaptár” adatait is felhasználta.

Erdészkerület mélység hatolt

Amire viszont valószínűleg már csak ő lesz az egyedüli irodalmi forrás: *megörökítette az erdészkerületeket és azok vezetőit is* hét különböző időpontban. S azt is, hogy kik voltak fűrészüzemi vezetők, rakodókezelők, fogatgazdák, raktárosok, könyvelők, bérelszámolók, pénztárosok, adminisztrátorok, asztalosok, bognárok, kovácsok, személygépköcsi-vezetők, szerelők, takarmányos, parádés kocsis. (Sőt, még az 1950-es évek üzemi fogatának két lova: Manci és Laci is bekerült a krónikába.) Továbbá a vágásvezető erdészek, manipulációs telepvezetők, vadászok, beosztott erdészek, erdőművelő csapatok vezetői.

Az erdészet történelmét a minden napok robotjában ezek az emberek csinálják (többségükben szakszervezeti tagtársaink is), mégis az ő nevük hull mindig az örök ismeretlenségbe.

Tóth Aladár ékes példát állított arra, hogy *nem kell ennek törvényszerűen így lennie* – csak akadni kell egy kéznek, amely papírra veti nevüket az utókor számára. Talán ez a legnagyobb erénye ennek a kis műnek.

A pályakezdő évek epizódjai

A szövegoldalak terjedelmének kb. a felét „Ez is Kárászon történt” főcím alatt a szerző az ott töltött éveinek szubjektíve emlékezetesebb eseményeivel töltötte meg. *Olvasmányos* kis históriák ezek, többnyire *humorral* is átszőve és levont *tanulságokkal* megtűzdelve. Íme egy az utóbbiakból: „Erdészbarátaim, hozzuk vissza a lovakat az erdőbe, mert ez az ERDŐ hasznára válik!”

Aki ismeri dr. Tóth Aladár főerdőmestert, az tudja róla, hogy a nevéhez kapcsolt, tekintélyre intő titulusok ellenére (vagy talán éppen azok miatt?) végtelenül szerény, csendes ember. Kis memoárja tükrözi azt is, hogy ízig-vérig erdészember, aki a vállalati központban is, tudományos munkálkodásai közben is *megmaradt karászi tő melletti erdésznek, mindhaláláig. Írásából sugárzik a tisztelet, a megbecsülés és a szeretet egykori, ugyancsak tő melletti munkatársai és a Kelet-Mecsek nagyszerű erdei iránt.*

Minta lehet másoknak is

Dr. Tóth Aladár kis művét azért ismertettük lapunkban, hogy kedvet csináljunk más, a szolgálati hierarchia szerényebb fokain álló kollégáink számára is munkaterületük, szűkebb pátriájuk, második otthonuk történetének megörökítéséhez és mintával is szolgáljunk hozzá.

Az ilyen és hasonló memoárok azok a kis monogramos szellemi téglák, amelyekből a magyar erdészet története felépül. Ezen a téglán a „T.A.” monogram marad mindörökre. Várjuk mellé a következőt!

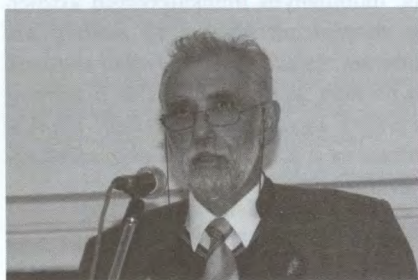
K.P.

„Magánerdővel a válság ellen”

Kétségtelen, hogy a magyar erdők több mint 40 %-án tevékenykedő magánerdő-gazdálkodás még mindig számos nehézséggel küzd. Ám a szektor fejlődésének egyik határozott megnyilvánulása volt az a nagyszabású konferencia, amelyet a *Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége* (MEGOSz), valamint az *Erdészeti Tudományos Intézet* (ERTI) összefogásának eredményeként bonyolítottak le az *Abádszalók* közelében levő Melegh-tanyán, a házigazda szerepét ellátó *Poplar Magánerdészeti Kft.* gazdasági bázisán. A rendezvényen nagyszámú érdeklődő vett részt az ország különböző tájairól.

*

A megjelenteket dr. Sárvári János, a MEGOSz ügyvezető elnöke üdvözölte, majd **Luzsi József**, a szövetség elnöke mondott megnyitó beszédet. Szavai-
ból kitűnt, hogy az ország általánosan súlyos gazdasági helyzete keményen érezteti a hatását a szektorban is. Romló fapiaci helyzet, akadozó támogatási rendszer - késedelmes kifizetések, forráshiány mellett halmozódó adósságok, ilyen körülmények között kell(ene) rentábilis gazdálkodást folytatniuk.

Különösen nagy gond, hogy a támogatási rendszerben a hazai támogatás már leállt, de az uniós támogatás még alig indult be. *Az erdőgazdák bíznak önmagukban, mondta az elnök, de támogatások nélkül nem lesznek eredmények.* Végül köszönetet mondott a Poplar Kft. üv. elnökének, Molnár Lászlónak (aki a MEGOSz-nak alelnöke is), valamint a többi támogatónak és szervezőnek a konferencia lehetővé tételéért.

*

Köszöntötte a konferenciát **Sirman Ferenc**, a Földművelésügyi és Vidék-

fejlesztési Minisztérium (FVM) erdészeti ügyekben illetékes szakállamtitkára is (a MEGOSz-t mint a minisztérium partnerét). Majd kitűnően összefogott ismertetést adott a támogatások rendszeréről, kiemelve az *Új Magyarország Vidékfejlesztési Program* „tengelyei” mentén rendelkezésre álló lehetőségeket. Sajnos, a személyi jövedelemadó (szja) állampolgárok által közcélú erdészeti feladatok finanszírozására felajánlható 1 %-a már megszűnt forrásként létezni. Az államtitkár megerősítette, ami már egyébként is sejthető volt: uniós forrásból kívannak biztosítani minden olyan támogatást, amit csak lehet. Ehhez azonban bizonyos eljárások lebonyolítására is szükség van Brüsszelben.

*

A két beszéd elhangzása után ünnepélyes jelenet következett. Dr. Sárvári János átadta a MEGOSz kitüntetését, a *Rimler Pál Emlékérmét* a díj 2009. évi kitüntetettjének: *Virág János* (szül. 1944) erdésztechnikusnak. A kitüntetett kolléga 1993-ig az állami erdészetben dolgozott a nagy- és kiskunsági térségben, a magánerdő-gazdaságban pedig 1993 óta dolgozik, sőt elég jelentős nagyságú saját erdőbirtokkal is rendelkezik. Kimagasló munkásságáért 2003-ban már megkapta az FVM-től a *Pro Silva Hungariae Emlékérmét*.

A konferencia előadásainak szövegét a szervezők egy füzetbe összefoglalva is megjelentették dr. Sárvári János szerkesztésében.

Így a MEGOSz-nál hozzáférhető a részletek iránt is közelebről érdeklődők számára. Ezért a továbbiakban csupán tájékoztató-figyelemfelhívó jelleggel előadásonként néhány mondattal érzékeltetjük azok lényegét.

*

Ph.D. Dr. Nagy Dániel, az FVM Természeti Erőforrások Főosztályának

vezetője azt mondta el, hogy mi tette szükségessé új erdőtörvény alkotását. Ebben az irányba ható nyomás tényező volt az erdők tulajdonviszonyainak nagyarányú megváltozása, s az erdei munkák, az erdőgazdálkodás finanszírozási és támogatási rendszerének szintén nagyarányú változásai (nem utolsósorban az Európai Unióba történt belépésünk nyomán. Például megszűnt az évtizedekig funkcionált erdőfenntartási járulékos rendszere).

Harmonizálni kellett az új rendszer új résztvevői közötti kapcsolatokat, s könnyíteni kívánták az állami szabályozás szigorát. Az új törvényben a tulajdonosi szándékok tágabb teret kaptak az állami akarattal szemben. A szabályozási folyamat továbbra is a körzeti erdőtervezéssel kezdődik, amit az erdészeti hatóság végez. Ezt követően azonban a hatóság tíz évre szóló erdőterv-határozatot ad ki az erdőgazdálkodónak az erdőhöz kapcsolódó kötelezettségeiről és jogosultságairól. A gazdálkodást ennek alapján lehet azután folytatni.

Új erdőtörvény megalkotását tartotta szükségesnek az Igazságügyi Minisztérium is. A végrehajtási rendelettel kapcsolatban elmondta a főosztályvezető, hogy a közeljövőben várható egy általános vhr. kiadása, amelyet azután követni fog még egyes részleteket külön szabályozó több miniszteri rendelet is.

*

Bíró Tamás, az FVM Mezőgazdasági Főosztályának vezető-helyettese a mezőgazdasági eredetű megújuló energiaforrások hazai helyzetéről adott áttekintést. Bevezetőjében ismertette az EU „3x20 %” elvárását, amelyet 2020-ig terjedően a tagországok irányában megfogalmazott és amelyről már mi is hírt adtunk lapunk idei 2. számának 18. oldalán. Majd részletezte, hogy az el-

várások hazai teljesítése szempontjából melyek a bio-üzemanyagok, a szilárd biomassza és a biogáz vonatkozásában a lehetőségek, célok és azok elérésére irányuló FVM intézkedések.

Az előadó nem rejtette véka alá azt a meggyőződését, hogy a kis kapacitású létesítésében látja a feladat legjobb megoldását. Ezek a legelőnyösebbek hazai adottságaink mellett, pl. foglalkoztatási szempontból is. (Mi pedig azt a benyomásunkat nem rejtjük véka alá, hogy kissé optimistának tartjuk a főosztályvezető-helyettes előadását.)

*

Ali Tamás, az MgSzH Központ Erdészeti Igazgatóságának vezető-helyettese a *magánerdőket érintő uniós és nemzeti támogatások jelenlegi lehetőségeit* ismertette. Előadása értelemszerűen összefüggésben volt Sirman Ferenc előadásával. A támogatási rendszer szerteágazó, eléggé bonyolult; eredményes igénybevétele alapos tájékozottságot igényel. Az *Új Magyarország Vidékfejlesztési Program* az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alap hazai keretrendszere és ezen belül un. tengelyekbe szervezve jelennek meg a támogatási jogcímek. Az *I. tengely* a versenyképesség javítására összpontosít (beruházások, oktatás, szaktanácsadás). Az *II. tengely* jogcímei az erdők fenntartható használatát támogatják; a végső cél a vidék környezeti állapotának a javítása.

Talán jellemző a téma összetettségére, hogy pl. az erdő-környezetvédelmi támogatások keretébe kilenc célprogram tartozik.

A nemzeti támogatások is több csoportra oszthatók. Ali Tamás felhívta a figyelmet a 109/2008. és a 127/2009. FVM rendelet által meghatározott jogcímek célprogramjaira.

*

Ph.D Dr. Borovics Attila, az Erdészeti Tudományos Intézet főigazgatója „*A hazai nemesítés szerepe az energetikai faültetvényekben és az erdőtelepítésekben*” című előadásában a nyárfélékre összpontosított, mint az ipari mennyiségű biomassza termelésére leginkább alkalmasnak tartott növényfajokra (tekintettel a bioenergia igények mellett a klímaváltozás várható következményeire is). Különösen a klímaváltozás az, ami felértékeli az őshonos nyárfajokat a délről vagy nyugatról behozott nyárfajokkal szemben.

Ami a termesztés gazdaságosságát illeti, hektáranként a 7 tonna dendromassza-termés jelenti a küszöbértéket; ekkor nullszaldós a termesztés pénzügyi mérlege. Jó talajon un. agroszilvo-kultúrákban még akár 30-40 tonna biomasszát is meg lehet termelni hektáranként; célszerűbb azonban a közepes termőhelyeket „megcélózni”. A főigazgató felhívta a figyelmet az energetikai célú faültetvények belső sűrűségéből adódó növénypatológiai veszélyekre is.

*

Ph.D Dr. Schiberna Endre, a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdővagyon-gazdálkodási Intézetének docense a *magánerdő-gazdálkodás teljesítményét* értékelte kizárólag erdőgazdálkodással foglalkozó 467 erdőbirtokossági társulat (ebt.) 2007. évi pénzügyi beszámolója alapján, majd az eredményt kivetítette a magánszektor egészére. Az előadó szerint az így kapott eredmény torzított, szebb a valóságnál, mivel az ebt.-k 50%-a un. passzív, alvó gazdálkodást folytat. Ezt is figyelembe véve, az egész szektor becsült termelési értéke 17,1 milliárd forint (Md.Ft), árbevétele 13,7 Md.Ft, üzemi eredménye 4,7 Md.Ft, a mérleg szerinti eredmény 3,2 Md.Ft. (A befizetett társasági adó 1,4, az osztalék 1,7 Md.Ft.)

Végül az előadó javasolta, hogy a magánerdőgazdák is csatlakozzanak a PEFC erdőtanúsítási rendszerhez, ami hozzájárulhat termékeik versenyképességének fokozásához a fa- és fatermékek piacán.

*

Magyari Csaba, a derecskei Afforest Agrárenergetikai Kft. ügyvezetője *nemesnyár energiaültetvényekkel*

kapcsolatos eddigi tapasztalatait adta közre. Előadásából kiderült, hogy a téma távolról sem olyan egyszerű, mint ahogy azt első hallásra gondolná az ember. Ökológiai-termőhelyi, műszaki-termesztéstechnikai, ökonómiai, jogi és még több más tényező összhangját kell megteremteni az ültetvények eredményes létesítése és gazdaságos fenntartása, hasznosítása érdekében. Szavai- ból azt a véleményt véltük kicsendülni, mintha a közvélemény, de talán még szakköreink egy része is túlbecsülné az energetikai faültetvények létesítésének hazai lehetőségeit. Mindenesetre aki ilyen terveket forgat a fejében, jól teszi, ha első lépésként elmegy Derecskére hasznos tapasztalatokat gyűjteni. Sok pénzt lehet vele nyerni, ellenkező esetben veszteni.

*

Molnár Lajos, a mosonszentmiklósi Bonus Bt. ügyvezetője bevezetőjében röviden áttekintette és értékelte a nap-, a szél- és a geotermikus energiatermelés helyzetét (főként problémáikat). Majd különböző méretű és műszaki megoldású *fatüzelésű kazánokat mutatott be*, de ezeket is kritikailag értékelte. Részletesen és reálisan ismertette a faapríték-tüzelésű kazánrendszerek telepítésének feltételeit. Végül megállapította, hogy *1 m³ földgázt 3 kg faaprítékkal lehet kiváltani*. Ami azt jelenti, hogy gázfűtésről apríték-tüzelésre történő áttérés esetén durván 40-50 %-os költségmegtakarítást lehet elérni, még akkor is, ha az aprítékot nem saját magunk állítjuk elő, hanem vásároljuk a piacon. A környezetvédelmi szempontok is a fatüzelés mellett szólnak.

*

Johann Feigl, az osztrák treeco-Energiecontracting GmbH képviselője *Ausztria példája alapján közelítette meg a biomasszából történő energiatermelés témáját*, s mellette tört lándzsát 12 érv alapján. Ugyanakkor nem hallgatta el azt sem, hogy Ausztriában fontos szerepe van a vízenergiának is a megújuló energiák termelése szempontjából. Előadásának értékelésekor nem feledkezhetünk meg arról sem, hogy Ausztria erdőszültsége 45 %-os hazánk 20-21 százalékos erdőborítottságával szemben. Ezért ott valóban lehet egy gazdasági ágazatot építeni az energetikai dendromasszára. Ennek egyik ne-

hézségét azonban jelenleg még az elaprózott birtoknagyság jelenti, ami nem teszi lehetővé a biomasza-energia teljes kihasználását. Feigl úr szerint bőven van még tartalékuk vízenergia-termelés szempontjából is.

Fölöttébb figyelemreméltó volt az előadónak az a kijelentése, ami szerint a teljes magyar energiaszükségletet lehetne megújuló energiákból fedezni, sőt még exportra is jutna, csak kezdeményezőbbeknek kellene lennünk. Mi ezt hitetlenkedve hallgattuk és erős túlzásnak tartottuk, legalább is a következő három-négy évtized távlatában. Ámbár, ki tudja, még mit hoz a jövő ...

A Feigl úr által képviselt cég aprítéktüzelésű kazánokat gyárt és erőműveket, hőközpontokat épít. Elmondta azt is: egy 1,5 megawattos kapacitás tüzelőanyag-igénye évi 8.500 m³ fa; egy 30 megawattos kogenerációs (hőt is, áramot is termelő) beruházásé évi 350.000 m³.

Hírek

A székesfehérvári Erdőért Egyesület negyvenfős csoportja egynapos kiránduláson vett részt az Észak-Dunántúlon. Dél előtt a Kisalföldi Erdőgazdaság ZRt. Ravazdi Erdészeténél az ökoturisztikai létesítményeket és a helyi kultúrtörténeti nevezetességeket tekintette meg. Ezt követően a pannonhalmi főapátság tárlatvezetésén ismerték meg annak nevezetességeit.

A nap második részében a Fertő-Hanság Nemzeti Park területén a Nyirkai-Hany-Mórrét élőhely-rehabilitációt tekintette meg a csoport, majd meglátogatta az Esterházy madárvártát. A napot az Esterházy-kastélyban a IV. Haydn Vonósnyégyes Fesztivál keretén belül szervezett AUER Quartett hangversenye koronázta meg.

*

A Kőország Kft. szervezte ismét az immár XXIV. Budapesti Nemzetközi Ásványbörzét a Vasúttörténeti Parkban, amely most is jó alkalmat nyújtott termőhelyismerettani tudásunk gyarapítására. Középpontjában most a *rész-ásványok álltak*. Több nagy múzeum

Ágoston Gyula, a házigazda Poplar Magán Erdészeti Kft. műszaki vezetője a konferencia sorrendben utolsó előadójaként *magát a céget mutatta be*, annak fejlődését 1997-ben történt megalapításától kezdve napjainkig. Az előadásból az rajzolódott ki, hogy céltudatos vezetés mellett egy ilyen nem nagy, jelenleg összesen 21 fővel tevékenykedő magántársaság is töretlen fejlődést tud felmutatni. Számokban kifejezve: saját tőkéjük az alapítás évében 8,5 millió forint volt, 2008-ban csaknem 217 millió. Árbevételük 1997-ben 6,7 millió volt, a múlt évben már ennek nyolcvanszorosa, 540 millió forint. Mindez tíz év alatt!

A társaságnak *négy fő tevékenységi területe* alakult ki ez alatt a bő évtized alatt: 1. Erdőgazdálkodás, 2005-től EU-s finanszírozású erdőtelepítésekkel bővítve. 2. Aprítéktermelés (erdei fából és szőlő-gyümölcsstermesztési „hulladékból” is). 3. Erdészeti szolgáltatások (az iménti három körben és energetikai faültetvények kivitelezése is). 4. Külföl-

di munkavállalás (viharkárok felszámolása, bérprítás, szállítás stb.).

A konferenciát követően az érdeklődők *terepi bemutatókon* vehettek részt: ártéri erdőtársulások, fácántenyésztő telep, Valkon aprítógépek, Stihl-gépek stb. így azután *a résztvevők tudásbontapaszlatokban gazdagodva térhettek haza*.

Mindent egybevetve, a MEGOSZ-nak ez a 2009. évi nagyrendezvénye megmutatta a szövetség erejét, ami magánerdő-gazdálkodásunknak ma már nélkülözhetetlen tényezője és további fejlődésének egyik záloga.

Király Pál

tematikus rézérc-kiállítást rendezett rudabányai, erdélyi és bánsági gyűjtéséből. Ezen túlmenően érdekes színpont volt *a dunai aranymosás* és termésének, a mosott aranyának bemutatása is. Gazdag kínálat és mérséklet árak jellemezték a börzét. Például szenzációsan alacsony áron lehetett gyönyörű *etiópiai nemesopált* vásárolni a börzén első alkalommal megjelent etióp kiállítóktól. Első alkalommal jelentek meg a börzén afganisztáni, ausztráliai, perui és Egyesült Államok-beli kiállítók is, tovább bővítve az egyébként is színes kiállítói palettát.

*

Az „Építési Körkép” című folyóirat idei augusztusi számát „Design I.” címmel célszámként jelentették meg. Ebben a lap többek között méltatja *a NyME Faipari Mérnöki Karának Alkalmazott Művészeti Intézetében* (Sopron, Deák tér 32.) folyó építőművészeti és design oktatást. Sajátosnak és előnyösnek minősíti, hogy egy erős mérnök-képzéshez kapcsolódva, annak keretén belül valósul meg. Indokolása: a digitális forradalom eredményeinek térnyerése és a szakma gyors átalakulása a formatervezést egyre inkább az iparművészet és a mérnöki tudományok keverékeként

határozza meg; vagyis a mérnöki háttér egyre nélkülözhetetlenebbé válik. A lap bemutat az utóbbi évben az intézet keretében készült hat díjazott diplomamunkát is, készítőikkel együtt.

*

Vadászat címmel célszámként jelentette meg a „*Rubicon*” című történelmi ismeretterjesztő magazin a 2009. évi 7-8. összevont célszámát. A lapban huszonöt szerző tollából *áttekintést kapunk a magyar vadászat történetéről az ősidőktől napjainkig*, de zömmel az 1867-es kiegyezéstől a történelmi jelen időig, a XX. századra koncentrálva. Ezen belül a főszerkesztő kiemelt néhány történelmi nevet (gróf Széchenyi Zsigmond, Kittenberger Kálmán, a Nemeskéri-Kiss család, I. Ferencz József, Horthy Miklós, Kádár János stb.), illetve néhány témát (vadászati gasztronómia, vadászkeréks, a trófea, fenntarthatóság a vadgazdálkodásban). A 124 szövegoldalt rengeteg érdekes archív fotó teszi még érdekesebbé és szemléletessé. A lapszám szerkesztésében közreműködött *Fácányi Ödön* szakíró és a „Nimród Vadászújság” Szerkesztősége.

k.p.

Nyugdíjasoknak - nyugdíjasokról 2009. október 1. Idősek Világnapja

Az ENSZ először 1991-ben rendezte meg az Idősek Világnapját, azóta minden év október 1-én megemlékezünk a Föld mintegy hatszázmillió lakosáról, így hazánkban is. Az intézkedés célja, hogy legalább egy napra középpontba helyezzék a méltóságáteljes öregkort, valamint az időseket viszszaintegrálják a gazdaságba. Európában az aktív munkaerő csökkenése miatt egyre nagyobb hangsúlyt kap az idősek foglalkoztatása, ezzel is pótolva a munkaerőhiányt, egyben segítve a teljes értékű élet fenntartását.

A népszámlálási adatok szerint ma Magyarországon minden ötödik ember idős korúnak számít, vagyis már betöltötte hatvanadik életévét. Területi elosztásban Budapesten, illetve a kistérségeken élnek a legtöbben, a nemek közötti arány pedig igen egyenetlen: az idősek 61 %-a nő. Az előző népszámláláshoz képest jelentősen csökkent a többgenerációs családok száma, az idős emberek többsége egyedül, vagy másik időssel él együtt. Magyarországon egyre többen élnek meg a századik életévüket, számuk ma már 1100 felett van, míg a kilencven év felettiek számát 35.000-re becsülik. A születés-

kor várható élettartam a férfiaknál 69, a nőknél 77 év; a 65 éven felüliek 38 %-a a férfi, 62 %-a a nő.

Az öregedő magyar társadalom új kihívásokat teremt a szociális ellátás és a foglalkoztatás területén.

Országunk is megemlékezett az idősek világnapjáról; október 1-én országos ünnepség volt a kongresszusi központban, melynek fővédnöke Bajnai Gordon miniszterelnök volt. Ő tartotta az ünnepi beszédet is. Rajta kívül felszólalt Herczog László szociális és munkaügyi miniszter és Kórózs Lajos, az Időügyi Tanács titkára is. Az ünnepi gálaműsort Pécsi Ildikó színművésznő vezette, melyen fellépett többek között Molnár Piroska, Haumann Péter és a Botafogo együttes.

Ezen a központi ünnepségen szakszervezetünk Nyugdíjas Bizottsága 8 fővel képviseltette magát. A résztvevők úgy ítélték meg, hogy Bajnai Gordon miniszterelnök beszédét adjuk közre az Erdészeti és Faipari Híradóban. Ennek teszünk most eleget.

Varga György
a Nyugdíjas Bizottság elnöke

Bajnai Gordon miniszterelnök budapesti beszéde az „Idősek Világnapja” alkalmából

Kis lapunk terjedelmi korlátai miatt nem tudjuk Bajnai Gordon miniszterelnöknek a budapesti Kongresszusi Központban összegyűlt csaknem ezer nyugdíjashoz intézett beszédét szó szerint közölni. E helyett a leglényegesebbeket egy tömörített idézetben tudjuk közreadni, az alábbiak szerint.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Tisztelt – vagy inkább kedves – Időszerű Honfitársaim!

Tudjuk jól, nem várhatunk többet az utánunk jövő nemzedéktől, mint amennyit mi adunk az előttünk járó generációnak. Az idősek támogatása ezért a mindenkori kormány erkölcsi kötelessége, hogy idősebb honfitársaink erkölcsi és anyagi biztonságban érezhessék magukat, hogy a nemzet megbecsülése a mindennapokban és személyesen is megélhető legyen.

A mindenkori kormány erkölcsi kötelessége az is, hogy tisztességesen és őszintén beszéljen az idősekkel is. Az én felfogásomban ezen a területen az a jó kormányzás, ha képesek vagyunk megvédeni a ma nyugdíjasainak hosszú távú érdekeit és a jövő nyugdíjasainak az érdekeit is. Ha egyensúlyt tudunk teremteni, akár nehéz döntések és átmeneti nehézségek árán is.

A nyugdíjrendszer hosszú távú biztonsága mindennél előbbre való. Ma kell változtatni azon azért, hogy a rendszer az unokáink számára is fenntartható legyen. Ezért kellett megtennünk azt, hogy növeljük a nyugdíjkorhatárt a jövőben nyugdíjba vonulók számára. Ezért kellett felfüggesztenünk a 13. havi nyugdíjat. Ez volt az ára annak, hogy megőrizzük a 12. és 11. havi juttatásokat. Szeretném, ha önök is tudnák: ez is veszélyben forgott volna, ha nem cselekszünk.

Mi a legnehezebb döntést hoztuk, amivel politikus szembenézhet. A kellemetlent választottuk, a kényelmetlent, a nagyon nehezett, azért, hogy elkerüljük az elviselhetetlent. Ez átmenetileg lemondást követel ugyan az idősektől, de cserébe be fogjuk vezetni a nyugdíjprémiumot.

Muszáj ma megszorítanunk, hiszen az ország csaknem egyhavi jövedelemmel kevesebb bevétellel bír, mint másfél évvel ezelőtt. Ezzel az egyhavi jövedelemmel kevesebbet kell elosztani. De ha muszáj is megszorítani, azt nem kell szív és ész nélkül tenni. Ezért most, a legnagyobb gazdasági nehézségek közepette is jelentősen megemeltük a méltányossági nyugdíjassza összegét azért, hogy a legnehezebb helyzetben élő idős embereknek jobban lehessen majd segíteni, azoknak, akiknek nagyon komoly válságot okoz most a napi megélhetésben, a napi túlélésben ez a krízis.

E mellett a kormány a nehéz körülmények közepette is vállalta és garantálja, hogy a 65 éven felüliek utazási kedvezményei megmaradnak, mert sokak számára ez az élet karbantartását, az aktivitást jelenti, és ezt biztosítanunk kell.

Jövőre tovább folytatjuk azt a nyugdíjkorrekciót, amely arról szól, hogy szeretnénk kiegyenlíteni azok hátrányát, akik pusztán a születési évjáratuk vagy a nyugdíjba vonulásuk miatt méltánytalanul alacsonyabb nyugdíjat kaptak. Ezt folytatni fogjuk jövőre, és ez csaknem egymillió nyugdíjast érint. Mert a legnehezebb körülmények között is szeretnénk megtartani azt az elvet, amire kormányzásunk alapul és ahová az egész országot szeretnénk visszavezetni: Magyarország végre egy összetartó ország legyen, egy olyan ország, ahol mindannyian együtt sírunk és együtt nevetünk.

Nem pusztán a megértésükre számítunk. Azt kérnünk kell, és arra is számítunk. De ennél többre van szükségünk: a tanácsaikra és a bölcsességükre is igényt kell tartanunk. Azért, hogy például az Idősügyi Tanácsban vagy az önök által képviselt civil kezdeményezéseken keresztül megosszák velünk mindazt a tudást, erőt és tapasztalatot, amit életpályájuk során felhalmoztak abban, hogy hogyan kell ebben az országban újra és újra talpra állni. Hogy minden válság után eddig mindig kisütött a nap.

A parlamentben elfogadott Idősügyi Nemzeti Stratégia ezért épít az együttműködésre, az önök aktív, cselekvő rész-

vételére, nemcsak az önöket közvetlenül érintő kérdésekben, hanem az ország minden meghatározó sorskérdésében. Mert tudom, hogy önökben van felelősség a jövő generációk iránt is, és készek arra, hogy ezt a tudást, tapasztalatot és cselekvőkészséget az ő érdekükben is mozgósítsák.

Cserébe ezért a segítségért őszinteséget, felelősséget és partnerséget ajánlhatok önöknek. Azt, hogy ez a kormány minden erejével azon lesz, hogy az állam, a civil világ és a gazdaság szereplőinek bevonásával az élet minden területén következetesen védje és érvényesítse az idős emberek jogait és hosszú távú érdekeit.

Tisztelt Időskorú Honfitársaim! Most, amikor az Idősek Világnapján köszöntöm önöket, nemcsak személyes nagyrabecsülésemet szeretném kifejezni önöknek, hanem az egész nemzet háláját. A hálát mindazért, amivel az ország fejlődését segítették életük során, és amivel most is cselekvően, felelősségteljesen teszik ezt a mai napig. Mert az önök sok évtizedes munkájának, mostani felelősségének és kitartásának is köszönhető, hogy Magyarországnak, a mi hazánknak nemcsak dicső múltja, de már biztató jelene és reményteli bizakodásra okot adó jövője van.

Forrás: „Metro” újság, 2006. január 31-i szám, 1. oldal.

Hírek

Kiegyensúlyozottabb kereseti viszonyok megteremtését sürgeti a közvélemény világszerte a nagy gazdasági világválság és a kipattant korrupció-gyánús megakeresetek-prémiumok hatására – hangzott el a Kossuth Rádió egyik „Szombat reggel” című műsorában. A magyar kereseti viszonyok elemzése során a leggyengébben, a minimálbér körül keresők között első helyen említette a műsor az erdőgazdaságban dolgozókat. A felső vezetők keresetének behatárolásával kapcsolatban hazai viszonylatban a kétmilliósi plafon hangzott el.

Követendő példák címmel ismertető füzetet jelentetett meg a budapesti

Energia Klub (2006. után immár másodszor). A füzet négy napenergiára épülő, két biomasszát és egy geotermális energiát hasznosító, valamint egy energiahatékonysági projektet ismertet a klub által eddig összegyűjtött megvalósított létesítmények közül. A nyolc mintaértékű, követendő projekt között szerepel a HM Budapesti Erdőgazdaság ZRt. által a honvédség szentendrei oktató-kiképző központjában 1994-95-ben létrehozott fatüzelésű központi fűtőmű is.

Minirotációs energiaültetvény A Somogyi Erdészet és Faipari ZRt. kísérleti jelleggel alacsony vágásfordulójú energiaültetvényt létesített Nagykorpád és Szabás község térségében a Gazdaságfejlesztési Operatív Program 108 millió forint támogatásával. 120

hektáron öthektáros parcellákon négy ismétlésben ültetnek nemesnyárat, szürkenyárat és kétféle akácot. A kísérlet keretében a költség-hozam viszonyokat, a növényegészségügyi állapot alakulását és a környezeti hatásokat vizsgálják. 2009-ben a terület előkészítését végezték el, a telepítésre 2010 tavaszán kerül sor. („SEFAG Fagazdasági Híradó”)

Visszaút a magánpénztárból az államiba

Ez év végéig - egy nemrég elfogadott törvénymódosítás alapján - ismét lehetőség van arra, hogy azok a magánpénztári tagok, akik 2008. dec. 31-ig az 52. életévüket betöltötték, visszalépjenek az állami nyugdíjrendszerbe.

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete szeptember végéig tájékoztatta az érintetteket a tudnivalókról. A levélben az ügyfelek felvilágosítást kapnak az átlépés előnyeiről és hátrányairól, illetve a szükséges teendőkről.

Mintegy 120 ezer emberről van szó.

Kinek jó a visszaút a társadalombiztosítási rendszerbe?

Általában elmondható, hogy az érintett korosztály zöme akkor jár jobban, ha visszalép a tisztán tb. rendszerbe. Ugyanakkor az 1953-ban, illetve annál

később született diplomások valószínű, hogy mindkét szisztémából hasonló nagyságú nyugdíjra számíthatnak. Az érettségizettek közül az 54 évesek, vagy annál idősebbek járadékuk akár 5-10 %-át kockáztatják, ha nem lépnek vissza.

A kor és a végzettség mellett sok egyéb tényező is befolyásolhatja a megadni nyugdíjat; például az, hogy miképpen változnak a nyugdíjba menetel szabályai, hogy mozog a pénztári befizetések kamata, hogyan fektetik be a megtakarításokat.

Az elmúlt évben a pénztárak jelentős veszteséggel dolgoztak, ezért merült fel az igény a visszalépésre.

A társadalombiztosítás feladatai tehát nem tehermentesítődtek a vegyes rendszer bevezetésével, mert az ellátás

igénybevételekor éppen azok lépnek vissza az állami rendszerbe, akiknek a számlája csak kisebb összegre nyújt fedezetet, mint amekkora többlet ellátásra a visszalépéssel ténylegesen számíthatnak.

A biztosítási elvvel ez a törvénymódosítás nem egyeztethető össze, mivel a fizetési kötelezettséget kiváltó biztosítási esemény bekövetkezésekor lehet az ekkor már kiszámíthatóan kedvezőbb ellátást választani és a Nyugdíjalap hiányát növeli. A kötelező magánnyugdíjpénztár bevezetése pedig évente egyre nagyobb visszapótlási kötelezettséget jelent a költségvetésnek.

Piros Istvánné dr.

a NYOK Nyugdíjbiztosítási
Bizottság elnöke

Az ING biztosítási ajánlata

SzB.-titkáraink szántódi országos tanácskozásán előzetes bejelentkezés nyomán részt vett Németh János, az ING Biztosító Employee Benefits üzletágának vezetője, valamint Munkácsi György, az ING szerződött partnere, akik egy nem mindennapi lehetőségről tájékoztatták a titkárokat. Ennek legfontosabb részleteit ismertetjük a Németh János úrral készített alábbi interjúnkban.

Híradó: Németh úr, elmondaná röviden, hogy miért keresték a bemutatkozás lehetőségét?

N. J.: azért, mert a Híradón keresztül is szeretnénk bemutatni a szakszervezet tagságának az ING Nyugdíjpénztár és az ING Biztosító egyedülálló együttműködését, illetve ajánlatát.

Híradó: mi az, amit az ING-ről tudnunk kell?

N. J.: az ING a világ és egyben Magyarország egyik meghatározó pénzügyi szereplője. Magyarországon egyebek mellett nagyvállalati bankként, piacvezető életbiztosítóként, nyugdíjpénztárként és nem utolsósorban az egyik legjelentősebb vagyonkezelőként vagyunk jelen a pénzügyi szolgáltatások területén.

Híradó: hogyan tud együttműködni egy nyugdíjpénztár és egy biztosító társaság?

N. J.: ennek számos módja van. A nyugdíjba vonulók összegyűjtött vagyonából például a biztosító tud járadékot szolgáltatni. Amiért most itt vagyunk, az egy olyan együttműködési forma, ami egyedülálló a hazai piacon. Magyarország piacvezető életbiztosítója a gondoskodás eszközével teszi vonzóvá a tagok nyugdíjpénztári tagságát úgy, hogy **ingyenes** csoportos életbiztosítást nyújt a belépő vagy átlépő tagok részére, ha a foglalkoztatótól meghatározott számban átlépnek az ING önkéntes vagy magánnyugdíjpénztárba.

Híradó: ez azt jelenti, hogy a biztosításért nem kell fizetni?

N. J.: igen. Ez egy páratlan lehetőség, hiszen a kötelezettség-vállalásunk lényege az, hogy a biztosító a dolgozók egyéni egészségi állapotától és tevékenységétől függetlenül a biztosítási csomagot térítésmentesen nyújtja az átlépő tagok számára, amíg az egyéni számlákra folyamatosan munkáltatói hozzájárulás vagy tagdíj befizetése érkezik.

Híradó: milyen előnye származik ebből a dolgozónak?

N. J.: a biztosítás lényege, hogy ha a biztosítottal valamilyen tragédia történik, a számára kedves, általa megjelölt személynek minél nagyobb anyagi támogatást tudjon nyújtani. Bármikor, bármilyen okból is következik be a baj, a kedvezményezettnek biztosítási szolgáltatást, azaz anyagi támogatást nyújtunk.

Híradó: milyen összegű támogatást nyújtanak baj esetén?

N. J.: ezt csak akkor tudjuk megmondani, ha a foglalkoztatató rendelkezésünkre bocsát néhány olyan fontos információt, aminek ismeretében minden foglalkoztatónak önálló, személyre szabott ajánlatot tudunk készíteni. **Munkácsi György** értékesítési munkatársam, az ötlet gazdája kapta meg a jogot és feladatot, hogy mindenkinek személyesen adjon tájékoztatást, és segítsen az ajánlatkészítésben, valamint ügyintézésben. Bármilyen kérdésükkel hozzá fordulhatnak bizalommal. **Címe:** ING Biztosító ZRt. Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Igazgatóság, 4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 10. Tel.: 06 42 546-464.

Híradó: Németh úr, köszönjük a tájékoztatást!

III. Vadgasztronómiai Fesztivál Soponyán

2007. szeptemberében nyitotta meg a VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási ZRt. az Ökoturisztikai Központját Soponyán, amely páratlan környezetben, egy vízi paradicsomban a Sárvíz-Völgye Tájvédelmi Körzet szívében található Fejér Megyében.

A korábban zárt állami protokoll-vadászterület vadászati múzeummal, szálláshellyel, előadóteremmel, kiránduló parkkal bővült. Kialakításra került egy bemutató kert is, ahol a magyar erdőkben honos vadon élő állatok lelhetők fel. Gím- és dámszarvasok, vaddisznók, őzek, muflonok mellett a csak a VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási ZRt. területén található szika szarvasok is megtekinthetők természetes környezetükben. A tájvédelmi körzetben kialakított tanösvényeken végighaladva minden természetbúvár és -barát megismerkedhet a ritka, fokozottan védett vízi madárvilág számtalan példányával, az erdőben gazdálkodó ember tevékenységével.

A VADEX Mezőföldi ZRt. a hagyományosnak mondható gazdálkodási tevékenységén túl igen nagy hangsúlyt helyez a régióban a természeti kincsek és értékek bemutatására, valamint az erdőgazdálkodás, a vadászat területén dolgozó szakemberek munkájának megismertetésére.

*

Ebben a Soponyai Ökoturisztikai Központban, 40 főzőcsapat részvételével

A Vadételek Asztala III. Országos Vadgasztronómiai Fesztivál legjobban teljesítő csapatai

Vaddisznó kategória I. helyezett:

Az Erdőért Egyesület főzőcsapata

Muflon kategória I. helyezett:

NEFAG ZRt. főzőcsapata

Szarvas kategória I. helyezett:

„Gulyásagyú” Magyar Honvédség főzőcsapata

Őz kategória I. helyezett:

Puskás Ferenc Labdarúgó Akadémia főzőcsapata

ERDEI ÉTELEK MESTERE:

Egerbaktai Vadgazdálkodási Egyesület

vel került megrendezésre immár harmadik alkalommal az Országos Vadgasztronómiai Fesztivál.

A látogatók száma a tavalyi évhez képest megduplázódott, ami a rendezvény mind szélesebb körben való ismertségét és elismertségét jelzi.

Erdőgazdaságunk célja a természet, az ökoturizmust, a nívós vadászati kultúrát, a vadhús- és borfogyasztást, a kulináris élvezeteket szerető, a vadgasztronómia iránt érdeklődő emberek számára bemutatni lehetőségeinket, egyben megteremteni egy hagyományra való fesztivált, mely országos szinten kövacsolja össze az ez iránt érdeklődőket.

A hagyományteremtő szándékkal szervezett találkozó időpontja minden évben a vadászati szezon kezdetére, a szarvasbőgés idejére, szeptemberre esik.

A harmadik alkalommal meghirdetett kreatív vadgasztronómiai szakácsverseny nem csak a résztvevő csapatok számára nyújtott kiemelkedő kulináris élményt, hanem a rendezvényre látogató nagyközönségnek is. Az „Erdei Ételek Mestere” címért rendezett megmérettetés fő irányvonala a bográcsban készülő vadételek köré szerveződött. A versenyen induló szakács csapatok feladata volt, hogy a helyszínen sorsolással kapott ismeretlen fajtájú (vaddisznó, muflon, őz, szarvas) vadhúsból készítsenek el egy általuk tetszőlegesen kreált fogást

és ezeket ismertessék meg a szakma jeles képviselői mellett a közönséggel is. A verseny szakmai értékelését a Magyar Nemzeti Gasztronómiai Szövetségből delegált tagok végezték. A zsűri elnöke Nótár László olimpiai és világ bajnok mesterszakács.

Az Országos Vadgasztronómiai Fesztiválhoz kapcsolódóan nemzetközi CAC Speciális Fajtakiallást, illetve CAC Klubkiállást is rendeztünk a MEOE Magyar vizsla, Kopó és Basset Hound Klubjának, valamint a MEOE Drótszörű Vizsla Szakosztályának segítségével.

A vadászati kultúra ápolásának, a vadásztársaságok közötti szakmai, sport és baráti kapcsolatok ápolásának céljából „VADEX Nagydíj-Fácános Kupa” néven országos lövészverseny is lebonyolításra került, többek között Igaly Diana olimpikon részvételével.

Trófea bemutató, vadászkutya bemutató, hagyományörző íjász bemutató, STIHL-VIKING hobbi kertész találkozó és fűnyíróverseny színesítették a programot. Kézműves kirakodóvásár, terepjáró gépkocsik bemutatója, állatsimogató kert, lézeres lövészet, lovaskocsizás a vaddisznós kertben, változatos fűvosszenei programok garantálták a kellemes egész napos kikapcsolódást.

Górász László
szb. titkár
VADEX ZRt.

VADEX Nagydíj-Fácános Kupa lövészverseny helyezettjei

Egyéni I. helyezett: Varga András

Egyéni II. helyezett: Szollár András

Egyéni III. helyezett: Hegyi Norbert

Csapat I. helyezett: RIO Team / Csapattagok: Endrődi Roland, Kőfalvi László, Varga András

Csapat II. helyezett: SZKÍTA / Csapattagok: Palkovics András, Hegyi Norbert, Jakab András

Csapat III. helyezett: VELK / Csapattagok: Mayer Zsolt, Herbert János, Hutyka Zoltán

A IV. Hobbi kertész Biatlon Országos Fűnyíróverseny helyezettjei az Andreas STIHL Kft. jóvoltából értékes STIHL-VIKING ajándécsomagokkal térhettek haza.

Fakereskedelem a dualizmus korában

Sosem gondoltam volna, hogy lehet érdekes, élvezetes könyvet írni egy olyan száraz, sőtlan témáról, mint a *fakereskedelem*. Ám dr. Oroszi Sándor DSc Bedő-díjas erdőmérnök, a Magyar Mezőgazdasági Múzeum főmuzeológusa, a közismert és publikációk dolgában bámulatosan termékeny erdészettörténész, egyetemi magántanár bebizonyította, hogy – lehet!

A bizonyíték: az a vaskos, 351 oldalas kötet, amely a szerző által már hosszú idő óta szerkesztett „Erdészettörténeti Közlemények” sorozat LXXVIII. számú darabjaként jelent meg, s amely „*A dualizmus kori fakereskedelem, különös tekintettel Erdélyre*” címmel jelent meg.

A szakma prózája – a pénz világa

„A fakereskedelem legalább nagy vonalakban történő áttekintése nélkül az eddigi erdőgazdálkodás története csonkán maradna.” – írja a szerző bevezetőjében. S szerintünk ez így is igaz. Csonka a magyar erdészet eddig megírt története, mert nagyon hiányzik belőle a *fakereskedelem története*. Ennek a nagy résznek a jórészét most betölte Oroszi Sándor ezzel a hatalmas tényanyagot feldolgozó grandiózus művével. (A másik nagy résztörő dr. Tóth Sándor faipari mérnök volt a fafeldolgozás 1945 előtti és utáni történetéről írt kétkötetes munkájával.)

Talán azért is tátongott eddig ez a hézag, mert a szerző kitűnő meglátása szerint az erdészet lírai világa mellett a *fakereskedelem*: a szakma prózája; ha úgy tetszik, a nagy kezdőbetűvel írt Pénz világa. S mint ilyen, bizonyára kevésbé volt vonzó a múlt iránt érdeklődő tollforgatók szemében. Oroszi Sándor, a történelemtudomány akadémiai doktora azonban – a fejében felhalmozódott óriási tudásra támaszkodva – bátran, biztos kézzel vágott neki a feladatnak. Bizonyára vezette az a szándék is, hogy még alaposabban kihasználja annak ritka lehetőségét, hogy magyar kutató létező kutathatott romániai levéltárakban a magyar, az erdélyi múlt emlékei, dokumentumai után.

A fa felértékelődésének szerteágazó hatásai

A történet az újkor kezdete táján, a XVI-XVII. században kezdődik, majd tematikailag két logikus vonalon fut tovább: egyrészt az *eladók*, vagyis az erdőbirtokosok, másrészt az *eladók* (favásárlók, fakereskedők, fafeldolgozók) vonalán, egészen az I. világháború végéig.

Ha terjedelmi lehetőségünk korlátainak megfelelően néhány mondatban úrrá próbálnánk lenni a hatalmas témának megfelelő hatalmas terjedelmen, akkor összegező jellemzésékként azt írhatjuk, hogy Oroszi Sándor az ok-okozati összefüggéseket feltáró, oknyomozó történelmet írt.

Bemutatja, hogy az 1920 előtti Magyar Királyság, azon belül az „Erdők országa”, Erdély életében milyen fontos szerepet játszott az erdő, illetve annak legfontosabb terméke, a fa. Bemutatja, hogy ez a fa – minőségénél és bőségénél fogva, valamint a társadalom növekvő faigénye következtében – miként vált a gazdasági élet egyik főszereplőjévé. S ez a körülmény milyen meghatározó módon hatott az erdészeti és a fával kapcsolatos ismeretek, vagyis a szakma fejlődésére, s a fa értékévé válásán keresztül magának az erdőnek a felértékelődésére.

Ez a befolyásoló hatás azután tovább gyűrűzött a szakma határain túl például a vízi, de főleg a keskeny és normál nyomtávú vasútépítés és szállítás fejlesztésére. De befolyásolta az egész liberálkapitalista társadalmi-gazdasági rendszer fejlődését is, mivel a faüzlet fontos eszköze volt az eredeti tőkefelhalmozásnak; az ipari, a kereskedelmi és a banktőke összefonódásán keresztül pedig a monopolkapitalizmus létrejöttének.

Ezen a ponton vitatjuk a szerzőnek azt a megállapítását, ami szerint a fakereskedelem, az erdőüzlet súlyos beruházást, nagy tőkelekötést jelentett a vállalkozók számára. A tőkés fejlődés kezdetén éppen azért fejlődött nagy lendülettel a könnyű- és élelmiszeripar, mert ezek tőkeigénye többszörösen kevesebb volt, mint a fémipar, a gépipar, a bányászat (mélyművelésű), általában

a nehézipar beruházási tőkeigénye. Éppen a könnyű ágazatok teremtették elő (a tőke gyors forgási sebessége révén is) azt a profitot, azokat a pénzeket, amelyekkel azután hozzá lehetett fogni a nehéz ágazatok és kapcsolódó infrastruktúrájuk fejlesztéséhez is.

Nemzetiségi szerep a fakereskedelemben

A téma társadalmi összefüggéseire eljutva, Oroszi Sándor nyugodt realizmussal teszi túl magát az olyan, manapság zavart álszemérmességgel kezelt résztémán, mint pl. a zsidókérdés. Higgadtan rámutat, hogy a fakereskedelemben egyfajta nemzetiségi munkamegosztás is érvényesült: jellemzően rácok, görögök, örmények és zsidók, *ősi, nagy tapasztalatú kereskedőnépek* gyakorolták. Mégpedig azért, mert ez a tevékenység főképpen két dolgot igényelt: tőkét és vállalkozóképességet. Ezekkel az említett etnikumok rendelkeztek. Az erdőbirtokos arisztokrácia rangján alul valónak is tartotta a „fakupeckedést”.

A már-már szólásmondásos erős zsidó összetartás nem etnikai indíttatású és kirekesztő célzatú volt, hanem a piacszerveződés elkerülhetetlen velejárója: az azonos cipőben járó, azonos érdekeltsgű vállalkozóknak össze kellett fogniuk, érdekképviselői szerkezeteket, kartellt stb. létrehozniuk, különben kiszolgáltatottan álltak volna szemben az eladói oldallal. (Létezett az arisztokrácia szolidaritása is.)

Oroszi Sándor rámutat arra is, hogy a fakereskedelem különféle szervezetei, mindenekelőtt a Magyar Fakereskedők és Faiparosok Országos Szövetsége sokat tett a szakterület szakmai fejlesztése érdekében is. Szakmai tanfolyamokat szervezett, szakfolyóiratot adott ki, közreműködött a jogalkotásban, a fakereskedelmi szokványok standardizálásában stb.

Bedő Albert ebben is nagy volt

A dualizmus évtizedeiben a szakmának két nagy centruma volt Budapesten. Az egyik az erdőbirtokosoké és erdészeké az Országos Erdészeti Egyesület volt

az Új-Lipótvárosban, az Alkotmány utca 6. szám alatt. *A másik* a fakereskedőké néhány száz méterrel arrébb a Nádor utcában a Venezia Kávéház.

A két központ között a zökkenőmentes átjárást egy perszonálunió garantálta. Ez nem volt más, mint a csodálatos Bedő Albert személye, aki első alelnöke volt az OEE-nek és vitathatatlan szellemi vezére az egész erdészetnek. (Az elnök 1945-ig mindig egy arisztokrata erdőbirtokos volt.) *Bedő egyben elnöke volt a Magyar Fakereskedők és Faiparosok Országos Szövetségének.* Ízig-vérig erdész volt és székely, de pontosan tudta, hogy a fapiac az a harctér, ahol az erdész egész munkája az üzleti csatákban realizálódik; pénzzé transzformálódik. Hosszú éveken át állandó „fapiacz”- rovata volt az „Erdészeti La-

pok”-ban, amit ő szerkesztett még magas közhivatali beosztásba jutva is.

Aktuálpolitikai tanulságok

Az említett fapiaci rovat természetesen egyik forrása volt a szerzőnek – rengeteg más között. Azt, hogy milyen *töméntelenül nagy forrásanyag átszűrése alapján jött létre a mű*, talán jellemzi az is, hogy a „Hivatkozások” fejezet önmagában 40 oldalra rúg és 795 tételt tartalmaz. Ezen túlmenően 83 *oldalnyi melléklet* alkotja a kötet – ugyancsak igen érdekes – befejező részét: régi kereskedelmi szerződések facsimiléi és képek főleg a vízi úton történő faanyagszállítás köréből (tutajozási jelenetek, gerebek, úsztató-berendezések és folyószabályozási tervek műszaki rajzai stb.).

Dr. Oroszi Sándor tudja jól, hogy a múltba tekintésnek akkor van igazán értelme, ha ez tanulságokkal szolgál a jelen munkájához. Ezt bizonyítja a 7. fejezet, az „Összefoglalás”.

Ebben olyan aktuálpolitikai jelentőségű megállapításokat olvashatunk, miszerint a szabadelvű platformon álló állam politikai megfontolásokból is tartózkodott a gazdasági szereplővé válástól. Ám a válságos időkben (pl. a háborús években) az államnak kellett a kitermelési, kereskedelmi, sőt elosztási intézkedéseknek is eleget tennie a fás szakmában. Vagyis *az állam nem vonulhat ki az erdőgazdálkodásból a piacgazdaság viszonyai között sem* – ez a történelem egyik tanulsága.

Aki kételkedik ebben – olvassa el dr. Oroszi Sándor könyvét.

Dr. K. P.

Tóth Miklós (1937-2009)

Hosszan tartó súlyos betegség után életének 72. évében Sukorón elhunyt *Tóth Miklós* erdésztechnikus, okl. mezőgazdasági mérnök, okl. rendszerszervező, a volt Áll. Erdőrendezési Szolgálat ny. osztályvezetője. *Szakmai pályafutásának túlnyomó része az erdőrendezéshez kapcsolódott, ahol meghatározó szerepe volt a számítástechnika bevezetésében, erdészeti alkalmazásában és fejlesztésében.* Egy időben vezetője volt a szervezet budapesti Csalogány-utcai számítóközpontjának, megtervezője a számítógéppel készített erdőgazdasági üzemtervek különböző részeit alkotó formanyomtatványoknak, s ő készítette az első számítógépes adatfeldolgozó

programokat is. Kítűnő angol nyelvtudása lehetővé tette, hogy informatikai tudását ösztöndíjasként fél éven át az USA-ban fejlessze. *Éles eszü, jó kedélyű, szellemes gondolkodó volt és termékeny szakíró.*

Személyéről azért is emlékezzünk meg tisztelettel és kegyelettel lapunkban, mert *szakszervezetünk* (elődjének) munkájából is derekasán kivette a részét az *AESz SzB. titkáráként, valamint* – dr. Marinovich Endréné oldalán – annak tudományos periodikának is beillő, értékes *híradója: a „Tájéko”* egyik szerkesztőjeként és szakírójaként.

Egy szerencsétlen erdei kullancsfer-tőzés drasztikusan és életfogytig tartóan

aláásta egészségét, de szellemét nem törte meg. Sukorói visszavonultságában is élénk figyelemmel kísérte a szakma sorsának alakulását a világhálón és a különböző kiadványokon keresztül, s ötletekkel, javaslatokkal, kisebb elaborátumokkal igyekezett hozzájárulni annak fejlődéséhez. Utolsó javaslatának egyike volt pl. egy szakmai életrajzi lexikon megalkotása, első lépésben legalább az erdőrendezés területére kiterjedően. Most már neki is benne van a helye ...

Tóth Miklós hamvait – kívánságának megfelelően – szűk családi körben *Telki* község temetőjében helyezték végső nyugalomra.

k. p.

Halálozások

85 éves korában elhunyt *Szilágyi József* Bedő-díjas gyémántokleveles erdőmérnök, aki Mezősas községben született 1924-ben, oklevelét pedig 1948-ban szerezte meg Sopronban. Egész szakmai pályafutása a somogyi erdőkhez kötődött. Kiváló műszaki szakember volt (főleg erdőfeltárással foglalkozott). A Somogyi Efag műszaki osztályvezetőjeként vonult nyugállományba 1984-ben.

Barcsen rövid betegeskedés után 78 éves korában váratlanul meghalt dr.

Hajdú István arany okl. erdőmérnök, aki 1931-ben Pilismaróton született, oklevelét pedig 1953-ban szerezte meg Sopronban. Szakmai pályafutása jórészt szintén Somogyhoz, de az erdőfelügyelethez kapcsolódott. Hivatali munkája mellett erdészettörténettel foglalkozott. Két emlékezetes alkotása a '80-as években könyv alakban publikált székely-, valamint zsidóvicc-gyűjtése. Végkívánságának megfelelően hamvait szűk családi körben, a barcsi erdőkben szórták szét.

k.p.

Háromhuta

Dr. Járasi Lőrinc arany okleveles erdőmérnök, az egykori Miskolci Áll. Erdőrendezőség ma már nyugállományú Bedő-díjas igazgatójának neve már nem egyszer jelent meg lapunk oldalain szerzőként. Jeles erdészettörténész, az OEE Erdészettörténeti Szakosztályának régi oszlopos, kreatív tagja. Ebben a körben kifejtett eredményes, számos publikációt közre adó munkássága messze meghaladja az amatőr szintet. *Jellemzője a lelkiismeretesség, az abszolút pontosság.* Munkája során mindig leás az eredeti gyökerekig, az archívumok eredeti iratanyagáig, esetleg korabeli sajtótermékekig. Más feldolgozásokat csak akkor épít be munkájába, ha meg van győződve azok teljes megbízhatóságáról.

*

Most újabb kis gyöngyszemmel lepette meg Járasi kolléga a szakmai múlt iránt érdeklődők táborát. Talán máris pontosítanunk kell: egy kb. 15 x 21 cm, vagyis A/5 méretű, 126 oldal terjedelmű könyvecske talán nem is olyan kicsi. Tartalma pedig túlmutat az erdészeten. *Címe* ugyanis: „Háromhuta” és a Zempléni-hegység északi részében egy keskeny völgyben meghúzódó csendes kis község történetét foglalja össze a XII-XIII. századtól a közelmúltig. Vagyis *helytörténeti monográfiáról* van szó. De miért éppen Járasi Lőrinc tollából?

A szerző Zemplén szülötte, de az élet Miskolc köreibe vetette. Ám vett egy régi házat Háromhuta közepén – vagyis a régi Középhután – és hosszú évek óta, persze, főleg amióta nyugdíjas, amikor csak teheti, oda jár ki regenerálódni. S mivel gazdag történelmi vidék ez (a híres regéi várrom szinte idelátszik), már korábban is irt erről-arról részmunkákat. Egyszer csak azután megkérdezte Verbovszky Károly polgármester úr, hogy nem volna-e ked-

ve a község történetét is megírni? Volt kedve – itt az eredmény.

*

Amiért mindez lapunk oldalaira kívánczik, annak oka az, hogy a község-határ területének 87,6 %-a. ma is erdő. Az ottani emberek élete pedig ősidőktől fogva szorosan összeforrt az erdővel. Ezért ez a *helytörténet jórészt erdészettörténet.*

Bevezetőjében a szerző le is szögezi (nem kis lokálpatrióta öntudattal): *Háromhuta területe a Zempléni-hegység természeti értékekben, tájképi szépségekben leggazdagabb része.* Ezért a környezettel való gazdálkodás lett a helyi és a területfejlesztő politika alapelve. Történetének feltárása is a tájvédelmet szolgálja

A község sorsának alakulására nagy hatással volt a regéi uradalom, annak gazdálkodása. Ennek a gazdálkodásnak specialitása volt az *üveghuták* telepítése, amelyek falták a környék bükköseit. A fakitermeléshez és a hutákhoz kellett a munkáskéz is, amit Cseh- és Morvából, Ausztriából, Lengyelországból, a felvidéki vármegyéből hoztak ide, telepítettek be. Sok volt a halálos erdei baleset. A könyvből *megismerhetjük a hamuzsírőzés és az üvegyártás technológiáját, hiteles történetét.*

*

A kiegyezés utáni korszak a nagybirtokokon folytatott kapitalista erdőgazdálkodás kora a maga érdekes tanulságaival (fakereskedő cégek megjelenése, kisvasút-építés, a fapiac változásai és hatásuk a helyi életre stb.).

A szerző a nagybirtokok gazdálkodása mellett kitér az egyéb erdőgazdálkodók, elsősorban a három erdőbirtokossági társulat tevékenységének ismertetésére is.

Persze, a háromhutaiai élete nem csupán erdőgazdálkodásból állt. Járasi Lőrinc a XX. század történetét az 1945 előtti és utáni korszakra választotta (mást nemigen tehetett) és ezekből örökölt meg emlékezetes eseményeket. Úgymint: a csehszlovák-magyar lakosságcsere nyomán bekövetkezett népességmozgások, a II. világháború helyi eseményei, a földreform, az oktatásügy, a helyi építkezések, a demográfiai helyzet alakulása, a politikai közélet helyi fejleményei, a termelőszövetkezeti mozgalom, az erdei munka átalakulása és a község életének sok más jelensége. Mindezt *sok-sok számadattal és szemlélynévvel megtűzdelve* a konkrétság szilárd talajára állítva. Közben csendben, észrevétlenül eljut napjainkig, bemutatva, hogy miként vált fokozatosan, évről évre kis lépésekkel haladva Háromhuta és térsége az ökoturizmus, az üdülés és a természetvédelem objektumává.

*

A kötetet számos régi fekete-fehér dokumentum-jellegű ábra és több, a jelent bemutató színes fényképmelléklet teszi szemléletessé.

Ez az értékes kis könyv – többek között – azt példázza, hogy olyan helyen, ahol a település életében az erdő, az erdész, az erdei munka olyan domináns szerepet játszik, mint Háromhuta esetében, ott a környéken tevékenykedő erdésznek-erdmérnöknek nemcsak kitűnő lehetősége, de még talán kötelessége is olyan mértékű szerepet vállalnia a település szellemi-kulturális életéből is, mint ahogyan azt dr. Járasi Lőrinc tette Háromhuta esetében. Íme: a megtestesült, konkrét példa kézbe vehető – vagyis követhető.

Köszönhető ez annak is, hogy a könyv megjelentetését a „Háromhutaért” Alapítvány és az Északerdő ZRt. támogatta.

k. p.

forestpress
erdészet – faipar – vadászat természetvédelem

Hírek

Személyi hír. A Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal (MgSzH) elnöke Nadas József erdőmérnököt, a Somogy Megyei MgSzH Erdészeti Igazgatóságának vezetőjét beosztásából felmentette, mivel öregségi nyugdíj jogosultságát megszerezte és nyugállományba vonult. Utódjául sikeres pályázata alapján Szabó József okl. erdőmérnököt, az igazgatóság eddigi osztályvezetőjét nevezte ki az elnök 2009. október 1-i hatállyal.

*

Együttműködési megállapodás jött létre egyrészt a Gemenc ZRt., másrészt a budapesti, valamint négy megyei rendőr-főkapitányság között az illegális bevándorlás (migráció) és az ahhoz kapcsolódó egyéb jogsértések, továbbá az erdő és a vadállomány óvása és az ezzel kapcsolatos jogellenes cselekmények megelőzése, s egymás tevékenységének kölcsönös segítése érdekében. Az ötoldalú megállapodás aláírásánál jelen volt dr. Bencze József rendőr altábornagy is, aki méltatta annak jelentőségét.

*

Vándorgyűlés. Az Országos Erdészeti Egyesület a 2010. évi vándorgyűlését Pécsen és a Mecseki Erdészeti ZRt. működési területén fogja lebonyolítani május 18-19-én, a részvénytársaság operatív szervező közreműködésével. A vándorgyűlés beilleszkedik „Pécs Európa Kulturális Fővárosa” rendezvényprogramjába.

*

Megjelent Rakonczay Zoltán okl. erdőmérnök, ny. miniszterhelyettes „A természetvédelem története Magyarországon” című könyve a Mezőgazda Kiadó gondozásában. Az impozáns, 429 oldalas kötet részletesebb ismertetésére visszatérünk. „Energetikai feltevések” címmel magyar nyelven is megjelent Peter Liebhart könyve; ára a FAGOSz-nál 3.995 Ft.

*

Az Erdészeti Múzeum Sopronban a Vadászati Kulturális Egyesület támogatásával időszakos kiállítást rendezett Iván István és Kóhalmy Tamás festőmű-

vészek alkotásaiból. Megnyitót Prof. Dr. Faragó Sándor, a Nyugat-Magyarországi Egyetem rektora mondott, üdvözlőbeszédet pedig Csizsár József Aranyecset-díjas festőművész. A kiállítás december 31-ig tekinthető meg 10-13 óra között (szerda és ünnepnapok kivételével).

*

Gödöllőn a városháza galériatermében vásárlási lehetőséggel egybekötött kiállítást rendeztek „A Gödöllői-dombság kincsei” címmel Seres József helyi természet- és vadászfestő mintegy 30 alkotásából. A kiállítást dr. Krassay László okl. erdőmérnök, a város alpolgármestere nyitotta meg, amelyben érzéketlenül vázolta, hogy a bemutatott festmények és grafikák miként jelenítik meg a kiállítás címének tárgyi valóságát. A zömében 40x50 cm méretű olajfestmények ára átlagosan 40 ezer forint körül volt, az 50x60-70 cm-eseké 60-75 ezer, a grafikáké 5.000 Ft. (Az árak kezet nélkül értendők.)

*

Minimálbér. Lapzártánk idején megfolyt a vita az Országos Érdekegyeztető Tanácsban a 2010. évi minimálbér összegének megállapításáról. A munkaadói oldal javaslata 73 ezer forint, a munkavállalói oldalé 78 ezer forint; a garantált szakmunkásbér pedig 87.500 Ft. Megegyezés december első felében várható. Jelenleg a magyar minimálbér az átlagbér 40 %-a; ugyanez az EU-ban 60 %.

*

A FAGOSz, vagyis a Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség ismét a Club Tihany Hotelben bonyolította le a 37. Faipari és Fakereskedelmi Konferenciáját, amelynek a következő négy fő témája volt:

1. Fejlesztési tökebefektetés kis- és közép vállalkozások részére, mint finanszírozási alternatíva.
2. A hazai faépítés hatása a fafogyasztásra.
3. A Dél-nyírségi Bioenergia Művek ZRt. (Szakoly) és várható faigényének bemutatása.
4. A FALCO Faforgácslapgyártó ZRt. jelene és jövője.

Címképünk: az un. Hattólgyesitölgy Somogyban; Detrich Miklós felvétele.

Hátsó borítóképünk; a Richard Sellmer Verlag (Németország) üdvözlőlapja. Ezzel kívánunk kellemes karácsonyi-újévi ünnepeket T. Olvasóinknak, tagtársainknak és (legfőképpen) családtagjaiknak. (A képet a budapesti Villa Rustica P. Kft. forgalmazza.)

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI HÍRADÓ

XIX. évfolyam 4. szám.

Kiadja:

az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete

1061 Budapest, Jókai tér 9.

Tel.: 331-4369; Fax: 331-9455

E-mail: efdsz@mailbox.hu

Felelős kiadó:

Dudás Péter főtítkár

A Szerkesztő Bizottság:

Barta László, Fritsch Ottó,

Gilicze Péter,

Herczeg Miklós (elnök),

Németh Szilveszter.

A szerkesztésben közreműködik:

Dr. Király Pál.

Nyomda:

CERBERUS Nyomdaipari Könyv- és Lapkiadó Kft.

1066 Budapest, Lovag u. 14.

Tel.: (06) 1-331-3042

E-mail: grafika@cerbi.hu

Felelős vezető:

Schmidt Gábor ügyvezető igazgató

A lap átlagosan negyedévenként jelenik meg.

Hírlapárusítási forgalomba nem kerül, terjeszti az EFDSz.

Egységes fafelletti szabvány váltja fel 2010-től az Európai Unióban az ország-specifikus szabványokat – adta hírül a „Hírfa” című társalapunk. S azt is, hogy a mikrovállalkozások 2009. október 1-től 1-50 millió forint közötti összegű támogatásra pályázhatnak fafelletti- és brikettgyártó gépsorok beszerzéséhez. Fontos a részletfeltételek ismerete, amelyek az FVM honlapján megtalálhatók.

k.p.

